

5

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ

ΔΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ
ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἡ παροῦσα ἔκδοσις περιλαμβάνει
ὅλας τὰς μέχρι σήμερον γενομένας
τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ
Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ
1913 διὰ τῶν Διαταγμάτων

1-9-1913, 12-4-1919, 25-11-1919,
16-7-1934, 1464-1942

Georg-Eckert-Institut
für internationale Schulbuchforschung
Braunschweig
— Bibliothek —

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ",
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44 - ΑΘΗΝΑΙ

GR
2
44)

GR Z-2(1.44)

Programmata hōrologia kai analytika : di olus tus typus tōn dēm.
scholeiōn. - Athenai : Siderē. [ca. 1944]. - 107 S. : Tab.

Einheitssacht.: Lehrplan <Hellas> / Allgemein / 1944

Deutsche Titelfassung: Lehr- und Stundenplan für alle Typen der
Grundschule

Inventar-Nr.: 38281

Georg-Eckert-Institut BS78

1 233 751 X

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ
ΔΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ
ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

*Η παρούσα έκδοσις περιλαμβάνει
όλας τὰς μέχρι σήμερον γενομένας
τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ
Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ
1913, διὰ τῶν Διαταγμάτων
1-9-1913, 12-4-1919, 25-11-1919
16-7-1934, 1464-1942

Internationales Schulbuchinstitut
Braunschweig
- Bibliothek -

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ι. ΣΙΔΕΡΗ
ΣΤΑΔΙΟΥ 44
ΑΘΗΝΑΙ

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
Schulbuchbibliothek

38281

GR
Z-2(1,44)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ
ΔΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΤΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ 1-9-1913

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

"Εχοντες υπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 2, 6 καὶ 19 τοῦ ἀπὸ 3 Σεπτεμβρίου 1905 ,ΒΤΜΘ' νόμου περὶ στοιχειώδους ἢ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ἀπὸ 18 Ἰουλίου 1911 ,ΓΩΚΗ' νόμου ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν τάδε :

"Α ρ θ ρ ο ν 1. Τὰ μαθήματα, ὃ δι' ἕκαστον τούτων πρὸς διδασκαλίαν ἀναγκαῖος χρόνος καὶ ἡ κατὰ τάξεις κατανομή τῆς διδακτέας ὕλης ὀρίζονται ὡς ἔπεται διὰ πάντα τὰ εἶδη τῶν πλήρων δημοτικῶν σχολείων ἀρρένων καὶ θηλέων.

.

Α'. ΠΟΛΥΤΑΞΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΟΛΥΤΑΞΙΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τὰ Ὁρολόγια Προγράμματα τῆς καθ' ἡμέραν διδασκαλίας συντάσσονται κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν διδασκάλων ἐκάστου σχολείου καὶ ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ. Ἐν αὐτοῖς μένουσι κεναὶ μαθημάτων αἱ μ.μ. ὧραι τῆς Τετάρτης καὶ τοῦ Σαββάτου. Ἀπαξ δὲ τοῦλάχιστον τῆς ἐβδομάδος κατὰ ταύτας οἱ μαθηταὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ διδασκάλου τῶν ἐξέρχονται εἰς ἐκδρομὴν.

Α'.—Έξαταξίου δημοτικού σχολείου

Μαθήματα		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	2	2	3	3
2	Έλληνική γλώσσα	8	9	9	9	9	9
3	Ίστορία			1	2	2	2
4	Πατριδογν. και Γεωγραφία	3	3	2	2	2	2
5	Φυσική Ίστορία Φυσική και Χημεία			3	3	2 2	2 2
6	Άριθμητική Γεωμετρία	3	3	3	3	3 1	3 1
7	Ίχνογραφία	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	2	2		
8	Καλλιγραφία		2	2	2	2	2
9	Χειροτεχνία	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	2	2	2	2
10	Ώδικη	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$
11	Γυμναστική Παιδιαί (κατά τας έκδρομάς)	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$
Ώραι διδασκαλίας εν όλω		22	25	30	31	32	32

Διά του έδ. 3 άρθρ. 1 του Ν. Δ, 1461]1942 ώρίσθησαν υποχρεωτικά ώραι διδασκαλίας καθ' έβδομάδα διά μέν τόν διευθυντήν 28 ώραι. διά δέ τούς δημοδιδασκάλους 32.

Β'.—Πενταταξίου δημοτικού σχολείου

Μαθήματα		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	2	2	3	
2	Ἑλληνική γλῶσσα	8	9	9	9	9	9
3	Ἱστορία			1	2	2	
4	Πατριδογν. καὶ Γεωγραφία	3	3	2	2	2	
5	Φυσική καὶ Χημεία Φυσική Ἱστορία			3	3	$\frac{2}{2}$	
6	Ἀριθμητική	3	3	3	3	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$
	Γεωμετρία					$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
7	Ἰχνογραφία	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	2	2	2	
8	Καλλιγραφία		2	2	2		
9	Χειροτεχνία	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	2	2	2	
10	Ὡδική	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	
11	Γυμναστική	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	
	Παιδιά (κατὰ τὰς ἐκδρομὰς)						
Ώραι διδασκαλίας ἐν ὄλῳ		22	25	30	31	41	

Διὰ τοῦ ἐδ. 3 τοῦ ἀρθρ. 1 τοῦ Ν. Δ. 1461]1942 ὠρίσθησαν ὑποχρεωτικά ὦραι διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα διὰ μὲν τὸν διευθυντὴν 28 ὦραι, διὰ δὲ τοὺς δημοδιδασκάλους 32.

Ἡ Ἰχνογραφία, Καλλιγραφία καὶ Χειροτεχνία τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων διδάσκονται μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ εἰς ἀμφοτέρας τὰς τάξεις, ἀλλὰ εἰς ἑκατέραν διδόνται τὰ ἀνήκοντα ἐν τῇ τάξει ἴδια θέματα.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν Μαθηματικῶν τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων ἀναγράφονται μὲν ἡμιῶρια ἐν τῷ προγράμματι, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει τὴν προφορικὴν μόνον διδασκαλίαν ἐν ἑκάστῃ τάξει. Καθ' ὅν δὲ χρόνον ἢ μίαν τάξιν διδάσκεται προφορικῶς ἢ ἑτέρα λύει γραπτῶς προβλήματα.

Γ'.—Τετραταξίου δημοτικού σχολείου

Μαθήματα		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	2		3	
2	Ἑλληνική γλῶσσα	8	9	9	9	9	
3	Ἱστορία			2		2	
4	Πατριδογν. καὶ Γεωγραφία	3	3	2		2	
5	Φυσική Ἱστορία Φυσική καὶ Χημεία			3		2	2
6	Ἀριθμητική	3	3	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$
	Γεωμετρία					$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
7	Ἰχνογραφία	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	2			2
8	Καλλιγραφία		2	2			
9	Χειροτεχνία	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	2		2	
10	Ὡδική	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$		$\frac{4}{2}$	
11	Γυμναστική	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$		$\frac{4}{2}$	
	Παιδιαὶ (κατὰ τὰς ἐκδρομὰς)						
Ώραι διδασκαλίας ἐν ὄλῳ		22	25	40		32	

Διὰ τοῦ ἐδ. 3 τοῦ ἀρθρ. 1 τοῦ Ν. Δ 1461|1942 ὁρίσθησαν ὑποχρεωτικαὶ ὄραι, διδασκαλίας καθ' ἑβδομάδα διὰ μὲν τὸν διευθυντὴν 28 ὄραι, διὰ δὲ τοὺς δημοδιδασκάλους 32.

Ἡ Ἰχνογραφία, ἡ Καλλιγραφία καὶ ἡ Χειροτεχνία τῶν τεσσάρων ἀνωτέρων τάξεων διδάσκονται μὲν συγχρόνως εἰς ἕκαστον τμήμα, ἀλλ' εἰς ἑκάστην τάξιν διδονται τὰ ἀνήκοντα τῇ τάξει ἴδια θέματα.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν Μαθηματικῶν τοῦ μέσου καὶ ἀνωτέρου τμήματος ἀναγράφονται μὲν ἡμιῶρια ἐν τῷ προγράμματι πρὸς διδασκαλίαν ἑκάστης τάξεως, ἀλλὰ ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει μόνον τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν ἐν ἑκάστη τάξει. Αἱ γραπτὰ ἀσκήσεις τῆς τάξεως γίνονται, καθ' ὃν χρόνον ἢ ἑτέρα τάξις τοῦ τμήματος διδάσκεται προφορικῶς.

Δ'.—Τριταξίου δημοτικού σχολείου

Μαθήματα		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	ς
1	Θρησκευτικά	$\frac{2}{2}$		2	3		
2	Έλληνική γλώσσα	8	8	9	9		
3	Ίστορία			2	2		
4	Πατριδογν. και Γεωγραφία	3		2	2		
5	Φυσική Ίστορία Φυσική και Χημεία			3	2	2	
6	Άριθμητική	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$
	Γεωμετρία					$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
7	Ίχνογραφία		Σιωπηρά έργασια	2		2	
8	Καλλιγραφία			2			
9	Χειροτεχνία	$\frac{4}{2}$		2	2		
10	Ώδική	$\frac{4}{2}$		$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$		
11	Γυμναστική Παιδιά (κατά τας έκδρομάς)	$\frac{4}{2}$		$\frac{4}{2}$	$\frac{4}{2}$		
Ώραι διδασκαλίας κατά τμήμ.		29		31	32		

Διά του έδ. 3. του άρθρ. 1 του Ν. Δ. 1461]1942 ώρίσθησαν ύποχρεωτικά ώραι διδασκαλίας καθ' έβδομάδα διά μέν τόν διευθυντήν 28 ώραι, διά δέ τούς δημοδιδασκάλους 32.

Ο διδάσκαλος τών δύο κατωτέρων τάξεων αναλαμβάνει δίωρον διδασκαλίαν έν τῷ ανώτάτῳ τμήματι.

Η Ίχνογραφία και η Καλλιγραφία τών δύο κατωτέρων τάξεων δίδονται ώς σιωπηρά έργασία κατά τόν χρόνον τής διδασκαλίας τής αναγνώσεως έν τῇ έτέρῃ τάξει. Τά μαθήματα ταύτα εις τās τέσσαρας ανωτέρας τάξεις ώς και η Χειροτεχνία εις πάσας διδάσκονται μέν εις έκαστον τμήμα κατά τήν αυτήν ώραν και έν τῇ αυτῇ αίθούσῃ, αλλά παρέχονται εις έκάστην τάξιν τά ανήκοντα αυτῇ θέματα.

Πρός διδασκαλίαν τών Μαθηματικῶν αναγράφονται τά ήμώρια έν τῷ προγράμματι πρὸς διδασκαλίαν έκάστης τάξεως, άλλ' ο χρόνος ούτος προσδιορίζει μόνον τήν προφορικὴν διδασκαλίαν. Αί γραπταί άσκήσεις έκάστης τάξεως γίνονται καθ' όν χρόνον ή έτέρα τάξις του τμήματος διδάσκειται προφορικῶς.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΜΑΘΗΜΑΣΙ
ΤΩΝ ΠΟΛΥΤΑΞΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Α'. Τάξις

α' Προσευχαί. 1. Ἡ προσευχή τοῦ παιδίου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸ πνεῦμα Του τὸ ἅγιον, ἵνα φωτίσῃ αὐτὸ καὶ μάθῃ γράμματα καὶ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

2. Ἡ προσευχή τοῦ παιδίου μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ὑγιᾶς καὶ ἔστειλε τὸ πνεῦμα Του τὸ ἅγιον καὶ ἐφώτισεν αὐτὸ εἰς τὰ καλὰ μαθήματα.

3. Ἡ προσευχή τοῦ παιδίου κατὰ τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς κατακλίσεως, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸν ἄγγελόν Του, ἵνα φυλάξῃ αὐτὸ κοιμώμενον τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

4. Ἡ προσευχή τοῦ παιδίου τὴν πρωτῆν μετὰ τὴν ἔγερσιν, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φυλάξῃ αὐτὸ ἐπίσης καὶ τὴν ἡμέραν.

5. Προσευχή ὑπὲρ τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν, τοῦ διδασκάλου, τῶν συμμαθητῶν κτλ.

6. Ἐπίκαιροὶ προσευχαί τῶν παιδίων ἐν καιρῷ γεγονότων συγκλονιζόντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, ὡς ἀσθενειῶν, θεομηνιῶν κλπ., δι' ὧν εὐχαριστοῦσι τὸν Θεόν διὰ τὰ ἀγαθὰ, ἃ παρέχει αὐτοῖς, ἢ παρακαλοῦσιν Αὐτὸν νὰ τὰ προφυλάξῃ ἐκ τοῦ κινδύνου.

7. Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

β'. Ποιήματα καὶ ᾄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀλφαβηταρίῳ περιεχομένων.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν ἡμᾶς χαρισάμενος.

ΣΗΜ. Κατάλληλα ποιήματα καὶ ᾄσματα θρησκευτικὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιῶνται καὶ ὡς προσευχαί ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν μαθημάτων.

γ' Διδασκαλαὶ ἀπλᾶί πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐξῆς ἑορτῶν: 1) Τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, 2) τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ, 3) τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, 4) τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ, 5) τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Β' Τάξις

α'. Προσευχαί. 1) Προσευχή πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, ἀλλὰ πῶς ἔκτενεστέρα. 2) Προσευχή μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, 3) Προσευχή πρὸ τοῦ φαγητοῦ, 4) Προσευχή μετὰ τὸ φαγητόν, 5) Προσευχή πρὸ τῆς κατακλίσεως τὴν ἑσπέραν, ὡς καὶ ἐν τῇ α' τάξει, ἀλλὰ πῶς ἔκτενεστέρα, 6) Προσευχή μετὰ τὴν ἔγερσιν τὴν πρωτῆν, 7) Ἐπίκαιροι προσευχαί ἐν καιρῷ γεγοσιῶτων συγκλονιζόντων τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ.

β'. Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωσματορίῳ τῆς β' τάξεως περιεχομένων

γ'. Διδασκαλίαι ἀπλαῖ πρὸς ἐρμηνεῖαν ἑορτῶν: 1) Τῶν ἑορτῶν τῶν ἀναγραφόμενων ἐν τῇ α' τάξει, 2) τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ, 3) τῶν γενεθλίων τῆς Θεοτόκου, 4) τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, 5) τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, 6) τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου.

Γ' Τάξις

Α'. Ἱστορίαι ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

α. Ἡ πρὸ τῶν Πατριαρχῶν ἱστορία. 1) Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου, 2) ὁ παράδεισος, ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἔξωσις αὐτῶν ἐκ τοῦ παραδείσου, 3) ὁ κατακλυσμὸς καὶ ὁ πύργος τῆς Βαβέλ.

β. Οἱ Πατριάρχαι. 1) Ὁ Ἀβραάμ, 2) ὁ Ἰσαάκ, 3) ὁ Ἰακώβ, 4) τα κατὰ τὸν Ἰωσήφ.

γ. Ἡ ἱστορία τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

δ. Οἱ κριταί. 1) Ὁ Σαμψών, 2) ὁ Γεδεών, 3) Ὁ Ἥλι καὶ ὁ Σαμουὴλ.

ε. Ἡ καλὴ νύφη Ρούθ.

στ. Οἱ βασιλεῖς. 1) Ὁ Σαούλ, 2) ὁ Δαβίδ, 3) ὁ Σολομών, 4) ὁ Βοβοάμ καὶ Ἱεροβοάμ, 5) ἡ κατάλυσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰουδα καὶ ἡ αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλωνος.

ζ. Οἱ Προφῆται. 1) Ὁ Ἥλιος, 2) ὁ Ἡσαΐας, 3) ὁ Ἱερεμίας, 4) ὁ Δανιήλ, 5) ὁ Ἰωνᾶς.

η) Ἡ ἱστορία τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ.

β' Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωσματορίῳ τῆς γ' τάξεως περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφόμενων

γ' Προσευχαί. Προσευχαί ὡς καὶ ἐν τῇ α' καὶ β' τάξει, ἀλλὰ μᾶλλον ἔκτεταμέναι καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης

Δ' Ἐρμηνεῖαι ἑορτῶν. 1) Τῆς ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, 2) τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου, 3) τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, 4) τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, 5) τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ε' Γεωγραφία τῶν χωρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Δ' Τάξις

Α'. Ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης

α. Τὰ κατὰ τὴν Θεοτόκον. 1) Ἡ γέννησις τῆς Θεοτόκου, 2) τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου, 3) ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (χαῖρε, κεχαριτωμένη Θεοτόκε κλπ.), 4) ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

β. Τὰ κατὰ Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον. 1) Ἡ γέννησις τοῦ Ἰωάννου, 2) τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου, 3) ἡ ἀποκεφάλισις τοῦ Ἰωάννου.

γ' Τὰ κατὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 1) Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ (Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ κλπ., Χριστὸς γεννᾶται κλπ., Ἡ γέννησις σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν κλπ.). 2) Ἡ προσκύνησις τῶν μάγων, 3) ὁ Ἡρώδης καὶ ἡ φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς Αἴγυπτον. 4) ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναφῆ τῆς Ἱερουσαλήμ, 5) ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ (Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένῳ σου Κύριε κλπ.) 6) ἡ ἐκλογὴ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, 7) τὸ θαῦμα τῆς Κανᾶ, 8) ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας ἐν Ναϊν, 9) ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰακείρου, 10) ἡ θεραπεία τῶν 10 λεπρῶν, 11) ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου ἐν Καπερναοῦμ, 12) ὁ ἐκατένταρχος τῆς Καπερναοῦμ καὶ ὁ Χριστὸς, 13) ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἱεριχοῦς, 14) ὁ χορτασμός τῶν πεντακισχιλίων διὰ πέντε ἄρτων, 15) ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου ἐν Βηθσεδαῖ, 16) ἡ κατάπαυσις τῆς τρικυμίας, 17) ἡ θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, 18) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Λάζαρος, 19) ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου (τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ σοῦ πάθους πιστούμενος κλπ.) 20) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Ζακχαῖος, 21) ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις, 22) ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου, 23) ἡ παραβολὴ τοῦ τελῶνου καὶ τοῦ φαρισαίου, 24) ἡ παραβολὴ τῶν μωρῶν παρθένων, 25) ἡ παραβολὴ τοῦ ἐλεήμονος Σαμαρείτου, 26) ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, 27) ἡ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, 28) ὁ Ἰησοῦς ὁμιλεῖ κατὰ τῶν Φαρισαίων, 29) τὸ ἀνώτατον συμβούλιον καὶ ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα, 30) ὁ μυστικὸς δεῖπνος, 31) ἡ σύλληψις τοῦ Ἰησοῦ ἐν Γεθσημανῆ, 32) Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ συνεδρίου, 33) Ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου καὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰούδα, 34) Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πιλάτου, 35) Σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ (Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι κλπ.). 36) ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ (Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ κλπ. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σου νεκρὸν κλπ.). 37) ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ (Χριστὸς ἀνέστη. Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα κλπ. Ἀναστάσεως ἡμέρα κλπ. Πάσχα ἱερὸν ἡμῖν σήμερον ἀναδέδεικται κλπ.). 38) ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ (Ἀνελήθη ἐν δόξῃ κλπ.). 39) ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ (Μετεμορφώθη ἐν τῷ ὄρει κλπ.).

Β' Προσευχαὶ ὡς καὶ ἐν τῇ γ' τάξει, ἀλλ' ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Γ' Ποιήματα καὶ ᾄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ὀδικῆς ἀναγεγραφομένων.

Δ' Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης.

Ε' Τάξις

Α' Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία

1) Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Εὐλογητὸς εἶ. Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους κλπ.) 2) ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία· ὁ βίος τῶν πρώτων χριστιανῶν· ἐκλογὴ διακόνων πρὸς περιθαλψίν τῶν χριστιανῶν· ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος· ὁ Φίλιππος. 3) ὁ Παῦλος· αἱ σπουδαὶ τοῦ Παύλου· ὁ Παῦλος ἀπὸ σφοδροτάτου διώκτου καθίσταται θερμότατος κήρυξ τῆς νέας θρησκείας· ὁ Παῦλος κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον ἐν Συρίᾳ, Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Κύπρῳ· Ἰδρυσις ἐκκλησιῶν. 4) ὁ Παῦλος ἱδρύει ἐν Φιλίπποις, Θεσσαλονίκῃ καὶ Βεροίᾳ ἐκκλησίας. 5) ὁ Παῦλος ἐν Ἀθήναις κηρύττει περὶ τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ.— Διονύσιος ὁ ἄρεοπαγίτης. 6) ὁ Παῦλος ἐν Κορίνθῳ ἱδρύει ἐκκλησίαν. 7) ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει εἰς Ἱερουσαλήμ, συλλαμβάνεται καὶ ἀποστέλλεται εἰς Ῥώμην· τελευτῆ τοῦ Παύλου, 8) ὁ ἀπόστολος Πέτρος. (Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι

κλπ.) 9) ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας (Ὡς τῶν ἀποστόλων πρωτόκλητος κλπ.), 10) ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, 11) οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι, 12) ὀργανισμὸς τῶν πρώτων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ διοικήσεις αὐτῶν· διάκονοι, πρεσβύτεροι, ἐπίσκοποι, ἐπαρχιακαὶ σύνοδοι, 13) ἀποστολικά ἐκκλησία· σχέσεις αὐτῶν. 14) διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν, ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Νέρωνος, Δεκίου, Δομιτιανοῦ, Διοκλητιανοῦ κλπ. Μάρτυρες τῆς νέας θρησκείας : ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἅγιος Γεώργιος κτλ. (Μέγαν εὔρατο ἐν τοῖς κινδύνοις σὲ ὑπέρμαχον κλπ. Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς καὶ τῶν πτωχῶν κτλ. 15) ὁ μέγας Κωνσταντῖνος προστάτης τῆς νέας θρησκείας· τὸ λάβαρον, ὁ τίμιος σταυρὸς καὶ ἡ ἅγια Ἐλένη ὁ ναὸς τῆς ἀναστάσεως (Τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον κλπ.). 16) ὁ Ἄρειος καὶ ἡ πρώτη οἰκουμένη σύνοδος (Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν κλπ.). 17) ὁ μέγας Ἀθανάσιος (Στύλος γέγονας ὀρθοδοξίας κλπ.). 18) ὁ Ἰουλιανὸς πολέμιος τοῦ Χριστιανισμοῦ, 19) ὁ μέγας Βασίλειος, 20) Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, 21) ὁ Θεοδόσιος καταδικῶν τοὺς ἔθνικούς, 22) ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας κλπ.). 23) ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ κτίσις τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, 24) ὁ Ἡράκλειος καὶ ὁ ἀκάθιστος ὕμνος. (Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια κλπ.), ἡ ὕψωσις τοῦ Τιμίου σταυροῦ (Σῶσον Κύριε, τὸν λαόν σου κλπ.), 25) ὁ μοναχικὸς βίος· οἱ ἀσκηταὶ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, 26) οἱ Εἰκονομάχοι· Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας (Τὴν ἄχραντον εἰκόνα σου κλπ.), 27) ὁ Φώτιος· αἱ ἀειώσεις τῶν Παπῶν καὶ τὸ σχίσμα· ἔκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ρώσων (Κύριλλος καὶ Μεθόδιος), 28) ἡ θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις ἐν τῇ δύσει. ὁ Λούθηρος· αἱ ἐκκλησίαι τῶν διαμαρτυρομένων, 29) ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τουρκοκρατίας· ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ τὰ προνόμια 30) τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν δουλείαν φύλακες τῆς ἐθνικῆς παιδείας καὶ τῆς θρησκείας, 31) ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐλευθεροῦ κράτους μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ, 32) τὰ ἄλλα πατριαρχεῖα.

Β' Προσευχαί. 1) Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κλπ., Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε κλπ., Ἅγιος ὁ Θεὸς κλπ., Δόξα πατρὶ κλπ., Παναγία Τριάς κλπ., Πάτερ ἡμῶν κλπ. 2) Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ προσδεξάμενος τὰ παιδία ἐλθόντα πρὸς σέ κλπ., 3) Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία κλπ.

Γ' Ποιήματα καὶ ἄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων

Δ' Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον, τὰ θαύματα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ,

ΣΤ' Τάξις

α' Λειτουργικὴ 1) Ὁ ναὸς καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ· ρυθμοὶ Χριστιανικῶν ναῶν οἱ ἐπισημότατοι τούτων. 2) ἱερὰ σκευή· 3) Ἑορταὶ κινηταὶ καὶ ἀκίνητοι. Δεσποτικά καὶ θεομητορικά ἑορταὶ ἁγίων βίοι ἁγίων· 4) ἱεραὶ ἀκολουθίαι· ἐρμηνεῖαι τῆς λειτουργίας.

β' Κατήχησις 1) Περὶ θρησκείας· εἶδη θρησκειῶν· αἱ μονοθεϊστικαὶ θρησκεῖαι ὁ χριστιανισμὸς καὶ αἱ διάφοροι χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι· ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ ἐκκλησία, 2) πηγαὶ τῆς ἡμετέρας χριστιανικῆς θρησκείας (ἅγια Γραφή καὶ παράδοσις)· τὰ βιβλία τῆς ἁγίας Γραφῆς 3) τὸ σύμβολον τῆς πίστεως· ἐρμηνεῖα αὐτοῦ 4) ὁ δεκάλογος· ἐρμηνεῖα αὐτοῦ 5) τὰ μυστήρια 6) περὶ προσευχῆς ἢ Κυριακῆς προσευχῆς.

γ' Προσευχαί. 1) Κύριε, ὁ τὸ πανάγιόν σου πνεῦμα κλπ. 2) ὁ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ κλπ. 3) εὐφρανας ἡμᾶς, Κύριε, ἐν τοῖς ποιήμασί σου καὶ ἐν τοῖς ἔργοις κλπ. 4) Δέσποινα, κρόσδεξαι τὰς δεήσεις κλπ. 5) τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου κλπ.

δ' Ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων,

ε' Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα παραβολῶν, τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρου ὀμιλίας καὶ ἄλλων ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου περικοπῶν.

Β' Διὰ τάξεις συνδιδασκομένης

Α' καὶ Β' τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Προσευχαί. 1) Προσευχὴ τοῦ παιδίου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον, ἵνα φωτίσῃ αὐτὸ καὶ μάθῃ γράμματα καὶ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

2) Προσευχὴ τοῦ παιδίου μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διότι διεφύλαξεν αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ὑγιὲς καὶ ἔστειλε τὸ πνεῦμά Του τὸ ἅγιον καὶ ἐφώτισεν αὐτὸ εἰς τὰ καλά μαθήματα.

3) Προσευχὴ τοῦ παιδίου κατὰ τὴν ἐσπέραν, πρὸ τῆς κατακλίσεως, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸν ἄγγελόν Του, ἵνα φυλάξῃ αὐτὸ κοιμώμενον τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

4) Προσευχὴ τοῦ παιδίου τὴν πρωτῆν, μετὰ τὴν ἔγερσιν, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διότι διεφύλαξεν αὐτὸ τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φυλάξῃ αὐτὸ ἐπίσης καὶ τὴν ἡμέραν.

5) Προσευχὴ ὑπὲρ τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν, τοῦ διδασκάλου, τῶν συμμαθητῶν κλπ.

6) Ἐπίκαιροι προσευχαί τῶν παιδίων, ἐν καιρῷ γεγονότων συγκλονιζόντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, οἷον ὀσθενειῶν, θεομηνιῶν κλπ., δι' ὧν παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν νὰ προφυλάξῃ αὐτὰ ἐκ τοῦ κινδύνου ἢ εὐχαριστοῦσι διὰ τὰ μεγάλα ἀγαθὰ, ἃ παρέχει εἰς αὐτὰ.

7) Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Β' Ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ, ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῶν τάξεων τούτων περιεχομένων.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μηνῶσι ζῶν χαρισάμενος

ΣΗΜ. Κατάλληλα ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιῶνται καὶ ὡς προσευχαί ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν μαθημάτων.

Γ' Διδασκαλαί ἀπλαῖ πρὸς ἐρμηνεῖαν τῶν ἑξῆς ἑορτῶν. 1) Τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, 2) τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ, 3) τῆς Κυριακῆς τῶν Βατίων, 4) τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ, 5) τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Α' καὶ Β' Τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Προσευχαί αἱ καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας ἦτοι:

1) Προσευχὴ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας. 2) Προσευχὴ μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας. 3) Προ-

σευχή πρό τοῦ φαγητοῦ. 4) Προσευχή μετὰ τὸ φαγητόν. 5) Ἐπικαιροὶ προσευχαί ἐν καιρῷ γεγονότων συγκλονιζόντων τὴν ψυχὴν τῶν παιδίων.

Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρὸς κ.τ.λ.

Β' Ποιήματα καὶ ᾠματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις περιεχομένων.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ κ.λ.π.

Γ' Διδασκαλῖαι ἀπλαῖ πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐξῆς ἑορτῶν:

1) Τοῦ γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, 2) τῶν εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, 3) τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, 4) τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ, 5) τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου.

Γ' καὶ Δ' Τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Ἱστορίαι ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

α) Ἡ πρὸ τῶν Πατριαρχῶν ἱστορία: 1) Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου 2) ὁ παράδεισος, ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἔξωσις αὐτῶν ἐκ τοῦ παραδείσου 3) ὁ κατακλυσμός καὶ ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ.

β) Οἱ Πατριάρχαι: 1) Ὁ Ἀβραάμ 2) Ὁ Ἰσαάκ 3) Ὁ Ἰακώβ 4) τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ

γ) Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.

δ) Οἱ κριταί: 1) Ὁ Σαμφών 2) ὁ Γεδεών 3) ὁ Ἡλὶ καὶ ὁ Σαμουήλ.

ε) Ἡ καλὴ νόμφη Ρούθ.

στ) Οἱ βασιλεῖς: 1) ὁ Σαοὺλ 2) ὁ Δαβὶδ 3) ὁ Σολομών 4) ὁ Ροβοάμ καὶ Ἱεροβοάμ 5) ἡ κατάλυσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰουδά καὶ ἡ αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλῶνος.

ζ) Οἱ προφῆται: 1) Ὁ Ἡλίας, 2) Ὁ Ἡσαίας 3) ὁ Ἰερεμίας 4) ὁ Δανιήλ 5) ὁ Ἰωνᾶς.

η) Ἡ ἱστορία τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ.

Β' Ποιήματα καὶ ᾠματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῆς γ' καὶ δ' τάξεως περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγεγραφομένων.

Γ' Προσευχαί ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ τέρξει, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκτεταμέναι καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Δ' Ἐρμηνεῖαι ἑορτῶν: 1) Τῆς ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ 2) τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου 3) τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου 4) τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου 5) τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ε' Γεωγραφία τῶν χωρῶν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης

α) Τὰ κατὰ τὴν Θεοτόκον: 1) Ἡ γέννησις τῆς Θεοτόκου 2) τὰ εἰσόδια τῆς Θεοτόκου 3) ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (χαίρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε κ.λ.π.) 4) ἡ κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

β) Τὰ κατὰ Ἰωάννην τὸν Προδρόμον: 1) Ἡ γέννησις τοῦ Ἰωάννου 2) τὸ κήρυγμα τοῦ Προδρόμου 3) ἡ ἀποκεφάλισις τοῦ Ἰωάννου.

γ) Ἰὰ κατὰ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν: 1) Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ (Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ κ.λ.π., Χριστὸς γεννᾶται κ.λ.π. Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν κ.λ.π.) 2) Ἡ

προσκύνησις τῶν μάγων 3) ὁ Ἡρώδης καὶ ἡ φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ εἰς Αἴγυπτον 4) ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής ἐν τῷ ναῶ τῆς Ἱερουσαλῆμ 5) ἡ βάπτισις τοῦ Χριστοῦ (ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε κλπ. 6) ἡ ἐκλογὴ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ 7) τὸ θαῦμα τῆς Κανᾶ 8) ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας ἐν Ναϊν 9) ἡ ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαείρου 10) ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν 11) ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου ἐν Καπερναοὺμ 12) ὁ ἐκατόνταρχος τῆς Καπερναοῦμ καὶ ὁ Χριστὸς 13) ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἱεριχοῦς 14) ὁ χορτασμός τῶν πεντακισχιλίων διὰ πέντε ἄρτων 15) ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου ἐν Βηθσεδαῖ, 16) ἡ κατάπαυσις τῆς τρικυμίας, 17) ἡ θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, 18) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Λάζαρος· ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου (τὴν κοινήν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ σοῦ πάθους πιστούμενος κ.τ.λ.), 19) ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Ζακχαῖος, 20) ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις, 21) ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου, 22) ἡ παραβολὴ τοῦ Τελῶλου καὶ τοῦ Φαρισαίου, 23) ἡ παραβολὴ τῶν μωρῶν παρθένων, 24) ἡ παραβολὴ τοῦ ἐλεήμονος Σαμαρείτου, 25) ἡ παραβολὴ τοῦ ἄσώτου υἱοῦ, 26) ἡ εἰσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, 27) ὁ Ἰησοῦς ὁμιλεῖ κατὰ τῶν Φαρισαίων, 28) τὸ ἀνώτατον συμβούλιον καὶ ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα, 29) ὁ μυστικὸς δεῖπνος, 30) ἡ σύλληψις τοῦ Ἰησοῦ ἐν Γεθσημανῇ, 31) ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ συνεδρίου, 32) ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου καὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰούδα, 33) ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πιλάτου, 34) Σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ (Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου κλπ.), 35) ἡ ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ (ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ κλπ.), 36) ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ (Χριστὸς ἀνέστη κλπ. Τὸ Φαῖδρον τῆς ἀσάστᾶσεως κήρυγμα κλπ., Ἀναστάσεως ἡμέρα κλπ., Πάσχα ἱερὸν ἡμῶν σήμερα κλπ.) 37) ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ (Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ κλπ.) 38) ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ, (Μετεμορφώθης ἐν τῷ ὄρει κλπ.).

Β' Προσευχαί. Ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Γ' Ποιήματα καὶ ᾠδαὶ θερησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῆς γ' καὶ δ' τάξεως περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ' Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία. 1) Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος (εὐλογητός εἶ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφος κλπ.) 2) ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία, ὁ βίος τῶν πρώτων χριστιανῶν, οἱ διάκονοι, ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος, ὁ Φίλιππος, 3) ὁ Παῦλος, αἱ σπουδαὶ τοῦ Παύλου, ὁ Παῦλος ἀπὸ σφοδρωτάτου διώκτου καθίσταται θερμότητος κήρυξ τῆς νέας θρησκείας, ὁ Παῦλος κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον ἐν Συρίᾳ, Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Κύπρῳ, ἱδρύσει ἐκκλησίαν, ὁ Παῦλος ἱδρύει ἐν Φιλίπποις, Θεσσαλονίκη καὶ Βερροῖα ἐκκλησίας, ὁ Παῦλος ἐν Ἀθήναις κηρύττει περὶ τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ, Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὁ Παῦλος ἐν Κορίνθῳ ἱδρύει ἐκκλησίαν, ὁ Παῦλος ἐπιστρέφει εἰς Ἱερουσαλὴμ, συλλαμβάνεται καὶ ἀποστέλλεται εἰς Ρώμην. Τελευτὴ τοῦ Παύλου 4) ὁ ἀπόστολος Πέτρος (Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι κλπ. 5) ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας (Ὡς τῶν ἀποστόλων πρωτόκλητος κλπ.) 6) ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, 7) οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι 8) ὁ ὄργανισμός τῶν πρώτων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ διοικήσις αὐτῶν, διάκονοι,

πρεσβύτεροι, ἐπίσκοποι, ἐπαρχιακαὶ σύνοδοι 9) διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν μάρτυρες τῆς νέας θρησκείας—ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἅγιος Γεώργιος κλπ. (Μέγαν εὐρατο ἐν τοῖς κινδύνοις κλπ. Ὡς τῶν σίχμαλῶτων ἐλευθερωτῆς κλπ. 10) ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, προστάτης τῆς νέας θρησκείας, τὸ λάβαρον, ὁ τίμιος σταυρὸς καὶ ἡ ἁγία Ἐλένη, ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως (Τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος κλπ.) 11) ὁ Ἄρειος καὶ ἡ πρώτη οἰκουμενικὴ σύνοδος (Καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν κλπ.) 12) ὁ μέγας Ἀθανάσιος (Στιῦλος γέγονας ὀρθοδοξίας κλπ.) 13) ὁ μέγας Βασίλειος 14) ὁ Γρηγόριος ὁ Ἰανζιανζηνός 15) ὁ Θεοδοσίος καταδιώκων τοὺς ἐθνικοὺς 16) ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος 17) ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ὁ ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, (τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας κλπ.) 18) ὁ Ἡράκλειος καὶ ὁ ἀκάθιστος ὕμνος (Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ κλπ.) ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ (Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου κλπ.) 19) οἱ εἰκονομάχοι. Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας (τὴν ἀχραντον εἰκόνα σου κλπ.) 20) ὁ Φώτιος· αἱ ἀξιώσεις τῶν παπῶν καὶ τὸ σχίσμα, ἐκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ρώσων (Κύριλλος καὶ Μεθόδιος), 21) ἡ θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις ἐν τῇ Δύσει, ὁ Λούθηρος, 22) ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τουρκοκρατίας, ὁ Οἰκουμενικὸς Πιτριάρχης καὶ τὰ προνόμια, 23) τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν δουλείαν φύλακες τῆς ἐθνικῆς παιδείας καὶ θρησκείας 24) ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐλευθέρου κράτους μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ 25) τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα.

Β' Προσευχαί :

1) Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κλπ. Βασιλεῦ, οὐράνιε, παράκλητε κλπ. Ἅγιος ὁ Θεὸς Δόξα Πατρί. Παναγία Τριάς κλπ. Πάτερ ἡμῶν κλπ. 2) Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ προσδεξάμενος τὰ παιδιά ἐλθόντα πρὸς σέ κλπ. 3) Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη κλπ.

Γ' Ποιήματα καὶ ᾄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ' Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον, τὰ θαύματα καὶ τὴν διὰ παραβολῶν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Λειτουργικὴ : 1) Ὁ ναὸς καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ, ρυθμοὶ χριστιανικῶν ναῶν, οἱ ἐπισημῶτα τοῦτων, 2) ἱερὰ σκευὴ 3) ἑορταὶ κινηταὶ καὶ ἀκίνητοι, δεσποτικαὶ καὶ θεομητορικαὶ, ἑορταὶ ἁγίων, 4) ἱερὰ ἀκολουθίαι, ἐρμηνεία τῆς λειτουργίας.

Β' Κατήχησις : Πολυθεϊστικαὶ καὶ μονοθεϊστικαὶ θρησκεῖαι, ὁ χριστιανισμὸς καὶ αἱ διάφοροι χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι, ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ ἐκκλησία, πηγαὶ τῆς ἡμετέρας χριστιανικῆς θρησκείας (Ἅγία Γραφὴ καὶ παράδοσις), τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, ἐρμηνεία αὐτοῦ, αἱ δέκα ἐντολαί, ἐρμηνεία αὐτῶν, τὰ μυστήρια, περὶ προσευχῆς, ἡ Κυριακὴ προσευχή.

Γ' Προσευχαί : 1) Κύριε, ὁ τὸ πανάγιόν σου πνεῦμα κλπ., 2) Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ᾠρα κλπ., 3) Εὐφρνας ἡμᾶς, Κύριε, ἐν τοῖς ποιήμασί σου κλπ. 4) Δέσποινα, πρόσδεξαι τὰς δεήσεις κλπ. 5) Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σέ κλπ.

Δ' Ποιήματα καὶ ᾄσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Ε' Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐπί τοῦ ὄρουσ ὁμιλίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Α' Τάξις

Α' Λεκτικά ἀσκήσεις :

1) **Συνδιαλέξεις ἀφελείς περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου.** Ὁ παῖς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Ὀνομα τοῦ μαθητοῦ, τῶν γονέων. Ἀσχολίαι τῶν γονέων. Παιδικαὶ κατ' οἶκον ἀσχολίαι, Ἐνδιαφέροντα οἰκογενειακὰ γεγονότα καὶ ἑορταί. Ὁ παῖς μεταξύ τῶν ἑθελίων. Αἱ συνήθειαι ἐν τῷ τόπῳ παιδιαί. Ὁ τρόπος, καθ' ὃν παίζονται. Ὁ παῖς ἐν τῷ σχολείῳ. Θέσεις τῶν μαθητῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς παραδόσεως, ἀνάστημα καὶ ἄλλα σωματικὰ χαρακτηριστικά. Ὁ ἡμερήσιος ἐν τῷ σχολείῳ βίος.

2) Κατάλληλα παραμύθια καὶ μῦθοι.

3) **Πρακτικὴ διάκρισις ἀτελοῦς καὶ πλήρους ἐκφράσεως** ἐξ ἀφορμῆς ἀτελῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητῶν. Ἀνάλυσις γνωστῶν προτάσεων εἰς λέξεις, λέξεων εἰς συλλαβὰς. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων. Διάκρισις λέξεων μονοσυλλαβῶν, δισυλλαβῶν κλπ. Ἀνάλυσις συλλαβῶν εἰς φθόγγους, σύνθεσις φθόγγων εἰς συλλαβὰς. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν τοῦ συλλαβικοῦ τόνου τῶν λέξεων καὶ ὀρθὴν διάρθρωσιν τῶν κακῶς προφερομένων, φθόγγων.

Β' Ἀνάγνωσις καὶ γραφή.

1) Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀλφαβηταρίου. Σκοπὸς ἢ κατὰ λέξιν ἀπαιστος ἀνάγνωσις καὶ ἢ κανονικὴ γραφὴ τῶν γραμμάτων. Ἡ γραφὴ εἰς μέγεθος μέτριον καὶ ὑπὸ κλίσιν ἐλαχίστην. Σχῆμα γραμμάτων παρεμφερὲς πρὸς τὸ τοῦ τύπου.

2) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Γ' Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

Ἐπίμονος ἀσκήσις τῶν μαθητῶν ἰδίᾳ κατὰ τὴν γραφὴν εἰς τὰ ἀκόλουθα : 1. Νὰ ἀποδίδουν τὰ ἀκουόμενα **φωνητικὰ στοιχεῖα** ἐκάστης γνωστῆς λέξεως με ἀντίστοιχα γράμματα. 2. Νὰ χωρίζουν ἀπ' ἀλλήλων τὰς λέξεις τῶν γραφομένων ἀπλῶν φράσεων. 3. Νὰ διακρίνουν τὴν τονιζομένην συλλαβὴν ἐκάστης λέξεως. 4. Νὰ μεταχειρίζονται προσηκόντως τὸ **τελικὸν** ς. 5. Νὰ διακρίνουν τὰς λέξεις ὅσαι δέχονται πνεῦμα 6. Νὰ θέτουν τόνον καὶ πνεῦμα εἰς τὸ **δεύτερον φωνῆν** τῶν διφθόγγων. 7. Νὰ γράφουν με **κεφαλαῖον** τὸ ἀρχικὸν γράμμα τῶν ὀνομάτων ἀνθρώπων καὶ τόπων, ὡς καὶ τὸ ἀρχικὸν ἐκάστης προτάσεως (κυρ. περιόδου). 8. Νὰ μεταχειρίζονται προσηκόντως τὴν **τελείαν**, τὸ ἐρωτηματικὸν καὶ τὸ ἐνωτικὸν. Πρὸς κατανόησιν τῶν ἀνωτέρω εἶναι ἀνάγκη νὰ διδασθοῦν οἱ μαθηταί 1) τὰς ἀκολουθούσους **γραμματικὰς ἐννοίας** : πρότασις, λέξις, συλλαβὴ, φωνή (φθόγγος), γράμμα, φωνῆν, σύμφωνον (ὅσα δὲν εἶναι φωνήεντα), δίφθογγος, ὄνομα, προσέτι δὲ τὰ κεφαλαῖα. μικρὰ καὶ τὸ τελικὸν ς, καὶ 2) τὰ ἀκόλουθα **ὀρθογραφικὰ σημεῖα** : τόνος, ὀξεῖα, περισπωμένην, πνεύματα, φιλή, δασεῖα, τελεία, ἐρωτηματικὸν, ἐνωτικὸν. Β. Δ]μα 12]4]1949.

Β' Τάξις

Α' Ἀνάγνωσις.

1) Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου. Σκοπὸς ἢ κατὰ πρότασιν ἀπαιστος ἀνάγνωσις. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ τόνου προτάσεως.

2) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β' Λεκτικά ἀσκήσεις. 1) Ἀδρομερῆς ἀνάλυσις τοῦ ἡμερησίου παιδικοῦ βίου εἰς σειράν προτάσεων παραστατικῶν τῶν κυριωτέρων ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, καθημερινῆς καὶ ἑορτῆς. Λεπτομερῆς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου καταλλήλων τοιούτων προτάσεων εἰς συστήματα μερικωτέρων προτάσεων ἀποτελοῦντα πλήρη ἀνακρίνωσιν τοῦ μαθητοῦ περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς σχετικῆς ἐνεργείας (π.χ. νίπτομαι. Πῶς ἀκριβῶς; Τί κάμνω; Τί πρῶτον; τί ἔπειτα; Καὶ οὕτω καθεξῆς).

2) Ὁμοία ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ τοῦ λοιποῦ βίου τῆς οἰκογενείας. Ἔργα τῆς μητρός, τοῦ πατρός, τοῦ πάπου, τῆς μάμης, πρεσβυτέρων ἢ νεωτέρων ἀδελφῶν.

3) Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέραν καὶ ἐν συνεχεῖ λόγῳ ἀπόδοσιν μύθων καὶ διηγάμων τῆς ἀναγνώσεως καὶ περιγραφῶν τῆς πῆριδογινώσεως.

Γ' Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

Ἐπίμονος ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὰ ἀκόλουθα. 1. Νὰ τονίζου σωστά τὴν παραλήγουσαν καὶ τὴν βραχείαν συλλαβὴν (τὸ ε καὶ τὸ ο). 2. Νὰ θέτουσαν δασείαν εἰς τὰς λέξεις τὰς ἀρχομένης ἀπὸ υ. 3. Νὰ γράφουσαν τὰς ρηματικὰς καταλήξεις -ω -εις -ει (τρέχω, τρέχεις, τρέχει) καὶ νὰ τονίζουσαν ὀρθῶς ὅσα ρήματα τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν -ῶ -ᾶς -ᾶ (πηδῶ, πηδάς, πηδᾶ, πηδοῦν), -εῖς -εῖ (ἀργεῖς, ἀργεῖ). 4. Νὰ γράφουσαν τὰς ὀνομαστικὰς καταλήξεις -ες (πέτρες, βρύσες, μῆνες), -ο (ξύλο, βουνό), -η (βρύση, βροχή), -ης (ναύτης, διαβάτης), -ος (γέρος, ἄνεμος). 5. Νὰ γράφουσαν ὀρθῶς τὰς ἀκολουθούσας λέξεις: α) Τὰ ἄρθρα ὁ, ἦ, τό, τοῦ, τῆς, τόν, τήν, οἱ, τά, τῶν, τούς, τίς. β) τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας ἐγώ, ἐμεῖς, ἐμᾶς, μοῦ, μέ, μᾶς, ἐσύ, ἐσένα, ἐσεῖς, σεῖς, ἐσᾶς σου, σέ, σᾶς, αὐτός, αὐτή, αὐτό. γ) τὰς συχνοτέρας προθέσεις μέ, σέ, γιά, ὡς, χωρίς, ἀπό, ἀντί. δ) Τὰ συχνοτέρα ἐπιρρήματα καὶ μόρια: κοντά, μαζί, ἴσια, ἐκεῖ, ἐδῶ, ἔξω, κάτω, ἐπάνω, πίσω, γύρω, τώρα, ὕστερα, τότε, πότε, κάποτε, σήμερα, χίτες, προχίτες, αὔριο, μεθαύριο, γρήγορα, ἀκόμη, πρῶτι, πῶς, ἔτσι, χωρίς, διόλου, πόσο, τόσο, ὅσο, πολὺ, λίγο, ναί, ὄχι, μάλιστα, μή. ε) Τοὺς συχνοτέρας συνδέσμους: καί, κι, ἀλλά, ὅταν, γιατί. στ) Τὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ ἑνα μέχρι τοῦ δέκα. Πρὸς κατανόσιν τῶν ἀναγραμματικῶν ἐννοίας: λήγουσα, παραλήγουσα, προπαραλήγουσα, βραχεία συλλαβὴ (ε καὶ -ο), ἄρθρον, γέννη, ρῆμα. (B.Δ]μα 12]4]1919)

Γ'. Τάξις

Α' Ἀνάγνωσις. 1) Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου. Σκοπὸς ἡ ἀπταιστος ἀνάγνωσις προτάσεων καὶ συνεχοῦς λόγου. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τὴν τήρησιν ὀρθοῦ καὶ φυσικοῦ τόνου προτάσεως καὶ περιόδου.

2) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β' Λεκτικά ἀσκήσεις. 1) Ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως εἰς συντόμους καὶ συνητημένας περὶ αὐτῶν ἀνακοινώσεις.

2) Ἐπίμονος ἀσκήσις εἰς ἐλευθέραν καὶ συνεχεῖ ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγνωσκομένων.

Γ'. Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις.

Ἐπίμονος ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὰ ἀκόλουθα: 1. Νὰ τονίζου σωστά τὴν παραλήγουσαν, ὅταν εἶναι μακρά. 2. Νὰ γράφουσαν τὰς καταλήξεις τῶν ρημάτων εἰς -ῶνω (ἀγκυλώνω, θολώνω), -εύω (γυρεύω, μαζεύω), -ίζω (ἀρχίζω, καθίζω), -ιάζω (ἀνατριχιάζω, ἀγκαλιάζω), -αβῶ (ράβω, σκάβω), -έρνω (δέρνω), -αίνω (ἀνεβαίνω).

3. Νά γράφουν τὰς ρηματικὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἐνεστώτος ὡς καὶ τῶν μετοχικῶν τύπων εἰς -όντας, -όντας, -μένος (πηδῶντας, τρέχοντας, τελειωμένος). 4. Νά γράφουν τὰς καταλήξεις τῶν συνηθεστέρων οὐσιαστικῶν τοῦ ἀναγνωστικοῦ τῶν τριῶν γενῶν εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς καὶ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις (ὄνομαστική, γενική, αἰτιατική). 5. Νά τονίζουσι σωστὰ τὰ οὐδέτερα εἰς -α (μῆλα, χῶμα), καὶ τὰ ἀρσενικά εἰς -οι (ἴδιοι), ὅσα τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν. 6. Νά γράφουν τὰς συνηθεστέρας κατηγορίας οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων εἰς -ώτης (στρατιώτης, Σουλιώτης), -ισσα (βασιλίςσα, γειτόνισσα, μέλισσα), -έλα (κανέλα, φουστανέλα), -ικος (βλάχικος, κλέφτικος), -ικὸς (νησιτικός, παστρικός, κρητικός), -ένιος (μολυβένιος, σιδερένιος), -ερός (γερός, φαρμακερός), -ικὸ (γιατρικὸ, μυστικὸ), -ιμος (νηστήσιμος), φρόνιμος), -ιμο (βράσιμο, γράψιμο). -ινος (πράσινος), -ινὸς (βραδινός, πασχαλινὸ), -ιος (ἄγριος, τρύπιος), -ίσιος (ἀρνίσιος, βουνίσιος), -ωπὸς (κιτρινωπὸς). 7. Νά χωρίζουσι εἰς τὸν συλλαβισμόν τὰ ὅμοια σύμφωνα. 8. Νά σημειῶνουν τὴν ἔκθλιψιν. 9. Νά γράφουσι τὰ ἀριθμητικὰ μέχρι τοῦ 100, τὰς ἀντωνυμίας ἐκείνος, τέτοιος, ποίος, ὅποιος, πού, ἴδιος, ἄλλος, πόσος, ὅσος, κανεῖς, κανένας, καμμιά, καθεῖς, καθένας καὶ τὰ ἐπίθετα ὅλος, ὀλόκληρος. 10. Νά γράφουσι τοὺς συχνοτέρους συνδέσμους καὶ τὰ ἐπιρρήματα : ἦ, εἶτε, λοιπόν, ἐπειδὴ, χάμω, τριγύρω, μεταξύ, ἀντικρῦ, φέτος, πέρσι, ἄλλοτε, περισσότερο, καθὼς, ἴσως, βέβαια, δηλαδὴ καὶ 11. Νά γράφουσι τὰς συνηθεστέρας λέξεις τοῦ κειμένου, καθὼς καὶ τὰς συγγενεῖς τῶν. Πρὸς κατανόησιν τῶν ἀνωτέρω, εἶναι ἀνάγκη νὰ διδαχθῇ ὁ μαθητὴς τὰς ἀκολουθοῦσας γραμματικὰς ἐννοίας : μακρὰ συλλαβὴ (η, ω, δίφθογγοι), πρόσωπον, ἀριθμὸς, πτώσις, ἐπίρρημα, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀριθμητικόν, ὑποκοριστικόν, λέξεις ἐτυμολογικῶς συγγενεῖς, ὡς καὶ τὰ ἀκόλουθα ὀρθογραφικὰ σημεῖα : θαυμαστικόν, εἰσαγωγικὰ, διαλυτικὰ. (Β.Δ.]μα 12[4]1919).

Δ' Τάξις

α' Ἀνάγνωσις, 1. Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου. Σκοπὸς ἡ ἄπταιστος καὶ λογικὴ ἀνάγνωσις. Ἀνακεφαλαίωσις τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων.

2. Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

β' Συνθετικὰ ἀσκήσεις. 1. Διηγήσεις καὶ περιγραφαὶ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν ἐν τῷ οἴκῳ καὶ τῷ σχολείῳ βίον τοῦ παιδίου. 2. Περιγραφαὶ ἀπλῶν καὶ εὐσυνόπτων γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

γ' Γραμματικὴ καὶ ὀρθογραφικὴ διδασκαλία. 1. Ἀνακεφαλαίωσις τῶν διδαχθέντων περὶ τῆς κλίσεως τῶν οὐσιαστικῶν. Σχηματισμὸς τῶν ἀνισοσυλλάβων θηλυκῶν εἰς -α καὶ -η (ὀκά-ὀκάδες, γύφη-γυφάδες), τῶν ὀξευτόνων ἀρσενικῶν εἰς -ής (πραματευτῆς-θεατῆς) καὶ τῶν οὐδετέρων εἰς -ος (λάθος), εἰς -α (ὄνομα) -ιμο (γράφιμο), τοῦ κρέας καὶ φῶς εἰς ὅλας τὰς πτώσεις. 2. Ἀνακεφαλαίωσις τῶν διδαχθέντων περὶ τῆς κλίσεως τῶν ρημάτων. Σχηματισμὸς τοῦ μέλλοντος, παρατατικοῦ καὶ ἀόριστου τῆς ὀριστικῆς εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν φωνὴν τῶν κυριωτέρων κατηγοριῶν τῶν παροξυτόνων (ἐτοιμάζω, χάνω, ἐτοιμάζομαι, χάνομαι) καὶ περισπωμένων ρημάτων (ἀγαπῶ-ᾶς, ἀργῶ-εἰς, αγαπιῶμαι-ιέσαι, κοιμῶμαι-ᾶσαι). Σχηματισμὸς τῆς Προστακτικῆς, ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν 4 χρόνων (ἐνεστώς, μέλλων, παρατατικός, ἀόριστος) καὶ διάκρισις καὶ ὀνομασία τοῦ ἑξακολουθητικοῦ καὶ τοῦ στιγμιαίου τύπου τοῦ μέλλοντος καὶ τῆς προστακτικῆς.

Ὀρθογραφικὴ διάκρισις τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τοῦ

ἐνεστῶτος καὶ τοῦ μέλλοντος (γράφεις, γράφει, γράφομε, γράφομαι, γράφονται, θά γράφης, θά γράφῃ, θά γράφωμε, θά γράφωμαι, θά γράφωνται). *Ἄλλαι λέξεις μετὰ τὰς ὁποίας γράφομεν τὰς προσωπικὰς καταλήξεις, ὅπως καὶ μετὰ τὸ θά: (να, γιὰ νά, ὅταν, ἄν, ἄς). Τὰ κυριώτερα περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν ρηματικῶν. Τονισμὸς τύπων ρηματικῶν καθὼς εἶχα, πῆγα, εἶχαν, πῆγαν. ἀγαποῦσα. ἀγαποῦσαν, θυμᾶσαι, θυμᾶται, γελᾶτε, ἐλᾶτε, βράσε, σπάσε. Αἱ κυριώτεραι ἐξαιρέσεις εἰς τὴν γραφὴν τῶν ρηματικῶν καταλήξεων, ὅσαι ἐδιδαχθησαν εἰς τὴν γ' τάξιν (ρήματα εἰς -εῦω, κοντεύω κλπ. ἐξαιρέσεις κλέβω, σέβομαι, -ίζω, καθίζω κλπ. ἐξαιρέσεις δακρῦζω, δανείζω, κλπ. -ιάζω, ἀγκαλιάζω κλπ., ἐξαιρέσεις ἀδειάζω, μοιάζω κλπ. -αίνω, ἀνεβαίνω κλπ. ἐξαιρέσεις, δένω, μένω κλπ.). *Ὀλίγα περὶ αὐξήσεως. Ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις εἰς τοὺς δισυλλάβους τύπους (ἔγραφα-ες-ε, ἔγραψα-ες-ε, ἀλλὰ (ἔ)γράφαμε, ἔημερωθήκαμε κλπ.). Ἡ χρονικὴ αὐξήσις σημειουμένη μόνον εἰς τὰ ἀπὸ ο ἀρχόμενα ρήματα (ἀγαποῦσα, ἐτοίμαζα, ὠρίζα, ὠρίσα, ὠπλησα κλπ.). Σύνθετα αὐξάνονται ὡς τὰ ἀπλᾶ (κατοικοῦσα, προσέξαμε, ξαναθυμήθηκα). 3. Διάκρισις οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου. Αἱ συνθέστεραι καταλήξεις τῶν ἐπιθέτων εἰς τὰ τρία γένη (-ος-η-ο: καλός, καλή, καλό-ος-α-ο: ὠραῖος, ὠραία, ὠραῖο-ῦς-ια ὦ: μακρὺς, μακρῖα, μακρῦ-ός-ιά-ό: γλυκός, γλυκιά, γλυκό-ης-ια-ικο: ζηλιάρης, ζηλιάρα, ζηλιάρικο). *Ὁμαλά παραθετικά. (Συγκριτικὰ σχηματιζόμενα περιφραστικῶς δια τοῦ πῶ (πῶ καλός, πῶ προκομένος, πῶ σωστό), ἢ μονολεκτικῶς, διὰ τοῦ -ότερος (-ώτερος), -ύτερος (μεγαλύτερος). Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα μέχρι τοῦ 1000. 4. Διάκρισις ὀνόματος καὶ ἀντωνυμίας. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς καὶ ὄλας τὰς πτώσεις (ἐγώ, γεν. καὶ αἰτ. ἐμένα, ἐμεῖς, γεν. καὶ αἰτ. ἐμας-μου, μέ γεν. καὶ αἰτ. μᾶς-ἐσύ, γεν. καὶ αἰτ. ἐσένα, ἐσεῖς, γεν. καὶ αἰτ. σᾶς-σοῦ, σέ. γεν. καὶ αἰτ. σᾶς-αὐτός, αὐτή, αὐτό κτλ. ὄνομ. τος. (νά τος) τη, το, τοῦ, τῆς, τοῦ, τόν, τή(ν), τό, ὄνομ. τοι (νά τοι), τες, τά, τοὺς, των, τοὺς, τίς, τά. 5. *Ἄτονοι λέξεις (ὀ, ἦ, οἶ, ὤς), *Ἐγκλισίς Οἱ κυριώτεροι κανόνες τῆς (φέρει μου, τὸ ἀμπέλι σας, τὰ μάτια μου, δῶσε μας, χάρισμά σου, ἀγοράσέ το, πές μας). 6. Παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων. Σειραὶ γνωστῶν λέξεων ἐκ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως (νερό, νεράκι, νερώνω, νερούλος, νερούλιαζω, νεροχύτης, νερόφιδο, χιονόνερο—γράφω, ξαναγράφω, ξεγράφω, ἀντιγράφω, ὑπογράφω, γράμμα, γραμματάκι, γραμματικός, γραμματικὴ, γραφή, ἀντιγραφή, ὑπογραφή, γραφτό, γράψιμο). Ὁρθογραφία τῶν συχνοτέρων παραγωγικῶν καταλήξεων.

Τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν συνθέτων. Τὸ σύνθετον διατηρεῖ τὴν σημασίαν καὶ τῶν δύο συνθετικῶν, εἴτε εἶναι οὐσιαστικά (μαχαροπήρουνο, δυσκοπότηρο, ἀμπελοχώραφα), εἴτε ρήματα (ἀνοιγοκλεινώ, τρεμοσβήνω), εἴτε ἐπίθετα (γλυκόξινος, ἀσπροκίτρινος). Δύο οὐσιαστικὰ συντιθέμενα ἐκφράζουσιν νέαν ἔννοιαν (αὐγολέμονο, χιονόνερο). Τὸ α' συνθετικὸν προσδιορίζει τὸ β' τὸ δὲ πρῶτον εἶναι οὐσιαστικὸν (μυλόπετρα, κολοκυθόπητα, τραπεζομάνδηλο, λαχανόκηπος, ἀνεμόμυλος). ἐπίθετον (πρωτοβρόχια, κοκκινόχωμα, ἀγριολούλουδο, πικροδάφνη, ὄλοσ-τρόγγυλος, ὄλομόναχος), ἐπίρρημα (κρυφομιλῶ, καλοπερνῶ, στραβοπατῶ, ξαναδιαβάζω), πρόθεσις (κατακόκκινος, κατακαρδα, κατακουράσθηκα, ἀντιλέγω, ἀντίλαλος), τὸ στερητικὸν -α (ἄκκακος, ἀτρύγητος, ἀσκέπαστος). Σύνθετα ἐκφράζοντα τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τῶν δύο συνθετικῶν δηλούμενον (σκληρόκαρδος, καλότυχος, ἀνοιχτομάτης, μακρομάλλης, μεγαλόχαρη). Παρατηρήσεις περὶ τοῦ τύπου καὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν συνθέτων. (λεμόνι-αὐγολέμονο,

χιόνι-νερό-χιονόνερο, καλή-τύχη-καλότυχος) και άσκησις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν συνθέτων.

Τὰ ὑποκοριστικὰ και αἱ συνηθέστεραι παραγωγικαὶ τῶν καταλήξεις (οὐσιαστικά εἰς -άκις, -άκι, -ίσα, -ούλα, -πούλα, -πουλο, -ουδάκι, ἐπίθετα εἰς -ούλης, -ούτσικος). Ἐσκησις τῶν μαθητῶν εἰς τὸν σχηματισμὸν ὑποκοριστικῶν. Τὰ κοινότερα μεγεθυντικά (εἰς -α, -αρος, -άρα, -ούκλα). 7. Διάκρισις κλιτῶν και ἀκλιτῶν. Τὰ ἀκλιτα. Αἱ συνηθέστεραι προθέσεις (μέ, σέ (σ'), γιά, (γι'), ἀπό, κατά, χωρίς), ὡς και οἱ συνηθέστεροι σύνδεσμοι: συμπλεκτικοὶ (και (κι), οὔτε, μήτε), διαζευτικοὶ (ἤ, εἴτε), ἐναντιωματικοὶ (ἀλλά, μά, ὅμως, ἀν και'), συμπερασματικοὶ (λοιπόν, ὥστε), αἰτιολογικοὶ (ἐπειδή, γιατί), τροπικοὶ (καθώς, ὅπως, σάν), χρονικοὶ (ὅταν, σάν, ἀφοῦ, ἐνῶ, ἅμα, καθώς, ὅποτε, πρίν, προτοῦ, ὥπου, νά), ὑποθετικοὶ (ἂν), τελικοὶ (νά, γιά νά), εἰδικοὶ (πώς, ὅτι, πού). Τὰ κυριώτερα ἐπιρρήματα και τὰ συνηθέστερα ἐπιφωνήματα (ἄ, ἔ, ὦ, ποπό, νά, ἄχ, ὄχ, ἀλί, ἀλιμονο, Θεέ μου, καλὲ κλπ.). 8. Συλλαβισμὸς δύο και τριῶν συμφώνων μεταξύ φωνηέντων (ἔ-σπειρα, ἔ-βγαλα, κο-φτερός, λί-μνη, ἄ-στραπή, ὄρ-μή, δάφ-νη, ἄν-θρῶπος), και δύο συνεκφωνουμένων φωνηέντων (πιὰ -νω, ἐ-λιές, δου-λειά, ἔ-μοιασε). (Β.Δ]μα 25]11|1919).

Τάξις Πέμπτη

α' Προφορικὴ ἔκθεσις.—ὥρα 1.

Σκοποὶ τῆς προφορικῆς ἐκθέσεως εἶναι: 1) Ὁ ἐθισμὸς τοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν ἐλευθέραν σαφή, ἀκριβῆ και εὐχερῆ ἔκφρασιν τῶν ἐκ τῆς παρατηρήσεως του και τῆς ἀναγνώσεως βιβλίων κτηθειῶν γνώσεων, ἔτι δὲ τῶν διανοημάτων και τῶν ψυχικῶν διαθέσεων αὐτοῦ. Ἐτι δὲ ἡ προαγωγή και χειραγωγή τῶν μαθητῶν εἰς χρῆσιν γλώσσης ὁμαλῆς και ρεούσης κατὰ τὴν προφορικὴν ἔκθεσιν τῶν ἰδεῶν των.

2) Ἡ προώθησις και τοῦ δειλοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν προφορικὴν ἔκφρασιν.

3) Ὁ ἐθισμὸς τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸ νά σκέπτεται πλήρως, πρίν ἐπιχειρήσει νά ὀμιλήσῃ.

4) Ἡ ἐπαύξησις τοῦ λεξιλογίου τῆς προφορικῆς ἔκφράσεως.

5) Ἡ ὑποβοήθησις τοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν γραπτὴν ἔκθεσιν τῶν διανοημάτων του.

Τὰ θέματα τῆς προφορικῆς ἐκθέσεως δέον νά λαμβάνωνται ἐκ τοῦ κύκλου τῆς ἐμπειρίας και τῶν διαφορόντων τοῦ μαθητοῦ.

Πρὸς τοῦτο πρέπει ν' ἀναφέρονται εἰς πραγματικὰς ἢ φανταστικὰς σκηνὰς τῆς οἰκογενειακῆς, σχολικῆς και κοινωνικῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας εἶδεν ἢ ἐφαντάσθη ἢ ἀνέγνωσεν ὁ μαθητὴς εἰς σχολικὰ ἢ ἄλλα βιβλία, εἰς περιοδικὰ κτλ.

Κατάλληλα θέματα δι' ἀ προφορικὴν ἔκθεσιν παρέχουσιν ἐπίσης και τὰ διδασκόμενα εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον μαθήματα τῆς ἰστορίας, τῶν θρησκευτικῶν, τῆς Γεωγραφίας, τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας και ἄλλων.

Μεγάλῃ πρέπει νά καταβάλληται προσοχή, ὅπως κατὰ τὴν προφορικὴν ἔκθεσιν ἀποφεύγωνται ὑπὸ τῶν μαθητῶν αἱ συνήθειαι εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν παρατακτικαὶ συνδέσεις προτάσεων (π.χ. διὰ τοῦ «τότε», τοῦ «ναί» κλπ) εἰς τὰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ συνδέσεις αὗται οὐδαμῶς δικαιολογούνται.

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν δέον νά προτιμᾶται ἡ χρῆσις τοῦ μικροπεριόδου λόγου.

Ἐλευθερία παρέχεται εἰς τοὺς μαθητὰς νά ἐκφράζωσι τὰ διανοήματά των κατὰ τὸν ἰδικόν των τρόπον. Ἡ ἔλευθερία ὅμως

αὕτη δὲν θὰ χρησιμοποιηθῆται εἰς βάρος τῆς γραμματικῆς, συντακτικῆς καὶ λογικῆς ἀκριβείας τῆς ἐκφράσεως.

β' **Ἀνάγνωσις.**—ὥραι 5' Σκοπὸς τῆς ἀναγνώσεως εἶναι ἡ ἀπταιστος λογικὴ καὶ μετ' ἤθους ἀνάγνωσις συνεχοῦς πεζοῦ λόγου εἰς τὴν ἀπλὴν καθαρεύουσαν. Παρομοία ἀνάγνωσις, ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Ἡ ἀνάγνωσις τελεῖται ἐξ ἀναγνωστικοῦ, ἐγκεκριμένου διὰ διὰ τὴν τάξιν ταύτην.

Τὴν ἀνάγνωσιν ἐπακολουθεῖ :

Βαθυτέρα λογικὴ ἐπεξεργασία ἐκάστου τῶν τμημάτων τοῦ ἐκάστοτε προκειμένου ἀναγνώσματος. Εὗρεσις καὶ ἀποχωρισμὸς τῶν οὐσιωδῶν νοημάτων του. Συνοπτικὴ ἀπόδοσις τοῦ ὅλου περιεχομένου τοῦ ἀναγνώσματος. Εὗρεσις τῆς κυρίας ἰδέας του. Καταγραφή περιλήψεων τῶν ἡμερησίων ἀναγνώσμάτων.

Ἡθικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνώσμάτων, ἐφ' ὅσον ταῦτα εἶναι ἐπιδεκτικὰ τοιαύτης.

Γλωσσικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνώσμάτων.

Διαρκὴς καταβολὴ προσπαθείας, ὅπως ἡ ἀνάγνωσις ὁμοιάσῃ τὴν συνήθη οὐιλίαν.

γ' **Σιωπηρὰ ἀνάγνωσις.** Σκοποὶ τῆς σιωπηρᾶς ἀναγνώσεως εἶναι :

1) Ὁ ἐθισμὸς τῶν μαθητῶν εἰς τὸν τρόπον, καθ' ὃν δέον νὰ μελετῶσι βιβλία πρὸς πρόσκτησιν νέων γνώσεων καὶ βαθυτέραν ἐπεξεργασίαν τῶν ἤδη κτηθεισῶν.

2) Ὁ διὰ τῆς εὐρείας ἀναγνώσεως καταλλήλων βιβλίων σχηματισμὸς ἀνωτέρων ἰδεωδῶν τῆς ζωῆς.

3) Ἡ παρὰ τοῖς μαθηταῖς ὀνάπτυξις τοῦ διαφέροντος ὅπως καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ σχολείου ἀποφοίτησιν των ἐπιζητῶσι τὴν ἀνάγνωσιν βιβλίων ἐκλεκτοῦ περιεχομένου.

Κατάλληλα πρὸς σιωπηρὰν ἀνάγνωσιν βιβλία εἶναι ἐγκεκριμένα βιβλία ἀναγνωστικά, λογοτεχνικά, ἐκλαϊκευτικά τῆς ἐπιστήμης, βιβλία ὠφελίμων γνώσεων, ἔτι δὲ περιοδικὰ γεγραμμένα εἰς τὴν ἀπλὴν καθαρεύουσαν, ὧν τὸ περιεχόμενον ἀναφέρεται εἰς ἀντικείμενα καὶ φαινόμενα τοῦ οὐσικοῦ κόσμου, εἰς ταξίδια καὶ ἀνακαλύψεις, εἰς σκηνὰς ελλημμένας ἐκ τῆς κοινωικῆς καθόλου ζωῆς τῆς ἀρχαίας καὶ ἰδίως τῆς νέας Ἑλλάδος κλπ.

Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν βιβλίων τούτων ἐν τῷ σχολείῳ κατὰ τὰς ὥρας τῆς προφορικῆς ἀναγνώσεως τῶν σιωπηρῶν ἐργασιῶν ἢ κατὰ τὰς κατ' οἶκον, Ἀσκήσεις εἰς τὴν ταχείαν κατανόησιν τοῦ ἀναγινωσκομένου τμήματος καὶ ἀπόδοσιν τῶν οὐσιωδεστέρων νοημάτων του εἴτε γραπτῶς, εἴτε προφορικῶς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ὥραν τῆς προφορικῆς ἐκθέσεως ἢ εἰς τὴν ὥραν τῆς προφορικῆς ἀναγνώσεως εὐθὺς μετὰ τὴν σιωπηρὰν ἀνάγνωσιν ἢ εἰς ἄλλην ὥραν τῆς προφορικῆς ἀναγνώσεως ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν μαθητῶν.

δ' **Γραπτὴ ἐκθέσις, ὥρα 1.** Ἐκθεσις γεγονότων λαμβανομένων ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου βίου τῶν μαθητῶν. Περιγραφή ἀντικειμένων καὶ ἀφήγησις γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως αὐτῶν. Ἐπιστολαί.

Τὰ πρὸς ἔκθεσιν θέματα δύνανται νὰ εἶναι κοινὰ διὰ πάντας τοὺς μαθητάς, ἐξευρισκόμενα ἐν συνεργασίᾳ διδασκάλου καὶ μαθητῶν, ἢ ἀτομικὰ ἐκλεγόμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων.

Ἡ γλῶσσα τῶν ἐκθέσεων πρέπει νὰ εἶναι ἀπλὴ κατὰ τὴν συντακτικὴν πλοκὴν. Αἱ προτάσεις πρέπει νὰ ἐνώνωνται εἰς παρὰγράφους. Τὰ διάφορα τμήματα τῶν παραγράφων πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς λογικὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν.

Ἰδιαιτέρᾳ προσοχῇ πρέπει νὰ καταβάλλεται διὰ τὴν ὀρθὴν στίξιν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γραπτῶν συνθέσεων μελετᾶται πάντοτε ἡ πρότασις καὶ ἡ περίοδος γραμματικῶς συντακτικῶς καὶ ὀρθογραφικῶς. Ὡσαύτως μελετᾶται διαρκῶς καὶ ἡ λογικὴ συνοχὴ τῶν νοημάτων ἐκάστης παραγράφου.

Ἐπίμονος παρακολούθησις τοῦ μαθητοῦ εἰς τὰ ζητήματα τοῦ περ θωρίου, τοῦ εὐαναγνώστου τῆς γραφῆς καὶ τοῦ χωρισμοῦ εἰς παραγράφους.

ε' Ὀρθογραφία καὶ Γραμματικὴ τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης ὥραν 3. 1) Ὀρθογραφία. Ἀσκήσεις ὀρθογραφικαὶ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κειμένου τοῦ Ἀναγνωστικοῦ καὶ τῶν συθέσεων.

Γραφῆ ἐν τετραδίᾳ κατ' οἶκον τμήματος τοῦ Ἀναγνωστικοῦ, μικρόν τι ὅλον ἀποτελοῦντος, ἐξέτασις αὐτοῦ ἐν τῷ σχολεῖῳ καὶ συζήτησις μεταξὺ διδασκάλου καὶ μαθητῶν περὶ τῆς ὀρθῆς γραφῆς δυσκολωτέρων λέξεων.

Γραφὴ μέρους τοῦ Ἀναγνωστικοῦ, μικρόν τι ὅλον ἀποτελοῦντος ἐν τῷ σχολεῖῳ. Ἐξέτασις τῶν συνηθεστέρων σφαλμάτων. Ἀντιγραφή τοῦ αὐτοῦ μέρους μετὰ τὴν διόρθωσιν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐν τῷ σχολεῖῳ.

*Ἐλεγχος κατὰ μῆνα τῆς ὀρθογραφικῆς ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν διὰ τῆς ἐν τῷ σχολεῖῳ γραφῆς καθ' ὑπαγόρευσιν δεδιδαγμένου μέρους τοῦ Ἀναγνωστικοῦ.

2) Γραμματικὴ. Ἐπανάληψις τῶν δεδιδαγμένων ἐκ τοῦ φθολογικοῦ περὶ φωνηέντων, συμφώνων, διφθόγγων.

Τόνοι καὶ τονισμός, κυριώτεροι κανόνες τούτου. Πνεύματα καὶ θέσεις αὐτῶν.

*Ἄτονοι καὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις. Οἱ κυριώτεροι κανόνες ἐγκλίσεως. Σημεῖα στίξεως. Πάθη φθόγγων, ἔκθλιψις, συναίρεσις.

Ἐκ τοῦ τυπικοῦ. Διάκρισις κλιτῶν καὶ ἀκλιτῶν.

Ῥήματα δηλωτικὰ ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων. Σχηματισμός τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τῶν βαρυτόνων κατὰ πρόσωπα καὶ εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ εἰς τὴν μέσην φωνήν. Ἀσκήσις εἰς τὴν ὀρθογραφίαν τῶν καταλήξεων. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος. Σχηματισμός τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ μέλλοντος, ἀορίστου καὶ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν βαρυτόνων κατὰ πρόσωπα. Ἐνεργητικὸς ἀόριστος β.

Διάκρισις οὐσιαστικῶν α' β' καὶ γ' κλίσεως. Κλίσις τῶν οὐσιαστικῶν καὶ τῶν τριῶν κλίσεων. Ἰδιαιτέρᾳ ἀσκήσις εἰς τὴν κλίσιν τῶν εὐχρηστων εἰς τὴν ἀπλὴν καθαρευούσαν τριτοκλιτων, ἰδίως δὲ τῶν εἰς —εὺς —ις καὶ —ος.

Ἐπίθετα. Διάκρισις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων. Καταλήξεις, σχηματισμός τῶν τριῶν γενῶν τῶν ἐπιθέτων. Τονισμός τῶν εἰς —α θηλυκῶν ἐπιθέτων ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰ εἰς —α οὐσιαστικά. Κλίσις τριτοκλιτῶν ἐπιθέτων εἰς —ὺς καὶ —ῆς. Παραθετικά ἐπιθέτων. Ὁμαλὸς σχηματισμός αὐτῶν. Ἀριθμητικά (ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα, παράγωγα ἐξ ἀριθμητικῶν).

Σχηματισμός ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν συνηρημένων τῆς α' καὶ β' συζυγίας. Κλίσις εἰς τὸν συνηρημένον μόνον τύπον.

Περὶ ἀκλιτῶν.

Ἀντωνυμίαι, αἱ εὐχρηστοὶ ἐν τῇ ἀπλῇ καθαρευούσῃ. Παραγωγικὰ καταλήξεις. Συνήθη παράγωγα εἰς μα, σις, τῆς. Ἐθνικά. Παράγωγα ἐπίθετα. Ἀσκήσεις περὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν εἰς

-ίνος, -είνος, -αῖος, εἶος, καὶ -οῖος ἐπιθέτων, τῶν εἰς -ία, -εία, -εἰα, -οσύνη οὐσιαστικῶν.

Ἐξέτασις προτάσεων. Ἀπλῆ καὶ πεπλατυσμένη πρότασις. Σύνδεσις κατὰ παράταξιν.

Μεθοδικὴ παρατήρησις. Διαρκῆς σύγκρισις τῶν διδασκομένων γραμματικῶν φαινομένων τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης πρὸς τὰ δεδιδουλευμένα τῆς δημοτικῆς καὶ καθορισμὸς τῶν μεταξὺ αὐτῶν ὑπαρχουσῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν. (Διάταγμα 4]6]16-7-1934 Φ.Ε.Κ. 222).

Τάξις Ἑκτη

α'. Προφορικὴ ἔκθεσις.—ὥρα 1. Περὶ τῆς προφορικῆς ἐκθέσεως ἐν τῇ Στ' τάξει ἰσχύουσι τὰ καθορισθέντα διὰ τὴν Ε', εἰς ἃ προσθετέα καὶ τὰ ἀκόλουθα :

Αἱ μικραὶ προτάσεις καὶ ὁ μικροπερίοδος λόγος ἐξακολουθῶσι νὰ εἶναι ἡ βάσις τῆς προφορικῆς ἐκθέσεως. Ἡ μετάβασις ἀπὸ προτάσεως εἰς πρότασιν δέον νὰ ἐπιτυγχάνεται μὲ μεγαλύτεραν εὐκολίαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Οἱ μαθηταὶ διὰ τῆς ἀσκήσεως πρέπει νὰ καταστῶσιν ἱκανοὶ νὰ σκέπτονται καὶ νὰ ἐκφράζωνται μὲ ἀκρίβειαν νὰ ἐκλέγῃσι καὶ νὰ ἐκθέτῃσι τὰ οὐσιώδη καὶ νὰ μὴ ἐξέρχωνται τῶν θεμάτων τῶν.

β'. Ἀνάγνωσις.—ὥραι 5. Ἀπταιστος, λογικὴ καὶ μετ' ἤθους ἀνάγνωσις πεζῶν τεμαχίων ἐξ ἐγκεκριμένου διὰ τὴν Στ' τάξιν Ἀναγνωστικοῦ ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει Παρομοία ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀναγνωστικοῦ ἀνάγνωσις ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Λογικὴ, ἠθικὴ καὶ γλωσσικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγιγνωσκομένων, ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει. Διαρκῆς καταβολὴ προσηθείας ὅπως ἡ ἀνάγνωσις ὁμοιάζει πρὸς τὴν συνήθη ὁμιλίαν.

γ'. Σιωπηρὰ ἀνάγνωσις. Σιωπηρὰ ἀνάγνωσις πρὸς ἐπίτευξιν τῶν αὐτῶν ὡς καὶ ἐν τῇ Ε' τάξει, σκοπῶν ἐξ ἐγκεκριμένων ἀναγνωστικῶν, ἐκλαϊκευτικῶν τῆς ἐπιστήμης βιβλίων, ὠφελίμων γνώσεων ἐν τῷ σχολεῖῳ κατὰ τὰς ὥρας τῆς προφορικῆς ἀναγνώσεως, τῶν σιωπηρῶν ἐργασιῶν ἢ κατ' οἶκον.

Ἀσκήσις εἰς τὴν ταχείαν κατανόησιν τῶν ἀναγιγνωσκομένων καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν κυρίων νοημάτων αὐτῶν, εἴτε γραπτῆν, εἴτε προφορικῆν, ἐνώπιον τῶν μαθητῶν εἰς ὥραν ὀριζομένην, ὡς καὶ ἐν τῇ Ε' τάξει.

δ'. Γραπτὰ ἐκθέσεις.—ὥρα 1. Ἐκθεσις θεμάτων, εἰλημμένων ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς, σχολικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῶν μαθητῶν.

Περιγραφή φυσικῶν ἀντικειμένων καὶ φαινομένων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως αὐτῶν.

Ἐπιστολαί, αἰτήσεις, ἀποδείξεις καὶ συνήθη κοινωνικὰ ἔγγραφα

Ἄλληλογραφία μὲ ἄλλα σχολεῖα. Ἡμερολόγια μαθητῶν.

Τὰ ἐν τῇ Ε' τάξει καθορισθέντα περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν θεμάτων τῶν ἐκθέσεων, περὶ τῆς γλώσσης, καὶ τῆς λογικῆς συντομῆς τῶν νοημάτων αὐτῶν, περὶ παραγράφων, στίξεως κλπ. ἰσχύουσι καὶ διὰ τὴν τάξιν ταύτην.

Οἱ μαθηταὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους τούτου δέον νὰ ἔχωσιν ἀποκτήσει τὴν ἱκανότητα νὰ γράφωσιν ἀπλῶς ἐκθέσεις μὲ μικρὰς παραγράφους καὶ μὲ λογικὴν διάρθρωσιν καὶ σαφῆ διατύπωσιν τῶν νοημάτων ἐκάστης.

ε'. Ὄρθογραφία καὶ Γραμματικὴ ἀπλῆς καθαρευούσης.—ὥραι 2.

1. Ὄρθογραφία. Ἀσκήσεις ὀρθογραφικαί, γραφῆ τμημάτων, ἔκ

τοῦ Ἀναγνωστικοῦ, ἐξέτασις τῶν σφαλμάτων ἀντιγραφή τῶν τμημάτων μετ' αὐτὴν καὶ ἔλεγχος τῆς ὀρθογραφικῆς ἰκανότητος τῶν μαθητῶν, ἐν τῷ σχολείῳ ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει.

2. Γραμματική. Ἐπανάληψις ἐκείνων ἐκ τῶν δεδιδαγμένων, ὅσων δὲν ἐπετεύχθη εἰσέτι ἢ ἐμπέδωσις.

Ἀσκήσεις εἰς τὴν κλίσιν τῶν τριτοκλίτων οὐσιαστικῶν εἰς εὐς, ις καὶ ος καὶ τῶν ἐπιθέτων εἰς ἦς καὶ ὕς, ὅπως ἀπαντῶσιν εἰς τὴν ἀπλὴν καθαρεύουσαν.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς παραθετικῶν, τῶν εὐχρήστων ἐν τῇ ἀπλῇ καθαρευούσῃ. Λύξεις ρημάτων. Σχηματισμὸς τῆς Προστακτικῆς. Σχηματισμὸς καὶ κλίσις τῶν μετοχῶν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἐνεστώτος, τοῦ ἀορίστου α' καὶ β' τῆς 3ης ἐνεργητικῆς φωνῆς καὶ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου α'.

Σχηματισμὸς, κλίσις καὶ διάκρισις τοῦ παρατατικοῦ καὶ ἀορίστου τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ρημάτων.

Ἀσκήσεις εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς ἐτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων.

Ἐξέτασις προτάσεων. Σύνδεσις καθ' ὑπόταξιν. Ἀνάλυσις μετοχῶν εἰς προτάσεις καθ' ὑπόταξιν.

Μεθοδικὴ παρατήρησις. Διαρκῆς σύγκρισις τῶν διδασκομένων γραμματικῶν φαινομένων τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης πρὸς τὰ δεδιδαγμένα τῆς δημοτικῆς καὶ καθορισμὸς τῶν μεταξὺ αὐτῶν ὑπαρχουσῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν.

(B. Δ]μα 4]6]15-7-1934 Φ.Ε.Κ. 222).

Β' Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

α' Ἀνάγνωσις.

Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου Σκοπὸς ἡ ἀπταιστος ἀνάγνωσις προτάσεων καὶ συνεχοῦς λόγου. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ καὶ φυσικοῦ τόνου προτάσεως καὶ περιόδου.

Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέραν καὶ συνεχῆ ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων.

Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις.

1. Μικρὰ τινα συστήματα προτάσεων περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου, προτάσεις ἀνακεφαλαιωτικαὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἄλλης διδασκαλίας.

2. Περιγραφαὶ ἀπλῶν καὶ εὐσυνόπτων γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

γ'. Γραμματικαὶ καὶ Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις. Ὡς ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ ἀπὸ 12 4-1919 Διατάγματος. Βλέπε ἀντίστοιχον πρόγραμμα τῆς κεχωρισμένως διδασκομένης Γ' τάξεως τοῦ παρόντος (σελ. 17).

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

α'. Ἀνάγνωσις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

γ'. Γραμματικαὶ καὶ Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις ὡς ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ ἀπὸ 12 4-1919 Διατάγματος. Βλέπε ἀντίστοιχον πρόγραμμα τῆς κεχωρισμένως διδασκομένης Δ' τάξεως τοῦ παρόντος (σελ. 18).

Ε' και ΣΤ' τάξεις

(Πρώτον έτος συνδιδασκαλίας)

Α. Προφορική έκθεσις ώρα 1. Σκοποί: Οί αυτοί προς τούς καθορισθέντας έν τη Ε' τάξει διδασκομένη κεχωρισμένως.

Τά θέματα της προφορικής έκθέσεως δέον να λαμβάνονται έκ του κύκλου της έμπειρίας και των διαφερόντων του μαθητού, ώς και έκ του ύλικού των έν τῷ δημ. σχολείῳ διδασκομένων μαθημάτων της ιστορίας, των θρησκευτικῶν, της Γεωγραφίας της Φυσικής Ιστορίας και άλλα.

Μεγάλη προσοχή πρέπει να καταβάλλεται, ὅπως κατά την προφορικήν έκθεσιν ἀποφεύγονται ὑπό των μαθητῶν αἱ συνήθεις εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν παραστατικαὶ συνδέσεις προτάσεων (π. χ. διὰ τοῦ «τότε», τοῦ «καί» κλπ.) εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας αἱ συνδέσεις αὐταὶ οὐδαμῶς δικαιολογούνται.

Βάσις τῆς προφορικῆς έκθέσεως πρέπει νὰ εἶναι αἱ μικραὶ προτάσεις καὶ ὁ μικροπερίοδος λόγος.

Ἐλευθερία παρέχεται εἰς τούς μαθητὸς νὰ ἐκφράζωσι τὰ διανοήματά των κατὰ τὸν ἰδικόν των τρόπον Ἡ ἐλευθερία ὅμως αὕτη δὲν θὰ χρησιμοποιῆται εἰς βάρος τῆς γραμματικῆς συντακτικῆς καὶ λογικῆς ἀκρίβειας τῆς έκφράσεως.

Διὰ τῆς ἀσκήσεως οἱ μαθηταὶ πρέπει νὰ καταστῶσιν ἱκανοὶ νὰ σκέπτωνται καὶ νὰ ἐκφράζωνται με ἀκρίβειαν. νὰ ἐκλέγωσι καὶ ἐκθέτωσι τὰ οὐσιώδη καὶ νὰ μὴ ἐξέρχωνται τοῦ θέματος των.

Β' Ἀνάγνωσις ὥραι 4.

Τὰ κατὰ τὴν προφορικήν ἀνάγνωσιν ἔχουσιν ὡς καὶ έν τη Ε' τάξει, διδασκόμενα κεχωρισμένως.

Ἀναγνωστικὸν χρησιμοποιεῖται έκ των ἐγκεκριμένων διὰ τὴν Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν, ἐφόσον δὲν ὑπάρχει ἐγκεκριμένον ἴδιον ἀναγνωστικὸν διὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας τῆς Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως.

Γ' Σιωπηρὰ ἀνάγνωσις.

Τὰ κατ' αὕτην ἔχουσιν ὁμοίως ὡς έν τη Ε' τάξει, διδασκομένη κεχωρισμένως.

Δ' Γραπτὰί έκθέσεις

Ἐκθεσις γεγονότων λαμβανομένων έκ τοῦ ἰδιαιτέρου βίου των μαθητῶν. Περιγραφή ἀντικειμένων καὶ ἀφήγησις γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως αὐτῶν. Ἐπιστολαί, αἰτήσεις, ἀποδείξεις καὶ συνήθη κοινωικά ἔγγραφα. Ἀλληλογραφία μεῖς άλλα σχολεῖα.

Τὰ πρὸς έκθεσιν θέματα δύνανται νὰ εἶναι κοινὰ διὰ πάντας τοὺς μαθητὰς, ἐξευρισκόμενα έν συνεργασίᾳ διδασκάλου καὶ μαθητῶν, ἢ ἀτομικά, ἐκλεγόμενα ὑπό των τελευταίων.

Ἡ γλῶσσα των έκθέσεων πρέπει νὰ εἶναι ἀπλή κατὰ τὴν συντακτικὴν πλοκὴν. Αἱ προτάσεις πρέπει νὰ ἐνώνωνται εἰς παραγράφους. Τὰ διάφορα τμήματα των παραγράφων πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς λογικὴν πρὸς ἀλληλα σχέσιν.

Ἰδιαιτέρα προσοχή πρέπει νὰ καταβάλλεται διὰ τὴν ὀρθὴν στίξιν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ των γραπτῶν συνθέσεων μελετᾶται πάντοτε ἡ πρότασις καὶ ἡ περίοδος γραμματικῶς, συντακτικῶς καὶ ὀρθογραφικῶς. Ὡσαύτως μελετᾶται διαρκῶς καὶ ἡ λογικὴ συνοχὴ των νοημάτων ἐκάστης παραγράφου.

Ἐπίμονος παρακολούθησις τοῦ μαθητοῦ εἰς τὰ ζητήματα τοῦ περιθωρίου, τοῦ εὐαναγνώστου τῆς γραφῆς καὶ τοῦ χωρισμοῦ εἰς παραγράφους.

ε'. Ὁρθογραφία καὶ Γραμματικὴ τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης
— Ὁραι 2.

1. Ὁρθογραφία. Ἀσκήσεις ὀρθογραφικαί, γραφὴ τμημάτων ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ, ἐξέτασις τῶν σφαλμάτων, ἀντιγραφή τῶν τμημάτων μετ' αὐτὴν καὶ ἔλεγχος τῆς ὀρθογραφικῆς ἰκανότητος τῶν μαθητῶν ἐν τῷ σχολεῖῳ, ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει κεχωρισμένως διδασκομένη.

2. Γραμματικὴ. Ἐπανάληψις τῶν δεδιδασγμένων ἐκ τοῦ φθολογικοῦ περὶ φωνέντων, συμφώνων, διφθόγγων.

Τόνοι καὶ τονισμός, κυριώτεροι κανόνες τούτου. Πνεύματα καὶ θέσεις αὐτῶν.

* Ἀτονα καὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις. Οἱ κυριώτεροι κανόνες ἐγκλίσεως. Σημεῖα στίξεως. Πάθη φθόγγων, ἔκθλιψις, συναίρεσις.

* Ἐκ τοῦ τυπικοῦ. Διάκρισις κλιτῶν καὶ ἀκλίτων. Τὰ ἀκλίτα.

Ρήματα δηλωτικὰ ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων. Σχηματισμὸς τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τῶν βαρυτόνων κατὰ πρόσωπα καὶ εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ εἰς τὴν μέσην φωνήν.

* Ἀσκήσις εἰς τὴν ὀρθογραφίαν τῶν καταλήξεων. Διάκρισις καὶ ὀνομασία τῶν χρόνων τοῦ ρήματος. Σχηματισμὸς τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ μέλλοντος ἀορίστου καὶ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς τῶν βαρυτόνων κατὰ πρόσωπα. Ἐνεργητικὸς ἀόριστος β'.

Διάκρισις οὐσιαστικῶν α', β' καὶ γ' κλίσεως. Κλίσις τῶν οὐσιαστικῶν καὶ τῶν τριῶν κλίσεων. Ἰδιαιτέρα ἄσκησις εἰς τὴν κλίσιν τῶν εὐχορήστων εἰς τὴν ἀπλῆν καθαρεύουσαν τριτοκλίτων, ἰδίως δὲ τῶν εἰς -εύς, -ις καὶ -ος. Ἐπίθετα. Διάκρισις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων. Καταλήξεις. Σχηματισμὸς τῶν τριῶν γεννῶν τῶν ἐπιθέτων. Τονισμὸς τῶν εἰς -α θηλυκῶν ἐπιθέτων ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὰ εἰς α οὐσιαστικά. Κλίσις τριτοκλίτων ἐπιθέτων εἰς -υς καὶ -ής. Παραθετικά ἐπιθέτων. Ὁμαλὸς σχηματισμὸς αὐτῶν.

Σχηματισμὸς ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τῶν συνηρημένων τῆς α' καὶ β' σύζυγίας. Κλίσις εἰς τὸν συνηρημένον μόνον τύπον.

* Ἀντωνυμίαι, αἱ εὐχρηστοὶ ἐν τῇ ἀπλῇ καθαρεύουσῃ.

* Ἐξέτασις προτάσεων. Ἀπλῆ καὶ πεπλατυσμένη πρότασις. Σύνδεσις κατὰ παράταξιν. Σύνδεσις καθ' ὑπόταξιν. Ἀνάλυσις μετοχῶν εἰς προτάσεις καθ' ὑπόταξιν.

Μεθοδικὴ παρατήρησις. Διορκῆς σύγκρισις τῶν διδασκομένων γραμματικῶν φαινομένων τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης πρὸς τὰ δεδιδασγμένα τῆς δημοτικῆς καὶ καθορισμὸς τῶν μεταξύ αὐτῶν ὑπαρχουσῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν.

Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας

α' Προφορικὴ ἔκθεσις ὥρα 1. Σκοποὶ κλπ. ὅπως κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος.

β' Ἀνάγνωσις ὥραι 4. Σκοπὸς κλπ. ὅπως κατὰ τὸ 1ον ἔτος. Ἀναγνωστικὸν χρησιμοποιεῖται ἐκ τῶν ἐγκεκριμένων διὰ τὴν ΣΤ' ἢ Ε' τάξιν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐγκεκριμένον ἴδιον Ἀναγνωστικὸν διὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας τῆς Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως.

γ' Σιωπηρὰ ἀνάγνωσις. Σκοποὶ κλπ. ὅπως κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος. δ' Γραπτὰ ἔκθεσις, ὥρα 1.

* Ἐκθεσις θεμάτων εἰλημμένων ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς, σχολικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῶν μαθητῶν. Περιγραφή φυσικῶν ἀντικειμένων καὶ φαινομένων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως αὐτῶν. Ἐπιστολαί, αἰτήσεις, ἀποδείξεις καὶ συνήθη κοινωνικά ἔγγραφα. Ἀλληλογραφία μετ' ἄλλα σχολεῖα.

Τὰ διὰ τὸ πρῶτον ἔτος καθορισθέντα περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν θεμάτων τῶν ἐκθέσεων, περὶ τῆς γλώσσης καὶ τῆς λογικῆς συνοχῆς τῶν νοημάτων αὐτῶν περὶ παραγράφων, στίξεως, κλπ. ἰσοῦσι καὶ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

ε' Ὅρθογραφία καὶ Γραμματικὴ τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης. — ὄραι 2.

1. Ὅρθογραφία. Ἀσκήσεις ὀρθογραφικαί, γραφὴ τμημάτων ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ ἐξέτασις τῶν σφαλμάτων, ἀντιγραφή τῶν τμημάτων μετ' αὐτὴν καὶ ἔλεγχος τῆς ὀρθογραφικῆς ἰκατότητος τῶν μαθητῶν ἐν τῷ σχολεῖῳ ὅπως καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος.

2. Γραμματικὴ. Ἐπανάληψις τῶν δεδιδαγμένων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, ἴδια δὲ τῶν περὶ τοῦ τονισμοῦ καὶ τῆς ἐγκλίσεως τοῦ τόνου, περὶ τῶν ρημάτων καὶ τῆς κλίσεως αὐτῶν καὶ περὶ τῆς κλίσεως τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.

Παραθετικά τῶν ἐπιθέτων. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς παραθετικῶν, τῶν εὐχρήστων ἐν τῇ ἀπλῇ καθαρευούσῃ.

Αὔξεις τῶν ρημάτων. Σχηματισμὸς τῆς προστακτικῆς. Σχηματισμὸς καὶ κλίσις τῶν μετοχῶν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἐνεστώτους, τοῦ ἀορίστου α' καὶ β' τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς καὶ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου πρώτου.

Σχηματισμὸς, κλίσις καὶ διάκρισις τοῦ Παρατατικοῦ καὶ ἀορίστου τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ρημάτων.

Ἀριθμητικά (ἀπόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα, παράγωγα ἐξ ἀριθμητικῶν).

Παραγωγικά καταλήξεις. Συνήθη παράγωγα εἰς -μα, -σις, -τής. Ἐθνικά, παράγωγα ἐπίθετα. Ἀσκήσεις περὶ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν εἰς -ινός, -εινός, -αῖος, -εῖος καὶ -οῖος ἐπιθέτων, τῶν εἰς -ία, -εῖα, -εῖα, -οσύνη οὐσιαστικῶν.

Ἀσκήσις εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς ἔτυμολογικῆς συγγενείας τῶν λέξεων. Ἐξέτασις προτάσεων. Ἀπλῆ καὶ πεπλατυσμένη πρότασις. Σύνδεσις κατὰ παράταξιν. Σύνδεσις καθ' ὑπόταξιν. Ἀνάλυσις μετοχῶν εἰς προτάσεις καθ' ὑπόταξιν.

Μεθοδικὴ παρατήρησις. Διαρκῆς σύγκρισις τῶν διδασκομένων γραμματικῶν φαινομένων τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης πρὸς τὰ δεδιδαγμένα τῆς δημοτικῆς καὶ καθορισμὸς τῶν μεταξὺ αὐτῶν ὑπαρχουσῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν.

(Διάταγμα 4[β]16-7-1934).

ΙΣΤΟΡΙΑ

Α' Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Γ' τάξις

1) Ἡρακλῆς Ἀρετὴ καὶ κακία Ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους (δ-λέων τῆς Νεμέας, ἡ Λερναία Ὕδρα, αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες καὶ ἡ κόπρος τοῦ Αὐγείου).

2) Θησεύς. Φιλοπατρία Θησεῶς (ἐκουσία μετάβασις εἰς Κρήτην. Μίνως — Λαβύρινθος — Μινώταυρος).

3) Ἀλκίσις Ἡ Ἀλκίσις παράδειγμα ἀγαπῶσης συζύγου.

4) Ἡ Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία. Τὸ χρυσοῦν δέρας. Πελίας καὶ Ἰάσων Πλοῦς τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς Κολχίδα. Ἀρπαγὴ τοῦ δέρατος (Μήδεια). Περιπετειώδης ἐπιστροφή τῶν Ἀργοναυτῶν.

5) Τρωϊκὸς Πόλεμος. Ἀφορμὴ τοῦ πολέμου. Συμμετοχὴ τῶν ἀρίστων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν λαῶν των εἰς τὸν πόλεμον ἀπόπλους ἐκ τῆς Αὐλίδος (Ἰφιγένεια). Πυλαιοκία Τροίας. Δεκαετής διάρκεια τοῦ πολέμου. Μῆνις Ἀχιλλέως. Θάνατος Πατρόκλου. Δούρειος Ἴππος καὶ καταστροφή τῆς Τροίας. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων.

Περιπλανήσεις και ἐπιστροφή Ὀδυσσεῶς εἰς Ἴθάκην. Κύκλωες. Ναυσικά. Πίστις Πηνελόπης. Φιλοστοργία Τηλεμάχου

Δ' τὰ ξίς

1) Ἡ Ἑλλάς πρὸ τῶν Περσικῶν Πολέμων. Κοινὰ ἱερὰ καὶ κοιναὶ πανηγύρεις (τὸ ἐν Δελφοῖς Μαντεῖον, οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες). Σπάρτη, Νομοθεσία Λυκούργου (ἀνάτροφη τῶν παίδων ἐν Σπάρτῃ). Ὑποταγὴ εἰς τὴν Σπάρτην τῆς Μεσσηνίας (Ἀριστομένης). Ἀθηναὶ Κόδρος, Σόλων ὁ νομοθέτης. Ἀνάκτησις τῆς Σαλαμίνας τῆ ἐνεργείᾳ τοῦ Σόλωνος. Ὁ περὶ Σόλωνος καὶ Κροίσου Θρύλος

2) Περσικοὶ πόλεμοι. Ἐπανάστασις τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν μετὰ βραχείαν εἰσῆγησιν περὶ ἀποικιῶν. α) Ἀμυντικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν 1) Δαρείου Μαραθῶν.—Μιλτιάδης καὶ Πλαταιεῖς. 2) Ξέρξης Θερμοπύλαι. Λεωνίδας καὶ Θεσπιεῖς. 3) Σαλαμίς. Θεμιστοκλῆς. Πλαταιαί. 4) Μαρδόνιος, Πausanίας καὶ Ἀριστείδης ὁ δίκαιος. β) Ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Μυκάλη. Νίκαι Κίμωνος παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ τὴν Κύπρον. Κιμώνειος Εἰσῆγη. Ἀπελευθέρωσις τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν πόλεων.

3) Ἀκμὴ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγεμόνες τῶν συμμάχων. Περικλῆς. Αἶων τοῦ Περικλέους (Καλλωπισμὸς Ἀθηνῶν. Φειδίας—Παρθενῶν).

Σύντομος περιγραφή καὶ Ἱστορία τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων. Ἄργος, Κόρινθος, Θῆβαι, Θεσσαλία, Κέρκυρα, Συράκουσαι κλπ.

4) Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Αἷτια. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Θάνατος Περικλέους. Βρασίδας. Νικίειος Εἰρήνη. Τὸ δεύτερον μέρος. Ἀλκιβιάδης. Λύσανδρος καὶ πτώσις Ἀθηνῶν.

5) Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης. Ἡ κάθοδος τῶν μυρίων (Ξενοφῶν). Ἐκστρατεία Ἀγησιλάου εἰς τὴν Ἀσίαν.

6) Θῆβαι. Ἐπαμεινώνδας καὶ Πελοπίδας (Λεῦκτρα, Μαντίνεια).

7) Μακεδονία. Φίλιππος Χαιρώνεια.

8) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας. Παιδικὴ ἡλικία καὶ ἀγωγή Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐκστρατεία εἰς Ἀσίαν. Καθυπόταξις Περσικοῦ Κράτους διὰ τῶν ἐν Γρανικῷ, Ἰσῶ καὶ Γαυγαμήλοις νικῶν. Ἐκστρατεία εἰς Ἰνδικὴν Ἐπιστροφή εἰς Βαβυλῶνα καὶ Θάνατος αὐτοῦ. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.

9) Οἱ διάδοχοι Διανομὴ τοῦ Κράτους εἰς τέσσαρα Βασίλεια (Αἴγυπτος—Ἀλεξάνδρεια).

10) Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Ρωμαίους. Ὀλίγα τινὰ περὶ Ρωμαίων ὡς προεἰσαγωγή εἰς τὴν ἀνάμιξιν αὐτῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα. Πόλεμος τῶν Ρωμαίων κατὰ τῶν Βασιλέων τῆς Μακεδονίας, τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων καθ' ὅλου. Ἡττα καὶ καθυπόταξις τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' τὰ ξίς

1) Ἡ κοσμοκρατορία τῶν Ρωμαίων. Ἐκτασις τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Ἐπίδρασις τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐπὶ τῶν κατακτητῶν Ρωμαίων. Χριστιανισμὸς. Ἡ ἵδρυσις τῶν πρώτων Ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις. Διωγμοὶ Χριστιανῶν. Ἡ αὐτοθυσία τῶν μαρ-

τῶρων συντελεῖ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ στερέωσιν τῆς νέας πίστεως. Μέγας Κωνσταντῖνος, Προστασία τῶν Χριστιανῶν καὶ Χριστιανισμοῦ. Κτίσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Θρησκευτικαὶ ἔριδες καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος.

2) Ἐξελληνισμὸς τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Κύρια χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ ἡ Χριστιανικὴ πίστις (ἀνώτατον πανδιδακτήριον ἐν Κωνσταντινουπόλει—Ἀθανάσιος ὁ Ἀλεξανδρεῖας, Βασίλειος ὁ Μέγας καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος).

3) Ἰουστινιανός. Θεοδώρα. Βελισσάριος. Τριβωνιανός. Οὐναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καλλιέργεια τῆς μετάξης.

4) Θεοδόσιος ὁ Μέγας.

5) Ἡράκλειος. Ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀβάρων. Ἀκάθιστος ὕμνος.

6) Ἀπόπειρα θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Εἰκονομάχοι. Θεοδώρα. Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας.

7) Μωαμεθανισμὸς. Μωάμεθ. Ἀραβες. Πολιορκία Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Ἀράβων (ύγρον πύρ). Τούρκοι. Κατακτήσεις αὐτῶν. Ἐξισλαμισμὸς τῶν ὑποτασσομένων. Προσωρινὴ ἀνακοπὴ τῆς ἐξαπλώσεως αὐτῶν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Μογγόλων (Βαγιαζήτ—Ταμερλᾶνος).

8) Βούλγαροι. Ἐκχριστιανισμὸς αὐτῶν. Πόλεμοι πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν. Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος καὶ ὑποταγὴ τῶν Βουλγάρων.

9) Σταυροφορίαι. Αἰτία Σταυροφοριῶν. Τετάρτη ταυροφορία. Ἀλλομὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Φράγγων καὶ Ἑνετῶν. Διανομὴ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους μεταξὺ τῶν νικητῶν. Τὸ φεουδαλικὸν σύστημα ἐν Ἑλλάδι. Οἱ Βιλλαρδουῖνοι.

10) Τὸ νέον Ἑλληνικὸν Κράτος. Ἐγκατάστασις τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας ἐν Νικαίᾳ. (Θεόδωρος Λάσκαρις). Ἀνάκτησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων (Στρατηγόπουλος).

Δεσποτικὸν τῆς Ἑλλάδος (Μιχαὴλ ὁ Ἄγγελος Κομνηνός).

11) Τελευταῖοι ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Τούρκους. Μωάμεθ ὁ β'. Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος. Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κατάκτησις καὶ ὑπὸ τῶν ὑπολοίπων Ἑλληνικῶν χωρῶν (Σκενδέρβης).

12) Ἀναγέννησις ἐν τῇ Δύσει. Λόγιοι Ἕλληνες. Ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

ΣΤ' τ ά ξ ι ς

1) Πολιτικὴ κατάστασις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα μ.Χ. καὶ ἐφεξῆς, ἰδίᾳ δὲ τῶν Κρατῶν ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία στενότερον συνδέεται μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς (Βενετία, Ρωσία, Αὐστρία κλπ.).

2) Τουρκοκρατία. α) Δεινοπαθήματα Ἑλλήνων. Ἐξισλαμισμὸς τῶν Χριστιανῶν, παιδομάζωμα (Γενίτσαροι), κεφαλικὸς φόρος, ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὶ τῶν ραγιαδῶν ἐκπατρισμὸς Ἑλλήνων.

β) Ὁργάνωσις τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ. 1) Θρησκευτικὰ προνόμια. Πατριάρχης. 2) Πολιτικὰ προνόμια—Προεστοί. 3) Πειζικαὶ καὶ ναυτικαὶ δυνάμεις. Ἀρματωλοὶ καὶ Κλέφτες (βίος κλεφτῶν, δημώσης ποίησις), Σουλιῶται, Μανιάται, Σφακιανοί, αἱ νῆσοι. 4) Κοινότητες. Κοινότης Ἀμπελακίων, 24 χωρίων Πηλίου, Χειμάρρας, Ἰωαννίνων, Βενετίας, Ὀδησοῦ, Τεργέστης, 5) Φα-

ναριῶται—Μεγάλοι διερμηνεῖς καὶ ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαυίας. 6) Ναυτιλία. Αἷτια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ.

γ) Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Κρυφὰ σχολεῖα, διάφοροι σχολαί, Διδάσκαλοι τοῦ γένους (Εὐγένιος Βούλγαρις, Νικηφόρος Θεοτόκης, Ἀδαμάντιος Κοραῆς).

δ) Ἐπανστατικά κινήματα Ἑλλήνων, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, Ἰδίᾳ κατὰ τὸν Λάμπρον Κατσώνην καὶ Γεώργιου Ἀνδρῖτσον.

ε) Προπαρασκευὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Γαλλικὴ ἐπανάστασις, Ρήγας ὁ Φεραῖος, Φιλικὴ Ἐταιρεία, Ἀγῶνες Σουλιωτῶν κατὰ Ἀλῆ Πασσᾶ.

3) Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις. α) Ἐπανάστασις ἐν Μολδοβλαχίᾳ. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, ἱερός λόχος, Δραγατσάνι. Θάνατος Φαρμάκη καὶ Γεωργίου Ὀλυμπίου.

β) Ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις. 1) Ἀγῶνες τῆς Τουρκίας πρὸς κατάπνιξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως.

Ἡ ἐπανάστασις τῆς Πελοποννήσου. Καλάβρυτα, Ἁγία Λαύρα, Πάτραι, Κάλαιαι, Ὀργῆ Τούρκων. Σφαγαὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπαγχονισμὸς Γρηγορίου τοῦ Ε'—Βαλτέτσι. Ἄλλωσις τῆς Τριπόλεως, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ἡ στρατηγικὴ εὐφυΐα καὶ τὸ ἀκατάβλητον φρόνημα αὐτοῦ.

2) Ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι. Ἐκστρατεία τοῦ Ὁμέρ Βρυῶνη—Διάκος, Ὁδ. Ἀνδροῦτσος.

Πρώτη ἐθνικὴ συνέλευσις ἐν Ἐπιδαύρῳ. Ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι. Ἡ ἐν Πέτρα μάχη. Μάρκος Μπότσαρης.

γ) Ἡ ἐπανάστασις ἐν ταῖς νήσοις. Ναυτικαὶ δυνάμεις Ὑδρας, Σπετσῶν, Ψαρῶν. Καταστροφὴ τῆς Χίου ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κωνσταντίνος Κανάρης. Καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν.

Ἐκστρατεία καὶ καταστροφὴ τοῦ Δράμαλι. Φιλελληνισμὸς ἐν Εὐρώπῃ (Λόρδος Βύρων). Ἐμφύλιοι πόλεμοι (φυλάκισις Κολοκοτρώνη).

2) Ἀγῶνες τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Αἰγύπτου πρὸς κατάπνιξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἰμβραήμ, καταστροφὴ τῆς Κάσου. Ἡ μεγάλη ναυμαχία τοῦ Γέροντα. Ἀνδρέας Μιαούλης. Ἀπόβασις Ἰμβραήμ εἰς Πελοπόννησον. Πολεμικαὶ ἀποτυχταὶ τῶν Ἑλλήνων. Μάχη εἰς τὸ Μανιάκι καὶ ἠρωϊκὸς θάνατος τοῦ Παπαφλέσσα. Ἀποφυλάκισις Κολοκοτρώνη. Καθυπόταξις Ἰελοποννήσου. Ἐκστρατεία Ἀράβων κατὰ τῆς Μάνης ἀποτυχοῦσα.

Πολιορκία Μεσολογγίου α) ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ β) ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ Ἰμβραήμ. Δεῖναι κακοπάθειαι τῶν πολιορκημένων καὶ ἕξοδος τῆς φρουρᾶς.

Ἐπάνοδος τοῦ Ἰμβραήμ εἰς Πελοπόννησον καὶ καταστροφὴ τοῦ Μωρηᾶ.

Καθυπόταξις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως. Γεώργιος Καραϊσκάκης. Στρατηγικὴ δεινότης αὐτοῦ. Ἀράχωβα. Ἀνάκτησις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως. Μάχη τοῦ Φαλήρου, πανωλεθρία τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος τοῦ Καραϊσκάκη.

3) Ἐπέμβασις τῶν Δυνάμεων. Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία, ἐκδίωξις Ἰμβραήμ.

4) Ἰωάννης Καποδίστριας, κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. Μάχη ἐν Πέτρα—Δημήτριος Ὑψηλάντης.

5) Ἡ Ἑλλάς α) Ἐπὶ Ὄθωνος. β) Ἐπὶ Γεωργίου Α'. Γενικὴ ἀνασκόπησις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἱστορικὴ ἐνόησις τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὸ ἰδανικὸν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Β' Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Γ' καὶ Δ' τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἡρακλῆς. Ἀρετὴ καὶ κακία ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους (ὁ λέων τῆς Νεμέας, ἡ Λερναία ὕδρα, αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες, ἡ κόπρος τοῦ Αὐγείου).

2) Θησεύς. Φιλοπατρία Θησεῶς (Ἐκουσία μετάβασις εἰς Κρήτην. Μίνως—Λαβύρινθος—Μινώταυρος).

3) Ἀλκίτις. Ἡ Ἀλκίτις παράδειγμα ἀγαπώσης συζύγου.

4) Ἡ Ἑλλάς πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων. Κοινὰ ἱερά καὶ κοινὰ πανηγύρεις (τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες). Νομοθεσία Λυκούργου (Ἀνατροφή τῶν παίδων ἐν Σπάρτῃ). Ὑποταγὴ τῆς Μεσσηνίας εἰς τὴν Σπάρτην (Ἀριστομένης). Ἀθῆναι. Κόδρος. Σόλων ὁ νομοθέτης. Ἀνάκτησις τῆς Σαλαμίνας τῆ ἐνεργεία τοῦ Σόλωνος. Σόλων καὶ Κροΐσος

5) Περσικοὶ Πόλεμοι. Ἐπανάστασις τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν μετὰ βραχεῖαν εἰσῆγησιν περὶ ἀποικιῶν. α') Ἀμυντικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. 1) Δαρεῖος. Μαραθῶν. Μιλτιάδης καὶ Πλαταιεῖς. 2) Ξέρξης. Θερμοπύλαι. Λεωνίδαο καὶ Θεσπιεῖς. 3) Σαλαμίς. Θემιστοκλῆς. 4) Πλαταιαί. Μαρδόνιος. Πausanίας καὶ Ἀριστείδης ὁ δίκαιος β') Ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Μυκάλη. Νίκαι Κίμωνος παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ τὴν Κύπρον Κίμωνεος εἰρήνη. Ἀπελευθέρωσις τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν πόλεων.

6) Ἀκμὴ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγεμόνες τῶν συμμάχων. Περικλῆς. Αἰὼν Περικλέους. Καλλωπισμὸς Ἀθηνῶν. Φειδίας—Παρθενῶν.

7) Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Αἴτια. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Θάνατος Περικλέους. Βρασίδαο. Νικίειος εἰρήνη. Τὸ δεύτερον μέρος πολέμου. Ἀλκιβιάδης—Λύσανδρος καὶ πτώσις τῶν Ἀθηνῶν.

8) Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης. Ἡ κάθοδος τῶν μυρίων. Ξενοφῶν. Ἐκστρατεία Ἀγησιλάου εἰς Ἀσίαν.

9) Θῆβαι. Ἐπαμεινώνδαο καὶ Πελοπίδαο. Λεῦκτρα - Μαντίνεια. ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδασκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γέγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Γ' καὶ Δ' τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία. Τὸ χρυσοῦν δέραο. Πελίας καὶ ἰάσων. Πλοῦοις τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς Κολχίδα. Ἀρπαγὴ τοῦ δέρατος (Μήδεια). Περιπετειώδης ἐπιστροφή τῶν Ἀργοναυτῶν.

2) Τρωϊκὸς πόλεμος. Ἀφορμὴ τοῦ πολέμου. Συμμετοχὴ τῶν ἀρίστων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν λαῶν των εἰς τὸν πόλεμον. Ἀπόπλοοι ἐξ Αὐλίδος (Ἰφιγένεια). Πολιορκία Τροίας. Δεκαετὴς διάρκεια τοῦ πολέμου. Μῆσις Ἀχιλλέωο. Θάνατος Πατρόκλου. Δούρειοι ἵπποο καὶ καταστροφὴ τῆς Τροίας. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων. Περιπλανήσεις καὶ ἐπιστροφή Ὀδυσσεῶο εἰς Ἰθάκην. Κύκλωπεο. Ναυσικᾶ. Πίστις Πηνελόπης. Φιλοστοργία Τηλεμάχου.

3) Ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων, κατὰ τοὺς Περσικοὺο, τὸν Πελοποννησιακὸν καὶ τοὺο μεταξὺ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων πολέμοοο, διὰ βραχυτάτων, ὡο εἰσαγωγὴ εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἑλληνισμὸν.

4) **Φίλιππος ὁ Μακεδών.** Χαιρώνεια.

5) **Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας.** Παιδικὴ ἡλικία καὶ ἀγωγή μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐκστρατεία εἰς Ἀσίαν. Καθυπόταξις Περσικοῦ Κράτους διὰ τῶν ἐν Γρανικῷ, Ἴσσω καὶ Γαυγαμήλοις νικῶν. Ἐκστρατεία εἰς Ἰνδικήν. Ἐπιστροφή εἰς Βαβυλῶνα καὶ Θάνατος αὐτοῦ. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.

6) **Οἱ διάδοχοι.**—Διανομὴ τοῦ κράτους εἰς τέσσαρα βασιλείαι. Αἴγυπτος.—Ἀλεξάνδρεια.

7) **Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος** εἰς τοὺς Ρωμαίους. Ὀλίγα τινα περὶ Ῥωμαίων ὡς προεισαγωγή εἰς τὴν ἀνάμιξιν αὐτῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα. Πόλεμοι τῶν Ῥωμαίων κατὰ τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας, τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων καθ' ὅλου. Ἡττα καὶ καθυπόταξις τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης, διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) **Ἡ κοσμοκρατορία τῶν Ῥωμαίων.** Ἐκτασις τοῦ Ῥωμαικοῦ κράτους. Ἐπίδρασις τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐπὶ τῶν κατακτητῶν Ῥωμαίων. Χριστιανισμὸς. Ἡ ἴδρυσις τῶν πρώτων ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις. Διωγμοὶ χριστιανῶν. Ἡ αὐτοθυσία τῶν μαρτύρων συντελεῖ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ στερέωσιν τῆς νέας πίστεως. Μέγας Κωνσταντῖνος. Προστασία χριστιανῶν καὶ χριστιανισμοῦ. Κτίσις Ἐωσταντινουπόλεως. Θρησκευτικαὶ ἔριδες καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος.

2) **Ἐξελληνισμὸς τοῦ ἀνατολικοῦ Ῥωμαικοῦ κράτους.** Κύρια χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστις (Ἀνώτατον πανδιδακτήριον ἐν Κωνσταντινουπόλει.—Ἀθανάσιος ὁ Ἀλεξανδρείας, Βασίλειος ὁ Μέγας καὶ Ἰωάννης ὁ Χρισόστομος.

3) **Ἰουστινιανός.** Θεοδώρα. Βελισσάριος. Τριβωνιανός. Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καλλιέργεια τῆς μετάξεως.

4) **Θεοδόσιος ὁ Μέγας**

5) **Ἠρόκλειος.** Ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Ἀκάθιστος ὕμνος.

6) **Ἀπόπειρα θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως.** Εἰκονομάχοι.—Θεοδώρα. Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας.

7) **Μωαμεθανισμὸς.** Μωάμεθ. Ἀραβες. Πολιορκία Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Ἀράβων (ὑγρὸν πύρ). Τοῦρκοι. Κατακτήσεις αὐτῶν. Ἐξισλαμισμὸς τῶν ὑποτασσομένων. Προσωρινὴ ἀνακοπὴ τῆς ἐξαπλώσεως αὐτῶν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Μογγόλων (Βαγιαζήτ - Ταμερλάνος)

8) **Βούλγαροι.** Ἐκχριστιανισμὸς αὐτῶν. Πόλεμοι πρὸς τὴν ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν. Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος καὶ ὑποταγὴ τῶν Βουλγάρων.

9) **Σταυροφορίαι.** Αἰτίαι τῶν σταυροφοριῶν. Τετάρτη σταυροφορία. Ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ Ἐνετῶν—Διανομὴ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους μεταξὺ τῶν νικητῶν. Τὸ φεουδαλικὸν σύστημα ἐν Ἑλλάδι. Οἱ Βιλλαρδουῖνοι.

10) **Τὸ νέον Ἑλληνικὸν Κράτος.** Ἐγκατάστασις τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἐν Νικαίᾳ (Θεόδωρος Λάσκαρις) Ἀνάκτησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων (Στρατηγόπουλος).

Δεσποτᾶτον τῆς Ἑλλάδος (Μιχαὴλ Ἄγγελος Κομνηνός).

11) Τελευταῖοι ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Τούρκους. Μωά-
μεθ ὁ Β'—Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος. Πολιορκία καὶ ἄλωσις
τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κατάκτησις καὶ τῶν
ὑπολοίπων Ἑλληνικῶν χωρῶν (Σκερδέμπεης) . . .

12) Ἀναγέννησις ἐν τῇ Δύσει. Λόγιοι Ἕλληνες. Ἀνακαλύψεις
καὶ ἐφευρέσεις.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ
καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἡ Βυζαντιακὴ ἱστορία ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς ὡς εἰσ-
αγωγή εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος.

2) Τουρκοκρατία. α') Δεινοπαθήματα Ἑλλήνων. Ἐξισλαμισμὸς
τῶν χριστιανῶν, παιδομάζωμα (Γενίτσαροι), κεφαλικὸς φόρος,
ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὶ τῶν ραγιᾶδων, ἐκπατρισμὸς Ἑλ-
λήνων.

β') Ὀργάνωσις τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ. 1) Θρησκευτικὰ
προνόμια—Πατριάρχης. 2) Πολιτικὰ προνόμια—προεστοί. 3) Πε-
ζικαὶ καὶ ναυτικαὶ δυνάμεις. Ἀρματωλοὶ καὶ κλέφτες (βίος κλε-
φτῶν—δημῶδης ποιησις), Σουλιῶται, Μανιάται, Σφακιανοί, αἱ
νῆσοι. 4) Κοινότητες. Κοινότης Ἀμπελακίων, 24 χωρίων τοῦ Πη-
λίου, Χειμάρρας, Ἰωαννίνων, Βενετίας, Ὀδησοῦ, Τεργέστης. 5)
Φαναριῶται—Μεγάλοι διερμηνεῖς καὶ ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ
Μολδαβίας. 6) Ναυτιλία. Αἷτια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἑλληνικοῦ
ναυτικοῦ.

γ') Ἡ Παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Κρυφὰ σχολεῖα. Διάφοροι
σχολαί. Διδάσκαλοι τοῦ γένους (Εὐγένιος Βούλγαρις, Νικηφό-
ρος Θεοτόκης, Ἄδαμ. Κοραῆς).

δ') Ἐπαναστατικὰ κινήματα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς χρό-
νους τῆς δουλείας, ἰδίᾳ τὰ κατὰ Λάμπρον Κατσώνην καὶ Γεώργ.
Ἀνδρῆτσον.

ε') Προπαρασκευὴ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Γαλλικὴ
ἐπανάστασις. Ῥήγας ὁ Φεραῖος, Φιλικὴ Ἐταιρεία. Ἀγῶνες Σου-
λιωτῶν κατὰ Ἀλῆ Πασᾶ.

3) Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις. α') Ἐπανάστασις ἐν Μολδοβλα-
χία. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, Ἰερὸς λόχος, Δραγατσάνι. Θάνα-
τος Φαρμάκη καὶ Γεωργάκη Ὀλυμπίου.

β') Ἡ κύριως ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

1) Ἀγῶνες τῆς Τουρκίας πρὸς κατάπνιξιν τῆς ἑλληνικῆς
ἐπανάστασεως.

α') Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἐν Πελοποννήσῳ. Καλάβρυτα,
Ἄγία Λαύρα, Πάτραι, Καλάμακ. Ὀργὴ τῶν Τούρκων. Σφαγαὶ ἐν
Κωνσταντινουπόλει. Ἀπαγχονισμὸς Γρηγορίου τοῦ Ε'.—Βαλτέ-
ται. Ἄλωσις τῆς Τριπόλεως, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Ἡ στρα-
τηγικὴ εὐφυΐα καὶ τὸ ἀκατάβλητον φρόνημα αὐτοῦ. β) Ἡ ἐπα-
νάστασις ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι. Ἐκρατεία τοῦ Ὁμῆρ Βρυώνη—
Διάκος—Ὀδυσσεὺς Ἀνδρουῦτσος. Πρώτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐν
Ἐπιδαύρῳ. Ἡ ἐν Πέτα μάχη. Μᾶρκος Μπότσαρης, γ') Ἡ ἐπανά-
στασις εἰς τὰς νήσους. Ναυτικαὶ δυνάμεις Ὑδρας, Σπετσῶν,
Ψαρῶν. Καταστροφὴ τῆς Χίου ὑπὸ τῶν Τούρκων, Κωνσταντῖνος
Κανάρης. Καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν. Ἐκστρατεία καὶ καταστροφὴ
τοῦ Δράμαλη. Φιλελληνισμὸς ἐν Εὐρώπῃ. Λόρδος Βύρων. Ἐμφύ-
λιοι πόλεμοι. Φυλάκισις Κολοκοτρώνη. 2) Ἀγῶνες τῆς Τουρκίας
καὶ Αἰγύπτου πρὸς κατάπνιξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως.

Ἄναλυτ. Πρόγραμμα

Ἰμβραήμ. Καταστροφή τῆς Κάσου. Ἡ μεγάλη ναυμαχία τοῦ Γέροντα. Ἀνδρέας Μιαούλης. Ἀπόβασις τοῦ Ἰμβραήμ εἰς Πελοπόννησον. Πολεμικαὶ ἀποτυχίαι τῶν Ἑλλήνων. Μάχη εἰς τὸ Μανιάκι καὶ ἡρωϊκὸς θάνατος τοῦ Παπαφλέσσα. Ἀποφυλάκις Κολοκοτρώνη. Καθυπόταξις Πελοποννήσου. Ἐκστρατεία τῶν Ἀράβων κατὰ τῆς Μάνης ἀποτυχούσα. Πολιορκία Μεσολογγίου α') ὑπὸ Κιουταχῆ β') ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ Ἰμβραήμ. Δεῖναι κακοπάθειαι τῶν πολιορκουμένων. Ἐξοδος τῆς φρουρᾶς. Ἐπάνοδος τοῦ Ἰμβραήμ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ καταστροφή τοῦ Μωρηᾶ.

Γεώργιος Καραϊσκάκης καὶ στρατηγικὴ δεινότης αὐτοῦ. Ἀράχωβα. Ἀνάκτησις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, Πολιορκία τῆς Ἀκροπόλεως. Μάχη τοῦ Φαλήρου. Πανωλεθρία τῶν Ἑλλήνων καὶ θάνατος Καραϊσκάκη.

3) Ἡ ἐπέμβασις τῶν Δυνάμεων. Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία. Ἐκδίωξις Ἰμβραήμ.

4) Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. Μάχη ἐν Πέτρα. Δημήτριος Ὑψηλάντης.

5) Ἡ Ἑλλάς α') ἐπὶ Ὄθωνος, β') ἐπὶ Γεωργίου.

6) Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, Ἱστορικὴ ἐνότης τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὸ ἰδανικὸν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

ΣΗΜ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς Περιόδου ταύτης

ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Α' Τάξεις

1) Τὸ διδακτήριον. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ διδακτηρίου. Ἡ αἴθουσα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Αἱ ἄλλα αἰθουσαι καὶ τὰ δωμάτια τοῦ σχολείου (σχέδιον διδακτηρίου).

2) Ἡ αὐλὴ τοῦ διδακτηρίου. Γενικὴ εἰκὼν τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῆς. Τὰ ἐν τῇ αὐλῇ φυτὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα (σχέδιον τῆς αὐλῆς).

3) Ὁ κήπος τοῦ διδακτηρίου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους, Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τῷ κήπῳ δένδρα, λάχανα, ἄνθη καὶ ζῶα (σχέδιον πρῶτον τοῦ κήπου καὶ εἶτα τοῦ διδακτηρίου μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ).

4) Ἡ ὁδός. Ἡ πρὸ τοῦ διδακτηρίου ὁδός. Τὰ πεζοδρόμια, ἡ ὑπόνομος, ἡ δενδροστοιχία. Ὁ φωτισμὸς τῆς ὁδοῦ.

5) Ἡ οἰκία. Αἱ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τοῦ σχολείου οἰκίαι. Εἶδη οἰκιῶν (μονώροφοι, διώροφοι κλπ.). Τὰ διαμερίσματα τῆς οἰκίας. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ φυτὰ καὶ ζῶα. Τὰ χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν ὕλικα. Οἱ τεχνίται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν (ὁ κτίστης, ὁ ξυλουργός, ὁ φανοποιός κλπ.).

6) Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Τὰ σπουδαιότερα οἰκοδομήματα τῆς συνοικίας. Ἡ ἐκκλησία τῆς συνοικίας. Ἡ πλατεῖα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ δένδρα καὶ μνημεῖα. Ἡ ἀγορὰ τῆς συνοικίας καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐν αὐτῇ καταστήματα. Αἱ σπουδαιότεροι ὁδοὶ τῆς συνοικίας (χάρτης τῆς συνοικίας).

7) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις κατὰ τὸ θέρος. Ἡ πορεία τοῦ ἡλίου ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ τοῦ ὀρίζοντος. Ἡ νύξ. Ὁ ἑναστρὸς οὐρανός. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος.

Β' Τάξις

Ἡ πόλις. Αἱ συνοικίαι τῆς πόλεως. Αἱ ἐκκλησίαι. Αἱ πλατεῖαι. Οἱ κῆποι. Ἡ ἀγορά, τὰ μνημεῖα. Τὰ ἐν τῇ πόλει δημόσια, δημοτικά, φιλανθρωπικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ τῆς πόλεως καὶ τὰ σπουδαιότερα παρ' αὐταῖς οἰκοδομήματα. Ὁ φωτισμὸς τῆς πόλεως. Τὰ ἐν τῇ πόλει μέσα συγκοινωνίας. Τὸ ὑδραγωγεῖον τῆς πόλεως. Αἱ βρύσεις. Τὰ φρέατα. Οἱ πίδακες (πάντα ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως). Παρατήρησις τῆς πόλεως ἀφ' ὑψηλῆς θέσεως. Εὗρεσις τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, βορρᾶν, δυσμᾶς καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τῆς πόλεως).

2) Ὁ κῆπος. Οἱ κῆποι τῆς πόλεως. Ἐπίσκεψις τούτων. Κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ ἐν τοῖς κήποις καλλιεργούμενα δένδρα, λάχανα καὶ ἄνθη. Τὰ ζῶα τοῦ κήπου. Ὁ κηπουρὸς. Τὰ πρὸς καλλιέργειαν χρήσιμα ἐργαλεῖα. Ἡ ἄρδευσις καὶ ἡ λίπανσις τοῦ κήπου.

3) Ὁ ἀγρὸς. Οἱ περὶ τὴν πόλιν ἀγροί. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν. Ἡ σπορά, ὁ θερισμὸς. Τὰ καλλιεργούμενα ἐν τοῖς ἀγροῖς φυτὰ. Τὰ ζῶα τῶν ἀγρῶν. Ὁ γεωργός.

4) Ὁ ἀμπελῶν. Οἱ παρά τὴν πόλιν ἀμπελῶνες. Ὅψις τούτων κατὰ τὸ κλάδευμα, τὴν σκαφήν, τὴν θείωσιν, τὸν τρυγητόν. Τὰ ἐν τῷ ἀμπελῶνι φυτὰ καὶ ζῶα.

5) Ὁ λειμῶν. Οἱ παρά τὴν πόλιν λειμῶνες. Ὅψις τοῦ λειμῶνος κατὰ τὴν ἀνοιξιν κλπ. Τὰ ἐν τῷ λειμῶνι φυτὰ καὶ ζῶα. Ὁ ποιμὴν.

6) Ἡ πεδιάς. Ἡ παρά τὴν πόλιν πεδιάς. Ὅψις ταύτης κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὸ λεκανοπέδιον, τὸ ὄροπέδιον.

7) Τὰ ὕδατα. Τὰ παρά τὴν πόλιν ἔλη. Αἱ πηγαί, τὰ ρυάκια, οἱ χεῖμματοι, οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι. Ἐπίσκεψις τούτων. Χρησιμοποίησις τῶν βρόντων ὑδάτων. Τὰ εἰς τὰ ἔλη ὑπάρχοντα φυτὰ καὶ ζῶα. Τὸ γνωστότερον τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λίμναις τοῦ τόπου ζῶον.

8) Τὸ ὄρος. Τὰ παρά τὴν πόλιν ὄρη. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ μέρη τοῦ ὄρους. Ὁ λόφος καὶ τὰ ἄλλα ὑψώματα. Αἱ κοιλάδες, αἱ φάραγγες κλπ.

9) Τὸ δάσος. Τὰ παρά τὴν πόλιν δάση. Ἐπίσκεψις τούτων. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Τὰ δένδρα καὶ τὰ ζῶα τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ὠφέλειαι. Ὁ ὑλοτόμος, ὁ κυνηγός.

10) Τὰ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐργοστάσια, οἱ πύργοι, τὰ ἱστορικά μνημεῖα, αἱ ἐπαυλεις, αἱ καλύβαι, τὰ ἐρημοκκλήσια κλπ. Ἐπίσκεψις τούτων.

11) Ἡ θάλασσα. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία. Ὅψις τῆς θαλάσσης ἐν τρικυμίᾳ καὶ ἐν γαλήνῃ. Ἡ νῆσος, ὁ σκόπελος, ἡ ὕφαλος. Ἡ παραλία, ἡ χερσόνησος, ὁ κόλπος, ὁ λιμὴν, ὁ ὄρμος (ἀμέσως τούτων ἀντίληψις ἢ αἰσθητοποίησις ἐν γειτονικῇ λίμνῃ ἢ ποταμῷ). Τὰ γνωριμώτερα τῶν ἐν τῇ θαλάσσει ζῶον. Ὁ ἀλιεύς, ὁ ναύτης, ὁ λεμβούχος, τὸ πλοῖον.

12) Αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. Εἶδη κατοικιῶν. Ἡ οἰκογένεια, τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ὑγλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ἐνδύματα. Ὑγλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ὑποδήματα. Ὁ ράπτης. Ὁ ὑποδηματοποιός.

13) Αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως. Νομάρχης, δήμαρχος, ἀστυνόμος, ταμίας, δικασταί, διδάσκαλοι κλπ.

14) Παρατήρησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς ἀφ' ὕψηλου τόπου. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τῆς πόλεως. Πλαστικὴ ἐκάστοτε καὶ συμβολικὴ τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων παράστασις. Χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

15) Ἱστορικαὶ διηγήσεις καὶ παραδόσεις ἐν ἀπλουστάτη μορφῇ περὶ τῶν μνημείων, τῶν ὀνομασιῶν τῶν κυριωτέρων ὁδῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ.

Γ' Τάξις

1) Τὰ παρὰ τὴν πόλιν γειτονικὰ χωρία. Ἐπίσκεψις τούτων. Τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα ἐκάστου χωρίου. Ἡ ἐκκλησία, τὸ σχολεῖον, ἡ πλατεία, ἡ ἀγορά, τὰ μνημεῖα κλπ. Ἡ πέριξ ἐκάστου χωρίου φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων ἐκάστου χωρίου. Θεοί, ἀπόστασις καὶ μέγεθος ἐκάστου χωρίου. Ἡ μετὰ τῶν χωρίων τούτων συγκοινωνία τῆς πόλεως (χάρτης).

2) Ἡ πέριξ φύσις κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους. Μετεωρολογικὰ φαινόμενα (νέφος, βροχὴ, ὀμίχλη, δρόσος, πάχνη, χιῶν, χάλαζα, ἄνεμοι).

3) Τὰ ἄλλα ἀπώτερα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ πέριξ τούτων φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ἡ μετὰ τούτων συγκοινωνία. Ὁ δήμος (χάρτης τοῦ δήμου). Ἡ διοικήσις τοῦ δήμου. Οἱ ἄλλοι γειτονικοὶ δήμοι Ἡ ἐπαρχία (χάρτης τῆς ἐπαρχίας). Αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι. Ὁ νομὸς τοῦ μαθητοῦ. Ἡ διοικήσις τοῦ νομοῦ (χάρτης τοῦ νομοῦ).

4) Οἱ ἄλλοι νομοὶ τοῦ Κράτους μετὰ τῶν πρωτευουσῶν αὐτῶν καὶ τῶν τόπων, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἱστορίας.

Δ' Τάξις

1) Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Ὅρια. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διαίρεσις.

2) Ἐπανάληψις τοῦ νομοῦ τοῦ μαθητοῦ.

3) Λεπτομερῆς ἐξέτασις τῶν ἄλλων νομῶν τοῦ Κράτους (χαρτογραφία).

Ε' τάξις

Α' Τὰ στοιχειωδέστερα ἐκ τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γῆ. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς γῆς. Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα. Αἱ ἤπειροι. Μέγεθος τῶν ἠπείρων. Οἱ Ὠκεανοί. Μέγεθος καὶ βάθος τῶν ὠκεανῶν. Τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ρεύματα. Κύκλοι τῆς γῆϊνης σφαίρας. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος. Ζῶναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

2) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πάχος τῆς ἀτμοσφαιρας. Συστατικὰ τοῦ ἀέρος. Θερμοκρασία αὐτοῦ. Ἄνεμοι, ὑγρασία, κλίματα.

Β' Πολιτικὴ Γεωγραφία.

1) Ἡ Ἀσία. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀσίας. Ἡ μικρὰ Ἀσία (λεπτομερῶς). Ἡ Συρία, ἡ Μεσοποταμία, ἡ Ἀραβία, ἡ Περσία, ἡ Ἰνδική, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀσίας (συντόμως).

2) Ἡ Ἀφρικὴ. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀφρικῆς Ἡ Αἴγυπτος (λεπτομερῶς). Αἱ ἄλλαι ἐν τῇ βορείῳ παραλίᾳ τῆς Ἀφρικῆς χῶραι (συντόμως). Ἡ Σαχάρα, ἡ Ἀβησσυνία. Αἱ ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀφρικῆς συντόμως.

3) Ἡ Αὐστραλία. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Αὐστραλίας. Ἡ Αὐστραλία καὶ ἄλλαι νῆσοι (συντόμως)

4) Ἡ Ἀμερικὴ. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῆς. Τὰ κράτη τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Αἱ ἠνωμένα Πο-

λιτεΐαι (λεπτομερέστερον), τὰ ἄλλα κράτη (συντόμως). Ἡ κεντρικὴ Ἀμερικὴ. Τὰ κράτη αὐτῆς. Αἱ νῆσοι. Ἡ νότιος Ἀμερικὴ. Ἡ Βραζιλία καὶ τὰ ἄλλα κράτη (συντόμως).

Χαρτογραφία.

ΣΤ' Τάξις

Α'. Τὰ σπουδαιότατα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γῆ. Τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῆς γῆς. Ἡ λιθόσφαιρα. Τὸ πάχος τῆς λιθοσφαίρας. Ὑδατογενῆ καὶ πυριγενῆ πετρώματα. Μεταβολαὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς. Τὰ ἠφαίστεια, οἱ σεισμοί, αἱ θερμαὶ πηγαί. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της. Ἡμέρα καὶ νύξ. Αἰτία ἀνισότητος ἡμερῶν καὶ νυκτῶν. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον. Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους. Τὸ Ἰουλιανὸν καὶ τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

2) Ὁ ἑναστρὸς οὐρανός. Ὁ Γαλαξίας. Πλανῆται καὶ ἀπλανεῖς ἀστέραι. Κομήται καὶ διάττοντες. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης.

Β'. Πολιτικὴ γεωγραφία

1) Ἡ Εὐρώπη. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ αὐτῆς διαίρεσις. Τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης λεπτομερῶς, λεπτομερέστερον δὲ αἱ χῶραι τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου (χαρτογραφία).

2) Ἡ Ἑλλάς. Θέσις τῆς Ἑλλάδος. Φυσικὴ ταύτης διαίρεσις. Ἡ διάπλασις τῆς παραλίας καὶ ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους τῆς Ἑλλάδος. Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἐκ τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας καὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ κλίματος πλεονεκτήματα. Πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία, ἐμπόριον, ναυτιλία, συγκοινωνία, ἐκπαίδευσις, θρησκεία, διοικήσις. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἀλύτρωτοι Ἑλληνικαὶ χῶραι καὶ ἡ καθ' ὄλου διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων. Τὰ σπουδαιότερα κέντρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ γένους.

Γ'. Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

1) Οἱ κάτοικοι τῆς γῆς. Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων. Αἱ γλῶσσαι. Αἱ θρησκείαι. Τὰ πολιτεύματα.

2) Τὰ μεγάλα κράτη τῆς γῆς. Ἡ ἔκτασις καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν. Αἱ μεγαλύτεραι πόλεις τοῦ κόσμου. Αἱ μεγάλαι ὁδοὶ συγκοινωνίας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομέναις

Α' καὶ Β' τάξις

(Πρῶτον ἔτος διδασκαλίας)

1) Τὸ διδακτήριον. Ἡ αἴθουσα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκευὴ καὶ ἔπιπλα. Αἱ ἄλλαι αἴθουσαι καὶ τὰ δωμάτια τοῦ σχολείου (σχέδιον τοῦ διδακτηρίου).

2) Ἡ αὐλὴ τοῦ διδακτηρίου. Γενικὴ εἰκὼν τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῆς. Τὰ ἐν τῇ αὐλῇ φυτὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα (σχέδιον τῆς αὐλῆς).

3) Ὁ κήπος τοῦ διδακτηρίου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τῷ κήπῳ δένδρα, λάχανα, ἄνθη καὶ ζῶα (σχέδιον τοῦ κήπου καὶ τοῦ διδακτηρίου μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ).

4) Ἡ ὁδός. Ἡ πρὸ τοῦ διδακτηρίου ὁδός. Τὰ πεζοδρόμια, ἡ ὀπνόμος, ἡ δενδροστοιχία. Ὁ φωτισμὸς τῆς ὁδοῦ.

5) Ἡ οἰκία. Αἱ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τοῦ σχολείου οἰκίαι. Εἶδη οἰκιῶν (μονόροφοι, διόροφοι κλπ.). Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ ζῶα καὶ φυτὰ.

6) Ἡ συνοικία. Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Ἡ ἐκκλησία τῆς συνοικίας.

7) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανός κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης.

8) Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Αἱ ἐκκλησίαι, αἱ πλατεῖαι, οἱ κῆποι, ἡ ἀγορὰ, τὰ μνημεῖα. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Παρατήρησις τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως ἀφ' ὑψηλοῦ μέρους. Παρατήρησις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολὰς, δυσμὰς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως).

9) Ὁ κήπος. Οἱ κῆποι τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Ἐπίσκεψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ ἐν τοῖς κήποις καλλιεργούμενα δένδρα, λάχανα καὶ ἄνθη. Τὰ ζῶα τοῦ κήπου. Ὁ κηπουρός. Τὰ πρὸς καλλιέργειαν χρήσιμα ἐργαλεῖα. Ἡ ἀρδευσις καὶ ἡ λίπανσις τοῦ κήπου.

10) Ὁ ἀγρός. Οἱ περὶ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν ἀγροί. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν ἢ σπορά. ὁ θερισμός. Τὰ καλλιεργούμενα ἐν τοῖς ἀγροῖς φυτὰ. Τὰ ζῶα τῶν ἀγρῶν. Ὁ γεωργός.

11) Τὰ ὕδατα. Τὰ περὶ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν ἔλη, αἱ πηγαί, τὰ ρυάκια, οἱ χειμαρροὶ, οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι. Ἐπίσκεψις τούτων. Χρησιμοποίησις τῶν ρεόντων ὑδάτων. Τὰ εἰς τὰ ἔλη ὑπάρχοντα φυτὰ καὶ ζῶα. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λίμναις τοῦ τόπου ζῶων.

14) Ἡ πεδιάς. Ἡ παρὰ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν πεδιάς. Ὅψις ταύτης κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὸ λεκανοπέδιον, τὸ ὄροπέδιον.

15) Τὸ ὄρος. Τὰ παρὰ τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν ὄρη. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ μέρη τοῦ ὄρους. Ὁ λόφος καὶ τὰ ἄλλα ὑψώματα. Αἱ κοιλάδες, αἱ φάραγγες κλπ.

14) Τὰ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐργοστάσια, οἱ πύργοι, τὰ ἱστορικά μνημεῖα, αἱ ἐπαύλεις, αἱ καλύβαι, τὰ ἐρημοκλήσια κλπ. Ἐπίσκεψις τούτων.

15) Παρατήρησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς ἀφ' ὑψηλοῦ τόπου. Τοποθέτησις αὐτῶν πρὸς ἀνατολὰς, δυσμὰς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Πλαστικὴ καὶ συμβολικὴ τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων παράστασις καὶ χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

16) Ἡ περίξ φύσις κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους. Μετεωρολογικὰ φαινόμενα (βροχὴ, χιών, πάχνη κλπ.).

Α' καὶ Β' Τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Τὸ διδακτήριον, ἡ αὐλή, ὁ κήπος καὶ ἡ πρὸ τοῦ διδακτηρίου ὁδὸς ὡς καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος (σχέδιον τούτων).

2) Ἡ οἰκία. Τὰ διαμερίσματα τῆς οἰκίας. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Τὰ χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν ὕλικά. Οἱ τεχνῖται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν (ὁ κτίστης, ὁ ξυλουργός, ὁ φανοποιός, κλπ.).

3) Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Τὰ σπουδαιότερα οἰκοδομήματα τῆς συνοικίας. Ἡ πλατεῖα τῆς συνοικίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ δένδρα.

καὶ μνημεῖα. Ἡ ἀγορὰ τῆς συνοικίας καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐν αὐτῇ καταστήματα. Αἱ σπουδαιότεραι ὁδοὶ τῆς συνοικίας (χάρτης τῆς συνοικίας).

4) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανός κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Ἡ πορεία τοῦ ἡλίου ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. Μεταφορὰ τούτων ἐπὶ τοῦ πίνακος.

5) Τὸ χωρίον ἢ ἡ πόλις. Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Τὰ ἐν τῷ χωρίῳ ἢ τῇ πόλει δημοτικά, δημόσια, φιλανθρωπικά καὶ βιομηχανικά καταστήματα. Ὁ φωτισμός τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Τὰ μέσα συγκοινωνίας. Τὸ ὑδραγωγεῖον, αἱ βρύσεις, οἱ πίδακες, τὰ φρέατα. Παρατήρησις τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως ἀφ' ὑψηλοῦ μέρους. Διάκρισις τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων διδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως).

6) Ὁ ἀμπελών. Ὅψις αὐτοῦ κατὰ τὸ κλάδευμα, τὴν σκαφήν, τὴν βείωσιν, τὸν τρυγητόν. Τὰ ἐν τῷ ἀμπελῶνι φυτὰ καὶ ζῶα.

7) Ὁ λειμῶν. Οἱ παρά τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν λειμῶνες. Ὅψις τοῦ λειμῶνος κατὰ τὴν ἀνοιξιν κλπ. Τὰ ἐν τῷ λειμῶνι φυτὰ καὶ ζῶα. Ὁ ποιμὴν.

8) Ἡ θάλασσα. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία. Ὅψις τῆς θαλάσσης ἐν τρικυμίᾳ καὶ ἐν γαλήνῃ. Ἡ νῆσος, ὁ σκόπελος, ἡ ὑφαλος. Ἡ παραλία, ἡ χερσόνησος, ὁ κόλπος, ὁ λιμὴν, ὁ ὄρμος (ἀμεσος τούτων ἀντίληψις ἢ αἰσθητοποίησις ἐν τῇ γειτονικῇ λίμνῃ, ποταμῷ). Τὰ γνωριμώτερα τῶν ἐν τῇ θαλάσσει ζῶων. Ὁ ἀλιεύς, ὁ ναύτης, ὁ λεμβοῦχος, τὸ πλοῖον.

9) Τὸ δάσος. Τὸ παρά τὸ χωρίον ἢ τὴν πόλιν δάσος. Ἐπίσκεψις τούτου. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Τὰ δένδρα καὶ τὰ ζῶα τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ὠφέλειαι. Ὁ ὕλοτόμος, ὁ κυνηγός.

10) Τοποθέτησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Πλαστικὴ καὶ συμβολικὴ τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων παράστασις καὶ χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας.

11) Αἱ ἀρχαὶ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως. Ὁ πάρεδρος, ὁ δήμαρχος, ὁ ἀστυνόμος, ὁ ἱερεὺς, ὁ διδάσκαλος κλπ.

12) Ἱστορικαὶ διηγήσεις καὶ παραδόσεις ἐν ἀπλουστάτη μορφῇ περὶ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως τῶν μνημῶνων αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξοχῆς καὶ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ τόπου.

13) Ἡ κατοικία. Αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. Εἶδη κατοικιῶν. Ἡ οἰκογένεια. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ ἀνθρώπου. Ὑλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ἐνδύματα. Ὑλαί, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ὑποδήματα. Ὁ ράπτης, ὁ ὑποδηματοποιός.

Γ. καὶ Δ' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Τὰ περίεξ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως τοῦ μαθητοῦ γειτονικά χωρία. Ἐπίσκεψις τούτων. Τὰ σπουδαιότερα οἰκοδομήματα τῶν χωρίων, ἢ ἐκκλησία, τὸ σχολεῖον, ἡ ἀγορὰ κλπ. Ἡ περίεξ τῶν χωρίων τούτων φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων τῶν χωρίων. Θεῖσις, ἀπόστασις καὶ μέγεθος τῶν χωρίων τούτων. Συγκοινωνία (χάρτης).

2) Τὰ ἄλλα ἀπώτερα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ περίεξ τούτων

φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ὁ δῆμος τοῦ μαθητοῦ. Οἱ ἄλλοι δῆμοι. Ἡ ἐπαρχία. Αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι. Ὁ νομὸς (χάρτης).

3) Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις αὐτῆς. φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἑλλάδος, Γεωγραφία τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἐλευθέρου κράτους. (Χαρτογραφία).

Γ' καὶ Δ' Τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Τὰ περίξ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως τοῦ μαθητοῦ γειτονικά χωρία. Ἐπίσκεψις τούτων. Τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα ἐκάστου χωρίου, ἡ ἐκκλησία, τὸ σχολεῖον, ἡ πλατεία, ἡ ἀγορά, τὰ μνημεῖα. Ἡ περίξ τῶν χωρίων τούτων φύσις. Αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Θέσις, ἀπόστασις καὶ μέγεθος τῶν χωρίων. Συγκοινωνία (χάρτης).

2) Τὰ ἄλλα ἀπώτερα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ περίξ τούτων φύσις καὶ ἡ ἀσχολία τῶν κατοίκων. Ὁ δῆμος. Οἱ ἄλλοι γειτονικοὶ δῆμοι. Ἡ ἐπαρχία. Αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι. Ὁ νομὸς τοῦ μαθητοῦ (χάρτης).

3) Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις αὐτῆς. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἑλλάδος. Γεωγραφία τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως ἀριθμοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἐλευθέρου κράτους (χαρτογραφία).

Ε' καὶ Στ' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α'. Τὰ στοιχειωδέστατα ἐκ τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γῆ. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς γῆς. Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα. Αἱ ἠπειροί. Μέγεθος τῶν ἠπειρῶν. Οἱ ὠκεανοί. Μέγεθος καὶ βάθος τῶν ὠκεανῶν. Τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ρεύματα. Κύκλοι ἐπὶ τῆς γήινης σφαίρας. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος. Ζῶναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἀξονά της καὶ περὶ τὸν ἥλιον. Ἰουλιανὸν καὶ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

2) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πάχος τῆς ἀτμοσφαίρας. Συστατικά τοῦ ἀέρος. Θερμοκρασία. Ἄνεμοι, ὕγρασία, κλίματα.

Β'. Πολιτικὴ Γεωγραφία.

1) Ἡ Ἀσία. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀσίας. Ἡ Μικρὰ Ἀσία λεπτομερῶς. Αἱ ἄλλαι χῶραι συντόμως.

2) Ἡ Ἀφρική. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀφρικῆς. Αἱ χῶραι τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Αἴγυπτος ἐκτενῶς. Ἡ Σαχάρα. Αἱ ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀφρικῆς συντομώτερον.

3) Ἡ Αὐστραλία. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Αὐστραλίας. Ἡ Αὐστραλία καὶ αἱ ἄλλαι νῆσοι συντομώτατα.

4) Ἡ Ἀμερική. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἀνακάλυψις αὐτῆς. Ἡ βόρειος Ἀμερική. Αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἐκτενῶς. Ἡ κεντρικὴ Ἀμερική. Αἱ νῆσοι. Ἡ νότιος Ἀμερική. Βραζιλία. Αἱ ἄλλαι χῶραι συντόμως. Χαρτογραφία.

Ε' καὶ Στ' Τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α'. Τὰ στοιχειωδέστατα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1) Ἡ γῆ. Τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῆς γῆς. Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα. Μέγεθος τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν ἠπειρῶν. Κύκλοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος. Ἡ κίνησις

τῆς γῆς περί τόν ἄξονά της καί περί τόν ἥλιον, Αἱ ζῶναι τῆς γῆς. Τό ἐξωτερικόν τῆς γῆς. Ἡ λιθόσφαιρα. Ὑδατογενῆ καί πυριγενῆ πετρώματα. Μεταβολαί ἐπί τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Τό ἐσωτερικόν τῆς γῆς. Τά ἠφαιστεια, οἱ σεισμοί, αἱ θερμαί πηγαί

2) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Τά συστατικά τοῦ ἀέρος, θερμοκρασία αὐτοῦ, ἄνεμοι, ὑγρασία, κλίματα.

3) Ὁ ἕναστρος οὐρανός Ὁ Γαλαξίας. Πλανῆται καί ἀπλανεῖς ἀστέρες. Κομῆται καί διάττοντες. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καί τῆς σελήνης.

Β'. Πολιτικὴ γεωγραφία.

1) Ἡ Εὐρώπη. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης. Φυσικὴ καί πολιτικὴ διαίρεσις. Γεωγραφία τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης λεπτομερῶς, λεπτομερέστερον δὲ τῶν χωρῶν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου. Χαρτογραφία.

2) Ἡ Ἑλλάς Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Θέσις καί πολιτικὴ ταύτης διαίρεσις. Διάπλασις τῆς παραλίας τῆς Ἑλλάδος. Διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους Κλίμα. Τά ἐκ τῆς διαπλάσεως τῆς παραλίας καί τοῦ ἐδάφους καί τὰ ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ κλίματος πλεονεκτήματα. Πολιτισμός τῆς Ἑλλάδος, ἦτοι γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία. ἐμπόριον, ὄρυκτός τοῦ ἐδάφους πλούτος, συγκοινωνία, ναυτιλία, ἐκπαιδεύσεις, θρησκεία, διοικήσις κλπ. Αἱ ἀλύτρωτοι Ἑλληνικαὶ χώραι. Ἡ διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων καί τὰ μεγαλύτερα κέντρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ Γένους

Γ'. Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

Οἱ κάτοικοι τῆς γῆς. Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων. αἱ γλῶσσαι, αἱ θρησκείαι, τὰ πολιτεύματα. Τὰ μεγάλα κράτη τῆς γῆς Ἡ ἔκτασις καί ὁ πληθυσμός αὐτῶν. Αἱ μεγαλύτεραι πόλεις τοῦ κόσμου. Αἱ μεγάλαι ὁδοὶ συγκοινωνίας κατὰ ξηρὰν καί κατὰ θάλασσαν.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Α'. Διὰ τάξεις κειχωρισμένως διδασκομένας

Γ' καὶ Δ' τάξεις

Α'. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυτῶν καὶ ζώων.

1) Ἡ οἰκία καὶ ἡ ἀυλή. Γενικὴ εἰκὼν τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζῶα καὶ φυτά. α) Ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καλλιεργουμένων φυτῶν ὁ δίδανθος (γαρυφαλλιά), ὁ βασιλικός, ὁ χεῖρανθος (βιολέττα κιτρινή), Ἴον τὸ τρίχρουν (πανσές), ἡ ὄρτανσία, ἡ γαρδένια, τὸ ἀντίρινον (σκυλάκια). ἡ βιγῶνια, ἡ καμέλια, ἡ ἀσκληπιάς, ὁ ὑάκινθος, τὸ κρίνον καὶ ἄλλα β) ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζώων ἡ γάτα, ὁ κύων, τὸ πρόβατον, ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ἡ αἶε, ὁ χοῖρος, ὁ ἡμίονος, ὁ μῦς, ἡ μύια, ὁ κώνωψ, ὁ κοινός, ἡ ἀράχνη, ἡ ὄρnis, ὁ ἀλέκτωρ, ἡ περιστέρα, ἡ χελιδὼν, ὁ σῆς, ὁ ψύλλος, ὁ κόρις.

2) Ὁ κήπος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου, χρησιμότης του κήπου. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ κήπου α) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἑλλάδος δένδρων ἡ ἀμύγδαλη, ἡ μηλέα, ἡ μορέα, ἡ καρυά, ἡ συκῆ, ἡ ἐλαία, ἡ δαυασκηνέα, ἡ κερασέα, ἡ ροιά, ἡ κυδωνέα, ἡ ροδακινέα, ἡ ἀπιδέα, ἡ κιτρέα, ὁ σχοῖνος ὁ μαστιχοφόρος, ἡ κυπάρισσος, ἡ ἀμπελος καὶ ἄλλα β) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις λαχάνων αἱ κράμβαι, ὁ θρίδαξ (μαροῦλι), τὸ τεῦτλον, ἡ κολοκύνθη, τὸ σέλινον, τὰ κρόμμυα, ἡ κινάρα, στρύχνος ὁ ἐδώδιμος (μελιτζάνα), στρύχνος τὸ λυκοπερικόν (ντομάτα), Ἰβίσκος ὁ ἐδώδιμος (μπάμια), σίκυος ὁ ἡμερος (ἀγγουριά), τὸ σινάπι καὶ ἄλλα γ) ἐκ τῶν

ἐν τοῖς κήποις ἀνθέων ὁ νάρκισσος, ἡ ροδῆ, τὰ ἴα, ὁ ἴασμος (γιασεμί), νήριον τὸ κοινὸν (ροδοδάφνη), ἡ μαργαρίτα, τὸ δενδρό-λίβανον, χειμώνανθοι. τὰ χρυσάνθεμα, ἡ δάλια καὶ ἄλλα· δ) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ζῶων σκώληξ ὁ γῆινος, κοχλίας ὁ πωματίας, λεῖμαξ ὁ ἀγροδίαιτος (γυμνοσάλιαγκας), βροῦχος ὁ τῶν κυάμων, ἀνθονόμος ὁ τῶν μηλεῶν, κητονία ἡ χρυσόχρους (χρυσόμυιγα), ἡ πραιοκουρίς (κολοκουθοκόφτης), τὰ ἐν τοῖς κήποις φῶδικά πτηνὰ καὶ ἄλλα.

3) Ὁ ἀγρός. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἀγροῦ. Χρησιμότης τῶν ἀγρῶν· α) ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Ἑλλάδος καλλιεργουμένων φυτῶν ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ὁ ἀραβόσιτος, ἡ σίκαλις, ὁ καπνός, ὁ βάμβαξ, τὸ λίνον. ὁ κάνναβις, τὸ σῆσαμον, ὁ φασόλος, οἱ κύαμοι, ἡ φακῆ, τὰ πῖσα, οἱ ἔρβιθιοι. τὰ γεώμηλα, τὸ τριφύλλιον καὶ ἄλλα· β) ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Ἑλλάδος ζῶων ὁ γρύλλος (τροξαλίδα, τριζόνι); ἡ ἀκρίς, ὁ μύρμηξ, ὁ λαγῶς, ὁ ἀρουραῖος μῦς, ἡ χελώνη, ἡ κορώνη, ἡ κίχλη, ὁ κορυδαλός, ὁ πελτραγός, μελεαγρίς ἡ Πουμιδική (φραγκόκοτα), ὁ ἔποψ (τσαλαπετεινός), τὸ στρουθίον, ὁ ἀκανθόχοιρος, ὁ ἀσπάλαξ, ὁ τέτιξ, ἡ ἔχιδνα, ὁ σκορπιός καὶ ἄλλα.

4) Ὁ λειμὼν Γενικὴ εἰκὼν τοῦ λειμῶνος. Χρησιμότης τοῦ λειμῶνος. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ λειμῶνος· α) ἐκ τῶν φυτῶν τῶν λειμῶνων τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀνεμώνη; μήκων ἡ ροιάς (παπαρούνα), μαργαρίτα ἡ ἀγρία, τὸ χαμαίμηλον, ἄρον τὸ στικτὸν (δρακοντιά), θύμος ὁ κεφαλωτός καὶ ἄλλα· β) ἐκ τῶν ζῶων τῶν λειμῶνων τὸ πρόβατον, ἡ μέλισσα, οἱ κάθαραι καὶ ἄλλα ἔντομα (πεταλοῦδες).

5) Τὸ ἔλος καὶ ἡ λίμνη Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἔλους καὶ τῆς λίμνης. Ἡ ἵσσηρότης τῶν ἑλῶν· α) ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ἑλῶν ἡ τύφη (ψάθα), σχοῖνος ὁ δεξις καὶ σχοῖνος ὁ παράλιος (βουρλα), ὁ κάλαμος καὶ ἄλλα· β) ἐκ τῶν ζῶων τῶν ἑλῶν καὶ τῶν λιμνῶν ὁ βάτραχος, ἡ νῆσσα, ὁ χήν, ἡ ἀγριόνησσα, ὁ πελεκάν, ὁ ἔγγελος, ἡ βδέλλα, κώνωψ ὁ ἀνωφελῆς καὶ γνωστοὶ ἰχθύες τῶν γλυκῶν ὑδάτων.

6) Τὸ δάσος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ὠφέλειαι. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ δάσους· α) ἐκ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐλάτη, ἡ πεύκη, ἡ δρυς, ἡ δεξιά, ἡ μύρτος, ἡ πλάτανος, ἡ δάφνη, ἡ ἄρκευθος, (κέδρος), ἡ καστανέα καὶ ἄλλα· β) ἐκ τῶν ζῶων τῶν δασῶν ἡ ἀλώπηξ, ἡ ἔλαφος, ἡ ἰκτίς, ἡ δορκάς, ὁ κάπρος, ὁ λύκος, ὁ θῶς, ὁ τρόχος (ἀσβός), ὁ σκυριος, ἡ πέρδιξ, ἡ τρυγῶν, ὁ ἰέραξ, ὁ ἀετός, ὁ γυψ, ὁ κόραξ, ἡ ἀηδὼν, ὁ κόσσυφος, κίσσα ἡ βαλανολόγος, κίττα ἡ μακρόουρος (καρακάξα), ἡ γλαυξ, ὁ κόκκυξ, ὠτίτης ὁ νυκτοκόραξ (μπούφος), ὁ φασιανός, ὁ ὕρτιξ, σκολόπαξ ὁ κοινός (μπεκάτσα), κίρκος ὁ ἐρυθρόπους, (κιρκινέζι), ὁ δρυοκολάπτης, κοχλίας ὁ τῶν δασῶν καὶ ἄλλα.

7) Ἡ θάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἡ χρησιμότης τῆς θαλάσσης. Ζῶα καὶ φυτὰ τῆς θαλάσσης· α) ἐκ τῶν φυτῶν τῶν θαλασσῶν τῆς Ἑλλάδος τὰ φύκη· β) ἐκ τῶν ζῶων τῶν θαλασσῶν ἡ τρίγλη (μπαρμποῦνι), ὁ λάβραξ, ὁ σκόμβρος, ὁ ξιφίας, ἰππόκαμπος, ὁ βραχύρυγχος (ἀλογάκι), δακτυλόπετρις ὁ ἰπτάμενος (χελιδονόψαρο), ἡ βατίς (σελάχι), τὸ σκύλιον (σκυλόψαρον), ἡ σαρδίνη, μελάνουρος ὁ κοινός, ὁ κέφαλος, χρύσοφρυς ὁ κοινός (τσιπούρα), σάργος ὁ σαλβάνιος (σπάρος), θύννος ὁ σκομβροειδῆς (παλαμίδα), συναγρίς ἡ μακρόφθαλμος (φαγκρί), ὁ ὄρφως, ἡ φώκη, ὁ δελφίν, ὁ καρχαρίας, ὁ ἀστακός, ἡ σηπία, ὁ ὀκτάπους, ἡ τευθίς (καλαμάρι), μυτίλος ὁ ἐδῶδιμος (μῦδι), τὸ ὄστρεον (στρεῖδι), ὁ λάρος, ἔχινος ὁ σφαιροειδῆς, ὁ σπόγγος, τὸ κοράλιον καὶ ἄλλα.

Β' Τὰ γνωστότερα ἐκ τῶν ὀρυκτῶν καὶ πετρωμάτων τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κοινὸς ἀσβεστόλιθος, τὸ μάρμαρον, ἡ κιμωλία, ἡ γύψος, ὁ μαγνησίτης (λευκόλιθος), ὁ χαλαζίας, ἡ ἄργιλος, ἡ σμύρις, ὁ ἀργιλλικός σχιστόλιθος, ὁ γρανίτης, ὁ ἀμίαντος, ἡ ἄμμος, οἱ ἀμμόλιθοι, οἱ γαιάνθρακες (λιγνίτης), τὸ θεῖον, ὁ μόλυβδος (γαληνίτης), ὁ χρωμίτης, ὁ ἄργυρος, ὁ σίδηρος, (σιδηροπυρίτης αἰματίτης) καὶ ἄλλα.

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναγραφομένης ὕλης τὰ μὲν γνωστότερα εἰς ἕκαστον τόπον φυτά, ζῶα καὶ ὄρυκτά διδάσκονται εἰς τὴν γ' τάξιν, τὰ δὲ ὀλιγώτερον γνωστά εἰς τὴν δ'. Ἀνεγράφη δὲ ἀφθονώτερα πως ἡ ὕλη, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἐκλέγῃ ἕκασταχοῦ τὴν καταλληλοτέραν. Ἀλλὰ καὶ μὴ ἀναγραφομένην ἐν τῷ προγράμματι καὶ ὑπάρχουσαν ἐν τῷ τόπῳ ὕλην δύναται νὰ διδάσκη ὁ διδάσκαλος.

Ε'. Τάξις

Α'. Ὁ φυτικὸς καὶ ζωϊκὸς κόσμος ξένων χωρῶν.

1) Αἱ θερμαὶ τῆς γῆς χώραι. Γενικὴ εἰκὼν θερμῶν χωρῶν. Εἰκὼν ἐρήμου. Ὁ φυτικὸς καὶ ζωϊκὸς κόσμος τῶν θερμῶν χωρῶν ὀφθαίξει, τὸ σακχαροκάλαμον, ἡ Ἰνδικὴ συκῆ (φραγκοσυκιά), τὸ κακάοδένδρον, τὸ ἀρτόδένδρον, ἡ καφέα, ἡ βανανέα, τὸ Ἰνδικόν, ἡ βανίλλα, τὸ πέπερι, εὐγενία ἡ καρυόφυλλος (γαρυφαλέα), τὸ κινάμωλον (κανέλλα), ἡ θέα (τσάι), τὸ μοσχοκάρυον, ἡ κιγρόνη (δένδρον τῆς κίννας), ὁ εὐκάλυπτος, συκῆ ἡ ἐλαστικὴ καὶ ἄλλα β) ἐκ τῶν ζῴων τῶν θερμῶν χωρῶν οἱ πίθηκοι, ὁ ἐλέφας, ὁ ρινόκερος, ὁ ἵπποπόταμος, ὁ λέων, ἡ τίγρις, ὁ πάνθηρ, ἡ ὕαινα, ἡ κάμηλος, ἡ καμηλοπάρδαλις, ἡ λεοπάρδαλις, ἡ καγκουρά, ἡ ἀντιλόπη, ὁ βίσσων, ὁ κορνδώρ, ἡ στρουθοκάμηλος, ὁ ὄρνιθόρυγχος, οἱ ψιττακοί, ὁ τᾶως, ὁ κροκόδειλος, ὁ βόας, ὁ πύθων, ὁ κροταλίας καὶ ἄλλα.

2) Ἡ εὐκρατος ζώνη. Γενικὴ εἰκὼν τῆς εὐκράτου ζώνης. Ζῶα καὶ φυτά αὐτῆς μὴ συνήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Αἱ ψυχραὶ χώραι. Γενικὴ εἰκὼν τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Τοῦνδραι. Ζῶα καὶ φυτά τῶν ψυχρῶν χωρῶν α) ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ψυχρῶν χωρῶν αἱ νανώδεις Ἰτέαι, τὰ βρύα, οἱ λειχήνες καὶ ἄλλα β) ἐκ τῶν ζῴων τῶν ψυχρῶν χωρῶν ὁ τάρανδος, ἡ λευκὴ ἄρκτος, ἡ ἰκτίς (σαμούριον) καὶ ἄλλα.

4) Ἡ θάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης α) ἐκ τῶν φυτῶν τῆς θαλάσσης τὸ σάργασον β) ζῶα τῆς θαλάσσης μὴ συνήθη ἐν Ἑλλάδι ἡ φάλαινα, ἡ φώκη, ὁ ὄνισκος, ἡ ἀρίγγα, ἡ μαλακόπιλος νῆσσα, ὁ φοινικόπτερος, μελεαγρίνη ἡ μαργαριτοφόρος, ἡ πορφυρά, ἡ ἐμίς (θαλασσία χελώνη).

Β' Ἐκ τῶν ὄρυκτῶν ξένων χωρῶν τὸ ἄλας, οἱ λιθάνθρακες, τὸ πετρέλαιον, τὸ ἤλεκτρον, οἱ πολύτιμοι λίθοι, ὁ χρυσός, ὁ λευκόχρυσος, ὁ ὕδραργυρος, ὁ κασσίτερος, τὸ νικέλλιον, τὸ ἀλουμίνιον, ὁ χαλκός, ὁ ψευδάργυρος κλπ.

ΣΤ'. Τάξις

Α'. Τὸ βασιλείον τῶν φυτῶν.

1) Γενικὴ χαρακτηριστικὰ τῶν φυτῶν. Διαίρεσις τῶν φυτῶν.
1) Τὸ φυτόν. Αἱ ῥίζαι. Εἶδη ῥιζῶν. Χρησιμότης τῶν ριζῶν. Ὁ βλαστός. Τὰ μέρη αὐτοῦ. Οἱ ὀφθαλμοί. Εἶδη αὐτῶν. Τὰ φύλλα. Εἶδη φύλλων. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἄνθη. Εἶδη ἀνθέων. Τὰ μέρη τοῦ ἄνθους. Ἡ χρησιμότης τοῦ ἄνθους, Ὁ καρπός. Εἶδη καρπῶν. Ἡ χρησιμότης τῶν καρπῶν. Τρόπος πολλαπλασιασμοῦ τῶν φυτῶν.

3) Τὰ δένδρα. Ἡ χρησιμότης αὐτῶν καθόλου. Τὰ ὀπωροφόρα δένδρα. Αἱ συνηθέτεραι ἀσθένειαι τῶν ἐν τῷ τόπῳ ὀπωροφό-

ρων δένδρων και τὰ βλαβερά ἔντομα. Ἡ καλλιέργεια ὄπωροφόρων δένδρων δι' ἔνοφθαλμισμού και ἔγκεντρισμού. Καλλιέργεια ὄπωροφόρων δένδρων ἐν τῷ κήπῳ τοῦ σχολείου (ἰδίως εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων).

4) **Καλλωπιστικά φυτά.** Εἶδη αὐτῶν και χρησιμότης. Ἀσθένειαι και βλαβερά ἔντομα. Ἡ ἀνθοκομία ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια ἀνθέων ἐν τῷ κήπῳ ἰδίως εἰς τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων.

5) **Τὰ λαχανικά.** Εἶδη λαχανικῶν. Ἡ χρησιμότης τῶν λαχανικῶν. Ἀσθένειαι και βλαβερά ἔντομα. Ἡ λαχανοκομία ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια λαχανικῶν ἐν τῷ κήπῳ.

6) **Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ και τὰ ὄσπρια.** Χρησιμότης αὐτῶν. Ἀσθένειαι και βλαβερά φυτὰ και ἔντομα. Ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν και τῶν ὄσπριων ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια ἐν τῷ κήπῳ.

7) **Ὁ καπνὸς και ὁ βάμβαξ.** Ἡ καλλιέργεια τούτων ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ. Καλλιέργεια ἐν τῷ κήπῳ. (ἰδίως εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων).

8) **Τὰ δάση.** Τὰ εἶδη τῶν δένδρων τῶν δασῶν. Ἡ ἐκ τῶν δασῶν ὠφέλεια. Ἐχθροὶ τῶν δασῶν. Ἡ δασοκομία ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ.

Β'. Τὸ βασίλειον τῶν ζώων.

1) **Γενικὰ γνωρίσματα τῶν ζώων**

2) **Σπονδυλωτὰ και ἀσπόνδυλα ζῶα.** Γενικὰ γνωρίσματα τῶν σπονδυλωτῶν.

3) **Ἐκ τῶν σπονδυλωτῶν :** α) τὰ θηλαστικά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν θηλαστικῶν. Ἡ χρησιμότης πολλῶν θηλαστικῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ· β) τὰ πτηνὰ. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν πτηνῶν. Κατασκευὴ τοῦ σώματος τῶν πτηνῶν και ἐφόδια αὐτῶν πρὸς πτήσιν. Ἡ πτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ. Πτηνοτροφία ἐν τῷ κήπῳ τοῦ σχολείου· γ) οἱ βιάτραχοι· δ) τὰ ἔρπετά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἔρπετῶν. Τὰ δηλητηριώδη ἔρπετά. Τὰ προχειρότερα φάρμακα κατὰ τῆς δήξεως δηλητηριωδῶν ὄφρων· ε) οἱ ἰχθύες. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἰχθύων. Προσαρμογὴ τοῦ σώματος τῶν ἰχθύων πρὸς τὸ ζῆν ἐν τῷ ὕδατι πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐν αὐτῷ, Χρησιμότης τῶν ἰχθύων. Ἡ ἰχθυοτροφία ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ. Ἀνατροφή ἰχθύων ἐν τῷ σχολεῖῳ

4) **Ἐκ τῶν ἀσπονδύλων :** α) τὰ ἔντομα. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἐντόμων. Ὠφέλιμα και βλαβερά τῷ ἄνθρωπῳ ἔντομα. Οἱ ἀνωφελεῖς κώνωπες Ἡ μελισσοκομία και ἡ βομβυκοτροφία ἐν Ἑλλάδι και ἀλλαχοῦ. Μελισσοκομία και βομβυκοτροφία ἐν τῷ σχολεῖῳ (τὸ δεύτερον ἰδίως διὰ τὰ θήλεα)· γ) τὰ κοιλίεντα· δ) τὰ ἔρπετά. Εἶδη τούτων. Ἡ σπογγαλιεῖα. Ἀλιεῖα και κατεργασία κοραλλίων.

5) **Ὁ ἄνθρωπος.** Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Τὰ ὅστα και οἱ μύες. Ἡ σπουδαιότης τῆς τονώσεως τῶν μυῶν. Ὁ ἐγκέφαλος και τὰ νεύρα. Αἷτια ἐξασθενήσεως τῶν νεύρων και μέσων τονώσεως. Τὰ αἰσθητήρια ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ σπουδαιότερα τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐν αὐτῷ ὄργανα. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πέψις και τὰ πεπτικά ὄργανα. Τὰ ἀναγκασιότατα περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀδόντων και τοῦ στομάχου. Ἀπομύζησις τῶν τροφῶν και ἐκκρίσεις τῶν ἀχρήστων. Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας. Ἡ ἀναπνοή. Ἡ σπυασιὰ τοῦ καθα-

ροῦ ἀέρος διὰ τὴν ἀναπνοήν. Ζωικὴ θερμότης. Ἄδηλος διαπνοὴ
τὸ δέριμα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καθαριότητος αὐτοῦ.

Γ'. Ἀμοιβαία σχέσις φυτῶν καὶ ζώων.

Οἰκονομία, ἀρμονία καὶ ἐνότης ἐν τῇ φύσει.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Γ' καὶ Δ' τάξεις

(πρῶτον καὶ δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α'. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυτῶν καὶ ζώων.

1) Ἡ οἰκία καὶ ἡ αὐλή. Γενικὴ εἰκὼν τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐ-
λῆς. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζῶα
καὶ φυτὰ α) Ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς αὐ-
λαῖς αὐτῶν καλλιεργουμένων φυτῶν ὁ δῖανθος (γαρυφαλλιά), ὁ
βασιλικός, ὁ χεῖρανθος (κιτρίνη βιολέττα), Ἴον τὸ τρίχρον (παν-
σές), ἡ ὀρτανάρα, ἡ γαρδένια, τὸ ἀντίρρινον (σκυλλάκια), ἡ βι-
γώνια, ἡ καμέλλια, ἡ ἀσκληπιὰς κλπ. β) ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις
καὶ καὶ ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν ζώων ἡ γάτα, ὁ κύων, τὸ πρόβατον,
ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ἡ αἶξ, ὁ χοῖρος, ὁ ἡμίονος, ὁ μῦς, ἡ
μυῖα, ἡ ὄρνις, ὁ ἀλέκτωρ, ἡ χελιδὼν, ἡ Ἰνδικὴ ὄρνις, τὸ στρου-
θιον, ἡ περιστέρα, ἡ σῆς (σκόρος), κώνωψ ὁ κοινός, ἡ ἀράχνη,
ὁ ψύλλος, ὁ κόρις κλπ.

2) Ὁ κήπος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Χρησιμότης αὐτοῦ. Ζῶα
καὶ φυτὰ τοῦ κήπου α) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἑλλά-
δος δένδρων : ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ μηλέα, ἡ μορέα, ἡ καρυά, ἡ
συκῆ, ἡ ἐλαία, ἡ δαμασκηνέα, ἡ κερασέα, ἡ ροιά, ἡ κυδωνέα, ἡ
ροδακινέα, ἡ ἀπιδέα, ἡ κιτρέα, ἡ κυπάρισσος, σχοῖνος, ὁ μαστι-
χοφῆρος, ἡ ἄμπελος κλπ. β) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις λαχάνων :
αἱ κράμβαι, ὁ θρίδαξ (μαροῦλι), ἡ κολοκύνθη, τὸ τεῦτλον, τὸ σέ-
λινον, τὰ κρόμμουα, ἡ κινάρα, στρύχνος ὁ ἐδώδιμος (μελιτζάνα),
στρύχνος τὸ λυκοπέρισκον (ντομάτα), ἰβίσκος ὁ ἐδώδιμος (μπά-
μια), σίκυος ὁ ἡμερος (ἀγγουριά), τὸ σινάπι κλπ. γ) ἐκ τῶν ἐν
ἐν τοῖς κήποις ἀνθῶν ὁ νάρκισσος, ἡ ροδῆ, τὰ ἴα, ὁ ἴασμος
(γιασεμί), νήριον τὸ κοινόν (ροδοδάφνη), ἡ μαργαρίτα, τὸ δεν-
δρολλιβανον, οἱ χειμώνανθοι, τὰ χρυσάνθεμα, ὁ ὑάκινθος, ἡ δά-
λια κλπ. δ) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ζώων : σκώληξ ὁ γήινος, κο-
χλίας ὁ πωματίας, λειμαξ ὁ ἀγροδίαιτος (γυμνοσάλιαγκας),
βροῦγος ὁ τῶν κυάμων, ἀνθονόμος ὁ τῶν μηλεῶν, κητονία ἡ
χρυσόχρους (χρυσόμυια), ἡ πρασσοκουρίς (κολοκυνθοκόφτης),
τὰ ἐν τοῖς κήποις ὠδικοῦ πτηνὰ κλπ.

3) Ὁ ἀγρός. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἀγροῦ. Ἡ χρησιμότης αὐτοῦ.
Τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς φυτὰ καὶ ζῶα α) Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς
Ἑλλάδος καλλιεργουμένων φυτῶν : ὁ σίτος, ἡ κριθή, ὁ ἀραβό-
σιτος, ἡ ὄρυζα, ἡ σίκαλις, ἡ βρώμη, ὁ καπνός, ὁ βάμβας, τὸ λί-
νον, ὁ κάνναβις, τὸ σήσαμον, ὁ φασόλος, οἱ κύαμοι, ἡ φακὴ, τὰ
πίσα, ὁ ἐρέβινθοι, τὰ γεώμηλα, τὸ τριφύλλιον κλπ. β) Ἐκ τῶν
ἐν τοῖς ἀγροῖς ζώων : ἡ ἀκρίς, ὁ μύρμηξ, ὁ λαγῶς, ἡ χελώνη,
ὁ ἀκανθόχοιρος, ὁ ἀσπάλαις, ὁ ἀρουραῖος μῦς, ὁ τέτιξ, ὁ γρό-
λος (τροχαλίδα, τριζόνι), ἡ ἔχιδνα, ὁ σκορπιός καὶ τὰ ἐν τοῖς
ἀγροῖς πτηνὰ : κίχλη, κορυδαλός, μελεαγρίς ἡ νουμαδικὴ (φραγ-
κόκοττα), πελαργός, ἔποψ (τσαλαπετεινός) κλπ.

4) Ὁ λειμῶν. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ λειμῶνος. Χρησιμότης αὐτοῦ.
Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ λειμῶνος α) Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν λειμῶνων τῆς
Ἑλλάδος : ἡ ἀνεμώνη, μήκων ἡ ροιάς (παπαρούνα), τὸ χαμαίμη-
λον, ἄρον τὸ στικτόν (δρακοντιά), θύμος ὁ κεφαλωτός κλπ. β) ἐκ

τῶν ζώων τῶν λειμώνων : ἡ μέλισσα καὶ ἄλλα ἔντομα (πεταλοῦδες), οἱ κύνθαροι, τὰ πρόβατα κλπ.

5) Τὸ ἔλος καὶ ἡ λίμνη. Γενικὴ εἰκὼν ἔλους καὶ λίμνης. Ἡ τοσπρότης τῶν ἔλῶν α) ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ἔλῶν τῆς Ἑλλάδος : τὴν τύφην ἢ στενόφυλλον (ψάθα), σχοῖνος ὁ δέξυς καὶ σχοῖνος ὁ παράλιος (βοῦρλα), κάλαμος κλπ. β) ἐκ τῶν ζώων τῶν ἔλῶν καὶ τῶν λιμνῶν τῆς Ἑλλάδος : ὁ βάτραχος, κώνωψ ὁ ἀνωφελής τῆς νῆσσοι, ὁ χήν, ἡ ἀγριόνησσα, ὁ πελεκάν, ἡ βδέλλα, ὁ ἔγχελος καὶ τινες γνωστοὶ ἰχθύες τῶν γλυκέων ὑδάτων.

6) Τὸ δάσος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τῶν δασῶν ὠφελειαί. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ δάσους α) ἐκ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος : ἡ πεύκη, ἡ ἐλάτη, ἡ δρυς, ἡ δέξυς, ἡ ἄρκευθος (καδρυς), ἡ καστανέα, ἡ μύρτος, ἡ δάφνη, ὁ πλάτανος κλπ. β) ἐκ τῶν ζώων τῶν δασῶν : ἡ ἔλαφος, ἡ ἰκτίς (νυφίτσα), ἡ δορκάς, ὁ κάπρος, ὁ λύκος, ὁ θῶς, ὁ τρόχος (ἄσβός), ὁ σκίουρος, ἡ πέρδικη, ἡ τρυγὼν, ὁ ὄρνυξ, ὁ ἰέραξ, ὁ κόραξ, ὁ ἀετός, ὁ γύψ, ἡ ἀηδὼν, ὁ κόσσυφος, ὁ κόκκυξ, σκολόπαξ ὁ κοινός (μπεκάτσα), ὁ δρυοκολάπτης, κίρκος ὁ ἐρυθρόπους (κιρκινέζι), κίσσα ἡ βαλανολόγος (κίσσα), κίττα ἡ μακρόουρος (καρακάξα), ὠτίτης ὁ νυκτοκόραξ (μπουφός), ὁ φασιανός, κοχλίαις ὁ τῶν δασῶν καὶ ἄλλα.

7) Ἡ θάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Χρησιμότης α) τῆς Ζῶα καὶ φυτὰ τῆς θαλάσσης α) ἐκ τῶν φυτῶν τῆς θαλάσσης τὰ φύκη κλπ. β) ἐκ τῶν ζώων τῆς θαλάσσης : ἡ τρίγλη (μπαρμποῦνι), ὁ λάβραξ, ὁ σκόμβρος, μελάνουρος ὁ κοινός, ὁ καφαλος, ἡ συναγρίς, ἡ γλῶσσα, ὁ ἀστακός, ἡ σπηλία, ὁ ὀκτάπους, ἡ τευθίς (καλαμάρι), μυτίλλος ὁ ἐδώδιμος (μύδι), τὸ ὄστρεον (στρεῖδι), ἡ πέρκη, ὁ δελφίν, ὁ θύννος ὁ σκομβροειδής (παλαμίδα), χρύσοφυς ὁ κοινός (τσιπούρα), ἡ συναγρίς ἡ μικρόφθαλμος (φαγκρί), σάργος ὁ σαλβάνιος (σπάρος), ὁ λάρος, ὁ σπόγγος, τῆς κοράλλιον, ὁ καρχαρίας, ὁ ὀρφῶς (ροφός), ἡ σαρδίνη, ὁ ξιφίας ἡ ἰππόκαμπος ὁ βραχύρρυγος (ἀλογάκι), δακτυλόπτερος ὁ ἰπτάμενος (χελιδονόψαρο), ἡ βατίς (σελάχι), τὸ σκύλλιον (σκυλλόψαρον) ἔχινος ὁ σφαιριδοειδής (ἄχινος) κλπ.

Β'. Τὰ κυριώτερα τῶν ὀρυκτῶν καὶ πετρωμάτων τῆς Ἑλλάδος : ὁ κοινός ἀσβεστόλιθος, τὸ μάρμαρον, ἡ κιμωλία, ὁ χαλακίας, γύψος ἡ ὑδρομυγίς, ὁ μαγνησίτης (λευκόλιθος), ἡ ἀργιλλός, ἡ σμύρις, ὁ ἀμίαντος, ὁ ἀργιλλικός σχιστόλιθος, ὁ γρανίτης, ὁ ψαμμόλιθος, τὸ θεῖον, οἱ γαιάνθρακες (λιγνίτης), ὁ χρωμίτης, ὁ μόλυβδος καὶ ὁ ἀργυρος (γαληνίτης), ὁ ψευδάργυρος (καλαμίνα) καὶ ὁ σίδηρος (σιδηροπυρίτης) καὶ αἱματίτης.

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναγραφομένης ὕλης τὸ ἡμισυ τῶν γνωστοτέρων καὶ ἥττον γνωστῶν εἰς ἕκαστον τόπον φυτῶν ζώων καὶ ὀρυκτῶν διδάσκεται τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ τὸ δεῦτερον ἔτος. Ἀνεγρᾶφη δ' ἀφθονώτερός πως ἡ ὕλη, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἐκλέγη ἕκαστα τοῦ τῆς καταλληλοτέραν. Ἀλλὰ καὶ τῆ ἀναγραφομένην ἐν τῷ προγράμματι καὶ ὑπάρχουσαν ἐν τῷ τόπῳ ὕλην δύναται νὰ διδάσκη ὁ διδάσκαλος.

Ε' καὶ Στ' τάξεις

(πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α'. Ὁ φυτικὸς κόσμος ξένων χωρῶν.

1) Αἱ θερμαὶ χῶραι τῆς γῆς. Γενικὴ εἰκὼν θερμῶν χωρῶν. Αἱ ἔρημοι. Φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν θερμῶν χωρῶν : ὁ φοῖνιξ, τὸ σακχαροκάλαμον, ἡ Ἰνδικὴ συκὴ (φραγκοσυκιά), τὸ κακοῦδένδρον, τὸ ἀρτόδένδρον, ἡ καφέα, ἡ βανανέα

τὸ ἰνδικόν, ἢ βανίλλη, τὸ πιπέρι, εὐγενία ἢ καρυόφυλλος (τὸ γαρυφαλόδενδρον), ἢ ὄρουζα, ἢ κανέλλα, ἢ θέα (τσάι), τὸ μοσχοκάρυον, ἢ κισχόνη (δένδρον τῆς κίνας), ὁ εὐκάλυπτος, συκῆ ἢ ἔλαστική κλπ.

2) Ἡ εὐκράτος ζώνη. Γενικὴ εἰκὼν τῆς εὐκράτου ζώνης. Φυτὰ τῆς εὐκράτου ζώνης μὴ συνήθη ἐν Ἑλλάδι.

3) Αἱ ψυχραὶ χῶραι. Γενικὴ εἰκὼν τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Αἱ τοῦνδραι. Φυτὰ τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ψυχρῶν χωρῶν αἱ νανώδεις Ἰτέαι, τὰ βρύα, οἱ λειγιῆνες κλπ.

4) Ἡ θάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἐκ τοῦ φυτικοῦ κόσμου τῶν θαλασσῶν τὸ σάργανον.

Β'. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν τῶν ξένων χωρῶν τὸ ὀρυκτὸν ἄλας, οἱ λιθάνθρακες, οἱ γαιάνθρακες, τὸ ἤλεκτρον, ἢ ἄσφαλος, τὸ πετρέλαιον, ὁ ἀδάμας, ὁ γραφίτης, ὁ σάπφειρος, τὸ ρουβίνιον, ὁ σμάρραγδος.

Γ'. Τὸ βασιλείον τῶν φυτῶν.

1) Γενικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν φυτῶν. Διαίρεσις αὐτῶν.

2) Τὸ φυτόν. Αἱ ρίζαι αὐτοῦ. Εἶδη ριζῶν. Χρησιμότης τῶν ριζῶν. Ὁ βλαστός. Τὰ μέρη αὐτοῦ. Οἱ ὀφθαλμοί. Εἶδη ὀφθαλμῶν. Τὰ φύλλα. Εἶδη φύλλων. Χρησιμότης τῶν φύλλων. Τὰ ἄνθη. Εἶδη ἄνθεων. Τὰ μέρη τοῦ ἄνθους. Χρησιμότης τοῦ ἄνθους. Ὁ καρπός. Εἶδη καρπῶν. Χρησιμότης τοῦ καρποῦ. Τρόπος πολλαπλασμοῦ τῶν φυτῶν.

3) Τὰ δένδρα. Ἡ χρησιμότης αὐτῶν καθόλου. Τὰ ὀπωροφόρα δένδρα Αἱ συνηθέστεραι ἀσθένειαι τῶν ἐν τῷ τόπῳ ὀπωροφόρων δένδρων καὶ τὰ βλαβερὰ ἔντομα. Καλλιέργεια ὀπωροφόρων δένδρων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλαχού. Ἐγκεντρισμός καὶ ἐνοφθαλισμός. Καλλιέργειά ὀπωροφόρων δένδρων ἐν τῷ κήπῳ (ἰδίως διὰ τὰ ἄρρενα).

4) Καλλωπιστικὰ φυτὰ Εἶδη καὶ χρησιμότης αὐτῶν. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερὰ ἔντομα. Ἡ ἀνθοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλαχού. Καλλιέργειαι ἄνθεων ἐν τῷ κήπῳ (ἰδίως διὰ τὰ θήλεα).

5) Τὰ λαχανικὰ. Εἶδη λαχανικῶν. Ἡ χρησιμότης τῶν λαχανικῶν. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερὰ ἔντομα. Ἡ λαχανοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλαχού. Καλλιέργεια λαχανικῶν ἐν τῷ κήπῳ.

6) Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ καὶ τὰ ὄσπρια. Ἡ χρησιμότης αὐτῶν. Ἀσθένειαι καὶ βλαβερὰ φυτὰ καὶ ἔντομα. Ἡ καλλιέργεια τούτων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλαχού. Καλλιέργεια αὐτῶν ἐν τῷ κήπῳ.

7) Ὁ κωνὸς καὶ ὁ βάμβαξ. Ἡ καλλιέργεια τούτων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλαχού. Καλλιέργεια αὐτῶν ἐν τῷ κήπῳ.

8) Τὰ δάση. Τὰ εἶδη τῶν δένδρων τῶν δασῶν. Ἡ ἐκ τῶν δασῶν ὠφέλεια. Ἐχθροὶ τῶν δασῶν. Ἡ δασοκομία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλαχού.

Ε' καὶ Στ' τὰ ξίς

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α'. Ὁ ζωικὸς κόσμος ξένων χωρῶν.

1) Αἱ θερμαὶ χῶραι τῆς γῆς Γενικὴ εἰκὼν τῶν θερμῶν χωρῶν. Αἱ ἔρημοι. Ζῶα τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἐκ τῶν ζῴων τῶν θερμῶν χωρῶν : οἱ πίθηκοι, ὁ ἐλέφας, ὁ ρινόκερος, ὁ ἵπποπόταμος, ὁ λέων, ἡ τίγρις, ὁ πάνθηρ, ἡ κάμηλος, ὁ βίσσων, ἡ καμηλοπάρδαλις, ἡ λεοπάρδαλις, ἡ ὕαινα, ἡ ἀντιλόπη, ἡ καγκουρά, ὁ κροκόδειλος, ὁ βόας, ὁ πύθων, ὁ κροταλιάς, ὁ ταῶς, οἱ ψιττακοί, ὁ ὀρνιθόρρυγγος, ἡ στρουθοκάμηλος, ἡ ἔμοῦ καὶ ἄλλα.

2) Ἡ εὐκράτος ζώνη Γενικὴ εἰκὼν τῆς εὐκράτου ζώνης. Ζῶα τῆς εὐκράτου ζώνης μὴ συνήθη ἐν Ἑλλάδι.

3) Αἱ ψυχραὶ χώραι τῆς γῆς. Γενικὴ εἰκὼν τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Αἱ τοῦνδραι. Ζῶα τῆς ψυχρᾶς ζώνης. Ἐκ τῶν ζῴων τῆς ψυχρᾶς ζώνης ὁ τάρανδος, ἡ λευκὴ ἄρκτος. Ἰκτίς, (σαμούριον) κλπ.

4) Ἡ θάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἐκ τοῦ ζωικοῦ κόσμου τῶν θαλασσῶν: ἡ φάλαινα, ἡ ἀρίγγη, ὁ γάδος, ἡ μαλακόπτελος νῆσσα, ὁ φοινικύπτερος, ἡ ἐμύς (θαλασσία χελώνη), μελεαγρίς ἢ μαργαριτοφόρος, ἡ πορφύρα κλπ.

Β'. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν τῶν ξένων χωρῶν: ὁ χρυσός, ὁ λευκόχρυσος, ὁ ψευδάργυρος, τὸ ἀλλουμίνιον, τὸ νικέλιον, ὁ χαλκός, ὁ ὑδράργυρος κλπ.

Γ'. Τὸ βασίλειον τῶν ζῴων.

1) Γενικὰ γνωρίσματα τῶν ζῴων. Σπονδυλωτὰ καὶ ἀσπόνδυλα ζῶα. Γενικὰ γνωρίσματα τῶν σπονδυλωτῶν.

2) Ἐκ τῶν σπονδυλωτῶν: α) Τὰ θηλαστικά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν θηλαστικῶν. Ἡ χρησιμότης πολλῶν θηλαστικῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. β) Τὰ πτηνὰ. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν πτηνῶν. Κατασκευὴ τοῦ σώματος τῶν πτηνῶν καὶ ἐφόδια αὐτῶν πρὸς πτήσιν. Ἡ πτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Πτηνοτροφία. γ) Οἱ βᾶτραχοί. δ) Τὰ ἔρπετά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἔρπετῶν. Τὰ δηλητηριώδη ἔρπετά. Τὰ προχειρότερα φάρμακα κατὰ τῆς δῆξεως δηλητηριωδῶν ὄφρων. ε) Οἱ ἰχθύες. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἰχθύων. Προσαρμογὴ τοῦ σώματος τῶν ἰχθύων πρὸς τὸ ζῆν ἐν τῷ ὕδατι καὶ πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐν αὐτῷ. Χρησιμότης τῶν ἰχθύων. Ἡ ἰχθυοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀνατροφή ἰχθύων ἐν τῷ σχολείῳ.

3) Ἐκ τῶν ἀσπονδύλων: α) Τὰ ἔντομα. Κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἐντόμων. Ὁφέλιμα καὶ βλαβερὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἔντομα. Οἱ ἀνωφελεῖς κώνωπες. Ἡ μελισσοκομία καὶ βομβυκοτροφία. (Τὸ δεύτερον ἰδίως διὰ τὰ θήλεα)

β) Τὰ κοιλεντερωτά. Εἶδη τούτων. Ἡ σπογγαλιεία, ἀλιεία καὶ κατεργασία κοραλίων

4) Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Τὰ ὀστέα καὶ οἱ μῦες τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σπουδαιότης τῆς τονώσεως τῶν μυῶν. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὰ νεῦρα. Αἷτια ἐξασθενήσεως τῶν νεύρων καὶ μέσα τονώσεως αὐτῶν.

Τὰ αἰσθητήρια ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ σπουδαιότερα τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐν αὐτῷ ὄργανα Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πέψις καὶ τὰ πεπτικά ὄργανα. Ὀλίγα περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀδόντων καὶ τοῦ στομάχου. Ἀπομύζησις τῶν τροφῶν καὶ ἐκκρίσεις τῶν ἀχρήστων. Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας. Ἡ ἀναπνοή. Ἡ σημασία τοῦ καθαροῦ ἀέρος. Ζωικὴ θερμότης. Ἀδηλος διαπνοή. Τὸ δέρμα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καθαρότητος αὐτοῦ.

Δ'. Ἡ ἀμοιβαία σχέσις φυτῶν καὶ ζῴων ἐν τῇ φύσει. Οἰκονομία, ἀρμονία καὶ ἐνότης ἐν τῇ φύσει.

ΣΗΜ. Ἡ ὕλη τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσιν ἀνεγράφη ἀφθονωτέρα τοῦ δέοντος, ἵνα δύναται νὰ ἐκλέγῃ τὰ γνωστότερα κατὰ τόπους ὁ διδάσκαλος.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Ε' τάξις

Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Διαστολὴ καὶ συστολὴ τῶν σωμάτων ἐξ αἰτίας τῆς αὐξήσεως

ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῆς θερμότητος. Θερμόμετρα. Ἀνωμαλία τοῦ ὕδατος ὡς πρὸς τὴν συστολὴν καὶ διαστολὴν. 2) Τῆξις καὶ πῆξις τῶν σωμάτων. Λανθάνουσα θερμότης. Διάλυσις. 3) Βρασμός, ἐξαέρωσις, ὑγροποίησης ἀτμῶν, ἀπόσταξις. Ψῦχος παραγόμενον διὰ τῆς ἐξατμίσεως. Κατασκευὴ πάγου τεχνητοῦ. 4) Ὑδατῶδη μετέωρα (ὀμίχλη, νέφος βροχή, δρόσος, πάχνη, χιὼν, χάλαζα), ἀνεμοί. 5) Ἐλαστικὴ δύναμις τῶν ἀτμῶν. Ἀτμομηχαναί. 6) Πηγαὶ θερμότητος. Διάδοσις τῆς θερμότητος α) δι' ἀκτινοβολίας, β) δι' ἀγωγιμότητος, γ) διὰ ρευμάτων τῶν ὑγρῶν σωμάτων καὶ τῶν ἑρῶν. Εὐθερμαγωγὰ καὶ δυσθερμαγωγὰ σώματα. 7) Ἀνακλαστικὴ καὶ ἀπορροφητικὴ τῆς θερμότητος δύναμις τῶν σωμάτων.

1) Β α ρ ὕ τ η ς. Κέντρον βάρους. Ἴσορροπία τῶν στερεῶν σωμάτων. Εἶδη αὐτῆς, 2) Μοχλός, στατήρ, ζυγός, πλάστιγγε, τροχαλία, πολὺσπαστα, βαροῦλλον. 3) Τὸ ἐκκρεμές. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκκρεμοῦς εἰς τὰ ὄρολογία. Κεντρόφυξ δύναμις. 1) Ἴσορροπία ὑγροῦ ἐν συγκοινωνοῦσιν ἀγγείοις. Ὑδραγωγεῖα, ἀναβρυτήρια, ἀρτεσιανὰ φρέατα. 2) Πίεσις τῶν ὑγρῶν ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγείων. Ὑδραυλικὸς στρόβιλος. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους. Εἰδικὸν βάρος. Ἀραιόμετρα. 3) Τριχοειδῆ φαινόμενα, διαπίδουσις. 4) Τὸ ὕδωρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ὑδρομυλοὶ, ὑδροκίνητα μηχανήματα ἐργοστασίων.

1) Ἡ ἀτμόσφαιρα, Πίεσις τῆς ἀτμοσφαιρας. Βαρόμετρα, Οἰνήρυσις, σικύα, σίφων, ὑδραντλία. 2) Πίεσις ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι ἐμβεβαπτισμένων σωμάτων. Ἀερόστατα. 3) Ὁ ἀήρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ἀνεμόμυλος. Ἴστιοφόρα πλοῖα κλπ.

Ἐκ τῆς Χημείας.

1) Ὁ ἀήρ. Ὁξυγόνον, ὑδρογόνον, ἀνθρακικὸν δξύ. 2) Τὸ ὕδωρ. Ὑδρογόνον, δξυγόνον. Ρυπτικά καὶ ἀρρυπτικά ὕδατα. 3) Τὸ ἠλωριοῦχον νάτριον. Παρασκευὴ θαλασσίου ὕδατος. 4) Ἀνθρακικὸν καὶ θεϊκὸν ἀσβέστιον. Κατασκευὴ ὑάλου. 5) Τὰ στεατικά κηρία. 6) Ὁξειδωσις τῶν μετάλλων. 7) Ζφικαὶ καὶ φυτικά χρωστικά οὐσίαι. (Ἐρυθρόδανόν, Ἰνδικόν, πορφύρα).

Τάξις Ἐκτη

Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Παραγωγὴ καὶ διάδοσις τοῦ ἤχου. Ταχύτης αὐτοῦ ἐν τῷ ἀέρι τοῖς ὑγροῖς καὶ διὰ τῶν στερεῶν. Ἠχὼ καὶ ἀντήχησις. Ὑψος τοῦ ἤχου. Αἷτια τῆς καθ' ὕψος διαφορᾶς. Τὰ φωνητικὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Φωνογράφος.

1) Σώματα αὐτόφωτα, ἑτερόφωτα, διαφανῆ, σκιερά. Διάδοσις καὶ ταχύτης τοῦ φωτός. Ἐντασις τοῦ φωτός. Αἷτια ἐξασθενήσεως αὐτοῦ. 2) Ἀνάκλασις τοῦ φωτός. Κάτοπτρα ἐπίπεδα καὶ σφαιρικά. 3) Διάθλασις τοῦ φωτός. Φαινόμενα προερχόμενα ἐκ ταύτης. 4) Ἀμφίκοιλοι καὶ ἀμφίκυρτοι φακοὶ (μυωπία καὶ πρεσβυωπία). Φωτογραφία, μικροσκόπιον, τηλεσκόπιον. Κινηματογράφος. 5) Ἀνάλυσις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός διὰ πρίσματος. Οὐράνιον τόξον.

1) Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ μαγνήται. Ἀμοιβαία ἐπίδρασις μαγνητῶν. Γήινος μαγνητισμός. Ναυτικὴ πυξις. 2) Παραγωγὴ ἠλεκτρισμοῦ διὰ προστριβῆς. Ἐλξις καὶ ἀπωσις ἠλεκτρισμένων σωμάτων, θετικὸς καὶ ἀρνητικὸς ἠλεκτρισμός. Καλοὶ καὶ κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἠλέκτρισις ἐξ ἐπίδρασεως. Δύναμις τῶν ἀκίδων. Ἀτμοσφαιρισμός ἠλεκτρισμός. Ἀστραπή. Ἀλεξικέρανον.

Δυναμικὸς ἠλεκτρισμός.

Ἠλεκτρομαγνήτοι. Ἠλεκτρικὸν κώδωνες, ἠλεκτρικὸν φῶς, τηλεγράφος, τηλέφωνον. Διὰ γαλβανώσεως ἐπαργύρωσις, ἐπιχρῶ-

σώσεις, ἐπινικέλωσις κλπ. Γαλβανοπλαστική. Ἀποτυπώματα εἰκόνων, νομισμάτων, σφραγίδων κλπ.

Ἐκ τῆς χημείας.

1) Ὁ ἀνθραξ. Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ ἀνθρακες, ἀδάμας, γραφίτης (κατασκευὴ μολυβδοκονδύλων). Ἡ πίσσα, τὸ πετρέλαιον, ἡ βενζίνη, τὸ φωσαέριον, ἡ ναφθαλίνη. Χρώματα ἀνιλίνης. 2) Τὸ ἀνθρακικὸν νάτριον (σόδα). 3) Τὸ ἀνθρακικὸν κάλιον (πότασσα). Κατασκευὴ σάπωνος. 4) Ὁ φωσφόρος. Κατασκευὴ πυρείων 5) Τὸ νίτρον. Κατασκευὴ πυρίτιδος. 6) Αἱ ζυμώσεις. Οἰνοπνευματικὴ ζύμωσις. Τὸ ὄξος. 7) Τὸ σάκχαρον.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομέναις

Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Διαστολὴ καὶ συστολὴ τῶν σωμάτων ἐξ αἰτίας τῆς αὐξήσεως ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῆς θερμότητος. Θερμόμετρα. Ἀνωμαλῖαι τοῦ ὕδατος ὡς πρὸς τὴν συστολὴν καὶ διαστολὴν. 2) Τῆξις καὶ πήξις τῶν σωμάτων. Λανθάνουσα θερμότης. Διάλυσις. 3) Βρασμὸς ἐξαέρωσις, ὑγροποίησις ἀτμῶν, ἀπόσταξις. Ψυχὸς παραγόμενον διὰ τῆς ἐξατίσεως. Κατασκευὴ πάγου τεχνητοῦ. 4) Ὑδατώδη μετέωρα (ὀμίχλη, νέφος, βροχὴ, πάχνη, χιὼν, χάλαζα), ἄνεμοι. 5) Ἐλαστικὴ δύναμις τῶν ἀτμῶν. Ἀτμομηχαναί. 6) Πηγαὶ θερμότητος. Διάδοσις τῆς θερμότητος: α) δι' ἀκτινοβολίας, β) δι' ἀγωγιμότητος, γ) διὰ ρευμάτων τῶν ὑγρῶν σωμάτων καὶ τῶν ἀερίων. Εὐθερμαγωγὰ καὶ δυσθερμαγωγὰ σώματα. 7) Ἀνακλαστικὴ καὶ ἀπορροφητικὴ τῆς θερμότητος δύναμις τῶν σωμάτων.

1) Βαρύτης. Κέντρον βάρους. Ἴσορροπία τῶν στερεῶν σωμάτων. Εἶδη αὐτῆς. 2) Μοχλὸς στατήρ, ζυγός, πλάστιγξ, τροχαλῖαι πολὺσπαστα, βαροῦλκον. 3) Τὸ ἐκκρεμές. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκκρεμοῦς εἰς τὰ ὥρολόγια.

1) Παραγωγὴ καὶ διάδοσις τοῦ ἤχου. Ταχύτης αὐτοῦ ἐν τῷ ἀέρι, τοῖς ὑγροῖς καὶ διὰ τῶν στερεῶν. Ἥχῳ καὶ ἀντήχησις. Ὑψος τοῦ ἤχου. Αἷτια τῆς καθ' ὕψος διαφορᾶς.

Τὰ φωνητικὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου. Φωνογράφος.

1) Σώματα αὐτόφωτα, ἑτερόφωτα, διαφανῆ, σκιερά. Διάδοσις καὶ ταχύτης τοῦ φωτός. Ἐντασις τοῦ φωτός. Αἷτια ἐξασθενήσεως αὐτοῦ. 2) Ἀνάκλασις τοῦ φωτός. Κάτοπτρα ἐπίπεδα καὶ σφαιρικά. 3) Διάθλασις τοῦ φωτός. Φαινόμενα προερχόμενα ἐκ ταύτης. 4) Ἀμφίκοιλοι καὶ ἀμφίκυρτοι φακοὶ (μυωπία, πρεσβυωπία). Φωτογραφία, μικροσκόπιον, τηλεσκόπιον, κινηματογράφος. 5) Ἀνάλυσις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός διὰ πρίσματος. Οὐράνιον τόξον.

Ἐκ τῆς Χημείας.

1) Ὁ ἀνθραξ. Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ ἀνθρακες, ἀδάμας, γραφίτης (κατασκευὴ μολυβδοκονδύλων) ἢ πίσσα, τὸ πετρέλαιον, ἡ βενζίνη, τὸ φωσαέριον, ἡ ναφθαλίνη, χρώματα ἀνιλίνης. 2) Τὸ ἀνθρακικὸν νάτριον (σόδα). 3) Τὸ ἀνθρακικὸν κάλιον (πότασσα). Κατασκευὴ σάπωνος. 4) Ὁ φωσφόρος. Κατασκευὴ πυρείων. 5) Τὸ νίτρον. Κατασκευὴ πυρίτιδος. 6) Αἱ ζυμώσεις. Οἰνοπνευματικὴ ζύμωσις. Τὸ ὄξος. 7) Τὸ σάκχαρον.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας

Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1) Ἴσορροπία ὑγροῦ ἐν συγκοινωνουσίην ἀγγείοις. Ὑδραγωγ-

γεία, ἀναβρυτήρια. ἄρτεσιανὰ φρέατα. 2) Πίσεις τῶν ὑγρῶν ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγείων. Ὑδραυλικὸς στρόβιλος. Ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους. Εἰδικὸν βάρος τῶν σωμάτων. Ἀραιόμετρα. 3) Τριχοειδῆ φαινόμενα, διαπίδυσις. 4) Τὸ ὕδωρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ὑδρόμυλοι, ὑδροκίνητα μηχανήματα ἐργοστασίων.

1) Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πίσις τῆς ἀτμοσφαιρας. Βαρόμετρα, Οἰνήρυσις, σικκά, σίφων, ὑδραντλία 2) Πίσις ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἀέρι ἔμβεβαπτισμένων σωμάτων. Ἀερόστατα. 3) Ὁ ἀήρ ὡς κινητήριος δύναμις. Ἀνεμόμυλος. Ἴστιοφόρα πλοῖα κλπ.

1) Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ μαγνήται. Ἀμοιβαία ἐπίδρασις μαγνητῶν. Γήινος μαγνητισμός. Ναυτικὴ πυξίς. 2) Παραγωγὴ ἠλεκτρισμοῦ διὰ προστριβῆς. Ἐλξις καὶ ἀπωσις ἠλεκτρισμένων σωμάτων. Θετικὸς καὶ ἀρνητικὸς ἠλεκτρισμός. Καλοὶ καὶ κακοὶ ἄγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἠλέκτρισις ἐξ ἐπίδρασεως. Δύναμις τῶν ἀκίδων. Ἀτμοσφαιρικὸς ἠλεκτρισμός. Ἀστραπή. Ἀλεξικέραυνον.

Δυναμικὸς ἠλεκτρισμός.

Ἠλεκτρομαγνήται. Ἠλεκτρικοὶ κώδωνες. Ἠλεκτρικὸν φῶς, τηλέγραφος, τηλέφωνα. Διὰ γαλβανώσεως ἐπαργύρωσις, ἐπιχρῦσωσις, ἐπινικέλωσις κλπ. Γαλβανοπλαστικὴ. Ἀποτυπώματα εἰκόνων, νομισμάτων, σφραγίδων κλπ.

Ἐκ τῆς Χημείας.

1) Ὁ ἀήρ. Ὁξυγόνον, ὑδρογόνον, ἀνθρακικὸν δξύ. 2) Τὸ ὕδωρ. Ὑδρογόνον, ὄξυγόνον. Ρυπτικὰ καὶ ἀρρυπτικὰ ὕδατα. 3) Τὸ χλωριούχον νάτριον. Παρασκευὴ θαλασσίου ἁλατος. 4) Ἀνθρακικὸν καὶ θεϊκὸν ἀσβέστιον. Κατασκευὴ ὕαλου. 5) Τὰ στεατικά κηρία. 6) Ὁξειδῶσις τῶν μετάλλων. 7) Ζῶϊκαὶ καὶ φυτικά χρωστικὰ οὐσίαι. Ἐρυθρόδανον, Ἰνδικόν, πορφύρα.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

Α' Τάξις

Οἱ ἀριθμοὶ 1—20. Μέσα αἰσθηματοποιήσεως σφαῖρα, ξυλάρια κλπ.

α) Οἱ ἀριθμοὶ 1—5. 1) Αἰσθητοποιήσις τῶν ἀριθμῶν 1, 2, 3, 4, 5. 2) Ἀρίθμησις ἀνιούσα 1—5. 3) Ἀρίθμησις κατιούσα 5—1. 4) Ἀρίθμησις ἀνιούσα διὰ προσθέσεως $1+1=2$, $2+1=3$ κλπ. 5) Ἀρίθμησις κατιούσα δι' ἀφαιρέσεως $5-1=4$, $4-1=3$ κλπ. 6) Ἀρίθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξὺ ἀριθμῶν 1, 3, 5 καὶ 5, 3, 1. 7) Εὗρεσις τῶν ἀριθμῶν, οἵτινες κείνται μεταξὺ τοῦ 1 καὶ 3, τοῦ 2 καὶ 4, τοῦ 3 καὶ 5 κλπ. 8) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4 καὶ 5. Σύγκρισις καὶ διαφορὰ τούτων. 9) Ἀπλὰ προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν τούτων. 10) Γραφὴ τῶν ψηφίων 1, 2, 3, 4, 5.

β) Οἱ ἀριθμοὶ 1—10. 1) Αἰσθητοποιήσις τῶν ἀριθμῶν 6—10. 2) Ἀρίθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα 1—10 καὶ 10—1. 3) Ἀρίθμησις ἀνιούσα διὰ προσθέσεως καὶ κατιούσα δι' ἀφαιρέσεως, ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει. 4) Ἀρίθμησις ἀνιούσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξὺ ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 καὶ 1, 4, 7, 10 κλπ. 5) Ἀρίθμησις κατιούσα διὰ παραλείψεως ἀριθμῶν 10, 8, 6, 4, 2 καὶ 10, 7, 4, 1 κλπ. 6) Εὗρεσις τῶν ἀριθμῶν, οἵτινες κείνται μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν 2 καὶ 4, 3 καὶ 7, 7 καὶ 8 κλπ. 7) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 2, 4, 6, 8 καὶ 10 εἰς ἴσους προσθετέους. 8) Ἀνάλυσις καθόλου τῶν ἀριθμῶν 6—10. 9) Εὗρεσις τοῦ ἀριθμοῦ, ὅστις πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὸν 1—9, ἵνα συντελεσθῇ ὁ ἀριθμὸς 10. 10) Ἐννοια τοῦ ἡμίσεος. Διαίρεσις τῶν ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 εἰς δύο ἴσα μέρη.

11) Ἀπλᾶ προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως μεταξύ τῶν ἀριθμῶν 1—10. 12) Τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον, τὸ λεπτόν, τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον. 13) Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 6—10. 14) Διδασκαλία τῶν σημείων τῶν τεσσάρων πράξεων.

γ) Οἱ ἀριθμοὶ 1—20. 1) Αἰσθητοποίησις τῶν ἀριθμῶν 11—20. 2) Ἀρίθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα, τὸ πρῶτον κανονικῶς, εἶτα διὰ προσθέσεως καὶ παραλείψεως ἀριθμῶν ὡς ἀνωτέρω. 3) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 12, 14, 15, 16, 18 καὶ 20 εἰς ἴσους προσθετέους. 4) Εὗρεσις τῶν παραγόντων τῶν ἀριθμῶν 4, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 18 καὶ 20. 5) Πρόσθεσις μονοψηφίων, ὧν τὸ ἄθροισμα ὑπερβαίνει τὸ 10 μετ' ἀνάλυσιν τοῦ ἑτέρου τῶν προσθετέων εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ ἀπὸ τοῦ 10 διαφορᾷ τοῦ ἑτέρου προσθετέου, π.χ. $8+7=8+2+5$. 6) Ἀφαιρέσις ἀπὸ διψηφίου, μονοψηφίου ἀριθμοῦ τοιοῦτου, ὥστε ἡ διαφορὰ νὰ εἶναι μονοψήφιος ἀριθμός. Ἀσκήσις πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ἀφαιρέτου εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ διαφορᾷ τοῦ 10 ἀπὸ τοῦ μειωτέου, π.χ. $15-8=15-5-3$. 7) Πολλαπλασιασμός μονοψηφίου ἀριθμοῦ, ἐπὶ 2, 3, 4, 5 καὶ 6, δίδων γινόμενον μὴ ὑπερβαίνον τὸ 20. 8) Διαίρεισις διψηφίου ἀριθμοῦ, μὴ ὑπερβαίνοντος τοῦ 20, διὰ 2, 3, 4, 5 καὶ 6. 9) Εὗρεσις τοῦ ἡμίσεος τῶν ἀριθμῶν 11, 13, 15, 17, 19. 10) Τὸ εἰκοσάλεπτον, τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον. 11) Λύσεις προβλημάτων καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων προφορικῶς. 12) Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1—20. 13) Λύσεις προβλημάτων γραπτῶς. 14) Διδασκαλία τῶν σημείων τῶν τεσσάρων πράξεων.

Β' τάξις

Οἱ ἀριθμοὶ 1—100.

Μέσα αἰσθητοποίησεως τὸ ἀριθμητήριο, τὸ γαλλικὸν μέτρον, τὰ νομίσματα καὶ ἄλλα πράγματα.

1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—20. 2) Σχηματισμός τῆς πρώτης ἑκατοντάδος πρῶτον ἐκ δεκάδων καὶ ἔπειτα ἐκ πεντάδων. Αἰσθητοποίησις τῶν ἀριθμῶν 30, 40, 50, 60 κλπ. διὰ δεκάδων καὶ πεντάδων. 3) Ἀρίθμησις κατὰ δεκάδας καὶ πεντάδας ἀνιούσα καὶ κατιούσα. 4) Ἡ τρίτη δεκάς: α) Ἀρίθμησις ἀπὸ τοῦ 21—30 ἀνιούσα καὶ κατιούσα κατα σειράν καὶ διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξύ ἀριθμῶν. β) Πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις ἐντὸς τῆς δεκάδος ταύτης. γ) Πολλαπλασιασμός τοῦ 2 καὶ 3 ἐπὶ τοὺς ἀριθμούς 1—10. δ) Αἱ δυναταὶ πλήρεισις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 20—30 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1—10. ε) Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1—30 καὶ λύσις προβλημάτων γραπτῶς. 5) Ἡ τετάρτη δεκάς καὶ αἱ ἐφεξῆς μέχρι τῆς δεκάτης ὡς ἀνωτέρω. 6) Πρόσθεσις ἀριθμῶν ἐχόντων δεκάδας καὶ μονάδας εἰς ἀριθμὸν ἔχοντα καθαρὰς δεκάδας καὶ τάνάπαλιν. 7) Πρόσθεσις ἀριθμοῦ ἔχοντος δεκάδας καὶ μονάδας εἰς ἀριθμὸν ἔχοντα ὡσαύτως δεκάδας καὶ μονάδας (15 καὶ $14=15+10+4$). Ἀνάλυσις τῶν μονάδων τοῦ ἑνός, ὅταν αὐταὶ μετὰ τῶν μονάδων τοῦ ἄλλου ἀποτελῶσιν ἀριθμὸν μεγαλύτερον τῆς δεκάδος, εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος μετὰ τῶν μονάδων τοῦ πρώτου, ἀποτελεῖ δεκάδα ὡς $17+18=17+10+8=17+10+3+5$. 8) Ὁ πίναξ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. 1) Αἱ δυναταὶ πλήρεισις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 1—100 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1—10. 10) Λύσεις διαφόρων προβλημάτων καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—100. 11) Τὰ κλάσματα $1\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{4}$ καὶ $1\frac{1}{5}$. 12) Ἀσκήσεις προφορικαὶ πρὸς εὗρεσιν τοῦ $1\frac{1}{2}$, τοῦ $1\frac{1}{4}$, τοῦ $1\frac{1}{5}$ τῶν ἀριθμῶν 1—100. 13) Ἡ δραχμή, τὸ πεντηκοντάλεπτον, τὸ δεκάλεπτον τὸ πεντάλεπτον, τὸ

λεπτόν, τὸ 100δραχμον, τὸ 25δραχμον, τὸ δεκάδραχμον, τὸ πεντάδραχμον, τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον.

Γ'. Τάξεις

Οἱ ἀριθμοὶ 1—1000.

1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—100. 2) Σχηματισμὸς τῆς πρώτης χιλιάδος ἐξ ἑκατοντάδων καὶ πενηκοντάδων. Γραφή καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν. 3) Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι: α) ἀρίθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα, πρῶτον κατὰ δεκάδας καὶ ἔπειτα κατὰ πεντάδας καὶ μονάδας. β) πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν γ) εὗρεσις τῶν παραγόντων διαφόρων ἀριθμῶν, ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 100—200, δ) πολλαπλασιασμὸς ἀριθμῶν διδόντων γινόμενον οὐχὶ ἀνώτερον τοῦ 200 καὶ διαίρεσις τοῦ 200 καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν πρῶτον διὰ μονοψηφίου καὶ ἔπειτα διὰ διψηφίου ἀριθμοῦ, ε) λύσεις διαφόρων προβλημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς. 4) Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος ὡς ἀνωτέρω. 5) Πολλαπλασιασμὸς καὶ διαίρεσις ἀριθμῶν διὰ τοῦ 10 καὶ 100. 6) Εὗρεσις τῶν παραγόντων διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 200—1000. 7) Ἡ ἔννοια τοῦ $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$. 8) Ἀσκήσεις προφορικαὶ πρὸς εὗρεσιν τοῦ $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{3}{10}$ διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—1000. 9) Τὸ 1000δραχμον, τὸ 500δραχμον, τὸ 100δραχμον, ἡ δραχμὴ κλπ. τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστόν τοῦ μέτρου.

Δ' τάξεις

Οἱ ἄνω τοῦ 1000 ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις. 1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—1000 καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν πράξεων. 2) Ἐννοια πολυψηφίων ἀριθμῶν καὶ γραφή καὶ ἀπαγγελία αὐτῶν. Ἀνάλυσις πολυψηφίου ἀριθμοῦ: α) εἰς χιλιάδας, ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας, β) εἰς χιλιάδας καὶ μονάδας, γ) εἰς ἑκατοντάδας καὶ μονάδας καὶ δ) εἰς δεκάδας καὶ μονάδας. 3) Οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοί. Ἀπαγγελία καὶ γραφή τούτων. Μετακίνησις τῆς ὑποδιαστολῆς. Προσθήκη μηδενικοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ δεκαδικοῦ. Πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμὸς καὶ διαίρεσις δεκαδικῶν. 4) Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀριθμῶν ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν. 5) Λύσις διαφόρων προβλημάτων. 6) **Εὐθεία καὶ ἀντίστροφος σχέσις ποσῶν.** Λύσις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα.

7) **Οἱ συμμιγεῖς ἀριθμοί:** α) τὰ νομίσματα, β) τὰ μέτρα, γ) τὰ σταθμά, δ) ὁ χρόνος. Τροπὴ ἀνωτέρων εἰδῶν εἰς κατώτερα. Λύσεις προβλημάτων, οἷα τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον. Τροπὴ ἑλληνικῶν νομισμάτων εἰς ἀγγλικά, ἀμερικανικά, γερμανικά, ρωσικά, τουρκικά κλπ. Τροπὴ γαλλικῶν μέτρων εἰς τετραγωνικοῦς τεκτονικοῦς πῆχεις καὶ τάνάπαλιν.

Ε' Τάξεις

1) **Τὰ κλάσματα.** Τὸ ἥμισυ, τὸ τέταρτον, τὸ ὄγδοον, τὸ πέμπτον, τὸ δέκατον κλπ. Αἰσθητοποιήσις τούτων. Σύγκρισις κλασματικῶν μονάδων πρὸς ἀλλήλας. Τροπὴ τοῦ ἀκεραίου εἰς μέρη καὶ ἀντιστρόφως. Γραφή τῶν κλασμάτων. Ὅροι κλασμάτων.

2) **Κλάσματα ὁμώνυμα, ἑτερόνυμα γνήσια, καταχρηστικά.** 3) Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις ὁμώνυμων κλασμάτων. 4) Τροπὴ ἑτερόνυμων κλασμάτων εἰς ὁμώνυμα καὶ πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις τούτων. 5) Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν

κλασμάτων. Πρόσθεσις και ἀφαίρεισις μικτῶν. 6) Πολλαπλασιασμός και διαίρεισις κλασμάτων. 7) Τροπή κοινῶν κλασμάτων εἰς δεκαδικά και δεκαδικῶν εἰς κοινά. 8) Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς λύσιν προβλημάτων λαμβανομένων ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

ΣΤ' Τάξις

1) Ἀπλῆ και σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν. Λύσις προβλημάτων. 2) Χρησιμοποίησις Κεφαλαίων. Δάνεια ἐπὶ τόκῳ. Εὔρεσις τοῦ τόκου ἐτῶν, ἡμερῶν, μηνῶν. Εὔρεσις τοῦ ἐπιτοκίου, τοῦ κεφαλαίου, τοῦ χρόνου. Προβλήματα δανείων τοκοχρεωλυτικῶν. 3) Προεξοφλήσεις δανείων. Μέθοδος τῆς ὑφαιρέσεως. Ἐμπορικὸν γραμματίον, χρεόγραφον, μετοχή, τοκομερίδιον. 4) Χρησιμοποίησις κεφαλαίων εἰς τὸ ἐμπόριον. Συνεταιρισμός. Μέρισμα. Μέθοδος τῆς ἐταιρείας. Λύσις προβλημάτων. 5) Μέθοδος τῆς μίξεως. Λύσις προβλημάτων.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

Ε' Τάξις

1) Κύβος. Ἐπιφάνεια τοῦ κύβου. Ἔδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν και τῶν ἀκμῶν τοῦ κύβου (κατακόρυφοι, ὀριζόντιοι, παράλληλοι). Σχῆμα τῶν ἐδρῶν και σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ τετραγώνου και σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Περίμετρος τοῦ τετραγώνου. Εὐθεία γραμμή, τεθλασμένη, κάθετος, ὀριζοντία. Γωνία τοῦ τετραγώνου και σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἀριθμὸς ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ κύβου. Διέδροι και στερεαὶ γωνίαὶ τοῦ κύβου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Εὔρεσις τοῦ μήκουσ τῆς γραμμῆς τοῦ τετραγώνου (μέτρα μήκουσ). Εὔρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ τετραγώνου και τοῦ κύβου (μέτρα ἐπιφανείας). Εὔρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κύβου (μέτρα ὄγκου). Ἐπιφάνεια τετραγώνου και κύβου και κυβικὰ ὄντικείμενα. Καταμετρήσεισ αὐτῶν και λύσεισ σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφεισ τετραγώνου και κύβου. Κατασκευὴ κύβου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2) Ὄρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἔδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσις τῶν ἐδρῶν και τῶν ἀκμῶν. Σχῆμα τῶν ἐδρῶν και σχέσεισ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ και γωνίαὶ τοῦ ὀρθογωνίου και σχέσεισ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισισ ὀρθογωνίου και τετραγώνου. Ἀριθμὸς τῶν ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Διέδροι και στερεαὶ γωνίαὶ τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Σύγκρισισ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου και κύβου. Εὔρεσισ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀρθογωνίου και τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Εὔρεσισ τοῦ ὄγκου τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐπιφάνεια σχήματος ὀρθογωνίου και ἄντικείμενα σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Καταμετρήσεισ αὐτῶν και λύσεισ σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφεισ ὀρθογωνίου και ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Κατασκευὴ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) Πλάγιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Ἔδραι, ἀκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεισ τῶν ἐδρῶν και τῶν ἀκμῶν. Σχῆμα τῶν ἐδρῶν και σχέσεισ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ παραλληλογράμμου και σχέσεισ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Κεκλιμένη εὐθεΐα. Γωνίαὶ τοῦ παραλληλογράμμου και σχέσεισ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ὄξεια και ἀμβλεία γωνία. Μέτρησισ γωνιῶν. Σύγκρισισ τοῦ παραλληλογράμμου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον. Ἀριθμὸς ὀξειῶν και ἀριθμὸς ἀμβλείων γωνιῶν τοῦ πλαγίου πα-

ραλληλεπιπέδου. Σύγκρισις τοῦ πλαγίου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ παραλληλογράμμου καὶ τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Ἐπιφάνεια σχήματος παραλληλογράμμου καὶ ἀντικείμενα σχήματος πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις παραλληλογράμμου καὶ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Κατασκευὴ πλαγίου παραλληλεπιπέδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

4) **Τριγωνικὴ πυραμὶς.** Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἔδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν ἐδρῶν. Εἶδη τριγῶνων. Σχέσις τριγώνου καὶ παραλληλογράμμου ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Σχέσις πυραμίδος καὶ πρίσματος ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τριγώνου. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τῆς πυραμίδος. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Εἶδη πυραμίδων. Ἀντικείμενα πυραμιδοειδῆ. Λύσις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις τριγῶνων καὶ πυραμίδων. Κατασκευὴ πυραμίδων ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

5) **Κόλουρος πυραμὶς.** Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἔδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν παραπλεύρων αὐτῆς ἐπιφανειῶν. Πλευραὶ τοῦ τραπέζιου καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις τραπέζιου καὶ παραλληλογράμμου. Εὗρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ τραπέζιου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς κολούρου πυραμίδος. Ἰχνογράφησις τραπέζιου καὶ κολούρου πυραμίδος. Κατασκευὴ κολούρου πυραμίδος ἐκ χονδροῦ χάρτου σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

ΣΤ' τάξις

1) **Κύλινδρος.** Κυρτὴ καὶ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Κύκλος. Κέντρον, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδὴ, τμήμα, τομεὺς κύκλου. Ἐγγραφή κανονικοῦ πολυγώνου εἰς κύκλον. Εὗρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ κανονικοῦ πολυγώνου. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφέρειας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Σχέσις κυλίνδρου καὶ πρίσματος ἔχοντος βάσιν ἐγγεγραμμένον ἐν τῇ βάσει τοῦ κυλίνδρου πολύγωνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιφέρειας πρὸς τὴν διάμετρον. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κυλίνδρου. Κυλινδρικὰ ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις κύκλου καὶ κυλίνδρου. Κατασκευὴ κυλίνδρου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2) **Κώνος.** Κυρτὴ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου. Βάσις, κορυφή, ὕψος. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου. Σχέσις τοῦ κώνου πρὸς πυραμίδα ἔχουσαν ὕψος μὲν τὸ αὐτό, βάσιν δὲ τὸ ἐγγεγραμμένον ἐν κύκλῳ ἴσῳ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κώνου κανονικῶν πολυγώνων, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κώνου. Κωνικὰ ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων, Ἰχνογράφησις κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου πηλοῦ κλπ.

Κόλουρος Κώνος. Ἐποπτία αὐτοῦ. Ἰχνογράφησις κολούρου κώνου. Κατασκευὴ κολούρου κώνου ἐκ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3) **Σφαῖρα.** Ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας. Τομὴ σφαίρας. Σχῆμα τομῆς. Μέγιστος κύκλος τομῆς. Ἡμισφαίρια, κέντρον, ἀκτίς, διάμετρος, ἄξων. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας. Εὗρεσις

του ὄγκου τῆς σφαίρας. Σφαιρικά ἀντικείμενα. Ἰχνογράφησις σφαίρας. Κατασκευὴ σφαίρας ἐκ ξύλου, πηλοῦ κλπ.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ

Α'. Τάξις

Οἱ μαθηταὶ ζωγραφοῦσιν ἀπὸ μνήμης διὰ τοῦ κονδυλίου, τοῦ μολυβδοκονδύλου, τῆς κιμωλίας, τῶν ἐγχρώμων κονδυλίων, ἀκόμη δὲ καὶ τεμαχίου ἄνθρακος ἀπλᾶ ἀντικείμενα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις, τῇ ἀναγνώσει, τῇ πατριδογνωσίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς μαχαίρια, ψαλλίδια, δακτυλήθρας, ποτήρια, φιάλας, ὕδριας, χύτρας, καλάθια, κιβώτια, θύρας, παράθυρα, τραπέζια, καθίσματα, οἰκίας, ναοὺς, καλύβας, δένδρα, ζῶα, καρποὺς καὶ ἄλλα. Ἐάν δὲ δὲν ἔχῃσι οἱ μαθηταὶ σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τοῦτο πάλιν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίση ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τὸ ἀντικείμενον. Οἱ μαθηταὶ ἀφίνονται ἐλεύθεροι νὰ ζωγραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των ἢ σκηνὰς τοῦ βίου, αἵτινες ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν εἰς αὐτοὺς.

Β' Τάξις

Οἱ μαθηταὶ ἰχνογραφοῦσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης ἀντικείμενα ἀπλᾶ, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ πατριδογνωσίᾳ, τῇ ἀναγνώσει καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς οἰκίας, ναοὺς, κώδωνας, κωδωνοστάσια, σταυροὺς, γεφύρας, ἀνεμομύλους, σκευὴ καὶ ἔπιπλα τοῦ οἴκου καὶ τοῦ σχολείου, ἐργαλεῖα γεωργῶν, κηπουρῶν, ποιμένων κλπ. καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Οἱ μαθηταὶ καὶ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἀφίνονται ἐλεύθεροι νὰ ἰχνογραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των, ὡς ζῶα, ἀνθρώπους, σκηνὰς τοῦ βίου κλπ.

Γ' Τάξις

Ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως ἀντικειμένων ἐπιπέδου ἐπιφανείας ἄνευ βάθους καὶ σκιᾶς προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ περατουμένων εἰς εὐθείας καὶ καμπύλας γραμμὰς π. χ. προσόψεων οἰκίδων, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, γεφυρῶν, τροχῶν ἀμάξης, φύλλων διαφόρων δένδρων, ὄψεων τομῆς διαφόρων καρπῶν κλπ.

Δ' Τάξις

Οἱ μαθηταὶ ἰχνογραφοῦσιν ἀπὸ φύσεως ἀντικείμενα συνθετώτερα προερχόμενα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ ἄνευ ὡσαύτως βάθους καὶ σκιᾶς, ὡς στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν, ὄψεις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, ἰχθύς καὶ ἄλλα ζῶα, φύλλα δένδρων, καρποὺς, ἄνθη, κέρατα ζῴων, πόδας πτηνῶν, πτέρυγας, ῥάμφη, ὄψεις ἐξοχικῶν οἰκίδων, ναῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων κλπ.

Ε' τάξις

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῶς καὶ μετὰ στοιχειώδους σκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἥτοι ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, καρπῶν καὶ ἀνθέων, ζῴων παντοίων κλπ. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ.

ΣΤ' τάξις

Ἰχνογράφησις ὡσαύτως ἀπὸ φύσεως μορφῶν συνθετωτέρων μετὰ φωτοσκιᾶς, ἦτοι κιβωτίων κλειστῶν, ἡμικλειστῶν καὶ ἀνοικτῶν, θυρῶν καὶ παραθύρων ὡσαύτως, στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγελίων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, ἀνθέων καὶ καρπῶν, λιθῶν, πτηνῶν καὶ ἄλλων ζώων. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς, κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰχνογραφία ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἔστω μᾶλλον ἀτομικῆ.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ

Β' τάξις

1) Γραφή τῶν γραμμάτων τῆς μικρᾶς Ἀλφαβήτου, κατὰ τὴν γενετικὴν αὐτῶν σειρᾶν, ἦτοι:

ι ν κ υ ω μ ο α σ ρ φ ω
δ θ ε β λ λ γ χ ν ψ ζ ς

προηγουμένων ἐκάστοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τετραγράμμου, ἔχοντος διάμεσα πλάτους 6—7 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσειν πολὺ μικράν.

2) Ἀσκήσις πρὸς ρυθμικὴν γραφὴν ἐκάστου γράμματος.

3) Γραφὴ λέξεων καὶ φράσεων, περιεχουσῶν τὰ ἐκάστοτε προδεδιδαγμένα γράμματα.

4) Γραφὴ τῶν ψηφίων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Γ' τάξις

1) Γραφὴ τῶν κεφαλαίων γραμμάτων κατὰ τὴν ἐξῆς σειρᾶν :

Υ Ω Ε Ο Α Χ Θ Λ Τ Α Ν Μ
Π Ι Ϊ Η Κ Ξ Ζ Ψ Φ Ρ Β Δ

προηγουμένων πάντοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τριγράμμου, ἔχοντος διάμεσα 8 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου, ὑπὸ κλίσειν, ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, λίαν μικράν.

Ἀσκήσις πρὸς γραφὴν ρυθμικὴν διδασκομένου γράμματος.

3) Γραφὴ κυρίων ὀνομάτων, περιεχόντων τὸ διδασκόμενον γράμμα.

4) Γραφὴ ἀριθμῶν.

Δ' τάξις

Γραφὴ συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης ἐντὸς δύο γραμμῶν, πλάτους κατ' ἀρχάς μὲν ἴσου πρὸς 5, βραδύτερον δὲ πρὸς 4 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.

Τάξις Πέμπτη

Γραφὴ συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης, καὶ ἄλλων γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἐπὶ μιᾷ γραμμῆς. Μέγεθος γραμμάτων ἴσον πρὸς 4 καὶ 3 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.

Ἀσκήσις πρὸς ταχυγραφίαν.

Στ' Τάξις

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματοστικῆς ὕλης καὶ ἄλλων ρητῶν, γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων, ἄνευ βοηθητικῆς γραμμῆς, Μέγεθος τῶν γραμμάτων ἴσον πρὸς 3 καὶ 2 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.
Ἄσκησις πρὸς ταχυγραφίαν.

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

(Διὰ τὰ ἄρρενα,

Α' τάξις

Οἱ μαθηταὶ κεντοῦν ἀπὸ μνήμης διὰ χρωματιστοῦ νήματος ἐπὶ χονδροῦ χάρτου διάφορα γεωμετρικὰ σχήματα, σταυρούς, παράθυρα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα καὶ κατασκευάζουν ἐκ χάρτου σταυρούς, κωνικὰς περικεφαλαίας, φακέλλους, χαρτοθήκας κλπ. καὶ ἐκ πηλοῦ ῥά, φωλεάς, σφαίρας, κρίκους καὶ ἄλλα ἀπλᾶ ἀντικείμενα.

Β' τάξις

Οἱ μαθηταὶ μανθάνουσι νὰ πλέκωσι διὰ χαρτίνων ταινιῶν διαφόρων χρωμάτων πολυχρώμους ψάθας καὶ διὰ μονοχρώμου ἢ πολυχρώμου ψάθης, καλάθια καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κόπτουσι ἐκ χονδροῦ χάρτου ὁμοιώματα σταυρῶν, φύλλων δένδρων, μαχαιρίων, ποτηρίων, φιαλῶν, καρπῶν, ζῶων κλπ., κατασκευάζουσι διὰ χάρτου σκηνάς, οἰκίας, πύργους, κωδωνοστάσια, χωνία καὶ ἄλλα εἶδη καὶ ἐκ πηλοῦ κύπελλα, κυαθίσκους, χύτρας, καρπούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Γ' τάξις

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου περικαλύμματα βιβλίων, δισκία τετραγωνικὰ καὶ ἑξαγωνικὰ, χαρτοθήκας, χαρταετούς κλπ., κόπτουσι ἐκ χαρτονίου σχήματα φύλλων συκῆς, καρυῆς, ἀμπέλου, δάφνης, καρπῶν, ζῶων, ἀνθρώπων κλπ., καὶ κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ ἀνθοδοχεῖα, πτηνά, ἰχθῦς, βατράχους καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Δ' τάξις

Κατασκευάζουν ἐκ χονδροῦ χάρτου χαρτοφύλακας, πλαίσια φωτογραφιῶν, δισκία ἑλλειπσοειδῆ κλπ., πλέκουσι ἐκ σύρματος καλάθια, σπογγοθήκας καὶ ἄλλα πλεκτὰ εἶδη καὶ ἐκ πηλοῦ κατασκευάζουσι ἀγγεῖα μετὰ λαβῶν καὶ κοσμημάτων, ἄνθη, ζῶα διάφορα, στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν κλπ.

Ε' τάξις

Κατασκευάζουν ἐκ ξύλου κυτία, δίσκους, πλαίσια, σταυρούς, κανόνες, ξυλομάχαιρα, διαβήτας, λαβὰς διαφόρων ἐργαλείων, χαρτοθήκας, σχήματα στερεομετρίας, πλέκουσι διὰ σύρματος κλωβία καὶ ἄλλα εἶδη καὶ κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ ἄνθη, ἀγγεῖα διάφορα, κέρατα βοῶν, κριοῦ, κηροπήγια κλπ., στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντο προηγουμένως.

Στ' τάξις

Κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἀνάγλυφα. παριστῶντα καρπούς, ἄνθη, ζῶα, πρόσωπα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρότερον. Μανθάνουσι νὰ δένωσι

βιβλία καὶ νὰ κατασκευάζωσιν ἐκ ξύλου συνθετώτερα ἀντικείμενα.

(Διὰ τὰ θήλεα)

Α' τάξις

Ραπτική : Στρίφωμα. **Κέντημα :** Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾶ μὲ χρωματιστὴν κλωστήν.

* Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν ἀρρένων.

Β' τάξις

Ραπτική : Στρίφωμα. **Κέντημα :** Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾶ (εὐκόλα σχέδια). **Πλεκτική :** Δαντέλλα μὲ βελονάκι πρὸς στολισμὸν μαξιλαροθήκης.

* Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι ὡς καὶ ἐν τῇ γ' τάξει τῶν ἀρρένων.

Γ' τάξις

Ραπτική : Ἀσπρόρρουχα. **Κέντημα :** Σταυροβελονιά (δυσκολώτερα σχέδια). **Πλεκτική :** Δαντέλλα μὲ τὸ βελονάκι πρὸς στολισμὸν ἀσπρорρούχων.

* Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι ὡς καὶ ἐν τῇ γ' τάξει τῶν ἀρρένων.

Δ' τάξις

Ραπτική : Ἀσπρόρρουχα. **Κέντημα :** Λευκὸν πρὸς στολισμὸν ἀσπρорρούχων. **Πλεκτική :** Πλέξιμον περιποδίων.

* Ἄλλαι χειροτεχνικαὶ ἐργασίαι ὡς καὶ ἐν τῇ δ' τάξει τῶν ἀρρένων.

Ε' τάξις

Ραπτική καὶ ἀρχαὶ κοπτικῆς : Ἀσπρόρρουχα. **Κέντημα :** Λευκὸν εἰς στολισμὸν ἀσπρорρούχων. Κομβότρυπα. **Πλεκτική :** Πλέξιμον καὶ ἐπιδιόρθωσις περιποδίων.

Στ' τάξις

Ραπτική καὶ κοπτική : Ἀσπρόρρουχα. Ἐνδύματα μικρῶν παιδίων. Ἐπιδιόρθωσις ἀσπρорρούχων. παιδικῶν ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων, περιποδίων κλπ. **Πλεκτική :** Περιπόδια, λωρίδες μάλλιναί, περιώμια, ἐπανωφόρια πλεκτὰ παιδίων κλπ.

Ω Δ Ι Κ Η

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης

Α' τάξις

(Μονόφωνα ἄσματα).

1) Τὸ ἀρνάκι (Μάλτου). 2) Τὰ μικρὰ πουλιά (Κατακουζηνοῦ). 3) Τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς (Χωραφᾶ). 4) Τὸ πουλάκι (Μάλτου). 5) Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς (Χωραφᾶ). 6) Παις εὐπειθῆς ("Ενιγγ). 7) Ὁ καλὸς ποιμὴν ("Ενιγγ). Ὁ μόνος ποιητῆς ("Ενιγγ). 9) Ἡ ἀποχώρησις τοῦ χειμῶνος ("Ενιγγ). 10) Τὸ σῆμαντρον ("Ενιγγ). 11) Πτηνὸν ἂν ἤμουν (Μάλτου). 12) Ὁ ἥλιος (Μάλτου). 13) Ἀποχαιρετισμὸς (Μάλτου). 14) Διάλογος (Μάλτου). 15) Ἄνοιξις (Μωραΐτου). 16) Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν (ἐκκλησιαστικόν).

Β' τάξις

(* Ἄσματα μονόφωνα).

1) Ἡ βοσκοπούλα (Μάλτου). 2) Ἄνοιξις καὶ πασχαλιὰ (Κατα-

κουζηνοῦ). 3) Στὴ βοσκή (Μωραΐτου). 4) Τὰ πουλάκια (Κατακοζηνοῦ). 5) Ὁ ἥλιος (Μωραΐτου). 6) Ἐωθινὸν (Πολυκράτους). 7) Τὸ κανάρι (Ν. Δελλίου). 8) Τὸ ρυάκι (Μάλτου). 9) Ὁ βίος (Μάλτου). 10) Τὸ πουλάκι (Μάλτου). 11) Ἐσπέρα τῆς ἀνοιξέως (Μωραΐτου). 12) Τὸ χελιδόνι (Μάλτου). 13) Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν (ἐκκλησιαστικόν).

Γ' τάξις

(Μονόφωνα ἄσματα).

1) Εἰς τὴν πατρίδα (Χωραφᾶ). 2) Ἡ ἀνοιξίς (Μάλτου). 3) Τὰ ἄσματα τοῦ Μαΐου (Μάλτου). 4) Ὁ στρατηλάτης (Σακελλαρίδου). 5) Ὁ νεαρὸς στρατιώτης (Μάλτου). 6) Ἐωθινὸν ἄσμα (Πολυκράτους). 7) Φοβείσθε τὸν Θεὸν (Ἐνιγγ). 8) Θούριος (Ἐνιγγ). 9) Ἐν τῷ γυμναστηρίῳ (Μάλτου). 10) Νύξ θερινή (Ἐνιγγ). 11) Ἡ ἐξοχή (Μάλτου). 12) Φθινόπωρον (Μάλτου). 13) Τὸ λειβάδι (Μάλτου). 14) Ὁ πτωχὸς (Μάλτου). 15) Τὸ ὄρφανὸν (Δελλίου). 16) Τὸ ἀηδόνι (Μάλτου). 17) Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου κλπ. 18) Σῶσον ἡμᾶς υἱὲ Θεοῦ κλπ. 19) Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου κλπ. 20) Τρισάγιον. 21) Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν κλπ.

Δ' τάξις

(Μονόφωνα καὶ δίφωνα).

1) Ἡ σημαία (Χωραφᾶ). 2) Ἄσμα τοῦ Μαΐου (Μάλτου). 3) Ἡ ξενιτεία (Μάλτου). 4) Οἱ πόθοι μου (Ἀργυροπούλου). 5) Προσευχή (Ἀργυροπούλου). 6) Ἡ Κρήτη (Σακελλαρίδου). 7) Ὁ χειμῶν (Χωραφᾶ). 8) Ἡ φρουρὰ τῶν συνόρων (Πολυκράτους). 9) Ἡ αὐγὴ (Μάλτου). 10) Εἰς τὴν Ἑλλάδα (Μάλτου). 11) Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ (Μάλτου). 12) Ὁ Μάιος (Ἑλληνικὸς δημῶδες χορὸς). 13) Ὁ Ἀπρίλιος (Δελλίου). 14) Ὁ χορὸς (Μάλτου). 15) Τὸ ἔαρ τοῦ βίου (Μάλτου). 16) Πρωτομαγιά (Μάλτου). 17) Ὕμνος Βασιλικὸς (Μάλτου). 18) Ἡ γέννησις σου Χριστέ κλπ. 19) Ἡ Παρθένος σήμερο κλπ. 20) Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένῳ σου κλπ. 21) Τὴν κοινὴν Ἄναστασιν κλπ. 22) Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ. Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ. Αἱ γενεαὶ αἱ πᾶσαι. 23) Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα κλπ. 24) Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ κλπ.

Ε' τάξις

α) Θεωρία τῆς Μουσικῆς.

1) Τὰ ὀνόματα τῶν φθογγοσῆμων. 2) Τὸ πεντάγραμμον. 3) Ὁ γνῶμων τοῦ σόλ. 4) Φθόγγοι διαφόρου ὀξύτητος. 5) Ἡ μετὰ τῶν κλίμαξ τοῦ ντό. 6) Φθόγγοι διαφόρου διακεῖας μέχρι ὀγδόου. 7) Διμερῆ, τριμερῆ καὶ τετραμερῆ μέτρα. 8) Περί παύσεων. 9) Ρυθμικὴ ἀνάγνωσις ἐπὶ εὐκόλων ἄσματων. 10) Ἀσκήσεις ᾠδικαὶ ἐκ τῶν τοῦ Α' μέρους τοῦ Μάλτου καὶ ἄσματα ἀπλᾶ ἐκ τῶν τοῦ Ἐνιγγ.

β) Δίφωνα καὶ τρίφωνα ἄσματα.

1) Τὰ ἀχώριστα λουλούδια (Μάλτου). 2) Προσευχή (Ἀργυροπούλου). 3) Ἡ χαρὰ (Πολυκράτους). 4) Ἡ σημαία (Μπαμιέρου). 5) Τουρκοπατημένη χώρα (Χριστοπούλου). 6) Ζωσθήτε τὰ ῥοματὰ παιδιὰ (Χριστοπούλου). 7) Ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα (Χριστοπούλου). 8) Τὸ ὄρφανὸν (Μάλτου). 9) Ἡ καλύβη (Μάλτου). 10) Μία ὀλονυχτία ἐν Κρήτῃ (Σακελλαρίδου). 11) Δὲν μετροῦνται (Σακελλαρίδου). 12) Ρόδα κρίνα καὶ βανίλια (Σακελλαρίδου). 13) Οἱ Κολοκοτρωναῖοι (δημῶδες). 14) Οἱ κλέφτες τοῦ Βάλτου (δημῶδες). 15) Οἱ κλέφτες τοῦ Βάλτου (δημῶδες). 16) Τὰ κλεφτόπουλα (δημῶδες). 17) Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (Χωραφᾶ). 18) Ὁ ἀητὸς (κλέφτικον). 19) Ὁ χορὸς τοῦ Ζαλόγγου. 20) Ὁ Ἑθνικὸς Ὕμνος. 21) Εὐλογητὸς εἰ Χριστέ ὁ Θεός

ἡμῶν κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 22) Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονοι κλπ. (ἐκκλησιαστικόν), 23) Μέγαν εὔρατο ἐν τοῖς κινδύνοις (ἐκκλησιαστικόν). 24) Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτής. 25) Τοῦ σταυροῦ Σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 26) Σῶσον κύριε τὸν λαόν Σου κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 27) Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας κλπ. (ἐκκλησιαστικόν).

Στ' τάξις

α') Θεωρία τῆς μουσικῆς.

1) Πάντα τὰ διδασκόμενα ἐν τῇ προηγουμένη τάξει. 2) Πάντα τὰ φθογγόσημα διαφόρου διαρκείας. 3) Διέσεις καὶ ὑφέσεις. 4) Ρυθμικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ δυσκολωτέρων ᾠσμάτων. 5) ᾠσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα.

β) ᾠσματα δίφωνα καὶ τρίφωνα.

1) Ἡ πατρίς μου (Δελλίου). 2) Ξυπᾶτε Ἑλληνόπουλα (Ξύντα). 3) Οἱ πόθοι μου (Ἀργυροπούλου). 4) Στὰ σύνορα. Ἐμβατήριον (Καίσαρη). 5) Ὁ Τυρταῖος (Πολυκράτους). 6) Τὰ ἐλευθερωμένα Γιάννενα (Καίσαρη). 7) Ὑμνος τῆς νίκης (Λαμπελέτ). 8) Εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν (Θ. Σακελλαρίδου). 9) Στὰ ξένα τρέφων (Ξενοπούλου). 10) Ξυπᾶτε μὲ τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς (Κοκκίνου). 11) Ἐδῶ στήν Ξακουστή μητέρα (Σαμάρα). 12) Πήρανε κι ἀνθίζουν (Σακελλαρίδου). 13) Ὁ Κρητικὸς ὕμνος (Σακελλαρίδου). 14) Τ' ἀγεράκι (Σακελλαρίδου). 15) Ἡ βαρκοῦλα (Δελλίου). 19) Μαῦρη νυχτιά κι ἀνάστηρη (Σακελλαρίδου). 17) Ἡ λαφίνα (Σακελλαρίδου). 18) Οἱ νικηταὶ (Σαμάρα). 19) Ἡ νύξ τῆς ἐφόδου (Σακελλαρίδου). 20) ᾠσμα ἀλιέων (Μάλτου). 21) Ἡ τελευταία νύξ (Σακελλαρίδου). 22) Ὁ καπετάνιος (κλέφτικον). 23) Ὁ Γέρο Δῆμος (κλέφτικον). 24) Τὰ πήραμε τὰ Γιάννενα (Σακελλαρίδου). 25) Ὁ Ζάκκας (κλέφτικον), 26) Δοξολογία (ἐκκλησιαστικόν). 27) Πολυχρόνιον (ἐκκλησιαστικόν). 28) Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς κλπ. 29) Πατέρα Υἱὸν κλπ. 30) ᾠσμα εἰρήνης κλπ. 31) Σὲ ὑμνοῦμεν κλπ. 32) Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος κλπ.

Β'. Διὰ τάξεις δυνηδιδασκόμενας

Α' καὶ Β' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Τὸ ἄρνάκι (Μάλτου). 2) Τὰ μικρὰ πουλιά (Κατακουζηνοῦ). 3) Τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς (Χωραφᾶ). 4) Ὁ ἥλιος (Μάλτου). 5) Ὁ μόνος ποιητής (Ἐνιγγ). 6) Ἡ ἀποχώρησις τοῦ χειμῶνος (Ἐνιγγ). 7) Τὸ πουλάκι (Μάλτου). 8) Ἐσπέρα ἀνοίξεως (Μωραΐτου). 9) Τὸ ρυάκι (Μάλτου). 10) Διάλογος (Μάλτου). 11). ᾠμοὶ καὶ Παρχαλιά (Κατακουζηνοῦ). 12) Πτηνὸν ἂν ἤμουν (Μάλτου). 13) Χριστός Ἀνέστη (ἐκκλησιαστικόν).

Α' καὶ Β' τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς (Χωραφᾶ). 2) Παῖς εὐπειθής (Ἐνιγγ). 3) Στὴ βοσκή (Μωραΐτου). 4) Ἡ βοσκοπούλα (Μάλτου). 5) Ἐωθινόν (Πολυκράτους). 6) Τὸ σῆμαντρον (Ἐνιγγ). 7) Τὸ κανάρι (Δ. Δελλίου). 8) ᾠμοὶ (Μωραΐτου). 9) Ὁ βίος (Μάλτου). 10) Ἀποχαιρετισμὸς (Μάλτου). 11) Ὁ καλὸς ποιμὴν (Ἐνιγγ). 12) Τὸ χελιδόνι (Μάλτου). 13) Χριστός Ἀνέστη (ἐκκλησιαστικόν).

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Εἰς τὴν Πατρίδα (Χωραφᾶ). 2) Ἡ ἄνοιξις (Μάλτου). 3) Τὸ ἄσμα τοῦ Μαῖου (Μάλτου). 4) Τὸ ὄρφανὸν (Δελλίου). 5) Ὁ στρατηλάτης (Σακελλαρίδου). 6) Ὁ νεαρὸς στρατιώτης (Μάλτου). 7) Ἡ ἐξοχὴ (Μάλτου). 8) Φοβεῖσθε τὸν Θεὸν (*Ενιγγ). 9) Ἡ ξενίτευσις (Μάλτου). 10) Ὁ χειμὼν (Χωραφᾶ). 11) Ἡ φρουρὰ τῶν συνόρων (Πολυκράτους). 12) Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ (Μάλτου). 13) Τὸ ἔαμβιον (Μάλτου). 14) Οἱ πόθοι μου (Ἀργυροπούλου). 15) Ταῖς πρῶταις σβείαις τῆς Θεοτόκου. 16) Σῶσον ἡμᾶς Υἱὲ Θεοῦ. 17) Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου. 18) Τρισάγιον. 19) Εἶδομεν τὸ φῶς,

Γ' καὶ Δ' Τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἡ σημαία (Χωραφᾶ). 2) Τὸ ἄσμα τοῦ Μαῖου (Μάλτου). 3) Προσευχὴ (Ἀργυροπούλου). 4) Ὁ Μάϊος. Ἑλληνικὸς δημοτικὸς χορὸς (Μάλτου). 5) Ἐθρινὸν ἄσμα (Πολυκράτους). 6) Τὸ φθινόπωρον (Μάλτου). 7) Εἰς τὴν Ἑλλάδα (Μάλτου). 8) Ἡ Κρήτη (Σακελλαρίδου). 9) Ὑμνος βασιλικὸς (Μάλτου). 10) Τὸ λειβάδι (Μάλτου). 11) Ὁ χορὸς (Μάλτου). 12) Ἡ γέννησις Σου Χριστέ (ἐκκλησιαστικόν). 13) Ἡ Παρθένος σήμερον (ἐκκλησιαστικόν). 14) Ἡ Ἰορδάνη βαπτιζομένου Σου. 15) Τὴν κοινήν ἀνάστασιν. 16) Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ. 17) Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ. Αἱ γενεαὶ αἱ πᾶσαι. 18) Τὸ παιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα. 19) Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ.

Ε' καὶ Στ' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

α) Θεωρία τῆς Μουσικῆς.

1) Τὰ ὀνόματα τῶν φθογγῶν. 2) Τὸ πεντάγραμμον. 3) Ὁ γῶμων τοῦ σόλ. 4) Φθόγγοι διαφόρου ὀξύτητος. 5) Φθόγγοι διαφόρου διαρκείας μέχρις ὀγδόου. 6) Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ ντό. 7) Διμερῆ, τριμερῆ καὶ τετραμερῆ μέτρα. 8) Περί παύσεων. 9) Ῥυθμικὴ ἀνάγνωσις ἐπὶ εὐκόλων ᾠμάτων. 10) Ἀσκήσεις ᾠδῶν καὶ ἐκ τῶν τοῦ Α' μέρους τοῦ Μάλτου καὶ ᾠσματα ἀπλᾶ ἐκ τῶν τοῦ *Ενιγγ. 11) Τὰ φθογγόσημα διαφόρου διαρκείας. 12) Διέσεις καὶ ὑφέσεις. 13) Ῥυθμικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ δυσκολωτέρων ᾠμάτων. 14) Ἀσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα.

β') Ἀσματα δίφωνα καὶ τρίφωνα.

1) Τὰ ἀχώριστα λουλούδια (Μάλτου). 2) Προσευχὴ (Ἀργυροπούλου). 3) Ἡ χαρὰ (Πολυκράτους). 4) Ἡ σημαία (Μπαμιέρου). 5) Τουρκοπατημένη χώρα (Χριστοπούλου). 6) Τὸ ὄρφανὸν (Μάλτου). 7) Μιά ὀλονυχτιὰ στὴν Κρήτη (Σακελλαρίδου). 8) Δὲν μετροῦνται (Σακελλαρίδου). 9) Ἡ πατρίς μου (Δελλίου). 10) Ἐμπνᾶτε Ἑλληνόπουλα (Ξύντα). 11) Ὁ Τυρταῖος (Πολυκράτους). 12) Τὰ ἐλευθερωμένα Γιάννενα (Καίσαρη). 13) Ἡ λαφίνα (Σακελλαρίδου). 14) Ὁ καπετάνιος (κλέφτικον). 15) Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (Χωραφᾶ). 16) Ὁ χορὸς τοῦ Ζαλόγγου (δημῶδες). 17) Οἱ Κολοκοτρωναῖοι (δημῶδες). 18) Ὁ Ἑθνικὸς Ὑμνος. 19) Εὐλογητὸς εἶ Χριστέ ὁ Θεὸς (ἐκκλησιαστικόν). 20) Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονοι (ἐκκλησιαστικόν). 21) Μέγαν εὐρατο ἐν τοῖς κινδύνοις (ἐκκλησιαστικόν). 22) Τοῦ Σταυροῦ Σου τὸν τύπον (ἐκκλησιαστικόν). 23) Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς (ἐκκλησιαστικόν). 24) Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 25) Σῶσον Κύριε τὸν λαόν Σου (ἐκκλησιαστικόν). 26) Τοὺς τρεῖς μεγάλους

στους φωστήρας (ἐκκλησιαστικόν). 27) Τὰ κυριώτερα τῶν Ἀναστασίμων (ἐκκλησιαστικόν).

Ε' καὶ Στ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

α') Θεωρία Μουσικῆς.

Ἡ ὕλη τοῦ πρώτου ἔτους.

β') Ἀσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα.

1) Ζωσθῆτε τάρματα παιδιὰ (Χριστοπούλου). 2) Ἡ καλύβη (Μάλτου). 3) Τὰ πήραμε τὰ Γιάννενα (Σακελλαρίδου). 4) Στὰ σύνορα (Καίσαρη). 5) Ὑμνος τῆς Νίκης (Λαμπελέτ). 6) Ἡ νύξ τῆς ἐξόδου (Σακελλαρίδου). 7) Ἀσμα ἀλιέων (Μάλτου). 8) Ἡ τελευταία νύξ (Σακελλαρίδου). 9) Πήρανε κι ἀνθίζουν (Σακελλαρίδου). 10) Οἱ νικηταὶ (Σαμάρα). 11) Μαύρη νυχτιὰ κι' ἀνάστηρη (Σακελλαρίδου). 12) Ξυπνᾶτε μὲ τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς (Κοκκίνου). 13) Στὰ ξένα τρέχω (Ξανθοπούλου). 14) Εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν (Θ. Σακελλαρίδου). 15) Ὁ Γέρο Δῆμος (δημῶδες). 16) Ὁ Ζιάκας (κλέφτικον). 17) Ἡ βαρκούλα (Δελλίου). 18) Ὁ ἀητός (δημῶδες). 19) Οἱ κλέφτες τοῦ Βάλτου (δημῶδες). 20) Τὸ γεφύρι τῆς Ἀρτας. 21) Ἡ δοξολογία (ἐκκλησιαστικόν). 22) Πολυχρόνιον (ἐκκλησιαστικόν). 23) Ἀξιόν ἐστιν κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 24) Πατέρα Υἱὸν κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 25) Ἐλαιον εἰρήνης κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 26) Σὲ ὕμνοῦμεν κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 27) Ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος, Κύριος κλπ.

ΣΗΜ. Ἡ ὕλη τῆς Ὁδικῆς ἀνεγράφη ἀφθονωτέρα πως, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἐκλέγη τὴν καταλληλοτέραν,

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑΙ

Ὄνοματολογία ἀσκήσεων

Προσαγωγή. Προσέγγισις τῶν πελάτων τῶν ποδῶν οὕτως, ὥστε αἱ ἐσωτερικαὶ αὐτῶν πλευραὶ νὰ ἐφάπτωνται ἀλλήλων καθ' ὄλον αὐτῶν τὸ μῆκος. **Ἀπαγωγή.** Ἡ ἐπαναφορά τῶν ποδῶν ἐκ τῆς προσαγωγῆς πρὸς τὴν ἀφετηρίαν. **Ἐκβολή** Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατὰ τὴν ἰδίαν ἢ τὴν τοῦ ἑτέρου ποδὸς διεύθυνσιν εἰς δύο ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν, ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν ὄντων τελείως τεταμένων. **Διάστασις.** Μετάθεσις ἑκατέρου τῶν ποδῶν κατὰ ἓνα πόδα πρὸς τὰ πλάγια. **Προεκβολή.** Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατ' εὐθείαν ἔμπρὸς εἰς δύο ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν. **Προβολή** Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατὰ τὴν ἰδίαν ἢ τοῦ ἑτέρου ποδὸς διεύθυνσιν εἰς τριῶν ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν, μετὰ συγχρόνου κάμψεως τοῦ ἔμπροσθίου γόνατος.

Προβολὴ ἔμπρὸς. Ὅμοια κίνησις κατ' εὐθείαν ἔμπρὸς. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν. **Θέσις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν.** Ἀνάκαμψις. **Θέσις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ αὐχένου.** Ἐκτασις. **Θέσις τῶν χειρῶν τελείως τεταμένων πρὸς τὰ πλάγια ὀριζοντίως.** **Πρότασις.** Ὅμοια θέσις ἔμπρὸς ὀριζοντίως. **Ἀνάτασις.** Ὅμοια θέσις ἄνω κατακορύφως. **Σύμπτυξις.** Κάμψις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παρὰ τοὺς ὤμους. **Πρόπτυξις.** Κάμψις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν πρὸ τοῦ στήθους. **Ἀκροστασία.** Ἀνόρθωσις ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν. **Ὀκλασις.** Κάμψις τῶν γονάτων (ἀπὸ τῆς ἀκροστασίας) μέχρις ὀρθῆς γωνίας. **Ἐκτίναξις.** (τῶν χειρῶν). Ὀρμητικὴ τάσις τῶν χειρῶν πρὸς τὰ πλάγια ἀπὸ τῆς προπτώξεως. **Ἡμιανάτασις.** Ἀνάτασις τῆς μιᾶς χειρός, τῆς τιθεμένης ὅπου ὀρίσῃ ὁ γυμναστής. **Ἡμέκτασις.** Ἐκτασις τῆς

μιᾶς χειρός. **Πρόκυψις.** Κάμψις τοῦ κορμοῦ ἔμπρὸς μέχρις ὀριζοντίας τὸ πολὺ θέσεως. **Ἀνάκυψις.** Ἡ ἐκ τῆς προκύψεως ἐπάνοδος εἰς τὴν ἀφετηρίαν. **Ἐπίκυψις.** Κάμψις τοῦ κορμοῦ ἔμπρὸς καὶ κάτω. **Κάθισμα.** Ἡ ἐκ τῆς ἀκροστάσιος κάμψις τῶν γονάτων κατὰ γωνίαν μικροτέραν τῆς ὀρθῆς. **ὑπερέκτασις.** Μεγάλη ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, μετὰ στηρίξεως τῶν χειρῶν ἐπὶ τινος ὄργανου ἢ συνασκουμένου. **Ἐπέρεισις.** Στηρίξις τῆς ὀσφύος ἢ τῆς ράχεως ἐπὶ τινος ὄργανου ἢ συνασκουμένου. **Ἐξάρτησις** θέσις καθ' ἣν τὸ σῶμα φέρεται ἐπὶ τινος ὄργανου διὰ μόνων τῶν χειρῶν ἢ καὶ διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ταυτοχρόνως. **Ἐλξις.** Κάμψις τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως. **Χειροβάδισις.** Μετατόπισις τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως. **Ἀνακυβίστισις.** Ἡ ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως μεταβάσις εἰς τὴν στηρίξιν ἐπὶ τοῦ ὄργανου, προηγουμένου τῶν ποδῶν. **ὑπτία ἐξάρτησις.** Ἐξάρτησις μετὰ στηρίξεως τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πρὸ τοῦ ὄργανου. **Πρηγῆς ἐξάρτησις.** Ἐξάρτησις μετὰ στηρίξεως τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὀπισθεν τοῦ ὄργανου. **Ἰσοσταθμικὴ βάδισις.** Βάδισις ἐπὶ ὄργανου περιορίζοντος τὴν ἐπιφάνειαν τῆς στηρίξεως τῶν ποδῶν. **Ἐδραία θέσις.** Κάθισμα ἐπὶ τινος ὄργανου ἐπὶ τοῦ ἐνός ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν μηρῶν. **Πτώσις** (ὀπίσω). Ἡ ἐκ τῆς ἐδραίας θέσεως ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω. **Ἡμικατάκλισις.** Ἐδραία θέσις με ἀμφοτέρα τὰ σκέλη τεταμένα καὶ παράλληλα πρὸς τὸ ἐδάφος. **Γονυπετὴς θέσις.** Γονυπετῶς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γονάτων. **Ἡμιγονυπετὴς θέσις.** Ὁμοία θέσις ἐπὶ τοῦ ἐνός γόνατος. **Πρηγῆς θέσις.** Στηρίξις τοῦ σώματος διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. **Πρηγῆς ὀριζοντία θέσις.** Ἡ αὐτὴ θέσις τῶν ποδῶν, στηριζομένων ἐπὶ ὄργανου ὑψηλοτέρου τοῦ ἐδάφους. **Ὄρθια στηρίξις.** Στηρίξις τοῦ σώματος ἐπὶ ὀριζοντίου ὄργανου ἐπὶ μόνον τῶν χειρῶν. **Ἐφαλσις.** Πήδημα ἐπὶ τινος ὄργανου, περατούμενον εἰς ὀρθίαν στάσιν (προσοχήν), ἱππαστί θέσιν, ἢ ἐδραίαν θέσιν ἐπ' αὐτοῦ. **Ἐνδιάμεσον ἄλμα.** Πήδημα μεταξὺ δύο δοκῶν τῆς διπλῆς δοκοῦ ἢ διὰ μέσου τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ ἐφαλτηρίου, κατὰ πλάτος ἢ κατὰ μήκος εὐρισκομένου. **ὑπερπήδησις.** Πήδημα ὑπὲρ τὸ ὄργανον, μετὰ ἢ ἄνευ στηρίξεως τῶν χειρῶν ἐπ' αὐτοῦ.

Α' Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Α'. τ ά ξ ι ς

Πίναξ 1ος

1) Σύνταξις, προσοχή, ἀνάπαυσις, ζύγισις, ἀρίθμησις, ἀραιώσεις κατὰ μέτωπον ἢ κατὰ παραγωγήν. 2) Προσαγωγή καὶ ἀπαγωγή τῶν ποδῶν (τετράκις). 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν. 4) Ἀκροστάσις. 5) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω (δίς). 6) Πρόκυψις. 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ. Διάστασις. 9) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν (τετράκις). 10) Βῆμα ἔμπρὸς (ὀπίσω) ἐν—δύο. 11) Παιδιά (κυνηγητός).

Πίναξ 2ος

1) Ἐπανάληψις τῶν ἐν τῷ 1ῳ πι. κκι. 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, προσαγωγή. 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἀκροστάσις. 4) Σύμπτυξις. 5) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν. Ἐκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω καὶ πρόκυψις. 6) Ἐκβολὴ τῶν ποδῶν ἐναλλάξ. 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, προσαγωγή, στροφή τοῦ κορμοῦ. 8) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἔκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω. 9) Ἄριστοι

τῶν χειρῶν πλαγίως. 10) Βήματα, ἔμπρός, ὀπίσω, ἀριστερά δεξιὰ. 11) Παιδιά (διπλοῦς κυνηγητός). (Ἡ τυφλόμυγα) κλπ.

Πίναξ 3ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Προσαγωγή καὶ ἀπαγωγή ἐν συνεχείᾳ (3—5κις). 3) Σύμπτυξις—ἀνάτασις. 4) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, πρόκυψις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 5) Πρότασις. 6) Πρότασις—ἀνάτασις. 7) Παιδιά (οἱ χωροφύλακες). 8) Σύνταξις καὶ βάδισις, ἄλλτ, ἀκροστασία ἀκολουθῶς ἕκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 9) Ἄρσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια βραδέως. 10) Ἀραιώσεις, τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων καὶ διάστασις, στροφή τοῦ κορμοῦ. 11) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία, ὄκλασις. 12) Ἐκτασις—ἀκροστασία (βραδέως).

Πίναξ 4ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία, ὄκλασις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 3) Ἡμιανάτασις—ἐναλλαγή τῶν χειρῶν. 4) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 5) Ἡμιανάτασις—ἐναλλαγή τῶν χειρῶν (δι' αἰωρήσεως). 6) Σύμπτυξις—ἕκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω. 7) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας. 8) Βήματα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἔμπρός, ὀπίσω, ἀριστερά, δεξιὰ). 9) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, πρόκυψις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 10) Προσαγωγή, κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερά (δεξιὰ). 11) Σύμπτυξις, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερά—δεξιὰ. 12) Παιδιά (Ὅστρακίνα).

Πίναξ 5ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων, σύνταξις εἰς δύο ζυγούς, σχηματισμὸς τετράδων. 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία—στροφή τῆς κεφαλῆς ἀριστερά (δεξιὰ). 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία—ὄκλασις. 4) Προεισαγωγικὸν ἄλλα (τέσσαρες χρόνοι). 5) Ἀνάτασις, διάστασις—στροφή τοῦ κορμοῦ. 6) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλαγίως, ἔμπρός καὶ κάτω). 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία, ὄκλασις στροφή τῆς κεφαλῆς. 8) Ἀνάτασις—ἕκτασις τοῦ κορμοῦ (ἐλαφρά). 9) Βάδισις (κατὰ παραγωγήν). 10) Παιδιά (ἀντίδρομος). 11) Σύνταξις, ἀραιώσεις. 12) Ἀκροστασία, μετ' ἄρσεως τῶν χειρῶν πλαγίως. 13) Προεισαγωγικὸν ἄλλα (τέσσαρες χρόνοι). 14) Στροφή τῶν παλαμῶν μετ' ἐκτάσεως τῆς κεφαλῆς ὀπίσω.

Β' τάξις

Ἐπανάληψις τῶν τῆς προηγουμένης τάξεως πινάκων.

Πίναξ 6ος

1) Σχηματισμὸς τετράδων, μεταβολὴ ἐν κινήσει. 2) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας. 3) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλαγίως, ἔμπρός καὶ κάτω, δις ἐκάστη). 4) Προεισαγωγικὸν ἄλλα (τέσσαρες χρόνοι). 5) Ἀνάτασις—ἕκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω. 6) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερά—δεξιὰ. 7) Προσαγωγή, προεκβολή, ἀκροστασία. 8) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων. Ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων ἐναλλάξ. 9) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, πρόκυψις στροφή τῆς κεφαλῆς ἀριστερά (δεξιὰ). 10) Ἡμιανάτασις, προσαγωγή—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίως. 11) Βά-

Ἐναλυτ. Πρόγραμμα

δισις συνήθης καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων, δρόμος μικρᾶς διαρκείας.
12) Παιδιά (σχοινοφιλίνδα).

Πίναξ 7ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων, 2) Ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις μετ' ἀκροστασίας (ἀριστερά, δεξιὰ, ὀπίσω καὶ ἀριστερά, ὀπίσω καὶ δεξιὰ). 3) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλαγίως, ἔμπρὸς καὶ κάτω). 4) Ἀκροστασία, ὄκλασις, μετὰ κάμψεως τῶν χειρῶν καὶ τάσεως αὐτῶν ἄνω (πλαγίως). 5) Ἀνάτασις, διάστασις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολουθῶς ἀνάτασις, διάτασις, πρόκυψις. 6) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἀκροστασία—στροφή τῆς κεφαλῆς. 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν—ἄρσις τῶν σκελῶν τεταμένων ἔμπρὸς. 8) Πρηνῆς κατάκλισις (ἐπὶ τῶν ἐδράνων). 9) Πρηνῆς θέσις. 10) Σύμπτυξις, διάστασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίως. 11) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, προσαγωγή, στροφή τοῦ κορμοῦ. 12) Βάδισις. 13) Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἄλμα ἐπὶ τόπου. 14) Παιδιά (τὸ ἵπποδρόμιον).

Πίναξ 8ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Σύμπτυξις, ἀνάτασις μετ' ἀκροστασίας. 3) Ἀκροστασία, ὄκλασις, μετὰ κάμψεως τῶν χειρῶν καὶ τάσεως αὐτῶν ἄνω (πλαγίως). 4) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, προεκβολή—ἀκροστασία. 5) Ἀνάτασις, ἐπέρεισις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολουθῶς. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν—πρόκυψις (ἀπλή ἢ καὶ μετὰ στροφῆς τῆς κεφαλῆς ἀριστερά—δεξιὰ). 7) Ὑπτία ἐξάρτησις. 8) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἄρσις τῶν σκελῶν πλαγίως. 9) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, (σύμπτυξις), πρηνῆς κατάκλισις—στροφή τῆς κεφαλῆς ἐναλλασσομένη μετὰ κάμψεως καὶ τάσεως τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς προκύψεως, συμπτύξεως. 10) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν—ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων αὐτῶν καὶ τάσις αὐτῶν ἔμπρὸς (ὀπίσω). 11) Διάστασις—ἔκτασις, ἀνάκαμψις—κάμψις πλαγία τοῦ κορμοῦ καὶ ἀκολουθῶς στροφή αὐτοῦ ἀριστερά (δεξιὰ). 12) Βάδισις, δρόμος, προεισαγωγικά καὶ ἐπιτόπια ἄλματα. 13) Παιδιά (Αὐγατιστής). 14) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν.

Γ'. τάξις

Ἐπανάληψις τῶν ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι διδασχέντων πινάκων.

Πίναξ 9ος

1) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις καὶ ἀνορθώσεις ἐπὶ τῶν δακτύλων. 2) Ἡμιανάτασις—ἐναλλαγὴ τῶν χειρῶν (δι' αἰωρήσεως). 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ. 4) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 5) Ἀνάτασις, διάστασις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολουθημένη ὑπὸ προκύψεως ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀφετηρίας. 6) Ἐξάρτησις (λαβὴ πρώτη) διάστασις τῶν σκελῶν. 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν—ἄρσις τῶν σκελῶν ἐναλλάξ ἔμπρὸς καὶ τάσις αὐτῶν ὀπίσω. 8) Σύμπτυξις, πρόκυψις—τάσις καὶ κάμψις τῶν χειρῶν ἐναλλασσομένη μετ' αἰωρήσεως αὐτῶν (ὀπίσω, ἔμπρὸς). 9) Ἐξάρτησις (λαβὴ πρώτη)—ἄρσις ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν κεκαμμένων, ἐναλλασσομένη μετ' ἐκλατίσεως τῶν σκελῶν ἀπὸ τῆς πρηνοῦς θέσεως. 10) Ἐκτασις, διάστασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγία, ἀκολουθημένη ὑπὸ στροφῆς τοῦ κορμοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατάσεως. 11) Βάδισις, δρόμος—ἄλματα ἐπὶ τόπου. 12) Περιφορά τῶν χειρῶν. 13) Παιδιά (Κρικηλάσια ἢ σφαίρησις ἐν κύκλῳ).

Πίναξ 10ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Ἀνάτασις, διάστασις—ἀκροστασία, ὄκλασις. 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, πρόκυψις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 4) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 5) Ἀνάτασις ἐπέρεισις—κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐπικύψεως ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως. 6) Ἐξάρτησις, αἰώρησις τῶν σκελῶν (ἀριστερά—δεξιὰ). 7) Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ. 8) Διάστασις, ἔκτασις, πρόκυψις—ἄρσις τῶν χειρῶν ἄνω ἐκ τῶν πλαγίων ἀκολουθουμένη ὑπὸ αἰωρήσεως ἢ ἐκτινάξεως τῶν χειρῶν. 9) Πρηνῆς θέσις—κάμψις καὶ ἐκλάκτισις τῶν σκελῶν. 10) Ἡμιανάτασις, προβολή—ἐναλλαγὴ τῶν χειρῶν διὰ κάμψεως καὶ τάσεως αὐτῶν. 11) Προσαγωγή, σύμπτυξις—στροφή τοῦ κορμοῦ μετ' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν (ταχέως καὶ ἰσχυρῶς. 12) Βάδισις. 13) Παιδιὰ (Ἐφαυδρισμὸς ἢ ποδοσφαίρησις ἐν κύκλῳ). 14) Συνταξις, ἀραιώσις. 15) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν βραδεῖα ἀκροστασία μετὰ συγχρόνου ἄρσεως τῶν χειρῶν πλαγίως.

Πίναξ 11ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Σύμπτυξις, ἀκροστασία—τάσις τῶν χειρῶν (ἄνω ἢ ἐπὶ τὰ πλάγια) μετὰ κάμψεως τῶν γονάτων. 3) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. 4) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας. 5) Ἐκτασις, προεκβολή, στροφή τῶν παλαμῶν—ἀνάτασις μετ' ἐκτάσεως τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἀνατάσεως προκύψεως—αἰωρήσεως τῶν χειρῶν. 6) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 7) Ἐξάρτησις (λαβὴ πρώτη) χειροβάδις. 8) Πρηνῆς κατάκλισις, σύμπτυξις—τάσις τῶν χειρῶν πλαγίως ἄνω. 9) Πρηνῆς θέσις—κάμψις καὶ ἐκλάκτισις τῶν σκελῶν. 10) Ἡμιανάτασις, προσαγωγή—κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερά—δεξιὰ. 11) Προβολαὶ ἐναλλάξ ἀριστερά (δεξιὰ). 12) Βάδισις συνήθης (καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων) δρόμος. 13) Ἐλευθέρα ἄλματα (μετὰ δύο ἢ τριῶν βηματίων φορᾶς). 14) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας. 15) Ἐκτασις, ἀκροστασία—ὄκλασις (βραδέως). 16) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 17) Παιδιὰ (ποδοσφαίρησις ἐν κύκλῳ μετὰ τρίποδος),

Πίναξ 12ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Διάστασις, ἀνάτασις καὶ ἐκείθεν τάσις τῶν χειρῶν κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις. 3) Σύμπτυξις μετ' ἐκβολῆς τῶν ποδῶν. 4) Ἐκτασις στροφή τοῦ κορμοῦ. 5) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 6) Τάσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια βραδέως. 7) Διάστασις, ἀνάτασις, ἐπέρεισις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, ἀκολουθῶς πρόκυψις, ἐπίκυψις. 8) Ἐξάρτησις—χειροβάδις. 9) Ἴσοσταθμικὴ βάδις ἐπὶ τῆς δοκοῦ. 10) Ἀνάτασις—πρόκυψις—κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν καὶ αἰώρησις αὐτῶν (ὀπίσω ἐμπρός). 11) Πρηνῆς θέσις—κάμψις καὶ ἐκλάκτισις τῶν σκελῶν. 12) Ἐκτασις, διάστασις, —κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερά—δεξιὰ. 13) Διάστασις, ἀνάτασις—στροφή τοῦ κορμοῦ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀκολουθῶς ἀνάκαμψις ἀκροστασία, ὄκλασις βραδέως. 14) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προβολὴ τῶν ποδῶν ἐναλλάξ (ἀριστερά—δεξιὰ). 15) Βάδισις—δρόμος. 16) Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἄλματα ἐλεύθερα. 17) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 18) Περιφορὰ τῶν χειρῶν. 19) Παιδιὰ (Ἐπίσκυρος. Ἡ χύτρα ἤψηθη. Ἡ πλάκα).

Δ' τάξις

Ἐπανάληψις τῶν ἀσκήσεων τῆς προηγουμένης τάξεως.

Ε'. Τάξις

Πάντες οἱ ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι πίνακες.

Πίναξ 13ος

1) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις μετ' ἀκροστασίας καὶ ὀκλάσεως. 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προεκβολῇ—ἀκροστασία. 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προβολῇ ἐκτός, μετὰ στροφῆς τοῦ κορμοῦ πρὸς προβαλλόμενον πόδα. 4) Περιφορὰ τῶν χειρῶν μετ' ἀκροστασίας. 5) Ἀνάτασις διάστασις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ—κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν. ἀκολουθῶς ἐπίκυψις, ἀνάκυψις· ἀκολουθῶς ἀνάκαμψις, μετ' ἀκροστασίας, ὀκλάσις. 6) Ὑπτία ἐξάρτησις—ἔλξις. 7) Σύμπτυξις προσαγωγή, ἀνάτασις, προεκβολῇ—ἀκροστασία. 8) Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ. 9) Σύμπτυξις, ἀνάτασις, προβολῇ ἔμπρός, πρόκυψις, ἀνάκυψις ἀκολουθῶς τάσις τῶν σκελῶν ἐπὶ τὰ πλάγια. 10) Πρότασις—ἄρσις τῶν σκελῶν ἐναλλάξ ἔμπρός. 11) Πρηνῆς θέσις—ἐκλάκτισις τῶν ποδῶν. 12) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 13) Προσαγωγή, ἡμιανάτασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίως (πρὸς τὸ μέρος τῆς μὴ ἀνατεταμένης χειρός). 14) Πρόπτυξις, διάστασις—στροφή τοῦ κορμοῦ μετ' ἐκτινάξεως τῶν χειρῶν. 15) Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἐπὶ τόπου ἄλματα. 16) Παιδιὰ (σφαίρισις ἐν κύκλῳ).

Πίναξ 14ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Σύμπτυξις—ἀκροστασία. 3) Ἐκτασις ἀκροστασία—κάμψις τῶν γονάτων μετὰ συγχρόνου ἄρσεως τῶν χειρῶν (ἄνω ἐκ τῶν πλαγίων). 4) Ἐκτασις τῶν χειρῶν μετὰ προβολῆς ἐκτός. 5) Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 6) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς (ὀπίσω). 7) Διάστασις, ἀνάτασις, ἐπέρεισις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ—κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν. ἀκολουθῶς πρόκυψις αἰώρησις τῶν χειρῶν. 8) Ἀκροστασία—στροφή τῆς κεφαλῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερά. 9) Ἐξάρτησις—χειροβάδισις. 10) Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ. 11) Πρηνῆς κατάκλισις—ἔκτασις τῶν χειρῶν. 12) Ἐξάρτησις—ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων κατὰ τὸ γόνυ καὶ βραδύτερον τάσις αὐτῶν ἔμπρός. 13) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία—βραδεῖα κάμψις τῶν γονάτων. 14) Ἀνάκαμψις διάστασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ (δεξιὰ), ἀκολουθῶς στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερὰ (δεξιὰ). 15) Ἡμιανάτασις προβολῇ ἐκτός. 16) Βάδισις, δρόμος. 17) Ἄλματα ἐλεύθερα. 18) Ἐκτασις μετὰ βραδείας ἀκροστασίας. 19) Ὀκλάσις βραδέως. 20) Περιφορὰ τῶν χειρῶν. 21) Παιδιὰ (ποδοσφαίρισις ἢ οἰαδῆποτε ἐκ τῶν προηγουμένων).

Πίναξ 15ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν καθ' ἀπάσας τὰς διευθύνσεις, ἀκροστασία. 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἐκβολῇ στροφή τοῦ κορμοῦ (πρὸς τὸν ἐκβληθέντα πόδα) ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω καὶ πρόκυψις. 4) Ἀκροστασία σύμπτυξις ἀνάτασις, κάμψις τῶν γονάτων. 5) Ἀνάτασις προεκβολῇ—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω· ἀκολουθῶς πρόκυψις· ἀκολουθῶς μεταβολῇ ἐπὶ τῶν πτερνῶν καὶ Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων κινήσεων, μετ' αὐτὴν δὲ κλίσις ἐπὶ τῶν πτερνῶν, θέσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ αὐχένος καὶ ἐκεῖθεν ἀκροστασία, ὀκλάσις. 6) Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. 7) Ἐξάρτησις—ἔλξις. 8) Ἐξάρτησις—χειροβάδισις. 9) Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς ὀριζοντίας δοκοῦ. 10) Ἐκτασις τῶν χειρῶν, ἄρσις τοῦ ἀριστεροῦ (δεξιοῦ) ποδὸς ὀπίσω, ἰσοροπία ἐπὶ τοῦ ἐτέρου κεκαμμένου κατὰ τὸ γόνυ. 11) Ἀνάτασις προβολῇ ἔμπρός—πρόκυψις ἀκολουθουμένη ὑπὸ κάμψεως καὶ τάσεως τῶν

χειρῶν ἢ αἰωρήσεως αὐτῶν. 12) Πρηνῆς θέσις ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐξαρθήσεως καὶ ἄρσεως ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν. 13) Ἀνάτασις, προσαγωγή—κάμπις δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀκολουθουμένη ὑπὸ στροφῆς τοῦ κορμοῦ. 14) Ἡμιανάτασις καὶ προβολή. 15) Βάδισις. 16) Παιδιὰ περιλαμβάνουσα ἄλματα. (Τὸ προσκεφαλάκι. Σφαῖρα ἢ ἵππας). 17) Περιφορὰ τῶν χειρῶν, ἀκολουθῶς ὄκλασις βραδεία. 18) Ἐκτασις μετ' ἀκροτασίας.

Σ τ' τ ά ξ ι ς

Ἐπανάληψις τῶν ἀσκήσεων τῆς προηγουμένης τάξεως.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Α' καὶ Β' τάξις (δι' ἑκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς συνδιδασκαλίας). Οἱ πίνακες 1, 2, 3, 4, 5, 6 καὶ 7.

Γ' καὶ Δ' τάξις (δι' ἑκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς συνδιδασκαλίας). Ἐπανάληψις τῶν πινάκων 1, 2, 3, 4, 5, 6 καὶ 7 καὶ οἱ πίνακες 8, 9, 10 καὶ 11.

Ε' καὶ Στ' τάξις (δι' ἑκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς συνδιδασκαλίας). Ἐπανάληψις τῶν πινάκων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 καὶ 11 καὶ οἱ πίνακες 12, 13, 14 καὶ 15.

Β'. ΔΙΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟΤΑΞΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΘΙΑΙΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΤΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΟΤΑΞΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τὰ Ὁρολόγια προγράμματα τῆς καθ' ἡμέραν διδασκαλίας συντάσσονται κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐκάστου σχολείου καὶ ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ. Οἱ μαθηταὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν διδασκάλων τῶν ἐξέρχονται εἰς ἐκδρομὴν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος, Τετάρτην ἢ Πέμπτην μ.μ. διακοπτομένων τῶν μαθημάτων.

Σ η μ. Ἐν τῷ προγράμματι τῶν διταξιῶν καὶ μονοταξιῶν σχολείων ἀναγράφεται μὲν ἡ αὐτὴ περίπου καὶ ἐν τῷ προγράμματι τῶν πολυταξιῶν σχολείων ὕλη, ἀλλ' ἡ διδασκαλία ταύτης περιορίζεται ἐν αὐτοῖς εἰς τὰ κυριώτατα ἐν ἑκάστῳ θέματι.

Α'.— Διταξίου δημοτικού σχολείου

Μαθήματα		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά	$\frac{2}{2}$		$\frac{2}{2}$		$\frac{3}{2}$	
2	Ἑλληνική γλῶσσα	8	8	9		9	
3	Ἱστορία			$\frac{3}{2}$		$\frac{3}{2}$	
4	Πατριδογν. καὶ Γεωγραφία	2		$\frac{3}{2}$		$\frac{3}{2}$	
5	Φυσικὴ Ἱστορία			$\frac{3}{2}$		$\frac{2}{2}$	
	Φυσικὴ καὶ Χημεία					$\frac{2}{2}$	
6	Ἀριθμητικὴ	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$
	Γεωμετρία					$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
7	Ἰχνογράφια						
8	Καλλιγραφία						
9	Χειροτεχνία						
10	Ὠδικὴ	$\frac{3}{2}$				$\frac{3}{2}$	
	Γυμναστικὴ	$\frac{3}{2}$				$\frac{3}{2}$	
11	Παιδιαὶ (κατὰ τὰς ἐκδρομὰς)						
Ώραι διδασκαλίας ἐν ὅλῳ		25		40			

Ὁ διδάσκαλος τοῦ κατωτέρου τμήματος ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῶν ἑλληνικῶν Γ' καὶ Δ' τάξεως.

Αἱ μὴ ἐργαζόμεναι μετὰ τῶν διδασκάλων τάξεις ἀσχολοῦνται εἰς καταλλήλους σιωπηρὰς ἐργασίας ἢ ἀκροῶνται τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων ἄλλων τάξεων.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν ἐκάστης τάξεως ἀναγράφονται μὲν ἡμιώρια ἐν τῷ προγράμματι, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει μόνον τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν. Αἱ γραπτὰ ἀσκήσεις ἐν τῷ μαθηματικῷ τούτῳ ἐκάστης τάξεως γίνονται, καθ' ὃν χρόνον ἢ ἑτέρα τάξις τοῦ τμήματος διδάσκεται προφορικῶς.

Β'.— Μονοταξίου δημοτικού σχολείου

Μαθήματα		Ώραι διδασκαλίας κατά τάξεις					
		Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ
1	Θρησκευτικά	$\frac{2}{2}$		$\frac{2}{2}$		$\frac{3}{2}$	
2	Ἀνάγνωσις	$\frac{6}{2}$	$\frac{6}{2}$	$\frac{8}{2}$		$\frac{7}{2}$	
	Λεκτικαὶ ἀσκήσεις	$\frac{2}{2}$					
3	Ἱστορία			$\frac{2}{2}$		$\frac{2}{2}$	
4	Πατριδογν. καὶ Γεωγραφία	$2 \times \frac{3}{4}$		$\frac{2}{2}$		$\frac{2}{2}$	
5	Φυσικὴ Ἱστορία			$\frac{2}{2}$		$\frac{2}{2}$	
	Φυσικὴ καὶ Χημεία					$\frac{2}{2}$	
6	Ἀριθμητικὴ	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{3}{2}$		$\frac{2}{2}$	
	Γεωμετρία					$\frac{1}{2}$	
7	Ἱχνογραφία	Σιωπηραὶ ἐργασίαι					
8	Καλλιγραφία						
9	Χειροτεχνία						
10	ᾠδική	$\frac{2}{4}$				$\frac{2}{2}$	
11	Γυμναστικὴ Παιδιαὶ (κατὰ τὰς ἐκδρομάς)	$\frac{2}{4}$				$\frac{2}{2}$	
Ώραι διδασκαλίας ἐν ὅλῳ		34 $\frac{1}{2}$					

Αἱ μὴ ἐργαζόμεναι μετὰ τοῦ διδασκάλου τάξεις ἀσχολοῦνται εἰς καταλλήλους σιωπηρὰς ἐργασίας ἢ ἀκροῶνται τῆς διδασκαλίας μαθημάτων ἄλλων τάξεων.

Πρὸς διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν τῶν δύο κατωτέρων τάξεων καὶ τοῦ μέσου καὶ ἀνωτέρου τμήματος ἀναγράφονται μὲν ἡμῶρια ἐν

προγράμματι, ἀλλ' ὁ χρόνος οὗτος προσδιορίζει μόνον τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν. Αἱ γραπταὶ ἀσκήσεις ἐν τῷ μαθήματι τούτῳ ἐκάστης τῶν κατωτέρων τάξεων ἢ ἐκάστου τμήματος ἐκ τῶν ἀνωτέρων γίνονται καθ' ὃν χρόνον ἢ ἑτέρα τάξις ἢ τὸ ἕτερον τμήμα διδάσκεται προφορικῶς.

Σ η μ. Ἐν τῷ ἡμερησίῳ ὥρολογίῳ προγράμματι τοῦ μονοταξίου σχολείου τοποθετοῦνται κατὰ μὲν τὰς πρὸ τοῦ π.μ. διαλείμματος ὥρας, διαρκούντος ἡμίσειαν ὥραν, ἡ διδασκαλία τῆς ἀναγνώσεως πασῶν τῶν τάξεων καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου κατὰ, δὲ τὰς μετὰ τὸ διάλειμμα τοῦτο ὥρας ἡ ἄλλη γλωσσικὴ διδασκαλία καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς, καὶ κατὰ τὰς μ.μ. ὥρας, καθ' ἃς ἡ διδασκαλία παρατείνεται μέχρι τῆς 4 1/4, ἡ διδασκαλία πάντων τῶν ἄλλων μαθημάτων.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΗΣ ΥΛΗΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΜΑΘΗΜΑΣΙ
ΤΩΝ ΔΙΤΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΟΤΑΞΙΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Α' καὶ Β' τ ά ξ ι ς

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α. Προσευχαί.

1. Προσευχὴ τοῦ παιδίου πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸ πνεῦμα Του τὸ Ἅγιον, ἵνα φωτίσῃ αὐτὸ καὶ μάθῃ γράμματα καὶ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

2. Προσευχὴ τοῦ παιδίου, μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων τῆς ἡμέρας, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέραν ὑγιᾶς καὶ ἔστειλεν τὸ πνεῦμα του τὸ ἅγιον καὶ ἐφώτισεν αὐτὸ εἰς τὰ καλὰ μαθήματα.

3. Προσευχὴ τοῦ παιδίου κατὰ τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς κατακλίσεως, δι' ἧς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ τὸν ἄγγελόν του, ἵνα φυλάξῃ αὐτὸ κοιμώμενον τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

4. Προσευχὴ τοῦ παιδίου τὴν πρωτῶν, μετὰ τὴν ἔγερσιν, δι' ἧς εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι διεφύλαξεν αὐτὸ τὴν νύκτα ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φυλάξῃ αὐτὸ ἐπίσης καὶ τὴν ἡμέραν.

5. Προσευχὴ ὑπὲρ τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν, τοῦ διδασκάλου, τῶν συμμαθητῶν κλπ.

6. Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς.

Β. Ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀλφαβηταρίῳ καὶ τῷ ἀναγνωσματορίῳ τῆς β' τάξεως περιεχομένων.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος.

Σ η μ. Κατάλληλα ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιῶνται καὶ ὡς προσευχαὶ ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν μαθημάτων.

Γ. Διδασκαλίαι ἀπλαῖ πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐξῆς ἑορτῶν : 1. Τοῦ γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (8 Σεπτεμβρίου), 2. Τῶν εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, (21 Νοεμβρίου), 3. Τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ (25 Δεκεμβρίου), 4. Τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ (6 Ἰανουαρίου), 5. Τῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ, 6. Τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Α' και Β' τάξεις

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας)

Α. Προσευχαί.

1. Προσευχαί ένάρξεως και λήξεως τών μαθημάτων ώς και έν τῷ πρώτῳ έτει, 2. Προσευχή πρό του φαγητου, 3. Προσευχή μετά το φαγητόν, 4. Προσευχαί επίκαιροι και έν καιρῷ γεγονότων συγκλονιζόντων την ψυχήν τών παιδιών, 5. "Άγιος ὁ Θεός κλπ.

Β. Ποιήματα και ἔσματα θρησκευτικά έκ τών έν τῷ ἀλφαβηταρίῳ και τῷ ἀναγνωσματαρίῳ τῆς β' τάξεως περιεχομένων.

Γ. Διδασκαλῖαι ἀπλαῖ έκ του βίου και τών θαυμάτων του 'Ιησοῦ : 1. 'Η γέννησις του Χριστου. 2. 'Η προσκύνησις τών Μάγων. 3. 'Η βάπτισις του 'Ιησοῦ. 4. Το θαῦμα τῆς Κανᾶ. 5. 'Ο 'Ιησοῦς εὐλογεῖ τά παιδιά. 6. 'Η ἀνάστασις του υἱου τῆς χήρας έν Ναῖν.

Γ' και Δ' τάξεις

(Πρῶτον έτος συνδιδασκαλίας)

Α. 'Ιστορία έκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

α. 'Η πρό τών πατριαρχῶν ιστορία : 1. 'Η δημιουργία του κόσμου και ἡ πλάσις του ἀνθρώπου. 2. 'Ο παράδεισος, ἡ παρακοή τών πρωτοπλάστων και ἡ ἔξωσις αὐτῶν έκ του παραδείσου. 3. 'Ο κατακλυσμός και ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ. β) Οἱ Πατριάρχαι : 1. 'Ο 'Αβραάμ. 2. 'Ο 'Ισαάκ. 3. 'Ο 'Ιακώβ. 4. Τά κατά τόν 'Ιωσήφ. γ) 'Ο Μωϋσῆς και ὁ 'Ιησοῦς του Ναυῆ. δ) Οἱ κριταί : 1. 'Ο 'Ηλῖ και 2) ὁ Σαμουήλ. ε) 'Η Ρούθ. στ) Οἱ βασιλεῖς : 1. 'Ο Σαούλ. 2. 'Ο Δαβίδ. 3. 'Ο Σολομών. ζ) Οἱ προφῆται : 1. 'Ο 'Ηλίας, 2. ὁ 'Ησαΐας, 3. ὁ 'Ιερεμίας, 4. ὁ Δανιήλ, 5. 'Ιωνᾶς, η) 'Η ιστορία του πολυπαθοῦς 'Ιώβ.

Β' Ποιήματα και ἔσματα θρησκευτικά έκ τών έν τοῖς ἀναγνωσματαρίοις τῆς γ' και δ' τάξεως περιεχομένων και τών έν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Γ. Προσευχαί. Προσευχαί ώς και έν τῇ α' και β' τάξει, ἀλλά μᾶλλον ἐκτεταμέναι και έν συνδυασμῷ πρός την διδασκαλίαν τών ιστοριῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Δ. Γεωγραφία τών χωρῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Γ' και Δ' τάξεις

(Δεύτερον έτος συνδιδασκαλίας)

Α. 'Εκ τῆς καινῆς Διαθήκης

Τά κατά την Θεοτόκον : 1. 'Η γέννησις τῆς Θεοτόκου, 2. 'Η εἴσοδος τῆς Θεοτόκου εις τόν ναόν, 3. ὁ Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου, 4. 'Η κοίμησις τῆς Θεοτόκου.

β) Τά κατά τόν 'Ιωάννην τόν Πρόδρομον : 1. 'Η γέννησις του 'Ιωάννου, 2. τὸ κήρυγμα του Προδρόμου, 3. 'Η ἀποκεφάλισις του 'Ιωάννου.

γ) Τά κατά τόν κύριον ἡμῶν 'Ιησοῦν Χριστόν : 7. 'Η γέννησις του του Χριστου (Δόξα έν ὑψίστοις Θεῷ κλπ., Χριστός γεννᾶται κλπ., 'Η γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεός κλπ.), 2. 'Η προσκύνησις τών μάγων. ὁ 'Ηρώδης και ἡ φυγή του 'Ιησοῦ εις Αἴγυπτον, 4. ὁ 'Ιησοῦς δωδεκαετής έν τῷ ναῷ τῆς 'Ιερουσαλήμ, 5. 'Η βάπτισις του 'Ιησοῦ ('Εν 'Ιορδάνη βαπτιζόμενου σου Κύριε κλπ.), 6. 'Η ἐκλογή τών μαθητῶν του 'Ιησοῦ, 7. 'Η θεραπεία τών 10 λεπρῶν, 8. 'Η ἀνάστασις τῆς θυγατρὸς του 'Ιακείρου, 9. 'Ο ἐκατόνταρχος τῆς Καπερναοῦμ και ὁ Χριστός, 10. 'Η θεραπεία του τυφλου τῆς 'Ιεριχοῦς, 11. 'Ο χορτασμός τών πεντακισχιλίων διὰ πέντε ἄρτων, 12. 'Η θεραπεία του παραλύτου έν Βηθεσδα, 13. 'Η κατάπαυσις τῆς τρικυμίας, 13. 'Ο 'Ιησοῦς και ὁ Λάζαρος (Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρό του Σου πάρος π. στρέμμενος κλπ.), 15. 'Ο 'Ιησοῦς και ὁ

Ζακχαίος, 16. Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονος πλουσίου, 17. Ἡ παραβολὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, 18. Ἡ παραβολὴ τῶν μωρῶν παρθένων, 19. Ἡ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, 20. Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα, 21. Ὁ Μυστικός δεῖπνος, 22. Ἡ σύλληψις τοῦ Ἰησοῦ, 23. Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ συνεδρίου, 24. Ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ Πιλάτου, 25. Ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ (Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου κλπ.), 26. Ἡ ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ (ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ κλπ.), 27. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ (Χριστὸς ἀνέστη κλπ., Ἀναστάσεως ἡμέρα κλπ., Τὸ φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα κλπ.), 28. Ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ (Ἀνελήφθη ἐν δόξῃ κλπ.), 29. Ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ.

Β. Προσευχαί ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, ἀλλ' ἐν συνδουσίᾳ πρὸς τὰς ιστορίας τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Γ. Ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις τῆς γ' καὶ δ' τάξεως περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ. Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης.

Ε' καὶ Στ' τὰ ξίς

Α'. Ἑλλησιαστικὴ ἱστορία : 1. Ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Εὐλογητὸς εἰ Χριστέ κλπ.), 2. ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία, ὁ βίος τῶν πρώτων χριστιανῶν, οἱ διάκονοι, ὁ Στέφανος, 3. ὁ ἀπόστολος Παῦλος, 4. ὁ ἀπόστολος Πέτρος, 5. ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας, 6. ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, 7. οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι, 8. Ὁργανισμὸς τῶν πρώτων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ διοικήσις αὐτῶν, διάκονοι, πρεσβύτεροι, ἐπίσκοποι, ἐπαρχιακαὶ σύνοδοι, 9. διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν, μάρτυρες τῆς νέας θρησκείας, ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ ἅγιος Γεώργιος (Μέγαν εὐρατο κλπ., Ὁς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς κλπ.), 10. ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος προστάτης τῆς νέας θρησκείας, ἡ ἀγία Ἐλένη καὶ ὁ τίμιος Σταυρὸς, 12. ὁ μέγας Ἀθανάσιος (Στύλος γέγονας ὀρθοδοξίας κλπ.), 13. ὁ μέγας Βασίλειος, 14. ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, 15. ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, 16. ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ κτίσις τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας, 17. ὁ Ἡράκλειος καὶ ὁ ἀκάθιστος ὕμνος (Τῆ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια κλπ.), ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ (Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου κλπ.), 18. ὁ Φώτιος, αἱ ἀξιώσεις τῶν Παπῶν καὶ τὸ σχίσμα, ἐκχριστιανισμὸς τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ρώσων, Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, 19. ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἄλωσιν. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ τὰ προνόμια, 20. ὁ μοναχικὸς βίος, τὰ μοναστήρια κατὰ τὴν δουλείαν τοῦ Γένους φύλακες τῆς ἐθνικῆς παιδείας καὶ θρησκείας, 21. ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐλευθέρου κράτους μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ, 22. τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα.

Β'. Προσευχαί : 1. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κλπ., Βασιλεῦ οὐράνιε παράκλητε κλπ., Ἅγιος ὁ Θεὸς κλπ., Δόξα πατρὶ κλπ., Παναγία Τριάς κλπ., Πάτερ ἡμῶν κλπ., 2. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ προσδεξάμενος τὰ παιδιά ἐλθόντα πρὸς σέ κλπ., 3. Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη κλπ.

Γ'. Ποιήματα καὶ ᾠσματα θρησκευτικὰ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωστικοῖς βιβλίοις περιεχομένων καὶ τῶν ἐν τῷ προγράμματι τῆς ᾠδικῆς ἀναγραφομένων.

Δ'. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον, τὰ θαύματα καὶ τὴν διὰ παραβολῶν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ε' καὶ ΣΤ' τὰ ξίς

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α. Λειτουργικὴ : 1) Ὁ ναὸς καὶ τὰ μέρη αὐτοῦ, 2) ἱερὰ σκευή, 3)

έορταί κινηταί καί άκίνητοι, δεσποτικά καί θεομητορικά, έορταί άγιων, 4) Ιεραί άκολουθίαί έρμηνεία τής λειτουργίας

Β' Κατήχησις : Περί θρησκείας, είδη θρησκείων, αί διάφοροι χριστιανικάί έκκλησίαί, ή όρθόδοξος χριστιανική έκκλησία τό σύμβολον τής πίστεως καί έρμηνεία αύτοϋ, τά μυστήρια, περί προσευχής, ή Κυριακή προσευχή.

Γ. Προσευχαί : 1) Κύριε ό τό πανάγιόν σου πνεϋμα κλπ. 2) ό έν παντί καιρῷ καί πάση ώρα κλπ. 3) Δέσποινα πρόσδεξαι κλπ. 4) Τήν πάσαν έλπίδα μου κλπ.

Δ. Ποιήματα καί άσματα θρησκευτικά έκ τών έν τοίς άναγνωστικοίς βιβλίοις περιεχομένων καί τών έν τῷ προγράμματι τής φδικής άναγραφομένων.

Ε. Άνάγνωσις καί έρμηνεία περικοπών τοϋ Εϋαγγελίου, άναφερομένων εις τόν βλον καί τά θαύματα τοϋ Χριστοϋ καί τής επί τοϋ όρους διμιλίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α'. Διά τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης

α.) Τοϋ διταξίου σχολείου

Α' Τάξις

Α' Λεκτικά άσκήσεις.

1) Συνδιαλέξεις άφελείς περί τοϋ παιδικοϋ βίου. 'Ο παίς έν τῇ οικογενεία· 'Όνομα τοϋ μαθητοϋ, τών γονέων. Άσχολία τών γονέων. Παιδικά κατ' οίκον άσχολία. Ένδιαφέροντα οικογενειακά γεγονότα καί έορταί. 'Ο παίς μεταξύ τών δημηλίκων. Αί συνήθεις έν τῷ τόπω παιδιαί. 'Ο τρόπος, καθ' όν παίζονται. 'Ο παίς έν τῷ σχολείῳ. Θέσεις τών μαθητῶν έν τῇ αίθούσῃ τής παραδόσεως, άνάστημα καί άλλα σωματικά χαρακτηριστικά 'Ο ήμερήσιος έν τῷ σχολείῳ βίος.

2) Κατάλληλα παραμύθια καί μϋθοι.

3) Πρακτική, διάκρισις άτελοϋς καί πλήρους έκφράσεως έξ άφορμής άτελών άπάντησεων τών μαθητῶν. Άνάλυσις γνωστῶν προτάσεων εις λέξεις, λέξεων εις συλλαβάς. Διάκρισις καί όνομασία τών συλλαβῶν τών λέξεων. Διάκρισις λέξεων μονοσυλλαβῶν, δισυλλαβῶν κλπ. Άνάλυσις συλλαβῶν εις φθόγγους, σύνθεσις φθόγγων εις συλλαβάς. 'Επίμονος προσοχή εις τήρησιν τοϋ συλλαβικοϋ τόνου τών λέξεων καί, όρθήν διάρθρωσιν τών κακῶς προφερομένων φθόγγων.

Β' Άνάγνωσις καί Γραφή.

1) Άνάγνωσις καί γραφή επί τῇ βάσει τοϋ έγκεκριμένου άλφαβηταρίου. Σκοπός ή κατά λέξιν άπταιστος άνάγνωσις καί ή κανονική γραφή τών γραμμάτων. 'Η γραφή εις μέγεθος μέτριον καί ύπό κλίσιν έλαχίστην. Σχῆμα γραμμάτων παρεμφερές πρὸς τό τοϋ τύπου.

2) Άπομνημόνευσις καί άπαγγελία ποιημάτων.

Γ') 'Ορθογραφικά άσκήσεις).

Σ. Σ. *Παραλείπονται διότι έτροποποιήθησαν δια τοϋ Δ]τος 12]4]1919. Βλέπε πρόγραμμα πολυταξίων σχολείων*

Β' Τάξις

Α' Άνάγνωσις. 1. Άνάγνωσις έκ τοϋ έγκεκριμένου άναγνωστικοϋ· Σκοπός ή κατά πρότασιν άπταιστος άνάγνωσις. 'Επίμονος προσοχή εις τήρησιν όρθοϋ τόνου προτάσεως, 2. Άπομνημόνευσις καί άπαγγελία ποιημάτων.

Β' Λεκτικά άσκήσεις. 1. Άδρομερής άνάλυσις τοϋ ήμερησιου παιδικοϋ βίου, εις σειράν προτάσεων παραστατικῶν τών κυριωτέρων ενεργειῶν καί καταστάσεων τοϋ μαθητοϋ κατά τάς ώρας τής ήμέρας, κα-

θημερινῆς καὶ ἑορτῆς. Λεπτομερῆς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου καταλλήλων τοιούτων προτάσεων εἰς συστήματα μερικωτέρων προτάσεων, ἀποτελοῦντα πλήρη ἀνακοίνωσιν τοῦ μαθητοῦ περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς σχετικῆς ἐνεργείας (π. χ. νίπτομαι. Πῶς ἀκριβῶς; Τί κάμνω; Τί πρῶτον, τί ἔπειτα; καὶ οὕτω καθεξῆς). Ὅμοια ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ τοῦ λοιποῦ βίου τῆς οἰκογενείας. Ἔργα τῆς μητρὸς, τοῦ πατρὸς, τοῦ πάππου, τῆς μάμμης, πρεσβυτέρων ἢ νεωτέρων ἀδελφῶν. 3) Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέραν καὶ ἐν συνεχεῖ λόγῳ ἀπόδοσιν μύθων καὶ διηγημάτων τῆς ἀναγνώσεως καὶ περιγραφῶν τῆς πατριδογνωσίας.

Γ' Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις).

Σ. Σ. Παραλείπονται διότι ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ Δ]τος 12/4/1919. Βλέπε πρόγραμμα πολυταξίων σχολείων (σελ. τοῦ παρόντος).

(β' Τοῦ μονοταξίου σχολείου)

Α, Συνδιδασκαλία

Α' καὶ Β' τάξις

(Δι' ἐκάτερον τῶν ἐτῶν τῆς συνδιδασκαλίας)

1. Συνδιαλέξεις ἀφελεῖς περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου. Ὁ παῖς ἐν τῇ οἰκογενεῖα Ὅνομα τοῦ μαθητοῦ τῶν γονέων. Ἀσχολίαι τῶν γονέων. Παιδικαὶ κατ' οἶκον ἀσχολίαι. Ἐνδιαφέροντα οἰκογενειακὰ γεγονότα καὶ ἔορταί. Ὁ παῖς μεταξὺ τῶν ὁμηλικῶν. Αἱ συνήθειαι ἐν τῷ τόπῳ παιδείας. Ὁ τρόπος καθ' ὃν παίζονται. Ὁ παῖς ἐν τῷ σχολεῖῳ. Θέσις τῶν μαθητῶν ἐν τῇ αἰθροῦση τῆς παραδόσεως, ἀνάστημα καὶ ἄλλα σωματικὰ χαρακτηριστικά. Ὁ ἡμερήσιος ἐν τῷ σχολεῖῳ βίος.

2. Πρακτικὴ διάκρισις ἀτελοῦς καὶ πλήρους ἐκφράσεως ἐξ ἀφορμῆς ἀτελῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητῶν. Ἀνάλυσις γνωστῶν προτάσεων εἰς λέξεις, λέξεων εἰς συλλαβάς. Διάκρισις λέξεων μονοσυλλαβῶν, δισυλλαβῶν κλπ. Ἀνάλυσις συλλαβῶν εἰς φθόγγους. Σύνθεσις φθόγγων εἰς συλλαβάς. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν τοῦ συλλαβικοῦ τόνου τῶν λέξεων καὶ ὀρθὴν διάρθρωσιν τῶν κακῶς προφερομένων φθόγγων.

3. Ἀδρομερῆς ἀνάλυσις τοῦ ἡμερησίου παιδικοῦ βίου εἰς σειρὰν προτάσεων περιστατικῶν τῶν κυριωτέρων ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων τοῦ μαθητοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, καθημερινῆς καὶ ἑορτῆς. Λεπτομερῆς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου καταλλήλων τοιούτων προτάσεων εἰς συστήματα μερικωτέρων προτάσεων, ἀποτελοῦντα πλήρη ἀνακοίνωσιν τοῦ μαθητοῦ περὶ τῆς σχετικῆς ἐνεργείας (π. χ. νίπτομαι. Πῶς ἀκριβῶς; Τί κάμνω; Τί πρῶτον, τί ἔπειτα; καὶ οὕτω καθεξῆς). Ὅμοια ἀνάλυσις ἐντυπώσεων τοῦ μαθητοῦ ἐκ τοῦ λοιποῦ βίου τῆς οἰκογενείας. Ἔργα τῆς μητρὸς, τοῦ πατρὸς, τοῦ πάππου, τῆς μάμμης, πρεσβυτέρων ἢ νεωτέρων ἀδελφῶν.

4) Κατάλληλα παραμῦθια καὶ μῦθοι.

5) Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β' Ἰδία διδασκαλία

Α' Τάξις

Α'. Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐγκεκριμένου ἀλφαβητηρίου. Σκοπὸς ἢ κατὰ λέξιν ἀπταιστος ἀνάγνωσις καὶ ἡ κανονικὴ γραφὴ τῶν γραμμάτων. Ἡ γραφὴ εἰς μέγεθος μέτριον καὶ ὑπὸ κλίσιν ἐλαχιστήν. Σχῆμα γραμμάτων παρεμφερές πρὸς τὸ αὐτὸ τύπου.

Β... Σ. Σ. Παραλείπονται διότι ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ Δ]τος 12/4/1919. Βλέπε πρόγραμμα πολυταξίων σχολείων.

Β' Τάξεις

Α' Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ἀναγνωστικοῦ. Σκοπὸς ἡ κατὰ πρότασιν ἄπταιστος ἀνάγνωσις. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τὴν τήρησιν ὀρθοῦ τόνου προτάσεως.

(Β'. Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις).

Παραλείπονται διότι ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ Δ/τος 12)4)1919. Βλέπε πρόγραμμα πολυταξίων σχολείων.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Γ' καὶ Δ' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος διδασκαλίας)

Α'. Ἀνάγνωσις. Ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ ἐγκεκριμένου ἀναγνωστικοῦ. Σκοπὸς ἡ ἄπταιστος ἀνάγνωσις προτάσεων καὶ συνεχοῦς λόγου. Ἐπίμονος προσοχὴ εἰς τήρησιν ὀρθοῦ καὶ φυσικοῦ τόνου προτάσεως καὶ περιόδου. Ἀσκήσεις εἰς ἐλευθέραν καὶ συνεχῆ ἀπόδοσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγιγνωσκομένων. Ἀπομνημόνευσις καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις. Μικρὰ τινα συστήματα προτάσεων περὶ τοῦ παιδικοῦ βίου. Προτάσεις ἀνακεφαλαιωτικαὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἄλλης διδασκαλίας. Περιγραφαὶ ἀπλῶν καὶ εὐσυνόπτων γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.

(Γ'. Γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις).

Σ. Σ. Παραλείπονται διότι ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ Δ/τος 12)4)1919. Βλέπε πρόγραμμα πολυταξίων σχολείων.

Γ' καὶ Δ' Τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Ἀνάγνωσις ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Β'. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις ὡς κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Γ'. Γραμματικαὶ καὶ ὀρθογραφικαὶ παρατηρήσεις).

Σ. Σ. Παραλείπονται διότι ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ Δ/τος 25)11)1919. Βλέπε πρόγραμμα πολυταξίων σχολείων.

Ε' καὶ ΣΤ'. Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Σ. Σ. Ἡ ὕλη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Δ/τος 4)6)16)7)1934. ὀριζομένη.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' καὶ Δ' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἡρακλῆς. Ἀρετὴ καὶ κακία. Ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους (ὁ λέων τῆς Νεμέας, ἡ Λερναία Ὕδρα, αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες.

2) Θησεὺς Φιλοπατρία Θησεῶς (ἔκουσια μετάβασις εἰς Κρήτην— Μίνως, Λαβύρινθος— Μινώταυρος).

3) Ἄλκηστις. Ἡ Ἄλκηστις παράδειγμα ἀγαπώσης συζύγου.

4) Ἡ Ἑλλὰς τῶν Περσικῶν πολέμων. Κοινὰ ἱερά καὶ κοινὰ πανηγύρεις. (Τὸ ἐν Δελφοῖς Μαντεῖον. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες). Ἡ Σπάρτη καὶ ὁ Λυκοῦργος. Αἱ Ἀθῆναι, ὁ Κόδρος καὶ ὁ Σόλων.

5) Περσικοὶ πόλεμοι. Ἐπανάστασις τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλήνων κατὰ

ἰων Περσῶν α) Ἀμυντικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν, Δαρείος, Μαραθῶν—Μιλτιάδης καὶ Πλαταιεῖς, Ξέρξης. Θερμοπύλαι—Λεωνίδας καὶ Θεσπιεῖς. Σαλαμίς—Θεμιστοκλῆς. Μαρδόνιος—Πλαταιαί, Πausανίας καὶ Ἀριστείδης ὁ δίκαιος. β) Ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν—Μυκάλη, Νίκαι Κίμωνος παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ τὴν Κύπρον. Κιμώνειος εἰρήνη. Ἀπελευθέρωσις τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν πόλεων.

6) Ἀκμὴ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἡγεμόνες τῶν συμμάχων. Περικλῆς. Αἰὼν Περικλέους, Καλλωπισμὸς τῶν Ἀθηνῶν—Φειδίας—Παρθενῶν.

7) Πελοποννησιακὸς πόλεμος. Αἷτια. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Θάνατος Περικλέους. Βρασίδης. Νικίειος εἰρήνη. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ἀλκιβιάδης—Λύσανδρος καὶ πτώσις Ἀθηνῶν.

8) Ἐπαμεινώνδας καὶ Πελοπίδης. Λεῦκτρα—Μαντινεία.

Σ η μ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Γ' καὶ Δ' Τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία. Τὸ χρυσοῦν δέρας. Πελλίας καὶ Ἰάσων. Πλοῦς τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς Κολχίδα. Ἀρπαγὴ τοῦ δέρατος (Μήδεια). Περιπετειώδης ἐπιστροφή τῶν Ἀργοναυτῶν.

2) Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος. Ἀφορμὴ τοῦ πολέμου. Συμμετοχὴ τῶν ἀρίστων ἠρώων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον. Ἀπόπλους ἐξ Αἰλίδος (Ἰφιγένεια). Πολιορκία Τροίας. Δεκαετῆς διάρκεια τοῦ πολέμου. Μῆνις Ἀχιλλέως. Θάνατος Πατρόκλου καὶ Ἀχιλλέως. Δούρειος ἵππος καὶ καταστροφή τῆς Τροίας. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων. Περιπλανήσεις καὶ ἐπιστροφή Ὀδυσσεῶς εἰς Ἰθάκην, Κύκλωπες, Ναυσικά, Πίστις Πηνελόπης. Φιλοστοργία Τηλεμάχου.

3. Ἡ κατάσταση τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων, κατὰ τοὺς Περσικοὺς, τὸν Πελοποννησιακὸν καὶ τοὺς μεταξὺ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων πολέμους διὰ βραχυτάτων ὡς εἰσαγωγή εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἑλληνισμὸν.

4. Μακεδονία, Φίλιππος—Χαιρώνεια.

5. Ἀλεξάνδρος ὁ Μέγας. Παιδικὴ ἡλικία καὶ ἀγωγή τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Ἐκστρατεία εἰς Ἀσίαν. Καθυπόταξις Περσικοῦ Κράτους διὰ τῶν ἐν Γρανικῷ, Ἰσσοῦ καὶ Γαυγαμήλοις νικῶν. Ἐκστρατεία εἰς Ἰνδικήν. Ἐπιστροφή εἰς Βαβυλῶνα καὶ θάνατος αὐτοῦ. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς.

6. Οἱ διάδοχοι. Διανομὴ τοῦ Κράτους εἰς τέσσαρα βασίλεια—Αἰγυπτος—Ἀλεξάνδρεια.

7. Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Σ η μ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' καὶ Στ' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Ἡ Κοσμοκρατορία τῶν Ρωμαίων. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ προστάτης τῶν Χριστιανῶν.

2. Ὁ Ἰουστινιανός. Θεοδώρα, Βελισσάριος. Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας. Καλλιέργεια μετὰξης.

3. Ὁ Ἡράκλειος. Ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὑψωσις τοῦ

Τιμίου Σταυροῦ. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἀβάρων. Ἀκάθιστος Ὕμνος.

4. Μωάμεθ. Πολιορκία Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Ἀράβων (ὕγρον πῦρ).

5. Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος. Πόλεμοι πρὸς τοὺς Βουλγάρους καὶ ὑποταγὴ αὐτῶν.

6. Σταυροφορίαί. Αἰτία τῶν σταυροφοριῶν. Τετάρτη σταυροφορία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων.

7. Ἀνάκτησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

-8. Οἱ Τούρκοι. Κατάκτησις αὐτῶν καὶ ἐξισλαμισμὸς τῶν ὑποτασσομένων. Μωάμεθ ὁ Β' καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος. Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κατάκτησις τῶν ὑπολοίπων Ἑλληνικῶν χωρῶν ὑπ' αὐτῶν.

Σ η μ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης.

Ε' καὶ Στ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Βραχύτατά τινα περὶ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τουρκοκρατουμένης Ἑλλάδος.

2. Ἡ Τουρκοκρατία ἐν Ἑλλάδι. α'. Δεινοπαθήματα Ἑλλήνων. Ἐξισλαμισμὸς Χριστιανῶν, παιδομάζωμα (Γενίτσαροι), κεφαλικὸς φόρος, ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμοὶ τῶν ραγιαδῶν, ἔκπατρισμός Ἑλλήνων.

β'. Ὀργάνωσις τοῦ ὑποδοῦλου ἑλληνισμοῦ 1. Θρησκευτικὰ προνόμια—Πατριάρχης. 2. Πολιτικὰ προνόμια—προεστοί. 3. Πεζικαὶ καὶ ναυτικαὶ δυνάμεις (ἀρματωλοὶ καὶ κλέφτες) Σουλιῶται—Μανιάται—Σφακιανοὶ—αἱ νῆσοι. 5. Κοινότητες. Κοινότης Ἀμπελακίων, 24 χωρίων Πηλίου, Χειμάρας, Ἰωαννίνων, Βενετίας, Ὀδύσσοῦ, Τεργέστης. 5) Φαναριῶται, Μεγάλοι διερμηνεῖς καὶ ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαυίας. 6. Ναυτιλία. Αἰτία ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ. γ'. Ἡ παιδεία ἐπὶ τουρκοκρατίας Ἀδαμάντιος Κοραΐς, δ'. Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1790 καὶ ὁ Λάμπρος Κατσώνης. ε'. Προπαρασκευὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Ρήγας Φεραῖος. Φιλικὴ Ἐταιρεία. Ἀγῶνες Σουλιωτῶν κατὰ Ἀλῆ Πασᾶ.

3. Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις. α'. Ἡ ἐπανάστασις ἐν Μολδοβλοχίᾳ. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης. β'. Ἡ κυρίως Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.

1. Ἡ ἐπανάστασις ἐν Πελοποννήσῳ. Ἁγία Λαύρα. Καλάμαι. Πάτραι. Σφαγαὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀπαγχονισμὸς τοῦ Πατριάρχου. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης—Βαλτέτσι—Τρίπολις. 2. Ἡ ἐπανάστασις ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι. Ὁμὲρ Βρυώνης—Διάκος—Ὀδύσσεὺς Ἀνδροῦτσος. Μάχη ἐν Πέτα. Μάρκος Μπότσαρης. 3. Ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐθνικὴ συνέλευσις. 4. Ἡ ἐπανάστασις ἐν ταῖς νήσοις, Ὑδρα, Σπέτσαι, Ψαρά. Καταστροφὴ τῆς Χίου. Κανάρης. Καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν. 5. Ἐκστρατεία καὶ καταστροφὴ τοῦ Δράμαλι. 6. Ὁ Ἰμβραήμ. Καταστροφὴ τῆς Κάσου. Μάχη εἰς τὸ Μανιάκι—Παπαφλέσας. Ἡ μεγάλη ναυμαχία τοῦ Γέροντα—Μισοῦλης. 7. Πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου ὑπὸ Κιουταχῆ καὶ Ἰμβραήμ. Δεινοπαθήματα πολιορκουμένων καὶ ἡρωϊκὴ ἐξοδος τῆς φρουρᾶς. 8. Ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης—Ἀράχωβα—Φάληρον. 9. Ἐπέμβασις τῶν Δυνάμεων. Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία. 10. Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ὄθων. Ὁ Γεώργιος ὁ Α'.

Τὸ ἰδανικόν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς (πανελληνίος ἔθνος).

Σ η μ. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ὕλης διδάσκονται ἐν ἐκάστῳ τόπῳ καὶ τὰ τοπικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τῆς περιόδου ταύτης,

ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Α' καὶ Β' Τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Τὸ διδασκῆριον. Ἡ αἶθουσα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκεύη καὶ ἔπιπλα. Αἱ ἄλλαι αἶθουσαι καὶ τὰ δωμάτια τοῦ σχολείου (σχέδιον τοῦ διδασκῆριου). 2) Ἡ αὐλὴ τοῦ διδασκῆριου. Γενικὴ εἰκὼν τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης τῆς αὐλῆς. 3) Ὁ κήπος τοῦ διδασκῆριου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τῷ κήπῳ δένδρα, λάχανα, ἄνθη καὶ ζῶα (σχέδιον τοῦ κήπου καὶ τοῦ διδασκῆριου μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ). 4) Ἡ ὁδός. Ἡ πρὸ τοῦ διδασκῆριου ὁδός. Τὰ πεζοδρόμια, ἡ ὑπόνομος, ἡ δενδροστοιχία. Ὁ φωτισμὸς τῆς ὁδοῦ. 5) Ἡ οἰκία. Αἱ ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τοῦ σχολείου οἰκίαι, Εἶδη οἰκιῶν (μονώροφοι κλπ.) Τὰ διαμερίσματα τῆς οἰκίας. Τὰ σκεύη καὶ ἔπιπλα τῆς οἰκίας, Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας ζῶα καὶ φυτὰ. 6) Ἡ συνοικία. Ἡ συνοικία τοῦ σχολείου. Ἡ ἐκκλησία τῆς συνοικίας. 7) Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος. 8) Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου. Αἱ ἐκκλησίαι, αἱ πλατεῖαι, οἱ κήποι ἢ ἀγορὰ τὰ μνημεῖα. Παρατηρήσεις τοῦ χωρίου ἀφ' ὕψηλοῦ μέρους. Παρατηρήσεις ἀφ' ὕψηλοῦ τόπου τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδαχθέντων ἀντικειμένων. Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου). 9) Ὁ κήπος. Οἱ κήποι τοῦ χωρίου. Ἐπίσκεψις τοῦ κήπου κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Τὰ ἐν τοῖς κήποις καλλιεργούμενα δένδρα, λάχανα καὶ ἄνθη. Τὰ ζῶα τοῦ κήπου. Τὰ πρὸς καλλιέργειαν χρήσιμα ἐργαλεῖα. Ἡ ἄρδευσις καὶ ἡ λίπανσις τοῦ κήπου. Ὁ κηπουρός. 10) Ὁ ἀγρός. Οἱ περὶ τὸ χωρίον ἀγροί. Ὅψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν, Ἡ σπορά. Ὁ θερισμὸς. Τὰ καλλιεργούμενα ἐν τοῖς ἀγροῖς τοῦ χωρίου φυτὰ. Τὰ ζῶα τῶν ἀγρῶν. Ὁ γεωργός. 11) Τὰ ὕδατα. Τὰ περὶ τὸ χωρίον ἔλη, αἱ πηγαί, τὰ βυάκια, οἱ χείμαρροι, οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι. Ἐπίσκεψις τούτων. Χρησιμοποίησις τῶν βεόντων ὑδάτων. Τὰ εἰς τὰ ἔλη ὑπάρχοντα φυτὰ καὶ ζῶα. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λίμναις τοῦ τόπου ζῶων. 12) Ἡ πεδιάς. Ἡ παρὰ τὸ χωρίον πεδιάς. Ὅψις ταύτης κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Τὸ λεκανοπέδιον, τὸ ὄροπέδιον. 13) Τὸ ὄρος. Τὸ παρὰ τὸ χωρίον ὄρη. Τὰ μέρη τοῦ ὄρους. Οἱ λόφοι καὶ τὰ ἄλλα ὑψώματα. Αἱ κοιλάδες. Αἱ φάραγγες. 14) Τὰ ἐν τῇ ἐξοχῇ ἱστορικὰ μνημεῖα, οἱ πύργοι, τὰ ἐρημοκλήσια, τὰ ἐργοστάσια κλπ. Ἐπίσκεψις τούτων. 15) Παρατηρήσεις τῆς ἐξοχῆς ἀφ' ὕψηλοῦ μέρους καὶ τοποθέτησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων αὐτῆς πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου, πλαστικὴ καὶ συμβολὴ τῶν χρωματικῶν ἀντικειμένων παράστασις καὶ χάρτης τῆς ὄλης παρατηρηθείσης χώρας. 16) Αἱ ἀρχαὶ τοῦ χωρίου. 17) Τὰ ἄλλα χωρία τοῦ δήμου. Ἡ περίεξι τούτων φύσις καὶ ἀσχολίαι τῶν κατοικῶν. Ὁ δήμος, ἡ ἐπαρχία, ὁ νομὸς τοῦ μαθητοῦ.

Α' καὶ Β' Τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Τὸ διδασκῆριον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. Ἡ αὐλὴ τοῦ διδασκῆριου. Ὁ κήπος (σχέδιον τούτων). 2. Ἡ πρὸ τοῦ διδασκῆριου ὁδός. Αἱ ἑκατέρωθεν ταύτης οἰκίαι. Εἶδη οἰκιῶν. Τὰ χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν ὕλκᾳ. Οἱ τεχνῖται οἱ ἐργαζόμενοι ἐς κατασκευὴν τῶν οἰκιῶν (ὁ κτίστης, ὁ ξυλουργός, ὁ φανοποιός). 3. Ὁ οὐρανός. Ὁ οὐρανὸς κατὰ τὴν

ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου. Ἡ πορεία τοῦ ἡλίου ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα. Τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ δρίζοντος. 4. Ἡ **συνοικία τοῦ σχολείου**. Τὰ σπουδαιότερα ἀντικείμενα τῆς συνοικίας ἢ πλατεία, ἢ ἀγορά, τὰ μνημεῖα. Αἱ ἄλλαι συνοικίαι τοῦ χωρίου καὶ τὰ σπουδαιότερα ἐν αὐταῖς οἰκοδομήματα. Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦ χωρίου. Ὁ φωτισμός. Αἱ σπουδαιότεροι ὁδοί. Παρατήρησις τοῦ χωρίου ἀφ' ὕψηλου μέρους. Παρατήρησις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου τῶν συνοικιῶν καὶ τῶν ἄλλων προδιδαχθέντων ἀντικειμένων, Τοποθέτησις τούτων πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ σχολείου (χάρτης τοῦ χωρίου). 5. Ὁ **ἀμπελών**. Οἱ περὶ τὸ χωρίον ἀμπελώνες. Ἐπίσκεψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους. Ἡ σκαφή, τὸ κλάδευμα, ἡ θείωσις, ὁ τρυγητός. Τὰ ἐν τῷ ἀμπελῶνι φυτὰ καὶ ζῶα. 6. Ὁ **λειμών**. Οἱ περὶ τὸ χωρίον λειμώνες. Ἐπίσκεψις τούτων κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ χειμῶνος. Τὰ ἐν τῷ λειμῶνι φυτὰ καὶ ζῶα. Ὁ ποιμὴν: 7. Ἡ **θάλασσα**. Ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία. Ὁψις τῆς θαλάσσης ἐν ὥρᾳ τρικυμίας καὶ ἐν ὥρᾳ γαλήνης. Ἡ νῆσος, ὁ σκόπελος, ἡ ὕφαλος. Ἡ παραλία, ἡ χερσόνησος ὁ κόλπος, ὁ λιμὴν, ὁ ὄρμος (ἄμεσος τούτων ἀντίληψις ἢ αἰσθητοποίησις ἐν τῇ γειτονικῇ λίμνῃ ἢ τῷ τέλματι). Τὰ γνωριμώτερα τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ ζώων. Ὁ ἀλιεύς, ὁ ναύτης, ὁ λεμβούχος, τὸ πλοῖον. 8. Τὸ **δάσος**. Τὸ παρὰ τὸ χωρίον δάσος. Ἐπίσκεψις τούτου. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Τὰ δένδρα καὶ τὰ ζῶα τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τοῦ δάσους ὠφέλειαι. Ὁ ὑλοτόμος, ὁ κυνηγός. 9. Αἱ **κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων**. Εἶδη κατοικιῶν. 10. Ἡ **οἰκογένεια**, τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Ὁ ἀνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ ἀνθρώπου. Ἐλαι, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ἐνδύματα. Ἐλαι, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ ὑποδήματα. 11. **Τοποθέτησις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων τῆς ἐξοχῆς**, πρὸς ἀνατολάς, δυσμάς, βορρᾶν καὶ νότον τοῦ χωρίου. Πλαστικὴ καὶ συμβολικὴ παράστασις τῶν γεωγραφικῶν ἀντικειμένων καὶ χάρτης τῆς ὅλης παρατηρηθείσης χώρας. 12. **Ἱστορικαὶ διηγήσεις καὶ παραδόσεις ἐν ἀπλουστάτῃ μορφῇ περὶ τοῦ χωρίου**, τῶν μνημείων αὐτοῦ καὶ τῶν μνημείων τῆς ἐξοχῆς ἢ τῶν ἐν αὐτῇ ἱστορικῶν γεγονότων. 13. Τὰ **πέριξ γειτονικὰ χωρία**. Ἡ πέριξ τούτων φύσις καὶ αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Μέσα συγκοινωνίας. Μετεωρολογικὰ φαινόμενα (βροχὴ, χιὼν κλπ.). 14. Τὰ **ἄλλα χωρία τοῦ δήμου**. Ἡ πέριξ τούτου φύσις καὶ αἱ ἀσχολίαι τῶν κατοίκων. Ὁ δῆμος, ἡ ἐπαρχία, ὁ νομός τοῦ μαθητοῦ.

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Ἐπανάληψις τοῦ νομοῦ τοῦ μαθητοῦ. 2. Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ ταύτης διαίρεσις. 3. Γεωγραφία τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἐλευθέρου κράτους. Χαρτογραφία.

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Ἐπανάληψις τοῦ νομοῦ τοῦ μαθητοῦ. 2. Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Φυσικὴ καὶ πολιτικὴ ταύτης διαίρεσις. 3. Γεωγραφία τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν νομῶν τοῦ ἐλευθέρου κράτους. Χαρτογραφία.

Ε' καὶ Στ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α'. Τὰ στοιχειωδέστατα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1. Ἡ γῆ. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς γῆς. Ξηρὰ καὶ θάλασσα. Αἱ

ἡπειροί. Μέγεθος τῶν ἡπείρων. Οἱ ὠκεανοί. Μέγεθος καὶ βάθος τῶν ὠκεανῶν. Τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ρεύματα. Κύκλοι ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος. Ζῶναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της καὶ περὶ τὸν ἥλιον. 2. Ἡ ἀτμόσφαιρα. Πάχος τῆς ἀτμοσφαίρας. Συστατικὰ τοῦ ἀέρος. Μέση θερμοκρασία, ἄνεμοι, ὑγρασία, κλίματα.

Β'. Γεωγραφία.

1. Ἡ Ἀσία. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀσίας. Ἡ Μικρὰ Ἀσία. Αἱ ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀσίας συντομώτατα. 2. Ἡ Ἀφρική. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Αἴγυπτος. Αἱ ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀφρικῆς συντομώτατα. 3. Αὐστράλια συντομώτατα. 4. Ἡ Ἀμερική. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι. Τὰ ἄλλα κράτη τῆς Ἀμερικῆς συντομώτατα. Χαρτογραφία.

Ε' καὶ Στ' τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α'. Τὰ στοιχειωδέστερα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας.

1. Ἡ γῆ. Σχῆμα καὶ μέγεθος τῆς γῆς. Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα. Μέγεθος τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν ἡπείρων. Κύκλοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Γεωγραφικὸν πλάτος καὶ μῆκος, Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της καὶ περὶ τὸν ἥλιον. Αἱ ζῶναι τῆς γῆς. Ἡ λιθόσφαιρα. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς, τὰ ἠφαίστεια, οἱ σεισμοί, αἱ θερμαὶ πηγαί. 2. Ἡ ἀτμόσφαιρα. Ἄνεμοι, ὑγρασία, κλίματα. 3. Ὁ ἑναστρὸς οὐρανός. Ὁ Γαλαξίας, πλανῆται καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες. Κομῆται καὶ διάττοντες. Ὁ ἥλιος. Ἡ σελήνη. Αἱ φάσεις τῆς σελήνης. Αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης.

Β'. Γεωγραφία.

1. Ἡ Εὐρώπη. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης. Γεωγραφία τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, λεπτομερέστερον τῶν χωρῶν τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου καὶ ἰδίᾳ τῆς Θράκης. Χαρτογραφία. 2. Ἡ Ἑλλάς. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος. Ἡ παρχία, τὸ ἔδαφος, τὸ κλίμα. Τὰ ἐκ τῆς διαμορφώσεως τῆς παραλλίας, τῆς διαπλάσεως τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς ἠπιότητος τοῦ κλίματος πλεονεκτήματα. Ὁ πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἀλύτρωτοι ἑλληνικαὶ χῶραι. Ἡ διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων. Τὰ μεγαλύτερα κέντρα τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη ἰδέα τοῦ γένους.

Γ'. Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

1. Αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων, αἱ γλῶσσαι, αἱ θρησκείαι, τὰ πολιτεύματα. 2. Τὰ μεγάλα κράτη τῆς γῆς. Αἱ μεγαλύτεραι πόλεις τοῦ κόσμου. Αἱ μεγάλοι ὁδοὶ συγκοινωνίας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' καὶ Δ' τάξεις

(πρῶτον καὶ δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α. Τὰ γνωστότερα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυτῶν καὶ ζώων.

1. Ἡ οἰκία καὶ ἡ αὐλή. Γενικὴ εἰκὼν τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς. Χρησιμότης αὐτῶν. Τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζῶα καὶ φυτὰ α) ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καλλιεργουμένων φυτῶν, ὁ διανθος (γαρυφαλλιὰ), ὀρίγανον τὸ σάμψυχον (μαντζουράνα), ὁ βασιλικός, ὁ χείρανθος (βιολέτα κιτρίνη), καὶ ἄλλα β) ἐκ τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς αὐλαῖς ζώων ἡ γάτα, ὁ κύων, τὸ πρόβατον, ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ἡ αἶξ, ὁ χοῖρος, ὁ ἡμίονος, ὁ μῦς, ἡ μυῖα, κώνωψ ὁ κοινός, ἡ ἀράχνη, ἡ ὄρνις, ὁ ἀλέκτωρ, ἡ περιστέρα, ἡ χελιδὼν, ὁ ψύλλος, ὁ κόρις.

2. Ὁ κήπος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ κήπου. Χρησιμότης αὐτοῦ α) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἑλλάδος δένδρων ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ μηλέα, ἡ μο-

ρεα, ἡ καρυά, ἡ συκῆ, ἡ ἐλαία, ἡ δαμασκηνέα, ἡ κερασέα, ἡ ροιά, ἡ ροδακινέα, ἡ ἀπιδέα, ἡ κιτρέα, ἡ κυπάρισσος κλπ. β) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις λαχάνων αἱ κράμβαι, ὁ θρίδαξ (μαρούλι), τὸ τεῦτλαν, ἡ κολοκύνθη, τὸ σέλινον, τὰ κρόμμια, ἡ κινάρα, στρύχνος ὁ ἐδώδιμος ἢ μηλογενῆς (μελιτζάνα), ὁ στρύχνος τὸ λυκοπέρσιον (ντομάτα), ἰβίσκος ὁ ἐδώδιμος (μπάμια), σίκυος ὁ ἡμερος (ἀγγουριά) κλπ. γ) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ἀνθῶν ὁ νάρκισσος, ἡ ροδῆ, τὰ ἴα, ὁ ἴασμος (γιασεμί), νήριον τὸ κοινὸν (ροδοδάφνη), ἡ μαργαρίτα, τὸ δενδρολίβανον, τὰ χρυσάνθεμα κλπ. δ) ἐκ τῶν ἐν τοῖς κήποις ζῶων σκώληξ ὁ γήινος, κοχλίας ὁ πωματίας, βροῦχος ὁ τῶν κυάμων, ἀνθονόμος ὁ τῶν μηλέων ἢ πρᾶσσοκουρίς (κολοκυθοκόφτης) καὶ τὰ ἐν τοῖς κήποις ᾠδικὰ πτηνά.

3. Ὁ ἀγρός. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ ἀγροῦ. Χρησιμότης αὐτοῦ: α) ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τῆς Ἑλλάδος καλλιεργούμενων φυτῶν ὁ σίτος, ἡ κριθή, ὁ ἀραβόσιτος, ὁ καπνός, ὁ βάμβαξ (τὸ λίνον, ὁ κάνναβις, τὸ σήσαμον), ὁ φασίολος, οἱ κύαμοι, ἡ φακὴ, τὰ πύσα, οἱ ἐρέβινθοι, τὰ γεώμηλα, τὸ τριφύλλιον κλπ. β) ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς ζῶων ἡ ἀκρίς, ὁ μύρμηξ, ὁ λαγώτος, ὁ ἀρουραῖος μῦς, ἡ νυκτερίς, ἡ χελώνη, ἡ κορώνη τὸ στρουθίον, ἡ γλαύξ, ὁ ἀκανθόχοιρος, ὁ ἀσπάλαξ, ὁ τέτιξ, ἡ ἔχιδινα, ὁ σκορπίος κλπ.

4. Ὁ λειμῶν. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ λειμῶνος. Χρησιμότης τούτου. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ λειμῶνος: α) ἐκ τῶν φυτῶν τῶν λειμῶνων τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀνεμώνη, μήκων ἢ ροιάς (παπαρούνα), τὸ χαμαίμηλον. ἄρον τὸ στικτὸν (δρακοντιά), θύμος ὁ κεφαλῶτος κλπ. β) ἐκ τῶν ζῶων τῶν λειμῶνων, πρόβατα, μέλισσαι, κύνθαροι καὶ ἄλλα ἔντομα (πεταλοῦδες).

β. Τὸ ἔλος καὶ ἡ λίμνη. Γενικὴ εἰκὼν ἔλους καὶ λίμνης. Ἡ νοσηρότης τῶν ἔλων: α) ἐκ τῶν φυτῶν τῶν ἔλων τῆς Ἑλλάδος ἡ τύρφη, ὁ κάλαμος κλπ. β) ἐκ τῶν ζῶων τῶν ἔλων καὶ λιμνῶν ὁ βάτραχος, ὁ πελεκάν, ἡ νῆσσα, ὁ χήν, ἡ ἀγριόνησσα, ἡ βδέλλα, ὁ ἔγγελος, κώνωψ ὁ ὀνωφελῆς, καὶ τινες ἰχθύες τῶν γλυκῶν ὑδάτων.

6. Τὸ δάσος. Γενικὴ εἰκὼν τοῦ δάσους. Αἱ ἐκ τῶν δασῶν ᾠφέλεια. Φυτὰ καὶ ζῶα τοῦ δάσους: α) ἐκ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐλάτη, ἡ πεύκη, ἡ δρῦς, ἡ δεύα, ἡ πλάτανος, ἡ ἄρκευθος (κέδρος), ἡ καστανέα κλπ. β) ἐκ τῶν ζῶων τῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀλώπηξ, ἡ ἔλαφος, ἡ ἰκτίς, ἡ δορκάς, ὁ κάπρος, ὁ λύκος, ἡ πέρδιξ, ἡ τρυγὼν, ἡ γλαύξ, ὁ ἰέραξ, ὁ ἀετός, ὁ γύψ, ὁ κόραξ, ἡ ἀηδὼν, ὁ κόσσυφος, ἡ κίσσα ἢ βαλανοφάγος, ὁ σκολοπαξ (μπεκάτσα), ὁ κόκκυξ κλπ.

7. Ἡ θάλασσα. Γενικὴ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἡ χρησιμότης αὐτῆς. Ζῶα καὶ φυτὰ τῆς θαλάσσης: α) ἐκ τῶν φυτῶν τῆς θαλάσσης τὰ φύκη β) ἐκ τῶν ζῶων τῆς θαλάσσης ἡ τρίγλη (μπαρμποῦνι), ὁ λάβραξ, ὁ σκόμβρος, χρύσοφρυς ὁ κοινός (τσιπούρα), μελάνουρος ὁ κοινός, ὁ κέφαλος, ἡ συναγρίς, ὁ ὀρφῶς, ἡ σαρδίνη, ἡ γλώσσα, ἡ φώκη, ὁ ἀστακός, ἡ σπηρία, ὁ ὀκτάπους, ἡ τευθίς (καλαμάρι), μυτίλος ὁ ἐδώδιμος (μύδι), τὸ ὄστρεον (στρείδι), ὁ καρχαρίας, ὁ δελφίν, ὁ λάρος, ὁ σπόγγος, τὸ κοράλλιον κλπ.

β. Τὰ κυριώτερα τῶν ὄρυκτων καὶ πετρωμάτων τῆς Ἑλλάδος οἷον ὁ κοινός ἀσβεστόλιθος, τὸ μάρμαρον, ἡ κιμῶλια, ὁ χαλαζίας, ὁ γύψος, ὁ ὑδρομιγῆς, ὁ μαγνησίτης (λευκόλιθος), ἡ ἄργιλλος, ἡ σμύρις, ὁ ἀμίαντος, ὁ σίδηρος (σιδηροπυρίτης, αἱματίτης), ὁ ἄργυρος, ὁ μόλυβδος (γαληνίτης), τὸ θεῖον, οἱ γαιάνθρακες κλπ.

Σ η μ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρας ἀναγραφόμενης ὕλης τὸ ἥμισυ τῶν γνωστοτέρων καὶ ἥτιον γνωστῶν εἰς ἕκαστον τόπον ζῶων, φυτῶν, καὶ ὄρυκτων διδάσκεται τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ τὸ δεύτερον ἔτος. Ἡ ἀναγραφὴ δὲ ἀφθονότερον πως ἢ ὕλη, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἐκλέγῃ ἕκασταχοῦ τὴν καταλληλοτέραν. Ἀλλὰ καὶ μὴ ἀναγραφόμενῃ ἐν τῷ προγράμματι ὕλην καὶ ὑπάρχουσαν ἐν τόπῳ δύναται νὰ διδάσκῃ ὁ διδάσκαλος.

Ε' και Στ' τ ά ξ ει ς

(Πρωτον ετος συνδιδασκαλίας)

Α'. Ο φυτικός κόσμος ξένων χωρών.

1. Αί θερμαί χώραι τής γής. Γενική εικών τών θερμών χωρών. Εικών έρήμων. Φυτά τών θερμών χωρών. Έκ τών φυτών τών θερμών χωρών ό φοίνιξ, τό σακχαροκάλαμον, ή ινδική συκή (φραγκοσυκιά), ή καφέα, τό ινδικόν, ή κιγχόνη (δένδρον τής Κίνας), ή δρυζα, ό ευκάλυπτος, τό πέπερι κλπ. 2. Ευκρατος ζώνη. Γενική εικών ευκράτου ζώνης. Φυτά ευκράτου ζώνης μή συνήθη έν Ελλάδα. 3. Η ψυχρά ζώνη. Εικών ψυχράς ζώνης. Φυτά ψυχράς ζώνης τά βρύα, οί λειχήνες.

Β'. Τό βασιλειον τών φυτών.

1. Γενικά χαρακτηριστικά τών φυτών. Διαίσεις τών φυτών. 2) Τό φυτόν. Αί ρίζαι αύτου. Είδη ριζών. Χρησιμότης τών ριζών. Ο βλαστός. Τά μέρη αύτου. Οί όφθαλμοί. Είδη όφθαλμών. Τά φύλλα. Είδη φύλλων. Η χρησιμότης τών φύλλων. Τά άνθη. Είδη άνθέων. Τά μέρη του άνθους. Χρησιμότης αύτων. Ο καρπός. Είδη καρπών. Η χρησιμότης τών καρπών. Τρόποι πολλαπλασιασμού τών φυτών. 3. Τά δένδρα. Η χρησιμότης αύτων καθόλου. Τά όπωροφόρα δένδρα, Αί συνηθέστεροι άσθένειαι τών έν τῷ τόπῳ όπωροφόρων δένδρων και τά βλαβερά έντομα Έγκεντρισμός και ένοφθαλμισμός. Η καλλιέργεια τών όπωροφόρων δένδρων έν Ελλάδα και άλλαχου. 4. Καλλωπιστικά φυτά. Είδη αύτων και χρησιμότης. Ασθένειαι και βλαβερά έντομα. Η άνθοκομία έν Ελλάδα και άλλαχου. Καλλιέργεια άνθέων έν τῷ κήπῳ (ιδίως διά τά θήλεα). 5. Τά λαχανικά. Είδη λαχανικών. Η χρησιμότης τών λαχανικών. Ασθένειαι και βλαβερά έντομα. Η λαχανοκομία έν Ελλάδα και άλλαχου. Καλλιέργεια λαχανικών έν τῷ κήπῳ (ιδίως διά τά θήλεα). 6. Οί δημητριακοί καρποί και τά όσπρια. Χρησιμότης αύτων. Ασθένειαι και βλαβερά φυτά και έντομα. Η καλλιέργεια τούτων έν Ελλάδα και άλλαχου. Καλλιέργεια όσπρίων και δημητριακών έν τῷ κήπῳ (ιδίως διά τά άρρενα). 7. Ο καπνός και ό βόμβαξ. Η καλλιέργεια τούτων έν Ελλάδα και άλλαχου. Καλλιέργεια τούτων έν τῷ κήπῳ (ιδίως διά τά άρρενα). 8. Τά δάση. Τά είδη τών δένδρων τών δασών. Η έκ τών δασών όφέλεια. Έχθροί τών δασών. Η δασοκομία έν Ελλάδα και άλλαχου.

Γ'. Εκ τών όρυκτών τών ξένων χωρών ό χρυσός, ό κασίτερος, τό νικέλλιον, τό άλλουμίνιον, ό ψευδάργυρος, ό χαλκός.

Ε' και ΣΤ' Τ ά ξ ει ς

(Δευτερον ετος συνδιδασκαλίας)

Α'. Ο ζωϊκός κόσμος ξένων χωρών.

1. Αί θερμαί χώραι τής γής. Γενική εικών τών θερμών χωρών. Έρμησι έκ τών ζώνων τών θερμών χωρών οί πίθηκοι, ό έλέφας ό ρινόκερωσ, ό ιππόταμος, ό λέων. ό τίγρις, ό πάνθηρ, ή καμηλοπάρδαλις, ή κάμηλος, ή καγκουρώ, ό κροκόδειλος. ό βόας, ό κροταλίας, οί ψιττακοί, ό ταώς, ή στρουθοκάμηλος κλπ. 2. Η ευκρατος ζώνη. Γενική εικών ευκράτου ζώνης. Ζῳα τής ευκράτου ζώνης μή συνήθη έν Ελλάδα. 3. Αί ψυχραί χώραι. Εικών τών ψυχρών χωρών. Έκ τών ζώνων τών ψυχρών χωρών ό τάρανδος, ή λευκή άρκτος, ή ίκτις (σαμούριον). 4. Η θάλασσα. Γενική εικών τής θαλάσσης. Ζῳα τής θαλάσσης μή συνήθη έν Ελλάδα, ή φάλαινα, ό γάδος, ή άρίγγη κλπ.

Τό βασιλειον τών ζῳων.

1. Γενικά γνωρίσματα τών ζῳων. Σπονδυλωτά και άσπόνδυλα ζῳα. Γενικά γνωρίσματα τών σπονδυλωτών. 2. Έκ τών σπονδυλωτών. α) Θηλαστικά. Τά κοινά γνωρίσματα τών θηλαστικών. Η χρησιμότης

πολλῶν θηλαστικῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κτήνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. β) Τὰ πτηνά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν πτηνῶν. Κατασκευὴ τοῦ σώματος τῶν πτηνῶν καὶ ἐφόδια αὐτῶν πρὸς πτήσιν. Ἡ πτηνοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Πτηνοτροφία ἐν τῷ κήπῳ τοῦ σχολείου, γ) Βάτραχοι. δ) Τὰ ἔρπετά. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἔρπετῶν. Τὰ δηλητηριώδη ἔρπετά. Τὰ προχειρότερα φάρμακα κατὰ τῆς δόξεως δηλητηριωδῶν ὄψεων, ε) Οἱ ἰχθύες. Τὰ κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἰχθύων. Προσαρμογὴ τοῦ σώματος τῶν ἰχθύων πρὸς τὸ ζῆν ἐν τῷ ὕδατι καὶ πρὸς τὸ κινεῖσθαι ἐν αὐτῷ. Χρησιμότης τῶν ἰχθύων. Ἡ ἰχθυοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Ἄνατροφή ἰχθύων ἐν τῷ σχολείῳ. 3. Ἐκ τῶν ἀσπονδύλων. α') Τὰ ἔντομα. Κοινὰ γνωρίσματα τῶν ἐντόμων. Ὠφέλιμα καὶ βλαβερὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἔντομα Οἱ ἀνωφελεῖς κώνωπες. Ἡ μελισσοκομία καὶ βομβυκοτροφία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλαχοῦ. Μελισσοκομία καὶ βομβυκοτροφία ἐν τῷ σχολείῳ. (Τὸ δεύτερον ἰδίως διὰ τὰ θήλας). β) Τὰ κοιλεντερωτά. Εἶδη τούτων. Ἡ ἀλιεία τῶν σπόγγων. Ἡ ἀλιεία καὶ κατεργασία τῶν κοραλλίων. 4. Ὁ ἄνθρωπος. Τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Τὰ ὀστέα καὶ οἱ μύες τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σπουδαιότης τῆς τονώσεως τῶν μυῶν. Ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὰ νεῦρα. Αἷτια ἐξασθενήσεως τῶν νεύρων καὶ μέσα τονώσεως αὐτῶν. Τὰ αἰσθητήρια ὄργανα. Τὰ σπουδαιότερα τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀφθαλμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐν αὐτῷ ὄργανα. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου Ἡ πέψις καὶ τὰ πεπτικά ὄργανα. Ὀλίγα περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀδόντων καὶ τοῦ στομάχου. Ἀπομύζησις τῶν τροφῶν καὶ ἐκκρίσεις τῶν ἀχρήστων. Ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Τὰ ὄργανα τῆς κυκλοφορίας. Ἡ ἀναπνοή. Ἡ σπουδαιότης τοῦ καθαροῦ ἀέρος. Ζωϊκὴ θερμότης. Ἄδηλος διαπνοή. Τὸ δέρμα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καθαριότητος αὐτοῦ.

Γ' Ἐκ τῶν ὀρυκτικῶν τῶν ἑξῆων χωρῶν τὸ ἄλας, οἱ λιθάνθρακες, οἱ πολύτιμοι λίθοι, τὸ πετρέλαιον, ὁ ὑδράργυρος, ὁ λευκόχρυσος κλπ.

Σ η μ. Ἡ ὕλη τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἀνεγράφη γενικῶς ἀφθονωτέρα τοῦ δέοντος, ἵνα δύναται νὰ ἐκλέγῃ τὰ γνωστότερα κατὰ τόπους ὁ διδάσκαλος.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ

Ε' καὶ ΣΤ' Τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Α' Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς :

1. Διαστολὴ τῶν σωμάτων ὑπὸ τῆς θερμότητος. Θερμόμετρα. Ἄνωμαλία τοῦ ὕδατος. Τῆξις τῶν σωμάτων. βρασμός, ἐξάτμισις, ὑγροποίησις τῶν ἀτμῶν, ἀπόσταξις, πήξις. Ὑδατῶδη μετέωρα (ομίχλη, νέφος βροχῆ, δρόσος, πάχνη, χιὼν, χάλαζα, ἄνεμοι). Ἐλαστικὴ δύναμις τῶν ἀτμῶν. Ἀτμομηχαναὶ Πηγαὶ θερμότητος. Ἰσορροπία στερεῶν σωμάτων. 3. Μοχλός, στατήρ, ζυγός, πλάστιγγη, τροχαλία. Τὸ ἐκκρεμές. Ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἐν τοῖς ὥρολογίοις. 4. Παραγωγή, διάδοσις καὶ ταχύτης τοῦ ἤχου, Ἥχος καὶ ἀντήχησις. Φωνογράφος. 5. Σώματα αὐτόφωτα καὶ ἑτερόφωτα, διαφανῆ, σκιερὰ. Διάδοσις, ταχύτης καὶ ἔντασις τοῦ φωτός. Αἷτια ἐξασθενήσεως. Ἀνάκλασις τοῦ φωτός. Ἀμφίκοιλοι καὶ ἀμφίκυρτοι φακοί. Ἀνάλυσις τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Οὐράνιον τόξον.

Β' Ἐκ τῆς χημείας.

1. Ὁ ἄνθραξ. Φυσικοὶ καὶ τεχνητοὶ ἄνθρακες. Ἀδάμας, πίσσα, πετρέλαιον, φωτάριον, βενζίνη. 2) Ὁ φωσφόρος. Κατασκευὴ πυρῶν. 3. Τὸ νίτρον. Κατασκευὴ πυρίτιδος, 4. Αἱ ζυμώσεις. Οἰνοπνευματικὴ ζύμωσις. Τὸ ὄξος.

Ε' καὶ ΣΤ' Τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

A. Ἐκ τῆς φυσικῆς πειραματικῆς.

1. Τὰ ὑγρά. Ἴσορροπία τῶν ὑγρῶν ἐν συγκοινωνοῦσιν ἀγ-
γείοις. Ὑδραγωγεία, ἀναβρυτήρια, ἀρτεσιανὰ φρέατα. Πίσεις τῶν
ὑγρῶν ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῶν ἀγγείων. Ὑδραυλικὸς στρόβιλος. Ἀρχὴ
Ἀρχιμήδους. Εἰδικὸν βάρος. Ἀραιόμετρα. Τὸ ὕδωρ ὡς κινήτριος δύ-
ναμις. Ὑδρόμυλοι, ὑδροκίνητα μηχανήματα ἐργοστασίων. 2. Ἡ ἀτμὸ-
σφαιρα. Πίσεις τῆς ἀτμοσφαίρας. Βορόμετρα. Οἰνήρυσσις, σικύα,
σίφων, ὑδραντλία. Ἀερόστατα. Ὁ ἀήρ ὡς κινήτριος δύναμις. Ἀνεμό-
μυλοι, ἰστιοφόρα πλοῖα. 3. Περὶ μαγνητῶν. Ναυτικὴ πυξίς. 4. Ἡ λεκτρι-
σμός. Ἡλεκτρισμὸς διὰ τριβῆς. Θετικὸς καὶ ἀρνη-
τικὸς ἠλεκτρισμὸς. Ἀτμοσφαιρικὸς ἠλεκτρισμὸς. Ἀστραπή. Ἀλεξι-
κέραυτον. Δυναμικὸς ἠλεκτρισμὸς, Ἡλεκτρομαγνηταί. Ἡλεκτρικοὶ κώ-
δωνες, τηλεγράφος, τηλεφώνον. Γαλβανοπλαστική.

B. Ἐκ τῆς Χημείας.

1) Τὸ ὕδωρ. Ὑδρογόνον. Ὁξυγόνον. Ρυπτικά καὶ ἀρρυπτικά
ὑδατα. 2. Ὁ ἀήρ. Ὁξυγόνον ἄζωτον, ἀνθρακικὸν δξύ. 3. Τὸ θα-
λάσσιον ἄλας. 4. Τὸ ἀνθρακικὸν κάλλιον (ποτάσσα).
Κατασκευὴ σάπωνος. 5. Κατασκευὴ ὑάλου. 6. Ὁξεῖδω-
σις τῶν μετάλλων.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης

Α' Τάξις

Οἱ ἀριθμοὶ 1-20.

Μέσα αἰσθητοποιήσεως σφαῖραι, ξυλάρια κλπ. α') Οἱ ἀριθμοὶ 1-5. 1.
Αἰσθητοποίησης τῶν ἀριθμῶν 1, 2, 3, 4, 5. 2) Ἀρίθμησις ἀνιοῦσα 1.5. 3)
Ἀρίθμησις κατιοῦσα 5-1. 4) Ἀρίθμησις ἀνιοῦσα διὰ προσθέσεως $1+1=2$, $2+1=3$ κλπ. 5) Ἀρίθμησις κατιοῦσα δι' ἀφαιρέσεως $5-1=4$, $4-1=3$ κλπ. 6) Ἀρίθμησις ἀνιοῦσα καὶ κατιοῦσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ
μεταξὺ ἀριθμῶν 1, 3, 5, καὶ 5, 3, 1. 7) Εὗρεσις τῶν ἀριθμῶν, οἵτινες
κεῖνται μεταξὺ τοῦ 1 καὶ 3, τοῦ 2 καὶ 4, τοῦ 3 καὶ 5 κλπ. 8) Ἀνάλυ-
σις τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4, καὶ 5. Σύγκρισις καὶ διαφορὰ τούτων. 9)
Ἀπλᾶ προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ
διαιρέσεως μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν τούτων. 10) Γραφὴ τῶν ψηφίων 1-5,

β') Οἱ ἀριθμοὶ 1-10

1) Αἰσθητοποίησης τῶν ἀριθμῶν 6-10, 2) Ἀρίθμησις ἀνιοῦσα καὶ
κατιοῦσα 1-10 καὶ 10-1. 3) Ἀρίθμησις ἀνιοῦσα διὰ προσθέσεως καὶ κα-
τιοῦσα δι' ἀφαιρέσεως ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει. 4) Ἀρίθμησις
ἀνιοῦσα διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξὺ ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 καὶ 1, 4,
7, 10 κλπ. 5) Ἀρίθμησις κατιοῦσα διὰ παραλείψεως ἀριθμῶν 10, 8, 6,
4, 2 καὶ 10, 7, 4, 1 κλπ. 6) Εὗρεσις τῶν ἀριθμῶν, οἵτινες κεῖνται μεταξὺ
τῶν ἀριθμῶν 2 καὶ 4, 5 καὶ 7. 6 καὶ 8 κλπ. 7) Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν
2, 4, 6, 8 καὶ 10 εἰς ἴσους προσθετέους. 8) Ἀνάλυσις καθ' ὅλου τῶν
ἀριθμῶν 6-10. 9) Εὗρεσις τοῦ ἀριθμοῦ. ὅστις πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς
τοὺς 1-9 ἵνα συντελεσθῇ ὁ ἀριθμὸς 10. 10) Ἐννοια τοῦ ἡμίσεος. Διαί-
ρεσις τῶν ἀριθμῶν 1, 3, 5, 7, 9 εἰς δύο ἴσα μέρη. 11) Ἀπλᾶ προβλή-
ματα προσθέσεως ἀφαιρέσεως πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως με-
ταξὺ τῶν ἀριθμῶν 1-10. 12) Τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον, τὸ λε-
πτὸν τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον. 13) Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 6-10.

γ') Οἱ ἀριθμοὶ 1-20.

1. Αἰσθητοποίησης τῶν ἀριθμῶν 11-20. 2. Ἀρίθμησις ἀνιοῦσα καὶ
κατιοῦσα τὸ πρῶτον κανονικῶς, ἔπειτα διὰ προσθέσεως καὶ παρα-

λείψεως ἀριθμῶν ὡς ἀνωτέρω. 3. Ἀνάλυσις τῶν ἀριθμῶν 12, 14, 15, 16 18 καὶ 20 εἰς ἴσους προσθετέους. 3. Εὗρεσις τῶν παραγόντων τῶν ἀριθμῶν 4, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 18 καὶ 20. 5. Πρόσθεσις μονοψηφίων, ὧν τὸ ἄθροισμα, ὑπερβαίνει τὸ 10, μετ' ἀνάλυσιν τοῦ ἑτέρου τῶν προσθετέων εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ ἀπὸ τοῦ 10 διαφορᾷ τοῦ ἑτέρου προσθετέου π.χ. $8+7=8+2+5$. 6. Ἀφαίρεσις ἀπὸ διψηφίου, μονοψηφίου ἀριθμοῦ τοιοῦτου, ὥστε ἡ διαφορὰ νὰ εἶναι μονοψήφιος ἀριθμός. Ἀσκήσις πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ἀφαιρετέου εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος νὰ ἰσῶται τῇ διαφορᾷ τοῦ 10 ἀπὸ τοῦ μειωτέου π.χ. $15-8=15-5-3$. 7. Πολλαπλασιασμός μονοψηφίου ἀριθμοῦ ἐπὶ 2, 3, 4, 5 καὶ 6, δίδων γινόμενον μὴ ὑπερβαῖνον τὸ 20, 8. Διαίρεισις διψηφίου μὴ ὑπερβαίνοντος τὸν 20 διὰ 2, 3, 4, 5 καὶ 6. 9. Εὗρεσις τῶν ἡμίσεος τῶν ἀριθμῶν 11, 13, 15, 17, 10. Τὸ εἰκοσάλεπτον, τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον. 11. Λύσις προβλημάτων καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων προφορικῶς. 12. Γραφή τῶν ἀριθμῶν 1-20. 13. Λύσις προβλημάτων γραπτῶς.

Β' Τάξις

Οἱ ἀριθμοὶ 1—100.

Μέσα αἰσθητοποιήσεως τὸ ἀριθμητήριον, τὸ γαλλικὸν μέτρον, τὰ νομίσματα καὶ ἄλλα πράγματα.

1. Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—20. 2. Σχηματισμός τῆς πρώτης ἑκατοντάδος, πρῶτον ἐκ δεκάδων καὶ ἔπειτα ἐκ πεντάδων. Αἰσθητοποίηση τῶν ἀριθμῶν 20, 30, 40, 50, 60 κλπ. διὰ δεκάδων καὶ πεντάδων. 3. Ἀρίθμησις κατὰ δεκάδας καὶ πεντάδας ἀνιούσα καὶ κατιούσα. 4. Ἡ δευτέρα δεκάς· α'. ἀρίθμησις ἀπὸ τοῦ 11-20 ἀνιούσα καὶ κατιούσα κατὰ σειρὰν καὶ διὰ παραλείψεως ἐν τῷ μεταξύ ἀριθμῶν, β', πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις ἐντὸς τῆς δεκάδος ταύτης. γ'. πολλαπλασιασμός τοῦ 2 καὶ 3 ἐπὶ τοὺς ἀριθμούς 1-10, δ'. αἱ δυναταὶ πλήρεις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 20-30 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1-10, ε'. γραφὴ τῶν ἀριθμῶν 1-30 καὶ λύσις προβλημάτων γραπτῶς. 5. Ἡ τετάρτη δεκάς καὶ αἱ ἐφεξῆς μέχρι τῆς δεκάτης, ὡς ἀνωτέρω. 6. Πρόσθεσις ἀριθμῶν ἐχόντων δεκάδας καὶ μονάδας, εἰς καθαρὰς δεκάδας καὶ τάνάπαλιν. 7. Πρόσθεσις ἀριθμοῦ ἔχοντος δεκάδας καὶ μονάδας εἰς ἀριθμὸν ἔχοντα ὡσαύτως δεκάδας καὶ μονάδας ($18+14=15+10+4$) Ἀνάλυσις τῶν μονάδων τοῦ ἐνός, ὅταν αὐταὶ μετὰ τῶν μονάδων τοῦ ἄλλου ἀποτελῶσιν ἀριθμὸν μεγαλύτερον τῆς δεκάδος, εἰς δύο ἀριθμούς, ὧν ὁ ἕτερος μετὰ τῶν μονάδων τοῦ πρώτου προσθετέου ἀποτελεῖ δεκάδα, ὡς $17+18=17+18=17+10+3+5$. 8. Ὁ πίναξ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. 9. Αἱ δυνατὰ πλήρεις διαιρέσεις τῶν ἀριθμῶν 1-100 διὰ τῶν ἀριθμῶν 1-10. 10. Λύσις διαφόρων προβλημάτων καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων, ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1-100, προφορικῶς καὶ γραπτῶς. 11. Τὰ κλάσματα $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ καὶ $\frac{1}{5}$. 12. Ἀσκήσεις προφορικαὶ πρὸς εὗρεσιν τοῦ $\frac{1}{2}$ τοῦ $\frac{1}{4}$, τοῦ $\frac{1}{5}$ τῶν ἀριθμῶν 1-100. 13. Ἡ δραχμή, τὸ πεντηκοντάλεπτον, τὸ εἰκοσάλεπτον, τὸ δεκάλεπτον, τὸ πεντάλεπτον, τὸ λεπτόν, τὸ 100δραχμον, τὸ 25δραχμον, τὸ 10δραχμον, τὸ 5δραχμον. Τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον.

Γ' Τάξις

Οἱ ἀριθμοὶ 1-1000.

1. Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1-100. 2. Σχηματισμός τῆς πρώτης χιλιάδος ἐξ ἑκατοντάδων καὶ πεντηκοντάδων. Γραφὴ καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν. 3. Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι: α'. ἀρίθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα πρῶτον κατὰ δεκάδας καὶ ἔπειτα κατὰ πεντάδας καὶ μονάδας· β'. πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν· γ'. εὗρεσις τῶν παραγόν-

των διαφόρων ἀριθμῶν διδόντων γινόμενον οὐχὶ ἀνώτερον τοῦ 200 καὶ διαίρεισι τοῦ 200 καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν, πρῶτον διὰ μονοψηφίου καὶ ἔπειτα διὰ διψηφίου ἀριθμοῦ, ε'. λύσις διαφόρων προβλημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς. 4. Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος, ὡς ἀνωτέρω. 5. Πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεισι ἀριθμῶν διὰ τοῦ 10 καὶ 100. 6. Εὗρεισι τῶν παραγόντων διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 200-1000. 7. Ἡ ἔννοια τοῦ $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$ καὶ $\frac{1}{10}$. 8. Προφορικαὶ ἀσκήσεις πρὸς εὗρεισι τοῦ $\frac{1}{2}$, τοῦ $\frac{1}{4}$, τοῦ $\frac{1}{5}$ καὶ τοῦ $\frac{1}{10}$ διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1-1000. 9. Τὸ χιλιόδραχμον, τὸ πεντακοσιόδραχμον, τὸ 100δραχμον, ἡ δραχμὴ κλπ. Τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρου.

Δ' τάξεις

Οἱ ἄνω τοῦ 100 ἀριθμοὶ καὶ ἐπ' αὐτῶν πράξεις.

1. Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1-1000 καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν πράξεων. 2. Ἐννοια πολυψηφίων ἀριθμῶν καὶ γραφὴ καὶ ἀπαγγελία αὐτῶν. Ἀνάλυσις πολυψηφίων ἀριθμῶν εἰς χιλιάδας, ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας, εἰς χιλιάδας καὶ μονάδας, εἰς ἑκατοντάδας καὶ μονάδας, εἰς δεκάδας καὶ μονάδας. 3. Οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοί. Ἀπαγγελία καὶ γραφὴ τούτων. Μετακίνησις ὑποδιαστολῆς. Προσθήκη μηδενικῶν εἰς τὰ δεξιά. Πρόσθεσις, ἀφαίρεισις, πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεισις δεκαδικῶν. 4. Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν. 5. Λύσις διαφόρων προβλημάτων.

Ε' τάξεις

1. Εὐθεία καὶ ἀντίστροφος σχέσις ποσῶν. Λύσις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα. 2. Οἱ συμμιγεῖς ἀριθμοί, α) τὰ νομίσματα, β) τὰ μέτρα, γ) τὰ σταθμά, δ) ὁ χρόνος. Τροπὴ ἀνωτέρων εἰδῶν εἰς κατώτερα. Λύσις προβλημάτων, οἷα τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον. 3. Τροπὴ ἑλληνικῶν νομισμάτων εἰς ἀγγλικά, ἀμερικανικά, γερμανικά, ρωσικά, τουρκικά κλπ. Τροπὴ γαλλικῶν μέτρων εἰς πήχεις καὶ τάνάπαλιν. Τροπὴ τετραγωνικῶν γαλλικῶν μέτρων εἰς τετραγωνικοὺς τεκτονικοὺς πήχεις καὶ τάνάπαλιν. 4. Τὰ κλάσματα. Ἀσθητοποίησις τούτων. Σύγκρισις κλασματικῶν μονάδων πρὸς ἀλλήλας. Γραφὴ τῶν κλασμάτων. 5. Ὁμώνυμα κλάσματα, ἑτερόνυμα, γνήσια, καταχρηστικά. 6. Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεισις ὁμώνυμων κλασμάτων. 7. Τροπὴ ἑτερονύμων κλασμάτων εἰς ὁμώνυμα καὶ πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεισις τούτων. 8. Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν κλασμάτων. Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεισις μικτῶν. 9. Πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεισις κλασμάτων. 10. Τροπὴ κοινῶν κλασμάτων εἰς δεκαδικὰ καὶ δεκαδικῶν εἰς κοινά. 11. Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς λύσιν προβλημάτων λαμβανομένων ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Στ' τάξεις

1. Ἀπλὴ καὶ σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν. Λύσις προβλημάτων. 2. Χρησιμοποίησις κεφαλαίων. Δάνεια ἐπὶ τόκῳ. Εὗρεισι τοῦ τόκου ἐτῶν, μηνῶν, ἡμερῶν. Εὗρεισι τοῦ ἐπιτοκίου, τοῦ κεφαλαίου, τοῦ χρόνου. 3. Προεξοφλήσεις δανείων. Μέθοδος ὑφαιρέσεως. 4. Χρησιμοποίησις κεφαλαίων εἰς τὸ ἐμπόριον. Μέθοδος τῆς ἑταιρείας. Λύσις προβλημάτων. 5. Μέθοδος τῆς μίξεως. Λύσις προβλημάτων.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένης

Γ' καὶ Δ' τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Οἱ ἀριθμοὶ 1-1000.

1. Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1-100. 2. Σχηματισμός τῆς πρώτης

χιλιάδος ἕξ ἑκατοντάδων καὶ πενηκοντάδων. Γραφή καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν τούτων. 3. Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι : α) ἀρίθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα. Πρῶτον κατὰ δεκάδας καὶ ἔπειτα κατὰ πεντάδας καὶ μονάδας· γραφή τῶν ἀριθμῶν. β) πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν. γ) εὗρεσις τῶν παραγόντων διαφόρων ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 100-200, δ) πολλαπλασιασμοὶ ἀριθμῶν διδόντων γινόμενον οὐχὶ ἀνώτερον τοῦ 200 καὶ διαίρεισις τοῦ 200 καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν· πρῶτον διὰ μονοψηφίου καὶ ἔπειτα διὰ διψηφίου ἀριθμοῦ. ε) λύσις διαφορῶν προβλημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς. 4. Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος, ὡς ἀνωτέρω. 5. Πολλαπλασιασμοὶ καὶ διαίρεισις ἀριθμῶν διὰ τοῦ 10 καὶ 100. 7. Τὸ χιλιόδραχμον, τὸ πεντακοσιόδραχμον, τὸ ἑκατοντάδραχμον, ἡ δραχμὴ κλπ. Τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρου.

β) Οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοί.

1. Ἀπαγγελία καὶ γραφή δεκαδικῶν ἀριθμῶν. Μετακίνησις τῆς ὑποδιαστολῆς. Προσθήκη μηδενικῶν εἰς τὰ δεξιὰ ἀριθμοῦ δεκαδικοῦ. Πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμοὶ καὶ διαίρεισις δεκαδικῶν.

δ) Οἱ ἄνω τοῦ 1000 ἀριθμοί.

1. Ἐννοια πολυψηφίου ἀριθμοῦ καὶ γραφή καὶ ἀπαγγελία αὐτοῦ. 2. Ἀνάλυσις πολυψηφίων ἀριθμῶν εἰς χιλιάδας, ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας. 3. Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ ἀριθμῶν ἀκεραίων καὶ δεκαδικῶν. 4. Λύσις διαφορῶν παροβλημάτων.

Γ' καὶ Δ'. Τάξεις

(Λεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

α) Οἱ ἀριθμοὶ 1—1000. 1) Ἐπανάληψις τῶν ἀριθμῶν 1—100. 2) Σηματισμὸς τῆς πρώτης χιλιάδος ἕξ ἑκατοντάδων καὶ ἕκ πενηκοντάδων. Γραφή καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἀριθμῶν τούτων. 3) Αἱ κατὰ μέρος πράξεις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑκατοντάδι, α) ἀρίθμησις ἀνιούσα καὶ κατιούσα, πρῶτον κατὰ δεκάδας καὶ ἔπειτα κατὰ πεντάδας, μονάδας κλπ. Γραφή τῶν ἀριθμῶν, β) πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις οἰωνδήποτε ἀριθμῶν γ) εὗρεσις τῶν παραγόντων διαφορῶν ἀριθμῶν, ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 100—200, γ) πολλαπλασιασμοὶ ἀριθμῶν διδόντων γινόμενον κατώτερον τοῦ 200 καὶ διαίρεισις τοῦ 200 καὶ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἀριθμῶν πρῶτον διὰ μονοψηφίου καὶ ἔπειτα διὰ διψηφίου ἀριθμοῦ, ε) πολλαπλασιασμοὶ τῶν ἀριθμῶν 12, 14, 16, 18 καὶ 20 ἐπὶ 1—9, στ) λύσις διαφορῶν προβλημάτων ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 1—200 προφορικῶς καὶ γραπτῶς. 4) Ἡ τρίτη μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατοντάδος, ὡς ἀνωτέρω. 5) Εὗρεσις τῶν παραγόντων διαφορῶν ἀριθμῶν ἐντὸς τῶν ἀριθμῶν 200—1000. 6) Τὸ χιλιόδραχμον, τὸ πεντακοσιόδραχμον, τὸ ἑκατοντόδραχμον ἡ δραχμὴ, τὸ δεκάλεπτον, τὸ λεπτόν. Τὸ μέτρον, τὸ ὑποδεκάμετρον, τὸ ὑφεκατόμετρον, τὸ χιλιοστὸν τοῦ μέτρου.

β) Οἱ ἄνω τοῦ 1000 ἀριθμοί. 1) Ἐννοια πολυψηφίων ἀριθμῶν καὶ γραφή καὶ ἀπαγγελία αὐτῶν. Ἀνάλυσις πολυψηφίων ἀριθμῶν εἰς χιλιάδας, ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας. 2) Αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν τούτων. 3) Λύσις διαφορῶν προβλημάτων.

γ) Κλασματικοὶ ἀριθμοί. 1. Ἐννοια τοῦ κλάσματος. Αἰσθητοποίησις κλασματικῶν. Γραφή κλασμάτων. Ὁμώνυμα, ἑτερόνυμα, γνήσια, καταχρηστικά κλάσματα. Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν κλασμάτων.

Ε' καὶ ΣΤ'. Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἀπλὴ μέθοδος τῶν τριῶν. Εὐθεΐα καὶ ἀντίστρο-

φος σχέσις ποσῶν. Λύσις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα. 2. Τὰ κλάσματα ἀ' ἐπανάληψις τῶν δεδιδαγμένων. 3. Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεισις ὁμωνύμων κλασμάτων. 4. Τροπὴ ἑτερονύμων κλασμάτων εἰς ὁμώνυμα, πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεισις τούτων. 5. Ἐξαγωγή ἀκεραίων μονάδων ἐκ καταχρηστικῶν κλασμάτων. Πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεισις μικτῶν. 6. Πολλαπλασιασμός καὶ διαίρεισις κλασμάτων. 7. Τροπὴ κοινῶν κλασμάτων εἰς δεκαδικὰ καὶ τάνάπαλιν. 8. Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς λύσιν προβλημάτων παντοίων, λαμβανομένων ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου. 9) Σύνθετος μέθοδος. Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων. 10. Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων τόκου.

Ε' καὶ ΣΤ' Τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Ἀπλή μέθοδος τῶν τριῶν. Εὐθεῖα καὶ ἀντίστροφος σχέσις ποσῶν. Λύσις προβλημάτων διὰ τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα. 2. Οἴσυμαίγεις ἀριθμοί: α. Τὰ νομίσματα, β. τὰ μέτρα, γ. τὰ σταθμά. δ) ὁ χρόνος. Τροπὴ ἀνωτέρων εἰδῶν εἰς κατώτερα. Λύσις διαφόρων προβλημάτων, ὅσα τὰ παρουσιαζόμενα εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον. Τροπὴ γαλλικῶν μέτρων εἰς πήχεις καὶ τάνάπαλιν. Τροπὴ τετραγωνικῶν μέτρων εἰς τετραγωνικοὺς τεκτονικοὺς πήχεις καὶ τάνάπαλιν. Τροπὴ ἑλληνικῶν νομισμάτων εἰς ἀμερικανικά, γερμανικά, ἀγγλικά κλπ. καὶ τάνάπαλιν. 3. Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων ἐταιρείας 4 Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων μίξεως. 5. Λύσις ἀπλῶν προβλημάτων ὑφαιρέσεως.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

Α' Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης

Ε' Τάξις

1. Κύβος. Ἐπιφάνεια τοῦ κύβου. Ἔδραι, ἄκμαί, κορυφαί ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν τοῦ κύβου (κατὰ κόρυφοι, ὀριζόντιοι, παράλληλοι). Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Περὶμέτρος τοῦ τετραγώνου. Εὐθεῖα γραμμῆ, τεθλασμένη, κάθετος, ὀριζοντία. Γωνίαι τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἀριθμὸς ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ κύβου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ κύβου, ἀριθμὸς αὐτῶν. Εὐρεσις τοῦ μήκους τῆς γραμμῆς τοῦ τετραγώνου (μέτρα μήκους). Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ τετραγώνου καὶ τοῦ κύβου (μέτρα ἐπιφανείας). Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κύβου (μέτρα ὄγκου). Ἐπιφάνειαι, τετραγωνικὰ καὶ κυβικὰ ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφεισις τετραγώνου καὶ κύβου. Κατασκευὴ κύβου ἐκ χονδρού χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

2. Ὄρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἔδραι, ἄκμαί, κορυφαί, ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ καὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις ὀρθογωνίου καὶ τετραγώνου. Ἀριθμὸς τῶν ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου, ἀριθμὸς αὐτῶν. Σύγκρισις ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου καὶ κύβου. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀρθογωνίου καὶ τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐπιφάνεια σχήματος ὀρθογωνίου καὶ ἀντικείμενα σχήματος ὀρθογώ-

γωνίου παραλληλεπιπέδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις ὀρθογωνίου καὶ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου. Κατασκευὴ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

3. Πλάγιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια αὐτοῦ, ἔδραι, ἄκμαί, κορυφαί, ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἄκμῶν. Σχῆμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Κεκλιμένη εὐθεῖα. Γωνίαι τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ὁξεία καὶ ἀμβλεία γωνία. Μέτρησις γωνιῶν. Σύγκρισις τοῦ παραλληλογράμμου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον. Ἀριθμὸς ὀξείων καὶ ἀριθμὸς ἀμβλειῶν γωνιῶν τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Σύγκρισις τοῦ πλαγίου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ παραλληλογράμμου καὶ τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Ἐπιφάνεια σχήματος παραλληλογράμμου καὶ ἀντικείμενα σχήματος πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις παραλληλογράμμου καὶ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Κατασκευὴ πλαγίου παραλληλεπιπέδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

4) Τριγωνικὴ πυραμίς. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν ἐδρῶν. Εἶδη τριγῶνων. Σχέσις τριγῶνου καὶ παραλληλογράμμου ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος, Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Σχέσις πυραμίδος καὶ πρίσματος, ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Εἶδη πυραμίδων. Ἀντικείμενα πυραμιδοειδῆ. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις τριγῶνων καὶ πυραμίδων. Κατασκευὴ πυραμίδων ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

5. Κόλουρος πυραμίς. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἐδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Σχῆμα τῶν παραπλευρῶν αὐτῆς ἐπιφανειῶν. Πλευραὶ τοῦ τραπεζίου καὶ σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις τραπεζίου καὶ παραλληλογράμμου. Εὗρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ τραπεζίου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς κολούρου πυραμίδος. Κατασκευὴ κολούρου πυραμίδος. Κατασκευὴ κολούρου πυραμίδος ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

ΣΤ' Τάξις

1. Κύλινδρος. Κυρτὴ καὶ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Κύκλος Κέντρον, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδὴ, τμήμα, τομεὺς κύκλου. Ἐγγραφή κανονικοῦ πολυγῶνου εἰς κύκλον. Εὗρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ κανονικοῦ πολυγῶνου. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἔγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγῶνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφερείας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Σχέσις κυλίνδρου καὶ πρίσματος, ἔχοντος βάσιν ἔγγεγραμμένον ἐν τῇ βάσει τοῦ κυλίνδρου πολύγωνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιφερείας πρὸς τὴν διάμετρον. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κυλίνδρου. Κυλινδρικὰ ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις κύκλου καὶ κυλίνδρου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου πηλοῦ κλπ.

2. Κῶνος. Κυρτὴ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου. Βάσις, κορυφή, ὕψος. Σχέσις κώνου πρὸς πυραμίδα, ἔχουσαν ὕψος μὲν τὸ αὐτὸ, βάσιν δὲ τὸ ἔγγεγραμμένον ἐν κύκλῳ ἴσῳ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κώνου κανονικῶν πολυγῶνων. οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἔγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγῶ-

νου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφέρειας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κώνου. Κωνικά ἀντικείμενα. Καταμέτρησις αὐτῶν καὶ λύσις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ. 3. Κόλουρος κῶνος. Ἐποπτεία αὐτοῦ. Ἰχνογράφησις κολούρου κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ. 4. Σφαῖρα. Ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας. Τομὴ σφαίρας. Σχήμα τομῆς. Μέγιστος κύκλος τομῆς. Ἡμισφαίρια, κέντρον, ἀκτίς, διάμετρος, ἄξων. Σφαιρικά ἀντικείμενα Ἰχνογράφησις σφαίρας. Κατασκευὴ σφαίρας ἐκ ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Ε' καὶ Στ' τάξεις

(πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Κύβος. Ἐπιφάνεια τοῦ κύβου. Ἐδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν τοῦ κύβου (κατακόρυφοι, ὀριζόντιοι, παράλληλοι). Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Περίμετρος τοῦ τετραγώνου. Εὐθεῖα γραμμὴ, τεθλασμένη, κάθεται, ὀριζοντία. Γωνία τοῦ τετραγώνου καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ἀριθμὸς ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ κύβου Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ κύβου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Εὐρεσις τοῦ μήκους τῆς γραμμῆς τοῦ τετραγώνου (μέτρα μήκους). Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ τετραγώνου καὶ τοῦ κύβου (μέτρα ἐπιφανείας). Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κύβου (μέτρα ὄγκου). Ἐπιφάνεια, τετραγωνικά καὶ κυβικά ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις τετραγώνου καὶ κύβου. Κατασκευὴ κύβου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ. 2. Ὁρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ καὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις ὀρθογωνίου καὶ τετραγώνου. Ἀριθμὸς τῶν ὀρθῶν γωνιῶν τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Διέδροι καὶ στερεαὶ γωνίαι τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Σύγκρισις ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου καὶ κύβου. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀρθογωνίου καὶ τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Ἐπιφάνεια σχήματος ὀρθογωνίου καὶ ἀντικείμενα σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Καταμέτρησις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου. Κατασκευὴ ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, σύρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ. 3. Πλάγιον παραλληλεπίπεδον. Ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Ἐδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Ἀριθμὸς αὐτῶν. Θέσεις τῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἀκμῶν. Σχήμα τῶν ἐδρῶν καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Πλευραὶ τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Κεκλιμένη εὐθεῖα. Γωνία τοῦ παραλληλογράμμου καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Ὁξεία καὶ ἀμβλεία γωνία. Μέτρησις γωνιῶν. Σύγκρισις τοῦ παραλληλογράμμου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον. Ἀριθμὸς ὀξείων καὶ ἀριθμὸς ἀμβλειῶν γωνιῶν τοῦ πλαγίου παραλληλεπίπεδου. Σύγκρισις τοῦ πλαγίου πρὸς τὸ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον. Εὐρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ παραλληλογράμμου καὶ τοῦ πλαγίου παραλληλεπίπεδου. Εὐρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ πλαγίου παραλλη-

ληλεπιπέδου. Ἐπιφάνειαι σχήματος παραλληλογράμμου καὶ ἀντικείμενα σχήματος πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις παραλληλογράμμου καὶ πλαγίου παραλληλεπιπέδου. Κατασκευὴ πλαγίου παραλληλεπιπέδου ἐκ χονδροῦ χάρτου, οὐρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ. 4. Κύκλος. Κυρτὴ καὶ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια αὐτοῦ. Κύκλος. Κέντρον, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδὴ, τμήμα, τομεὺς κύκλου. Ἐγγραφή κανονικοῦ πολυγώνου εἰς κύκλον. Εὗρεσις τοῦ ἔμβαδοῦ κανονικοῦ πολυγώνου. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφερείας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Σχέσις κυλίνδρου καὶ πρίσματος, ἔχοντος βάσιν ἐγγεγραμμένον ἐν τῇ βάσει τοῦ κυλίνδρου πολύγωνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιφερείας πρὸς τὴν διάμετρον. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κύκλου. Εὗρεσις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κυλίνδρου. Κυλινδρικά ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις κύκλου καὶ κυλίνδρου. Κατασκευὴ κυλίνδρου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ.

Ε' καὶ Στ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Κύβος καὶ ὀρθογώνιον παραλληλεπίπεδον ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγουμένον ἔτος. 2. Τριγωνικὴ πυραμὶς. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἔδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Σχήμα τῶν ἐδρῶν. Εἶδη τριγώνων. Σχέσις τριγώνου καὶ παραλληλογράμμου, ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Σχέσις πυραμίδος καὶ πρίσματος ἔχοντος τὴν αὐτὴν βάσιν καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τῆς πυραμίδος. Εἶδη πυραμίδων. Ἀντικείμενα πυραμιδοειδῆ. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις τριγώνων καὶ πυραμίδων. Κατασκευὴ πυραμίδων ἐκ χονδροῦ χάρτου, οὐρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ. Κόλουρος πυραμίδος. Ἐπιφάνεια αὐτῆς. Ἔδραι, ἄκμαί, κορυφαί. Σχήμα τῶν παραπλευρῶν αὐτῆς ἐπιφανειῶν. Πλευραὶ τοῦ τραπέζιου καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας. Σύγκρισις τραπέζιου καὶ παραλληλογράμμου. Εὗρεσις τοῦ ἔμβαδοῦ τοῦ τραπέζιου καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς κολοῦρου πυραμίδος. Ἰχνογράφησις τραπέζιου καὶ κολοῦρου πυραμίδος. Κατασκευὴ κολοῦρου πυραμίδος ἐκ χονδροῦ χάρτου, οὐρματος, ξύλου, πηλοῦ κλπ. 3. Κῶνος. Κυρτὴ ἐπιφάνεια τοῦ κώνου. Βάσις, κορυφή, ὕψος. Κύκλος, περιφέρεια, ἀκτίς, διάμετρος, τόξον, χορδὴ, τμήμα, τομεὺς κύκλου. Σχέσις κώνου πρὸς πυραμίδα, ἔχουσαν ὕψος μὲν τὸ αὐτό, βάσιν δὲ τὸ ἐγγεγραμμένον ἐν κύκλῳ ἴσῳ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ κώνου κανονικὸν πολύγωνον, οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον. Σχέσις περιμέτρου τοῦ ἐν κύκλῳ ἐγγεγραμμένου κανονικοῦ πολυγώνου. οὗ ὁ ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν αὐξάνεται ἐπ' ἄπειρον καὶ περιφερείας τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας κύκλου. Μέτρησις τῆς ἐπιφανείας τοῦ κώνου. Εὗρεσις τοῦ ὄγκου τοῦ κώνου. Κωνικά ἀντικείμενα. Καταμετρήσεις αὐτῶν καὶ λύσεις σχετικῶν προβλημάτων. Ἰχνογράφησις κώνου. Κατασκευὴ κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ. Κόλουρος κώνου. Ἐποπτία αὐτοῦ. Ἰχνογράφησις κολοῦρου κώνου ἐκ χονδροῦ χάρτου, ξύλου, πηλοῦ κλπ. 4. Σφαίρα. Ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας. Τομὴ σφαίρας. Σχήμα τομῆς. Μέγιστος κύκλος τομῆς. Ἡμισφαίρια, κέντρον, ἀκτίς, διάμετρος, ἄξων. Σφαιρικά ἀντικείμενα. Ἰχνογράφησις σφαίρας. Κατασκευὴ σφαίρας ἐκ ξύλου, πηλοῦ κλπ.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ

Σημ. Κατὰ τὴν προτίμησιν τοῦ διδασκάλου δίδεται πρὸς σιω-

πηράν ἐργασίαν ὕλη ἢ κεχωρισμένως κατὰ τάξεις ἢ ἡ αὐτὴ εἰς ἡνωμένας τάξεις ἀνά δύο.

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Α' τ ά ξ ι ς

Ζωγραφοῦσα ἰχνογραφία. Τὰ παιδιά ζωγραφοῦσιν ἀπὸ μνήμης διὰ τοῦ κονδυλίου, τοῦ μολυβδοκονδύλου, τῆς κιμωλίας, ἀκόμη καὶ διὰ τεμαχίου ἀνθρακος, ἀπλᾶ ἀντικείμενα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις, τῇ ἀναγνώσει, τῇ πατριδογνωσίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν ὡς μαχαίρια, ψαλίδια, δακτυλήθρας, ποτήρια, φιάλας, ὑδρίας, χύτρας, καλάθια, κιβώτια, θύρας, παράθυρα, τραπέζας, καθίσματα οἰκίας, ναοὺς, καλύβας, δένδρα, ζῶα, καρπούς καὶ ἄλλα. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχωσι τὰ παιδιά σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τοῦτο πάλιν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίση ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τὸ ἀντικείμενον. Τὰ παιδιά ἀφίονται ἐλεύθερα νὰ ζωγραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των ἢ σκηνὰς τοῦ βίου, αἵτινες ἐνεποίησαν ἐντύπως εἰς αὐτά.

Β' τ ά ξ ι ς

Τὰ παιδιά ἰχνογραφοῦσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης ἀντικείμενα ἀπλᾶ περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ πατριδογνωσίᾳ, τῇ ἀναγνώσει καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς οἰκίας, ναοὺς, κώδωνας, κωδωνοστάσια, σταυροὺς, γεφύρας, ἀνεμομύλους, σκευὴ καὶ ἔπιπλα τοῦ οἴκου καὶ τοῦ σχολείου, ἐργαλεῖα γεωργῶν, κηπουρῶν, ποιμένων κλπ. καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Τὰ παιδιά καὶ ἐν τῇ τάξει ἀφίονται ἐλεύθερα νὰ ἰχνογραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των, ὡς ζῶα, ἀνθρώπους, σκηνὰς τοῦ βίου κλπ.

Γ' τ ά ξ ι ς

Ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως ἀντικειμένων ἐπιπέδου ἐπιφανείας ἄνευ βάθους καὶ σκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ περατουμένων εἰς εὐθείας καὶ καμπύλας γραμμὰς, π.χ. προσόψεων οἰκῶν, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, γεφυρῶν, τροχῶν ἀμάξης, φύλλων διαφόρων δένδρων, ὄψεων τομῆς διαφόρων καρπῶν κλπ.

Δ' τ ά ξ ι ς

Τὰ παιδιά ἰχνογραφοῦσιν ἀπὸ φύσεως ἀντικείμενα συνθετώτερα, προερχόμενα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ ἄνευ ὡσαύτως βάθους καὶ σκιᾶς ὡς στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν, ὄψεις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, ἰχθῦς καὶ ἄλλα ζῶα, φύλλα δένδρων, καρπούς, ἄνθη, κέρατα ζῴων, πτηνῶν, πτέρυγας, ράμφη, ὄψεις ἐξοχικῶν οἰκῶν νανῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων κλπ.

Ε' Τ ά ξ ι ς

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῆς καὶ μετὰ στοιχειώδους σκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἥτοι ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγείων κλάδων δένδρων, μετὰ φύλλων, καρπῶν καὶ ἀνθέων, ζῴων παντοίων κλπ. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς, κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ.

ΣΤ' Τ ά ξ ι ς

Ἰχνογράφησις ὡσαύτως ἀπὸ φύσεως μορφῶν συνθετωτέρων μετὰ φωτοσκιάς, ἥτοι κιβωτίων κλειστῶν, ἡμικλειστῶν καὶ ἀνοικτῶν, θυ-

ρῶν καὶ παραθύρων ὡσαύτως, στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, ἀνθέων καὶ καρπῶν, ἰχθύων, πτηνῶν, καὶ ἄλλων ζώων. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς, κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰχνογραφία ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἔστω μᾶλλον ἀτομικῆ.

Β. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Α' καὶ Β' τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Ζωγραφοῦσα ἰχνογραφία. Τὰ παιδιά ζωγραφοῦσιν ἀπὸ μνήμης διὰ τοῦ κονδυλίου, τοῦ μολυβδοκονδύλου, τῆς κιωλίας, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τεταχίου ἀνθρακος, ἀπλᾶ ἀντικείμενα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις, τῇ ἀναγνώσει, τῇ πατριδογνωσίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς μαχαίρια ψαλίδια, δακτυλήθρας, καλάθια, κιβώτια, θύρας, παράθυρα, τραπέζας, καθίσματα, οἰκίας, ναοὺς, καλύβας, δένδρα, ζῶα, καρπούς ἐργαλεῖα κηπουρῶν, γεωργῶν, ποιμένων καὶ ἄλλα. Ἐάν δὲ δὲν ἔχωσι τὰ παιδιά σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τὸ ἀντικείμενον πάλιν εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίση ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τοῦτο. Τὰ παιδιά ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ ζωγραφῶσι καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των ἢ σκοινᾶς τοῦ βίου, αἵτινες ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν εἰς αὐτά.

Α' καὶ Β' τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Τὰ παιδιά ἰχνογραφοῦσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης ἀντικείμενα ἀπλᾶ, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς παραμυθίοις, τῇ πατριδογνωσίᾳ, τῇ ἀναγνώσει καὶ τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ὡς ποτήρια, φιάλας, θύρας, οἰκίας, ναοὺς, κώδωνας, κωδωνοστάσια, χύτρας, σταυροὺς γεφύρας, ἀνεμομύλους, σκευὴ καὶ ἔπιπλα τοῦ οἴκου καὶ τοῦ σχολείου ἐργαλεῖα γεωργῶν, κηπουρῶν, ποιμένων κλπ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Ἐάν δὲ δὲν ἔχωσι τὰ παιδιά σαφῆ τοῦ ἀντικειμένου ἰδέαν, ἐπιδεικνύεται τοῦτο πάλιν, εἰς αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μαθήματος, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἀρχίση ἡ ἰχνογραφία ἀπομακρύνεται τὸ ἀντικείμενον. Τὰ παιδιά ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ ἰχνογραφῶσιν καὶ ἀντικείμενα τῆς ἀρεσκείας των, ὡς ζῶα, ἀνθρώπους, σκηνᾶς τοῦ βίου κλπ.

Γ' καὶ Δ' τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως ἀντικειμένων ἐπιπέδου ἐπιφανείας, ἄνευ βάθους καὶ σκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ περατομένων εἰς εὐθείας καὶ καμπύλας γραμμὰς π.χ. προσόψεων οἰκίδων, ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, γεφυρῶν, τροχῶν ἀμάξης, φύλλων διαφόρων δένδρων, ἀνθέων, ὄψεως τομῆς διαφόρων καρπῶν κλπ.

Γ' καὶ Δ' τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Τὰ παιδιά ἰχνογραφοῦσιν ἀπὸ φύσεως ἀντικείμενα ἐπιπέδου ἐπιφανείας, προερχόμενα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ περατούμενα εἰς εὐθείας καὶ καμπύλας γραμμὰς ἄνευ ὡσαύτως

βάθους και σκιᾶς, ὡς στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν, ὄψεις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, ἰχθῦς καὶ ἄλλα ζῶα, φύλλα δένδρων, καρπούς, ἄνθη, κέρατα ζῶων, πόδας πτηνῶν, πτέρυγας, ράμφη, ὄψεις ἐξοχικῶν οἰκιῶν, ναῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων κλπ.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξεις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῶς καὶ μετὰ στοιχειώδους κατ' ἀρχὰς σκιᾶς, εἶτα δὲ μετὰ φωτοσκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἦτοι ἰχνογράφησις ἀπὸ φύσεως στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, καρπῶν, ἀνθέων ζῶων παντοίων κλπ. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰχνογραφία ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἔστω καὶ ἀτομική.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξεις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀπεικόνισιν ἀπλῶν σωμάτων προοπτικῶς καὶ μετὰ στοιχειώδους κατ' ἀρχὰς σκιᾶς, βραδύτερον δὲ καὶ μετὰ φωτοσκιᾶς, προερχομένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν ἄλλων μαθημάτων, ὡς στερεῶν σωμάτων γεωμετρίας, ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ ἀγγείων, κλάδων δένδρων μετὰ φύλλων, ἀνθέων καὶ καρπῶν, ἰχθῶν καὶ πτηνῶν καὶ ἄλλων ζῶων. Ἰχνογράφησις ἔργων πλαστικῆς κατασκευασθέντων ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ἡ ἰχνογραφία ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἔστω καὶ ἀτομική.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ

Σημ. Κατὰ τὴν προτίμησιν τοῦ διδασκάλου δίδεται πρὸς σιωπηρὰν ἐργασίαν ὕλη ἢ κεχωρισμένως κατὰ τάξεις ἢ ἡ αὐτὴ εἰς ἡνωμένας τάξεις ἀνά δύο.

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Β' τάξις

1. Γραφή τῶν γραμμάτων τῆς μικρᾶς ἀλφαβήτου κατὰ τὴν γενετικὴν αὐτῶν σειρὰν ἦτοι :

• Σ. Σ. Βλέπε ὁμοίαν σελίδα τοῦ παρόντος •

προηγουμένων ἐκάστοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τετραγράμμου, ἔχοντος διάμεσα πλάτους 6—7 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσιν πλὴν μικρὰν. 2. Ἀσκήσις πρὸς ρυθμικὴν γραφὴν ἐκάστου γράμματος. 3. Γραφή λέξεων καὶ φράσεων, περιεχουσῶν τὰ ἐκάστοτε προδεδιδαγμένα μαθήματα. 4. Γραφή των ψηφίων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Γ' τάξις

1. Γραφή των κεφαλαίων γραμμάτων, κατὰ τὴν ἐξῆς σειρὰν :

• Σ. Σ. Βλέπε ὁμοίαν κατωτέρω •

προηγουμένων πάντοτε των ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τριγράμμου ἔχοντος διάμεσα ἀνά 8 χιλιοστά τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσιν ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένη τάξει λίαν μικρὰν. 2. Ἀσκήσις πρὸς γραφὴν ρυθμικὴν ἐκάστου διδασκόμενου γράμματος. 3. Γραφή κυρίων ὀνομάτων, περιεχόντων τὸ διδασκόμενον γράμμα. 4. Γραφή ἀριθμῶν.

Δ' τάξις

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης ἐντὸς δύο γραμμῶν, πλάτους, κατ' ἀρχὰς μὲν ἴσου πρὸς 5, βραδύτερον δὲ πρὸς 4 χιλιοστά τοῦ μέτρου.

Ε' τάξις

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης καὶ ἄλλων γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς. Μέγεθος τῶν γραμμάτων ἴσον πρὸς 4 καὶ 3 χιλιοστά τοῦ μέτρου. Ἐπίσημοις πρὸς ταχυγραφίαν.

ΣΤ' τάξις

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης καὶ ἄλλων ρητῶν γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων, ἄνευ βοηθητικῆς γραμμῆς. Μέγεθος τῶν γραμμάτων ἴσον πρὸς 3 καὶ 2 χιλιοστά τοῦ μέτρου, Ἐπίσημοις πρὸς ταχυγραφίαν.

Β' Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον

1. Γραφή τῶν κεφαλαίων γραμμάτων κατὰ τὴν ἐξῆς σειρὰν;

Υ Ω Ε Ο Α Χ Δ Ε Ι Α Ν Μ
Π Ι Ι Η Κ Ζ Ζ Ψ Φ Ρ Β Δ

προηγούμενων πάντοτε τῶν ἀναγκαίων πρὸς γραφὴν τοῦ γράμματος προασκήσεων. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐντὸς τριγράμμου, ἔχοντος διάμεσα πλάτους 8 χιλιοστών τοῦ μέτρου καὶ ὑπὸ κλίσιν, ὡς κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, πολὺ μικράν.

2. Ἐπίσημοις πρὸς γραφὴν ρυθμικὴν ἐκάστου διδασκόμενου γράμματος.

3. Γραφή κυρίων ὀνομάτων, περιεχόντων τὸ διδασκόμενον γράμμα,

4. Γραφή ἀριθμῶν.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον.

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης ἐντὸς γραμμῶν, πλάτους κατ' ἀρχὰς μὲν ἴσου πρὸς 5, βραδύτερον δὲ πρὸς 4 χιλιοστά τοῦ μέτρου.

Γ' καὶ Δ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Γραφή συμπερασμάτων φρονηματιστικῆς ὕλης, καὶ ἄλλων γνωμικῶν καὶ ἀποφθεγμάτων ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς. Μέγεθος τῶν γραμμάτων κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἐξάμηνον ἴσον πρὸς 3 χιλιοστά τοῦ μέτρου, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἴσον πρὸς 2. Ἐπίσημοις πρὸς ταχυγραφίαν καὶ γραφὴν ἄνευ βοηθητικῆς γραμμῆς.

Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

Σ η μ. Κατὰ τὴν προτίμησιν τοῦ διδασκάλου δίδεται πρὸς σιωπηρὰν ἐργασίαν ὕλη ἢ κεχωρισμένως κατὰ τάξεις ἢ ἡ αὐτὴ εἰς ἡνωμένας τάξεις ἀνὰ δύο.

(Διὰ τὰ ἄρρενα)

Α'. Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένας

Α'. τ ά ξ ι ς

Τὰ παιδιά κεντοῦν ἀπὸ μνήμης διὰ χρωματιστοῦ νήματος ἐπὶ χονδροῦ χάρτου διάφορα γεωμετρικὰ σχήματα σταυρούς, παράθυρα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα καὶ κατασκευάζουν ἐκ χάρτου σταυρούς, κωνικάς περικεφαλαίας, φακέλλους, χαρτοθήκας κλπ. καὶ ἐκ πηλοῦ φῶα, φελέας, σφαίρας, κρίκους καὶ ἄλλα ἀπλᾶ ἀντικείμενα.

Β'. τ ά ξ ι ς

Τὰ παιδιά μανθάνουσι νὰ πλέκωσι διὰ χαρτίνων ταινιῶν, διαφόρων, χρωμάτων ἢ βούρλων πολυχρώμου ψάθας καὶ διὰ μονοχρώμου ἢ πολυχρώμου ψάθης καλάθια καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κόπτουσι ἐκ χονδροῦ χάρτου ὁμοιώματα σταυρῶν, φύλλων δένδρων, μαχαιρῶν ποτηρίων, φιαλῶν καρπῶν, ζῶων κλπ., κατασκευάζουσι διὰ χάρτου σκηνάς, οἰκίας, πύργους, κωδωνοστάσια, χωνία καὶ ἄλλα εἶδη καὶ ἐκ πηλοῦ κύπελλα, κυαθίσκους, χύτρας, καρπούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Γ'. τ ά ξ ι ς

Τὰ παιδιά κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου περικαλύμματα βιβλίων, δισκία τετραγωνικά καὶ ἑξαγωνικά, χαρτοθήκας, χαρταετοῦς κλπ. κόπτουσι ἐκ χαρτονίου σχήματα φύλλων συκῆς, καρυῆς, ἀμπέλου, δάφνης, καρπῶν, ζῶων, ἀνθρώπων κλπ., καὶ κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ ἀνθοδοχεῖα, πτηνά, ἰχθύς, βατράχους καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Δ'. τ ά ξ ι ς

Κατασκευάζουσι ἐκ χονδροῦ χάρτου χαρτοφύλακας, πλαίσια, φωτογραφιῶν, δισκία ἑλλειψοειδῆ κλπ., πλέκουσι ἐκ σύρματος καλάθια, σπογγοθήκας καὶ ἄλλα πλεκτὰ εἶδη καὶ ἐκ πηλοῦ κατασκευάζουσι ἀγγεῖα μετὰ λαβῶν καὶ κοσμημάτων, ἄνθη, ζῶα διάφορα, στύλους ἀρχαίων ρυθμῶν κλπ.

Ε'. τ ά ξ ι ς

Κατασκευάζουσι ἐκ ξύλου κυτία, δίσκους, πλαίσια, σταυρούς, κανόνες, ξυλομάχαιρα, διαβήτας, λαβὰς διαφόρων ἐργαλείων, πλέκουσι διὰ σύρματος κλωβία καὶ ἄλλα εἶδη καὶ κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ ἄνθη, ἀγγεῖα ἀρχαία διάφορα, κέρατα βοῶν, κριοῦ, κηροπήνια κλπ. στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἰχνογραφηθέντα προηγουμένως.

ΣΤ' τ ά ξ ι ς

Κατασκευάζουσι ἐκ πηλοῦ στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἀνάγλυφα παριστῶντα καρπούς, ἄνθη, ζῶα, πρόσωπα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρότερον, μανθάνουσι νὰ δένωσι βιβλία καὶ νὰ κατασκευάζωσι ἐκ ξύλου συνθετώτερα ἀντικείμενα.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Α' καὶ Β' τ ά ξ ι ς

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Οἱ μαθηταὶ κεντῶσι ἀπὸ μνήμης διὰ χρωματιστοῦ νήματος ἐπὶ

χονδρού χάρτου δ-άφορα ἀπλᾶ γεωμετρικὰ σχήματα, γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ψηφία, σταυρούς παράθυρα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κατασκευάζουσιν ἐκ χάρτου σταυρούς, κωνικὰς περικεφαλαίας, φακέλλους χαρτοθήκας κλπ., πλέκουσι δι' ἐγχρώμων χαρτίνων ταινιῶν πολυχρώμους ψάθας καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ φά, φωλεὰς σφαίρας, κρίκους καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Α' καὶ Β' τ ᾶ ξ ι ς

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Οἱ μαθηταὶ κεντῶσιν ὡσαύτως ἀπὸ μνήμης διὰ χρωματιστοῦ νήματος ἐπὶ χονδρού χάρτου διάφορα ἀπλᾶ γεωμετρικὰ σχήματα, γράμματα τῆς ἀλφαβήτου, ψηφία, σταυρούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κατασκευάζουσιν ἐκ χάρτου σκηνᾶς, χωνιά, φακέλλους κλπ. πλέκουσι δι' ἐγχρώμων χαρτίνων ταινιῶν ἢ βούρλων ψάθας πολυχρώμους καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ μικρὰς χύτρας, κύπελλα, κυαθίσκους, καρπούς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα.

Γ' καὶ Δ' τ ᾶ ξ ι ς

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου περικαλύμματα βιβλίων, χαρτοφύλακας, πλαίσια φωτογραφιῶν κλπ., κόπτουσιν ἐκ χαρτονίου σχήματα φύλλων, συκῆς, καρυᾶς, ἀμπέλου, δάφνης, κλπ. καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ ἀγγεῖα μετὰ λαβῶν, ἀνθοδοχεῖα, καρπούς πτηνά, ἰχθύς κλπ.

Ε' καὶ ΣΤ' τ ᾶ ξ ι ς

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσι διὰ χαρτονίου δισκία τετραγωνικὰ καὶ ἑξαγωνικὰ, χαρτοθήκας, ὠρολογιοθήκας, χαρταετούς, οἰκίας, κωδωνοστάσια, πύργους κλπ. Κόπτουσιν ἐκ χαρτονίου σχήματα ζῶων, καρπῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ πηλοῦ ἀγγεῖα, ζῶα, καρπούς κλπ.

Ε' καὶ ΣΤ' τ ᾶ ξ ι ς

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Οἱ μαθηταὶ πλέκουσι διὰ σύρματος καλάθια, σπογοθήκας, κλωβία καὶ ἄλλα ἀπλᾶ πλεκτὰ εἶδη, κατασκευάζουσιν ἐκ ξύλου κυτία, δίσκους, πλαίσια, σταυρούς, κανόνες, ξυλομάχαιρα, διαβήτας, στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα καὶ ἐκ πηλοῦ ἀγγεῖα ἀρχαῖα διάφορα, στύλους διαφόρων ρυθμῶν, κηροπήγια, στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρότερον.

Ε' καὶ Στ' τ ᾶ ξ ι ς

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Οἱ μαθηταὶ κατασκευάζουσιν ἐκ ξύλου λαβὰς διαφόρων ἐργαλείων, χαρτοθήκας, κυτία, στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ ἄλλα, μανθανοῦσι νὰ δένωσι βιβλία καὶ νὰ κατασκευάζωσιν ἐκ πηλοῦ χεῖρας, πόδας, πρόσωπα, καρπούς, ζῶα, ἄνθη, κέρατα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἰχνογραφηθέντα πρότερον, ὡς καὶ ἀνάγλυφα τούτων.

(Διὰ τὰ θήλας)

Α' Διὰ τάξεις κεχωρισμένως διδασκομένης

Α'. τ ᾶ ξ ι ς

Ρ α π τ ι κ ῆ : Στρίφωμα. Κέντημα : Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾶ

μέ χρωματιστήν κλωστήν. *Αλλαι χειροτεχνικαί ἔργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ α' τάξει τῶν ἀρρένων.

Β' τάξις

*Ραπτική: Στρίφωμα. Κέντημα: Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾷ εὐκόλα σχέδια). Πλεκτική: Δαντέλλα με βελονάκι πρὸς στολισμὸν μαξιλαροθήκης. *Αλλαι χειροτεχνικαί ἔργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ β' τάξει τῶν ἀρρένων.

Γ' Τάξις

*Ραπτική: Ἀσπρόρρουχα. Κέντημα: Σταυροβελονιά (δυσκολώτερα σχέδια). Πλεκτική: Δαντέλλα με τὸ βελονάκι πρὸς στολισμὸν ἀσπρορρούχων. *Αλλαι χειροτεχνικαί ἔργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ γ' τῶν ἀρρένων.

Δ' Τάξις

*Ραπτική: Ἀσπρόρρουχα. Κέντημα: Λευκὸν πρὸς στολισμὸν ἀσπρορρούχων. Πλεκτική: Πλέξιμον περιποδίων. *Αλλαι χειροτεχνικαί ἔργασίαι ὡς καὶ ἐν τῇ δ' τῶν ἀρρένων.

Ε' Τάξις

*Ραπτική καὶ ἀρχαὶ κοπτικῆς. Ἀσπρόρρουχα. Κέντημα λευκὸν εἰς στολισμὸν ἀσπρορρούχων. Κομβότρυπα. Πλεκτική: Πλέξιμον καὶ ἐπιδιόρθωσις περιποδίων.

ΣΤ' τάξις

*Ραπτική καὶ κοπτική. Ἀσπρόρρουχα. Ἐνδύματα μικρῶν παιδίων. Ἐπιδιορθώσεις ἀσπρορρούχων, παιδικῶν ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων, περιποδίων κλπ. Πλεκτική: Περιπόδια, λωρίδες μάλλιναι, περιώμια, ἐπανωφόρια πλεκτὰ παιδίων κλπ.

Β'. Διὰ τάξεις συνδιδασκομένας

Α' καὶ Β' Τάξεις

(Πρῶτον ἔτος διδασκαλίας)

*Ραπτική: Στρίφωμα. Κέντημα: Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾷ με χρωματιστήν κλωστήν (ἀπλᾶ σχέδια). *Αλλαι χειροτεχνικαὶ ἔργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ α' καὶ β' τάξει τῶν ἀρρένων (πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Α' καὶ Β' Τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

*Ραπτική: Στρίφωμα. Κέντημα: Σταυροβελονιά ἐπὶ καμβᾷ με χρωματιστήν κλωστήν (ἀπλᾶ σχέδια), *Αλλαι χειροτεχνικαὶ ἔργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ α' καὶ β' τάξει τῶν ἀρρένων (δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Γ' καὶ Δ' Τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

*Ραπτική: Ἀσπρόρρουχα. Κέντημα: Σταυροβελονιά (δυσκολώτερα σχέδια). Πλεκτική: Δαντέλλα με τὸ βελονάκι πρὸς στολισμὸν ἀσπρορρούχων. Περιπόδια. *Αλλαι χειροτεχνικαὶ ἔργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ γ' καὶ δ' τάξει τῶν ἀρρένων (πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Γ' καὶ Δ' Τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

*Ραπτική: Ἀσπρόρρουχα. Κέντημα: Σταυροβελονιά

(διάφορα σχέδια). Π λ ε κ τ ι κ ή : Δαντέλλα. Περιπόδια. *Άλλαι χειροτεχνικαί ἐργασίαι, ὡς καὶ ἐν τῇ γ' καὶ δ' τάξει τῶν ἀρρένων (δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

Ε' καὶ ΣΤ' Τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἀσπρορρούχων. Κέντημα λευκὸν εἰς στολισμὸν ἀσπρορρούχων. Π λ έ ξ ι μ ο ν περιποδίων, λωρίδων μαλλίνων, περιωμιῶν, ἐπανωφορίων παιδίων κλπ. Ἐπιδιόρθωσις περιποδίων, ἀσπρορρούχων, ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων κλπ.

Ε' καὶ ΣΤ' Τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἀσπρορρούχων, ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων μικρῶν παιδίων κλπ. Κέντημα λευκὸν εἰς στολισμὸν ἀσπρορρούχων. Π λ έ ξ ι μ ο ν περιποδίων, λωρίδων μαλλίνων, περιωμιῶν, ἐπανωφορίων παιδίων κλπ. Ἐπιδιόρθωσις περιποδίων, ἀσπρορρούχων, ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων κλπ.

Ω Δ Ι Κ Η

Α' καὶ Β' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Τὸ ἀρνάκι (Μάλτου). 2) Τὰ μικρὰ πουλιά (Κατακουζηνοῦ). 3) Τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς (Χωραφᾶ). 4) Ὁ ἥλιος (Μάλτου). 5) Ὁ μόνος ποιητῆς (*Ἐνιγγ). 6) Ἡ ἀποχώρησις τοῦ χειμῶνος (*Ἐνιγγ). 7) Τὸ πουλάκι (Μάλτου). 8) Ἐσπέρα ἀνοιξέως (Μωραΐτου). 9) Τὸ ρυάκι (Μάλτου). 10) Διάλογος (Μάλτου). 11) *Ἀνοιξίς καὶ πασχαλιὰ (Κατακουζηνοῦ). 12) Πτηνὸν ἂν ἤμουν (Μάλτου). 13) Χριστὸς *Ἀνέστη (ἐκκλησιαστικόν).

Α' καὶ Β' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς (Χωραφᾶ). 2) Παῖς εὐπειθῆς (*Ἐνιγγ). 3) Στὴ βοσκὴ (Μωραΐτου). 4) Ἡ βοσκοπούλα (Μάλτου). 5) Ἐωθινὸν (Πολυκράτους). 6) Τὸ σήμαντρον (*Ἐνιγγ). 7) Τὸ κανάρι (Ν. Δελλίου). 8) *Ἀνοιξίς (Μωραΐτου). 9) Ὁ βίος (Μάλτου). 10) Ἀποχαιρετισμὸς (Μάλτου). 11) Ὁ καλὸς ποιμὴν (*Ἐνιγγ). 12) Τὸ χελιδόνι (Μάλτου). 13) Χριστὸς *Ἀνέστη (ἐκκλησιαστικόν).

Γ', Δ', Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Εἰς τὴν πατρίδα (Χωραφᾶ). 2) Ἡ ἀνοιξίς (Μάλτου). 3) Τὸ ἄσμα τοῦ Μαΐου (Μάλτου). 4) Τὸ ὄρφανὸ (Δελίου). 5) Ὁ στρατηλάτης (Σακελλαρίδου). 6) Τὰ πῆρα μετὰ Γιάννενα (Σακελλαρίδου). 7) Ἡ ἐξοχὴ (Μάλτου). 8) Ὁ γερο-Δῆμος (δημῶδες). 9) Ἡ ξενιτεία (Μάλτου). 10) Ὁ χειμῶν (Χωραφᾶ). 11) Ἡ βαρκούλα (Δελλίου). Μαῦρ' εἶν' ἡ νύχτα κλπ. (ἐθνικόν). 12) Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ (Μάλτου). 13) Ἡ λαφίνα (Σακελλαρίδου). 14) Οἱ πόθοι μου (*Ἀργυροπούλου). 15) Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου (ἐκκλησιαστικόν). 16) Σῶσον ἡμᾶς Υἱέ Θεοῦ (ἐκκλησιαστικόν). 17) Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου (ἐκκλησιαστικόν). 18) Τρισάγιον (ἐκκλησιαστικόν). 19) Εἶδομεν τὸ φῶς (ἐκκλησιαστικόν).

Γ', Δ', Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1) Ἡ σημαία (Χωραφᾶ). 2) Ὁ Ζιάκας (κλέφτικον). 3) Προσευχὴ (*Ἀργυροπούλου). 4) Ὁ Μάϊος (ἐλλην. δημ. χορὸς Μάλτου). 5) Ἐωθινὸν

ζαμα (Πολυκράτους). 6) Τὸ φθινόπωρον (Μάλτου). 7) Οἱ κλέφτες τοῦ βάλτου (δημῶδες). 8) Ἡ Κρήτη (Σακελλαρίδου), 9) Ὑμνος βασιλικὸς (Μάλτου). 10) Ὁ Ἐθνικὸς ὕμνος. 11) Ὁ χορὸς (Μάλτου). 12) Ἡ γέννησις Σου Χριστὲ (ἐκκλησιαστικόν). 13) Ἡ Παρθένος σήμερον (ἐκκλησιαστικόν). 14) Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου Σου (ἐκκλησιαστικόν). 15) Τὴν κοινὴν Ἀνάστασιν (ἐκκλησιαστικόν). 16) Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ (ἐκκλησιαστικόν). 17) Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ. Αἱ γενεαὶ πᾶσαι (ἐκκλησιαστ.). 18) Τὸ φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα (ἐκκλησιαστικόν). 19) Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ (ἐκκλησιαστικόν).

Γ', Δ', Ε' καὶ ΣΤ' τ ἄ ξ ι ς

(Τρίτον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Τὰ ἀχώριστα λουλούδια (Μάλτου). 2. Τὸ λιβάδι (Μάλτου). 3. Ἡ χαρὰ (Πολυκράτους). 4. Ἡ σημαία (Μπαμιέρου). 5. Τουρκοπατημένη χώρα (Χριστοπούλου). 6. Τὸ ὄρφανὸν (Μάλτου). 7. Μιά δλονυχτιά στὴν Κρήτη (Σακελλαρίδου). 8. Δὲν μετροῦνται (Σακελλαρίδου). 9. Ἡ πατρίς μου (Δελλίου). 10. Ξυπᾶτε ἑλληνόπουλα (Ξύντα). 11. Ὁ Τυρταῖος (Πολυκράτους). 12. Τὰ ἐλευθερωμένα Γιάννενα (Καίσαρη). 13. Ὁ νεαρὸς στρατιώτης (Μάλτου). 14. Ὁ καπετάνιος (κλέφτικο). 15. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (Χωραφᾶ). 16. Ὁ χορὸς τοῦ Ζαλόγγου (δημῶδες). 17. Οἱ Κολοκοτρωναῖοι (δημῶδες). 18. Ὁ ἔθνικὸς ὕμνος. 19. Εὐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς (ἐκκλησιαστικόν). 20. Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι (ἐκκλησιαστικόν). 21. Μέγαν εὔρατο ἐν τοῖς κινδύνοις (ἐκκλησιαστικόν). 22. Τοῦ σταυροῦ Σου τὸν τύπον (ἐκκλησιαστικόν). 23. Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς (ἐκκλησιαστικόν). 24. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 25. Σῶσον Κύριε τὸν λαόν Σου (ἐκκλησιαστικόν). 26. Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας (ἐκκλησιαστικόν). 27. Τὰ κυριώτερα τῶν ἀναστασίμων (ἐκκλησιαστικόν).

Γ', Δ', Ε' καὶ ΣΤ' τ ἄ ξ ι ς

(Τέτατον ἔτος συνδιδασκαλίας)

1. Ζωσθῆτε τάρματα παιδιὰ (Χριστοπούλου). 2. Ἡ καλύβη (Μάλτου). 3. Στὰ σύνορα (Καίσαρη). 4. Ὑμνος τῆς νίκης (Λαμπελέτ). 5. Ἡ νύξ τῆς ἐξόδου (Σακελλαρίδου). 6. Ἔσμα ἀλιέων (Μάλτου). 7. Ἡ τελευταία νύξ (Σακελλαρίδου). 8. Πήρανε κι' ἀνθίζουν (Σακελλαρίδου). 9. Οἱ νικηταὶ (Σαμάρα). 10. Μαύρη νυχτιά καὶ ἀνάστηρη (Σακελλαρίδου). 11. Ξυπᾶτε μὲ τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς (Κοκκίνου). 12. Στὰ ξένα τρέχω (Ξανθοπούλου). 13. Εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν (Θ. Σακελλαρίδου). 14. Τὸ ξαρ τοῦ βίου (Μάλτου). 15. Ἡ φρουρὰ τῶν συνόρων (Πολυκράτους). 16. Ὁ ἀητὸς (δημῶδες). 17. Εἰς τὴν Ἑλλάδα (Μάλτου). 18. Τὸ γεφύρι τῆς Ἄρτας. 19. Ἡ δοξολογία (ἐκκλησιαστικόν). 20. Πολυχρένιον (ἐκκλησιαστικόν). 21. Ἄξιόν ἐστίν κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 22. Πατέρα Υἶόν κλπ. (ἐκκλησιαστικόν). 23. Ἐλαῖον εἰρήνης (ἐκκλησιαστικόν). 24. Σὲ ὕμνοῦμεν (ἐκκλησιαστικόν). 25. Ἅγιος, ἄγιος, ἄγιος, Κύριος κλπ. (ἐκκλησιαστικόν).

ΣΗΜ. Ἡ ὕλη τῆς Ὠδικῆς ἀνεγράφη ἀφθονωτέρα πως ἵνα ὁ διδάσκαλος δύναται νὰ ἐκλέγῃ τὴν καταλληλοτέραν.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

Ὄνοματολογία Ἀσκήσεων

Π ρ ο σ α γ ω γ ῆ, Προσέγγισις τῶν πελμάτων τῶν ποδῶν οὕτως ὥστε αἱ ἐσωτερικαὶ αὐτῶν πλευραὶ νὰ ἐφάπτονται ἀλλήλων καθ' ὄλον αὐτῶν τὸ μῆκος. Ἀ π α γ ω γ ῆ. Ἡ ἐπαναφορὰ τῶν ποδῶν ἐκ τῆς προσαγωγῆς εἰς τὴν ἀφαιτηρίαν. Ἐ κ β ο λ ῆ. Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατὰ τὴν ἰδίαν ἢ τὴν τοῦ ἐτέρου ποδὸς διεύθυνσιν εἰς δύο ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν, ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν ὄντων τελείως τεταμένον. Δ ι ἄ σ τ α σ ι ς. Μετάθεσις ἐκατέρου τῶν ποδῶν κατὰ ἕνα

πόδα πρὸς τὰ πλάγια. Προεβολή. Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατ' εὐθεΐαν ἔμπρὸς εἰς δύο ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν. Προβολή. Μετάθεσις τοῦ ποδὸς κατὰ τὴν ἴδιαν ἢ τὴν τοῦ ἑτέρου ποδὸς διεύθυνσιν εἰς τριῶν ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πτέρνης εἰς πτέρναν, μετὰ συγχρόνου κάμψεως τοῦ ἔμπροσθίου γόνατος. Προβολή ἔμπρὸς. Ὅμοια κίνησις κατ' εὐθεΐαν ἔμπρὸς. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων. Θέσις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν ἰσχύων. Ἄνάκμαψις. Θέσις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ αὐχένου. Ἐκτασις. Θέσις τῶν χειρῶν τελείως τεταμένων πρὸς τὰ πλάγια ὀριζοντίως. Πρότασις. Ὅμοια θέσις ἔμπρὸς ὀριζοντίως. Ἄνάτασις. Ὅμοια θέσις ἄνω κατακορύφως. Σύμπτυξις. Κάμψις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παρὰ τοὺς ὠμούς. Πρὸπτυξις. Κάμψις ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν πρὸ τοῦ στήθους. Ἀκροστας. Ἀνόρθωσις ἐπὶ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν. Ὀκλασις. Κάμψις τῶν γονάτων (ἀπὸ τῆς ἀκροσταςίας) μέχρις ὀρθῆς γωνίας. Ἐκτιναξις (τῶν χειρῶν). Ὀρμητικὴ τάσις τῶν χειρῶν πρὸς τὰ πλάγια ἀπὸ τῆς προπύψεως. Ἡμιανάτασις. Ἀνάτασις τῆς μιᾶς χειρὸς τῆς ἑτέρας τιθεμένης ὅπου ὀρίση ὁ γυμναστής. Ἡμιέκτασις. Ἐκτασις τῆς μιᾶς χειρὸς. Πρὸκυψις. Κάμψις τοῦ κορμοῦ ἔμπρὸς μέχρις ὀριζοντίας τὸ πολὺ θέσεως. Ἄνάκυψις. Ἡ ἐκ τῆς προκύψεως ἐπ' ἀνοδος εἰς τὴν ἀφეთηρίαν. Ἐπίκυψις. Κάμψις τοῦ κορμοῦ ἔμπρὸς καὶ κάτω. Κάθισμα. Ἡ ἐκ τῆς ἀκροσταςίας κάμψις τῶν γονάτων κατὰ γωνίαν μικρότεραν τῆς ὀρθῆς. Ὑπερέκτασις. Μεγάλῃ ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω μετὰ στηρίξεων τῶν χειρῶν ἐπὶ τινος ὄργάνου ἢ συνασκουμένου. Ἐπέρεσις. Στήριξις τῆς ὀσφύος ἢ τῆς ράχως ἐπὶ τινος ὄργάνου ἢ συνασκουμένου. Ἐξάρτησις. Θέσις καθ' ἣν τὸ σῶμα φέρεται ἐπὶ τινος ὄργάνου διὰ μόνον τῶν χειρῶν ἢ καὶ διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ταυτοχρόνως. Ἐλεξις. Κάμψις τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως. Χειροβάδισις. Μετατόπισις τοῦ σώματος ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως. Ἄνακυβίστισις. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐξαρτήσεως μετ' ἀνάστασιν εἰς τὴν στήριξιν, ἐπὶ τοῦ ὄργάνου προηγουμένων τῶν ποδῶν. Ὑπτία ἐξάρτησις. Ἐξάρτησις μετὰ στηρίξεως τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρὸ τοῦ ὄργάνου. Πρηνής ἐξάρτησις. Ἐξάρτησις μετὰ στηρίξεως τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅπισθεν τοῦ ὄργάνου. Ἰσοστάθμη βάδισις. Βάδισις ἐπὶ ὄργάνου περιορίζοντος τὴν ἐπιφάνειαν τῆς στηρίξεως τῶν ποδῶν. Ἐδραία θέσις. Κάθισμα ἐπὶ τινος ὄργάνου ἐπὶ τοῦ ἐνός ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Πτωσις (ὀπίσω). Ἡ ἐκ τῆς ἐδραίας θέσεως ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω. Ἡμικἀτάκλισις. Ἐδραία θέσις με ἀμφοτέρα τὰ σκέλη τεταμένα καὶ παράλληλα πρὸς τὸ ἔδαφος. Γονυπετήσις. Γονυπετις ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν γονάτων. Ἡμιγονυπετήσις. Ὅμοια θέσις ἐπὶ τοῦ ἐνός γόνατος. Πρηνής θέσις. Στήριξις τοῦ σώματος διὰ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πρηνής ὀριζοντία θέσις. Ἡ αὐτὴ θέσις τῶν ποδῶν στηριζομένων ἐπὶ ὄργάνου ὑψηλοτέρου τοῦ ἐδάφους. Ὀρθία στήριξις. Στήριξις τοῦ σώματος ἐπὶ ὀριζοντίου ὄργάνου ἐπὶ μόνον τῶν χειρῶν. Ἐφαλσις. Πήδημα ἐπὶ τινος ὄργάνου περατούμενον εἰς ὀρθίαν στάσιν (προσοχὴν) ἵπαστι θέσιν ἢ ἐδραίαν θέσιν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐνδιὰ μέσον ἄλλαμα. Πήδημα μεταξύ δύο δοκῶν τῆς διπλῆς δοκοῦ ἢ διὰ μέσου τῶν χειρῶν ἐπὶ τοῦ ἐφαλτηρίου κατὰ πλάτος ἢ κατὰ μῆκος εὐρισκόμενου. Ὑπερπήδησις. Πήδημα ὑπὲρ τὸ ὄργανον, μετὰ ἢ ἄνευ στηρίξεως τῶν χειρῶν ἐπ' αὐτοῦ.

(Ἐκ τοῦ σχετικοῦ Β.Δ. τῆς 23 Ἰουνίου 1909).

Α' και Β' τάξεις

(πρῶτον και δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας)

Πίναξ 1ος

1) Σύνταξις, προσοχή, ανάπαυσις, ζύγισις, ἀρίθμησις, ἀραίωσις, κατὰ μέτωπον ἢ κατὰ παραγωγήν. 2) Προσαγωγή και ἀπαγωγή τῶν ποδῶν (τετράκις). 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων. 4) Ἀκροστασία. 5) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω (δίς). 6) Πρόκυψις. 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ. 8) Διάστασις. 9) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν (τετράκις). 10) Βῆμα ἔμπρός (ὀπίσω) ἔν-δύο. 11) Παιδιά (κυνηγητός).

Πίναξ 2ος

1) Ἐπανάληψις τῶν ἐν τῷ 1ῳ πίνακι. 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, προσαγωγή. 3) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία. 4) Σύμπτυξις. 5) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων. 5) Ἐκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω και πρόκυψις. 6) Ἐκβολὴ τῶν ποδῶν ἐναλλάξ. 7) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, προσαγωγή, στροφή τοῦ κορμοῦ. 8) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἔκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω. 9) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως. 10) Βῆματα, ἔμπρός, ὀπίσω, ἀριστερά, δεξιά. 11) Παιδιά (διπλοῦς κυνηγητός).

Πίναξ 3ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Προσαγωγή και ἀπαγωγή ἐν συνεχείᾳ (3—5κις). 3) Σύμπτυξις—ἀνάτασις. 4) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν σχίων, πρόκυψις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 5) Πρότασις. 6) Πρότασις—ἀνάτασις. 7) Παιδιά (οἱ χωροφύλακες). 8) Σύνταξις και βάδισις, ἄλτ-ἀκροστασία ἀκολούθως ἔκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 9) Ἄρσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια βραδέως. 10) Ἀραίωσις, τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων και διάστασις, στροφή τοῦ κορμοῦ. 11) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία, ὄκλασις. 12) Ἐκτασις—ἀκροστασία (βραδέως).

Πίναξ 4ος

1) Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων ἀκροστασία, ὄκλασις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 3) Ἡμιανάτασις—ἐναλλαγή τῶν χειρῶν. 4) Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 5) Ἡμιανάτασις—ἐναλλαγή τῶν χειρῶν (δι' αἰωρήσεως). 6) Σύμπτυξις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω. 7) Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας. 8) Βῆματα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἔμπρός, ὀπίσω, ἀριστερά, δεξιά). 9) Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, πρόκυψις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 10) Προσαγωγή, κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερά (δεξιά). 11) Σύμπτυξις—προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερά—δεξιά. 12) Παιδιά (ὄστρακίνδα),

Πίναξ 5ος

1. Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων, σύνταξις εἰς δύο ζυγούς, σχηματισμὸς τετράδων. 2. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία—στροφή τῆς κεφαλῆς ἀριστερά (δεξιά). 3. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία—ὄκλασις. 4. Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 5. Ἀνάτασις, διάστασις—στροφή τοῦ κορμοῦ. 6. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλάγίως, ἔμπρός και κάτω). 7. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων, ἀκροστασία, ὄκλασις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 8. Ἀνάτασις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω (ἐλαφρά). 9) Βάδισις (κατὰ προαγωγήν). 10) Παιδιά (ἀντίδρομος). 11. Σύνταξις, ἀραίωσις. 12) Ἀκροστασία μετ' ἄρσεως τῶν χειρῶν πλαγίως. 13. Προεισαγωγικὸν

ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 14. Στροφή τῶν παλαμῶν μετ' ἐκτάσεως τῆς κεφαλῆ ὀπίσω.

Πίναξ 6ος

1. Σιατισμὸς τετράδων, μεταβολὴ ἐν κινήσει. 2. Ἄρσις τῶν χειρῶν πλάγως μετ' ἀκροστασίας. 3. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλαγίως, ἔμπρὸς καὶ κάτω, δις ἐκάστης). 4. Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 5. Ἀνάτασις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω. 6. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ ἀριστερά, δεξιά. 7. Προσαγωγή, προεκβολή, ἀκροστασία. 8. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων ἐναλλάξ. 9. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, πρόκυψις στροφή τῆς κεφαλῆς ἀριστερά (δεξιά). 10. Ἡμιανάτασις, προσαγωγή—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίως. 11. Βάδισις συνήθης καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων, δρόμος μικρᾶς διαρκείας. 12. Παιδιά (σχοινοφιλίνδα).

Πίναξ 7ος

1. Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2. Ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις μετ' ἀκροστασίας (ἀριστερά, δεξιά, ὀπίσω καὶ ἀριστερά, ὀπίσω καὶ δεξιά). 3. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις (ἄνω, πλαγίως, ἔμπρὸς καὶ κάτω). 4. Ἀκροστασία, ὄκλασις μετὰ κάμψεως τῶν χειρῶν καὶ τάσεως αὐτῶν ἄνω πλαγίως. 5. Ἀνάτασις, διάστασις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολουθῶς ἀνάτασις, διάστασις, πρόκυψις. 6. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἀκροστασία, στροφή τῆς κεφαλῆς. 7. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων—ἄρσις τῶν σκελῶν τεταμένων ἔμπρὸς. 8. Πρηνῆς κατάκλισις (ἐπὶ τῶν ἐδράνων). 9. Πρηνῆς θέσις. 10. Σύμπτυξις, διάστασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίως. 11. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή, στροφή τοῦ κορμοῦ. 12. Βάδισις. 13. Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἄλμα ἐπὶ τόπου. 14. Παιδιά (τὸ ἵπποδρόμιον).

Γ', Δ', Ε' καὶ ΣΤ' τάξις

(Δι' ἕκαστον τῶν τεσσάρων ἐτῶν συνδιδασκαλίας)

Πίναξ 8ος

1. Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων πινάκων. 2. Σύμπτυξις, ἀνάτασις μετ' ἀκροστασίας. 3. Ἀκροστασία, ὄκλασις, μετὰ κάμψεως τῶν χειρῶν καὶ τάσεως αὐτῶν ἄνω (πλαγίως). 4. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων προεκβολή—ἀκροστασία. 5. Ἀνάτασις, ἐπέρεισις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολουθῶς. 6. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων—πρόκυψις (ἀπλῆ ἢ καὶ μετὰ στροφῆς τῆς κεφαλῆς ἀριστερά—δεξιά). 7. Ὑπτία ἐξάρτησις. 8. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων (σύμπτυξις), πρηνῆς κατάκλισις—στροφή τῆς κεφαλῆς ἐναλλασσομένη μετὰ κάμψεως καὶ τάσεως τῶν χειρῶν ἀπὸ τῆς προκύψεως, συμπύξεως. 9. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων—ἄρσις τῶν σκελῶν κεκαμμένων καὶ τάσις αὐτῶν ἔμπρὸς (ὀπίσω). 10. Διάστασις—ἔκτασις, ἀνάκαμψις—κάμψις πλαγίως τοῦ κορμοῦ καὶ ἀκολουθῶς στροφή αὐτοῦ ἀριστερά (δεξιά). 11. Βάδισις, δρόμος, προεισαγωγικά καὶ ἐπιτόπια ἄλματα. 12. Παιδιά (Αὐγατιστής). 13. Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω.

Πίναξ 9ος

1. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, ἐκβολαὶ τῶν ποδῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις καὶ ἀνορθώσεις ἐπὶ τῶν δακτύλων. 2. Ἡμιανάτασις—ἐναλλαγή τῶν χειρῶν (δι' αἰωρήσεως). 3. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προσαγωγή—στροφή τοῦ κορμοῦ. 4. Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 5. Ἀνάτασις, διάστασις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω ἀκολουθῶς ὑπὸ προκύψεως ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀφειτηρίας. 6. Ἐξάρτησις (λαβή

πρώτη), διάστασις τῶν σκελῶν. 7. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν—ἄρσις τῶν σκελῶν ἐναλλάξ ἐμπρός καὶ τάσις αὐτῶν ὀπίσω. 8. Σύμπτυξις, πρόκυψις—τάσις καὶ κάμψις τῶν χειρῶν ἐναλλασσομένη μετ' ἐκλακτίσεως τῶν σκελῶν ἀπὸ τῆς πρηνοῦς θέσεως. 10. Ἐκτασις, διάστασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλάγια ἀκολουθουμένη ὑπὸ στροφῆς τοῦ κορμοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατάσεως. 11. Βάδισις, δρόμος—ἄλματα ἐπὶ τόπου. 12. Περιφορά τῶν χειρῶν. 13. Παιδιά (ἑκκρηλαοία ἢ σφαίρησις ἐν κύκλῳ).

Πίναξ 10ος

1. Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2. Ἀνάτασις, διάστασις—ἀκροστασία, ὄκλασις. 3. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, πρόκυψις—στροφή τῆς κεφαλῆς. 4. Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 5. Ἀνάτασις, ἐπέρεισις—κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐπικύψεως ἀπὸ τῆς ἀνατάσεως. 6. Ἐξάρτησις, αἰώρησις τῶν σκελῶν (ἀριστερά—δεξιὰ). 7. Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ. 8. Διάστασις, ἔκτασις, πρόκυψις—ἄρσις τῶν χειρῶν ἄνω ἐκ τῶν πλαγίων ἀκολουθουμένη ὑπὸ αἰώρησεως ἢ ἐκτινάξεως τῶν χειρῶν. 9. Πρηνῆς θέσις—κάμψις καὶ ἐκλακτίσις τῶν σκελῶν. 10. Ἡμιανάτασις, προβολὴ—ἐναλλαγὴ τῶν χειρῶν διὰ κάμψεως καὶ τάσεως αὐτῶν. 11. Προσαγωγή, σύμπτυξις—στροφή τοῦ κορμοῦ μετ' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν (ταχέως καὶ ἰσχυρῶς). 12. Βάδισις. 13. Παιδιά (Ἐφαιδρισιμὸς ἢ ποδοσφαίρησις ἐν κύκλῳ). 14. Σύνταξις, ἀραιώσις. 15. Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν, βραδεῖα ἀκροστασία μετὰ συγχρόνου ἄρσεως τῶν χειρῶν πλαγίως.

Πίναξ 11ος

1. Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2. Σύμπτυξις, ἀκροστασία—τάσις τῶν χειρῶν (ἄνω ἢ ἐπὶ τὰ πλάγια) μετὰ κάμψεως τῶν γονάτων. 3. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. 4. Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας. 5. Ἐκτασις, προεκβολή, στροφή τῶν παλαμῶν—ἀνάτασις μετ' ἐκτάσεως τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἀνατάσεως, προκύψεως—αἰώρησεως τῶν χειρῶν. 6. Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 7. Ἐξάρτησις (λαβὴ πρώτη) χειροβάδισις. 8. Πρηνῆς κατάκλισις, σύμπτυξις—τάσις τῶν χειρῶν πλαγίως ἄνω. 9. Πρηνῆς θέσις—κάμψις καὶ ἐκλακτίσις τῶν σκελῶν. 10. Ἡμιανάτασις, προσαγωγή—κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερά—δεξιὰ. 11. Προβολαὶ ἐναλλάξ ἀριστερά (δεξιὰ). 12. Βάδισις συνήθης (καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων) δρόμος. 13. Ἐλεύθερα ἄλματα (μετὰ δύο ἢ τριῶν βημάτων φορᾶς). 14. Ἄρσις τῶν χειρῶν πλαγίως μετ' ἀκροστασίας. 15. Ἐκτασις, ἀκροστασία—ὄκλασις (βραδέως). 16. Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς ὀπίσω μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 17. Παιδιά (ποδοσφαίρησις ἐν κύκλῳ μετὰ τρίποδος).

Πίναξ 12ος

1. Ἐπανάληψις τῶν προηγουμένων. 2. Διάστασις, ἀνάτασις καὶ ἐκεῖθεν τάσις τῶν χειρῶν κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις. 3. Σύμπτυξις μετ' ἐκβολῆς τῶν ποδῶν. 4. Σύμπτυξις μετ' ἐκβολῆς τῶν ποδῶν, ἀκροστασία καὶ ἔκτασις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια. 5. Ἐκτασις, στροφή τοῦ κορμοῦ. 6. Προεισαγωγικὸν ἄλμα (τέσσαρες χρόνοι). 7. Τάσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τὰ πλάγια βραδέως. 8. Διάστασις, ἀνάτασις, ἐπέρεισις—ἔκτασις τοῦ κορμοῦ ὀπίσω, ἀκολουθῶς πρόκυψις, ἐπίκυψις. 9. Ἐξάρτησις—χειροβάδισις. 10. Ἴσοσταθμικὴ βάδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ. 11. Ἀνάτασις—πρόκυψις—κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν καὶ αἰώρησις αὐτῶν (ὀπίσω ἐμπρός). 12. Πρηνῆς θέσις—κάμψις καὶ ἐκλακτίσις τῶν σκελῶν. 13. Ἐκτασις, διάστασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ ἀριστερά—δεξιὰ. 14. Διάστασις, ἀνάτασις—στροφή τοῦ κορμοῦ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀκολουθῶς ἀνάκαμψις, ἀκροστασία, ὄκλασις βραδέως. 15. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν, προβολὴ τῶν ποδῶν ἐναλλάξ (ἀριστερά—δεξιὰ). 16. Βάδισις

—δρόμος. 17. Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἄλματα ἐλεύθερα. 18. Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 19. Περιφορὰ τῶν χειρῶν. 20. Παιδιά (Ἐπίσκυρος).

Πίναξ 13ος

1. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις μετ' ἀκροστασίας καὶ ὀκλάσεως. 2. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προεκβολὴ—ἀκροστασία. 3. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, προβολὴ ἐκτός, μετὰ στροφῆς τοῦ κορμοῦ πρὸς προβαλλόμενον πόδα. 4. Περιφορὰ τῶν χειρῶν μετ' ἀκροστασίας. 5. Ἀνάτασις, διάστασις, ἔκτασις τοῦ κορμοῦ—κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν, ἀκολουθῶς ἐπίκυψις, ἀνάκυψις, ἀκολουθῶς ἀνάκαμψις μετ' ἀκροστασίας, ὀκλασις. 6. Ὑπτία ἐξάρτησις—ἔλξις. 7. Σύμπτυξις, προσαγωγή, ἀνάτασις, προεκβολὴ—ἀκροστασία. 8. Ἴσοσταθμικὴ βᾶδισις ἐπὶ τῆς δοκοῦ. 9. Σύμπτυξις, ἀνάτασις, προβολὴ ἐμπρός, πρόκυψις, ἀνάκυψις, ἀκολουθῶς τάσις τῶν σκελῶν ἐπὶ τὰ πλάγια. 10. Πρότασις—ἄρσις τῶν σκελῶν ἐναλλάξ ἐμπρός. 11. Πρηνῆς θέσις—ἐκλάκτισις τῶν ποδῶν. 12. Ἐκτασις τῆς κεφαλῆς μετὰ στροφῆς τῶν παλαμῶν. 13. Προεισαγωγή, ἡμιανάτασις—κάμψις τοῦ κορμοῦ πλαγίᾳ (πρὸς τὸ μέρος τῆς μὴ ἀνατεταμένης χειρός). 14. Πρόπτυξις, διάστασις—στροφή τοῦ κορμοῦ μετ' ἐκτινάξεως τῶν χειρῶν. 15. Προεισαγωγικὸν ἄλμα καὶ ἐπὶ τόπου ἄλματα. 16. Παιδιά (σφαίρισις ἐν κύκλῳ).

Σ.Σ. Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3221]15]1930 ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας παρεσχέθησαν ὁδηγίαι πρὸς διδασκαλίαν τῆς γραμματικῆς τῆς Δημοτικῆς γλώσσης εἰς τὰς τέσσαρας κατωτέρας τάξεις τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Τ Ε Λ Ο Σ

